

# ಕಾನೂನು ಜ್ಞಾನ ಕೋಶ



ರೇಖಕ: ಡಾ. ಆರ್. ಸಿ. ಕೋಶ್ಲೆ

ವಕೀಲ, ನೋಟರಿ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಆಫಿ  
ಕ್ರಿಸ್ತಿಯಾನ್ ಕಾನ್ಸಾಲ್ಟೇಷನ್ ಲಿಟರೇಚರ್ಸ್

ಬಿ. ಕೆ., ಮಂಗಳೂರು.

ಫೋನ್ : 9886311251

ಪ್ರಕಾಶಕ:

ಆಶ್ಲಿಂಗ್ ಪ್ರಕಾಶನ

ಮಂಗಳೂರು

KANOON JNAN-KOSH-A legal information book written by Sri Stanley R. D'Costa, 'Ashling', Vivekananda II Cross, Nanthoor, Kulshekar Post, Mangalore 575 005.  
email : costa.stanley@gmail.com

© copy rights reserved by the Author

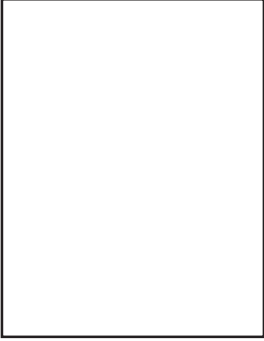
First Edition: 2012

Price: Rs 150/-

Published by:

'Ashling' Publications  
Bendore,  
Mangalore 575 002.

## ಮುಜಿಂ ದೋನ್ ಉತ್ರಾಂ



ಸಮಸ್ತೊ ಏಕ್ ಪಂತಾಹ್ವಾನ್ ಮುಣೊನ್ ಹಾಂವೆ ಸ್ವೀಕಾರ್ ಕೆಲಾ. ಮುಜಿಂ ಥಂಯ್ ನಕಾರಾತ್ಮಕ್ ಚಿಂತಾಂ ಉಪ್ಜೊಂಕ್ ಹಾಂವ್ ಅವ್ಕಾಸ್ ದೀನಾ. ಮುಜಿಂ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಥಂಯ್ ಮ್ಹಾಕಾ ಪಾತ್ಯೆಣಿ ಆಸಾ. ಜೀಕ್ ಮುಜಿಂ ಮುಳೆಂ ಹಾಂವ್ ಸಫೆತಾಂ. ಮುಜಿಂ ಥಂಯ್ ಹೆಂ ಚಿಂತಪ್ 5 ವರ್ಸಾಂ ಆದಿಂ ಜಲ್ಮ್ ಘೆತ್ಲೆಂ. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷಾ ಕ್ಷೇತ್ರಾಂತ್ ಸಾದ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕಾಕ್ ಆಸ್ಚೆಂ ಕಾನೂನ್ ಜ್ಞಾನ್ ಬೊವ್ ಕನಿಷ್ಟ್ ಮುಳೆಂ ಸಮ್ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಹಾಂವೆ ಲಿಖ್ಣಿ ಹಾತಿಂ ಘೆತಾನಾ ಮುಜ್ಯಾ ವಾವ್ರಾಕ್ಶೇತ್ರಾಂತ್ ಬರಯ್ಚ್ಯಾ ಮ್ಹಳ್ಳಿ ಉರ್ಬಾ ಆಸ್ಲಿ.

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಮಹಿನ್ಯಾಳಿಂ ಆನಿ ಹಪ್ಪಾಳಿಂ- ಸೆವಕ್, ಆಮ್ಚಿ ಮಾಂಯ್, ಆಮ್ಚೊ ಸಂದೇಶ್, ಕುಟಾಂಮ್ ಆನಿ ದಿವೆಂ ಪತ್ರಾಂಚ್ಯಾ ಸಂಪಾದಕಾಂಚ್ಯಾ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಾನ್ ಕಾನೂನ್ ಜ್ಞಾನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕಾಕ್ ಪಾಟ್ಲ್ಯಾ ಚ್ಯಾರ್ ವರ್ಸಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಹಾಂವ್ ವಾಂಟುನ್ಂಚ್ ಆಸಾಂ. ಮುಜಿಂ ಲಿಖ್ಣೆಕ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕಾನ್ ಪಾಟಿಂಚೊ ದಿಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಸಬಾರ್ ನವ್ಯೊ ಸಂಗಿ ಹಾಂವ್ ಜಾಣಾ ಜಾಲಾಂ. ಹಾಚೊ ಪ್ರತಿಫಳ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕಾಕ್ ತಶೆಂಚ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆಕಾಯಿ ಲಾಭ್ಲಾ ಮ್ಹಳ್ಳಿ ತೃಪ್ತಿ ಮ್ಹಾಕಾ ಆಸಾ. ಮುಜ್ಯಾ ವಕಾಲತೆಚ್ಯಾ ವಾವ್ರಾಕ್ಶೇತ್ರಾಂತ್ ಹಾಂವೆ ಜೊಡ್ಲೊ ಅನ್ವೊಗ್ ಮುಜಿಂ ಲಿಖ್ಣಿ ಸರಾಗ್ ವ್ಹಾಲ್ಚ್ಯಾಕ್ ಬೊವ್ ಸಹಕಾರಿ ಜಾಲಾ. ಜೊಡ್ಲೆಲಿ ಜಾಣ್ವಾಯ್ ವಾಂಟ್ಲಲ್ಯಾನ್ ತಿ ವೃದ್ಧಿ ಜಾತಾ ಮ್ಹಣ್ ಹಾಂವ್ ಜಾಣಾ ಜಾಲಾಂ.

ಗರ್ಜೆಚ್ಯಾ 30 ಕಾನೂನಾಂಚೊ ಸಾರ್ ಆಟಾಪ್ಪಿಂ 3 ಪುಸ್ತಕಾಂ ಬರವ್ನ್ ಫಾಯ್ಸ್ ಕೆಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಹ್ಯಾ ಘಡೆಂ ಕೊಂಕ್ಣೆಂತ್ ಕಾನೂನಾಂ ಲಿಖ್ಣಿಂ ಪುರೊ ಮ್ಹಳ್ಳಿಂ ಭೊಗ್ಣಾಂ ಮುಜಿಂ ಥಂಯ್ ಉದೆಲ್ಲಿಂ. ತ್ಯಾ ವಖ್ತಾ 'ಕುಟಾಂಮ್' ಹಪ್ಪಾಳ್ಯಾಚೊ ಸಂಪಾದಕ್ ಶ್ರೀ ಹೆನ್ರಿ ಡಿ'ಪಾವ್ಲಾ ಲಾಗಿಂ ಹಾಂವೆ ಸಾಂಗ್ಲೆಂ, 'ಕಾನೂನ್ ಜ್ಞಾನಕೋಶ' ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಅಂಕಣ್ ಹಾಂವ್ ತುಮ್ಮಾ ಪತ್ರಾರ್ ಬರಂವ್ಕ್ ಚಿಂತಾಂ ಮ್ಹಣ್. ತಾಣೆ ಖುಶೆನ್ ಮ್ಹಾಕಾ ತಾಚ್ಯಾ ನಾಂವಾಡ್ಲೆಕ್ ಹಪ್ಪಾಳ್ಯಾರ್ ಅವ್ಕಾಸ್ ದಿಲೊ. ಆನಿ ಹೆಂ ಅಂಕಣ್ 2 ವರ್ಸಾಂ ಥಾವ್ನ್ 'ಕುಟಾಂಮ್' ಪತ್ರಾರ್ ಚಾಲ್ತೆರ್ ಆಸಾ. ಆಜ್ ತುಮ್ಮೆ ಸಮೊರ್ ಪುಸ್ತಕಾ

ರುಪಾರ್ ತೆಂ ಉದೆಲಾಂ. ಶ್ರೀ ಹೆನ್ರಿ ಡಿ'ಪಾವ್ಲಾಕ್ ಹ್ಯಾ ಖಾತಿರ್ ಹಾಂವ್ ಋಣಿ ಆಸಾಂ.

ಭಾರತಾಚೆಂ ಸಂವಿಧಾನ್ ಅರ್ಥಾಭರಿತ್ ರಿಟಿನ್ ತಯಾರ್ ಕೆಲ್ಲೆಂ ಚಾವ್ನಾಸಾ. ಸಂವಿಧಾನಾಂತ್ ವಾಪರ್ಲೆ ಥೊಡೆ ಸಬ್ದ್ ಅರ್ಥಾವ್ನ್ ಘೆಂವ್ಚೆ ಸಾದ್ಯಾ ಲೋಕಾಕ್ ಬೊವ್ ಕಷ್ಟಾಂಚೆಂ ತರಿ ಸೂಕ್ತ್ ಸಮ್ಜಣಿ ಗರ್ಜ್ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ಸಬ್ದಾಂಚೆಂ ವಿವರಣ್ ದಿಂವ್ಚೆಂ ಪ್ರಯತ್ನ ಹ್ಯಾ ಪುಸ್ತಕಾಂತ್ ಹಾಂವೆ ಕೆಲಾಂ. ತಶೆಂಚ್ ಕೊಡ್ತಿಂತ್ ವ್ಯಾಜ್ಯ್ ಚಲಯ್ತಾನಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ ಖಂಚ್ಯೆ ರಿಟಿನ್ ಆಸಾಜಯ್? ವ್ಯಾಜ್ಯ್ ದಾಖಲ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾಂಚಿಂ, ಸಾಕ್ಷಿಂಚಿಂ ಹಕ್ಕಾಂ ಆನಿ ಕರ್ತವ್ಯಾಂ, ವ್ಯಾಜ್ಯ್ ಡಿಕ್ರಿ ಜಾಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಕೊಡ್ತಿಚೊ ಆದೇಶ್ ವ ನಿರ್ದೇಶ್ ಕಸೊ ಜ್ಯಾರಿ ಕರ್ಚೊ- ಹ್ಯೊ ಸಂಗಿ ಹಾಂವೆ ಹ್ಯಾ ಮುಜ್ಯಾ ಪುಸ್ತಕಾಂತ್ ಲಿಖ್ಣಾತ್. ಜಾಂವ್ ಪೋಲಿಸ್ ಅಧಿಕಾರಿ, ಸರ್ಕಾರಿ ಅಭಿಯೋಜಕ್, ವಕೀಲ್, ನೋಟರಿ ಪಬ್ಲಿಕ್, ಸಭಾಪತಿ, ರಾಜ್ಯಪಾಲ, ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ- ಅಸಲ್ಯಾ ಹುದ್ದಾಂಚ್ಯಾ ವ್ಯಕ್ತಿಂನಿ ಆಪ್ಲೆಂ ಘನ್ ಆನಿ ಮರ್ಯಾದ್ ಕಶಿ ರಾಕ್ಣಿ, ತಾಂಚೆಂ ಕರ್ತವ್ಯ್ ಆನಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಹಾಂವೆ ಮುಟ್ವಾನ್ ಲಿಖ್ಲಾಂ. ಹ್ಯಾ ಪುಸ್ತಕಾಂತ್ ಆಟಾಪ್ಲಲ್ಯಾ ಲೇಖನಾಂಚೊ ಅರ್ಥ್ ಆನಿ ವಿವರಣ್ ವಾಚುನ್ ಜೀರ್ಣ್ ಕೆಲ್ಯಾರ್ ಸೂಕ್ತ್ ಕಾಳಾಕ್ ಗರ್ಜೆಚೆಂ ಕಾನೂನ್ ಜ್ಞಾನ್ ಸಾದ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕಾಕ್ ಖಂಡಿತ್ ಜಾವ್ನ್ ಮೆಳ್ತಲೆಂ ಮುಣೊನ್ ಭರ್ವಸ್ತಾಂ.

ಫಾಲ್ಯಾಂ ಕಿಶೆಂ ಕರ್ಚೆಂ ಮ್ಹಳ್ಳಾ ಚಿಂತಾಂಕ್ ಮುಜಿಂ ಮತಿಂತ್ ಆಜ್ ವ್ಹಾಳೊಂಕ್ ಅವ್ಕಾಸ್ ದೀನ್ ತರ್ ಆಯ್ಲೊ ದೀಸ್ ಆನಿ ಹಿ ಅಮೂಲ್ಯ್ ಘಡಿ ಹಾಂವ್ ಹೊಗ್ಡಾವ್ನ್ ಘೆತಲೊಂ. ಆಯ್ಲೊ ದೀಸ್ ಆನಿ ಹಿ ಅಮೂಲ್ಯ್ ಘಡಿ ಮ್ಹಾಕಾ ಫಾವೊ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ಧನ್ಯಾ ದೆವಾಕ್ ಅರ್ಗಾಂ ದಿತಾಸ್ತಾನಾ ಮುಜಿಂ ಲಿಖ್ಣಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಮುಜಿಂ ಮಾಯ್-ಭಾಷೆಂತ್ ಸರಾಗ್ ವ್ಹಾಳೊಂಕ್ ಮ್ಹಾಕಾ ಅವ್ಕಾಸ್ ಕರ್ನ್ ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ಮುಜ್ಯಾ ಹಿತಚಿಂತಕಾಂಕ್, ಧರ್ಮ್ ಭಾವಾಂಕ್ ಆನಿ ಧರ್ಮ್ ಭಯ್ಣಿಂಕ್ ಹಾಂವ್ ಆಭಾರಿ ಜಾವ್ನಾಸಾಂ. ಹಾಂವೆ ಲಿಖ್ಣಿಂ 'ಕಾನೂನ್ ದಾಯ್ಜ್', 'ಕಾನೂನ್ ಮಾಹೆತ್' ಆನಿ 'ಕಾನೂನ್ ದಿವೊ' ಪುಸ್ತಕಾಂ ಮೊಲಾಕ್ ಘೆವ್ನ್ ಮ್ಹಾಕಾ ಸಹಕಾರ್ ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ಸರ್ವ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಮೋಗಿಂಕ್ ಮುಜಿಂ ನಮಸ್ಕಾರ್.

ಸದಾಂಚ್ ತುಮ್ಮೊ

ದ್ವೇನಿ ಆರ್. ಡಿ ಕೋಶ್ಲ

ವಕೀಲ್ ಆನಿ ನೋಟರಿ ಪಬ್ಲಿಕ್

### ಸಂದೇಶ್

ಮಾನೆಸ್ತ್ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸ್ವೇನ್ರಿ ಆರ್. ಡಿ'ಕೋಸ್ತ,

ತುಜೆಂ ಚವ್ತೊ ಕಾನೂನ್ ಪುಸ್ತಕ್ ವೆಗಿಂಚ್ ಪ್ರಕಟ್ ಜಾತಾ ಮ್ಹಣ್ ಆಯ್ಕೊಂಕ್ ಮೊಸ್ತು ಸಂತೊಸ್. ಹ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಿಂ ಹಾಂವ್ ತುಕಾ ಉಲ್ಲಾಸಿತಾಂ.

ತುಜ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ಬುಕಾಂತ್ಲಿಂ ಲೇಖನಾಂ ದುಬ್ಳ್ಯಾ-ಧಾಕ್ಟ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಜಿವಿತಾಕ್ ಉಜ್ವಾಡ್ ದಿಂವ್. ಜಿವಿತಾಚ್ಯೆ ವಾಟೆರ್ ವಿವಿಧ್ ಕಾನೂನ್ ಸಮಸ್ಯೆ ಯೆತಾನಾ ಹೊ ಬೂಕ್ ಉಪ್ಕಾರಾಕ್ ಪಡೊಂದಿ ಮ್ಹಳ್ಳಿ ಮ್ಹಜಿ ಆಶಾ.

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಶೆತಾಂತ್ ಹಾಂವ್ ತುಕಾ ಬರೆಂ ಮಾಗುನ್ ಘಡೆಂ ತುಜ್ಯೆ ಲಿಖ್ಣಿ ಮುಖಾಂತ್ ಸಬಾರ್ ಕಾನೂನ್ ಬೂಕ್ ಭಾಯ್ರ್ ಯೆವ್ಪಿಂತ್ ಮ್ಹಣ್ ಆಶೆತಾಂ.

ದೆವಾಚಿಂ ವಿಂಚ್ಣಾರ್ ಆಶೀರ್ವಾದಾಂ ತುಜೆರ್ ಮಾಗ್ತಾಂ.

ಕ್ರಿಸ್ತಾಧಂಯ್,

**ಅ ಮಾ ದೊ ಬರ್ನಾಡ್ ಮೊರಾಸ್**

ಬೆಂಗ್ಳುರ್ಚೊ ಆರ್ಡ್ವಿನ್ಸ್

ಮೊಗಾಳ ಸ್ವೇನ್ರಿ ಬಾಬ

ತುಮ್ಮಿ ಕೊಂಕಣಿ ಮಾಂಯುಭಾಸೆಚೆದಾವನ ಆಸುನು ಕಾನೂನು ಶಿಕ್ಷಣ ಫೆವನ ವಕೀಲ ವೃತ್ತಿ ಕರತಾತಿ, ತ್ಯಾಚಿ ವಿಷಯ ಫೆವನ ಭಾರತ ದೇಶಾಚಿ ಕಾನೂನು ಪದ್ಧತ ಆನಿ ವೆಗವೆಗಲೆ ಕಾನೂನಾಚೆ ವಿಷಯಾಂತ್ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮನಶ್ಯಾಂಕಯ ಗೂಂಡಾಯೇನ ಮಾಹಿತಿ ಆನಿ ಜ್ಞಾನ ದಿವಚಿ ಉದ್ದೇಶಾನ ಕಾನೂನು ಪುಸ್ತಕ ಬರೊವನ ಪ್ರಕಟ ಕರಚಿ ಮಹತ್ವಾಚಿ ವಾವ್ರ್ ಹಾತಾಂತ್ ಘೆತೀಲೆ ಖೊಬ ಸಂತೋಷಾಚೆ ಆನಿ ಆಭಿಮಾನಚೆ ವಿಷಯ ದಾವನ ಆಸಾ. ಉಚ್ಚ ಶಿಕ್ಷಣ ಘೆತೀಲೆ ಜನಾಂಗಲೊ ಸಂಖೊ ಖೊಬ ಊಣೆ ಆಶಿಲ್ಯಾ ಆಮಗಲೆ ದೇಶಾಂತ್ ಅಸಲೆ ಕಾನೂನಾಚೆ ಜ್ಞಾನ ಆನಿ ಪ್ರಸಾರ ಕರಚಿ ಖೊಬ ಗರಜೆಚೆ. ತೆ ವಾವ್ರ್ ಮಸ್ತ ವರಸ ತಾಕುನ ಲಾಭ ನಷ್ಟಾಚಿ ಪರವಾ ನಾಶ್ತಿಲೆ ತುಮ್ಮಿ ಕರತ ಆಸಚಿ ಶಿಫಾರಸ ಘೇವಾಚಕ ಪಾವೊ ದಾತಾಂ ತುಮಕಾ ಮ್ಹಜಿ ಪರಬಿ.

ಕಾನೂನು ಜ್ಞಾನ ಪ್ರಸಾರ ಕರಚಿ ತುಮಚೆ ವಾವ್ರಾಕ ಪರಮತ್ಮಾ ಯಶ ದಿವೊ

ದೇವು ಬರೆಂ ಕರೊ

**ಬಸ್ತಿ ವಾಮನ ಶೆಣೈ**

ಅಧ್ಯಕ್ಷ

**ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ ಆನಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ**

ಶಕ್ತಿನಗರ, ಮಂಗ್ಳೂರ

ಮೊಗಾಚ್ಯಾ ಶ್ರೀ ಸ್ವೇನ್ರಿ ಆರ್. ಡಿ'ಕೋಸ್ತ,

ತುಜ್ಯಾ 4 ಪುಸ್ತಕಾಂ ಪಯ್ಲಿ 'ಕಾನೂನ್ ದಿವೊ' ಪುಸ್ತಕ್ ಹಾಂವೆ ಉಗ್ತಾಯಿಲ್ಲೊ. ತುಂವೆ ಕೆಲ್ಲೆಂ ಸಾಧನ್ ಹೊಗ್ಗಿಕೆಕ್ ಪಾತ್ರ್, ಹಾಚ್ಯೆ ವರ್ವಿಂ ಜಾಯ್ತ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೊಕಾಕ್ ಕಾನೂನ್ ಸಮ್ಜಣಿ ಮೆಳ್ಳ್ಯಾ. ತುಕಾ ಮ್ಹಜೆ ಉಲ್ಲಾಸ್. ಮುಖ್ಯಾ ದಿಸಾಂನಿ, ಸಾಧ್ಯಾ ಲೊಕಾಕ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಶೆಂತ್ ಕಾನೂನ್ ಸಮ್ಜಣಿ ಲಾಭೊಂಕ್ ತುಜೆಂ ಸಾಧನ್ ಸುಫಳ್ ಜಾಂವ್.

**ಫಾ ಡೆನಿಸ್ ಪ್ರಭು,**

ಮಂಗ್ಳುರ್ಚೊ ವಿಗಾರ್ ಜೆರಾಲ್

ವಕೀಲ್ ಸ್ವೇನ್ರಿ ಡಿ'ಕೋಸ್ತನ್ ಕಾಡ್ಲೆಂ ಮೇಟ್ ಖಂಡಿತ್ ಮೆಚ್ಚೊಣೆಕ್ ಫಾವೊ ಜಾಲ್ಲೆಂ. ಕೊಂಕ್ಣಿ ದಿವ್ಯಾಯಾ ಕಾಳಾರ್ ವಕೀಲ್ ಆನಿ ದಾಕ್ಟೆರ್ಗಿ ಶಿಕ್ಲೆ ಕೊಂಕ್ಣೆಂತ್ ಬರೊಂವ್ಕ್ ಘಡಾರೊಣ್ ಘೆತಾಲೆ, ಆನಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕಾಂಕ್ ಶಿಕ್ಲೆಂ ದಿತಾಲೆ ಆತಾಂಚ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ವೃತ್ತಿಪರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆಚೆ ಲೋಕ್ ಪಾಟಿಂ ಸರ್ಲ್ಯಾರ್ಯೇ ಹಾಕಾ ಅಪ್ಪಾಡ್ ಜಾವ್ನ್ ವಕೀಲ್ ಸ್ವೇನ್ರಿ ಮುಕಾರ್ ಸರ್ಲ್ಯಾ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂಚ್ ಆಮ್ಕಾಂ ಸಮಾಧಾನ್ ಆನಿ ಸಂತೊಸಾಚಿ ಗಜಾಲ್.

ಕಾನೂನಾಚಿ ಭಾಸ್ ಕೆದ್ನಾಯ್ ಸಂಕೀರ್ಣ್ ಆನಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಲೊಕಾಂಕ್ ತಾಚೊ ಭಿತರ್ಲೊ ಬೊಂಡು ಲೊಂಕ್ಡಾಚ್ಯಾ ಚಣ್ಯಾಬರಿ. ಕಾನೂನ್ ಶಿಕ್ಲೆಲ್ಯಾಂಚ್ ತೆಂ ಕೊಂಕ್ಣೆಂತ್ ಕಡೊವ್ನ್ ಆನಿ ಸೊಡೊವ್ನ್ ಸಾಂಗ್ಲಾರ್ ತಾಕಾ ಸೊಭಾಯ್. ಹೆಂ ಕಾಮ್ ವಕೀಲ್ ಸ್ವೇನ್ರಿ ಕರ್ತಾ ದೆಕುನ್ ತಾಕಾ ಅಭಿನಂದನ್.

**ಪಾವ್ಲ ಮೊರಾಸ್,**

**ನಿಕಟ್ ಪೂರ್ವ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷ**

**ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೇಖಕಾಂಚೊ ಎಕ್ವಟ್ ಕರ್ಣಾಟಕ (ರಿ), ಮಂಗ್ಳುರ್.**

**ಸ್ವೇನ್ರಿಚ್ಯಾ ಮುಕುಟಾಚೆರ್ ಶಾಭಾಸ್ಕೆಚಿಂ ಅಪ್ರೊಪ್ ಥಿಕಾಂ**

ಖಂಚ್ಯೆಂ ಭಾಶೆಚಿಂ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಗಿರೇಸ್ತ್ ಜಾಯ್ಜಯ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ತಾಂತುಂ ವೆವೆಗ್ಳ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರಾಚಿಂ ಪುಸ್ತಕಾಂ ಧಾರಾಳ್ ಮಾಪಾನ್ ಯೆಜಯ್. ಫಕತ್ ಕಥಾ, ಕಾದಂಬರಿ, ಕವಿತಾ, ಪ್ರಬಂಧ್, ವಿಮರ್ಶಾ, ಬಾಳ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾರ್ ಪಾವಾನಾ. ಕೃಷಿ, ಕಾನೂನ್, ವಿಜ್ಞಾನ್, ಗಣಿತ್, ಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರ, ಮಾನವ್ ವಿಜ್ಞಾನ್, ಜೀವನ್ ಚರಿತ್ರಾ ತಸಲಿಂ ಪುಸ್ತಕಾಂ ಮೊಟ್ಯಾ ಮಾಪಾನ್ ಛಾಪುನ್ ಆಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ತಿ ಭಾಸ್ ಗಿರೇಸ್ತ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ಸಾಧ್ಯ್ ಆಸಾ.

ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಶೆಂತ್ ಕಾನೂನ್ ವಿಷಯಾಕ್ ಲಗ್ತಿ ಪುಸ್ತಕಾಂ ಮಾತ್ ನ್ಹಯ್, ನೆಮಾಳ್ಕಾಂನಿ ಶ್ರೀ ಸ್ವೇನ್ರಿ ಆರ್ ಡಿ' ಕೋಸ್ತಾಚಿಂ ಕಾನೂನಿ ವಿಷಯಾಚೆರ್ ಬರ್ಪಾಂ ಪರ್ಗಟ್ ಜಾತೇ ಆಸಾತ್. ಹೆಂ ಕಾಮ್ ತಿತ್ಲೆಂ ಸಲೀಸಾಯೆಚಿಂ ನ್ಹಯ್. ಕಿತ್ಯಾಕ್,

## ಕಾನೂನ್ ಜ್ಞಾನಕೋಶ

ಕಾನೂನಾಕ್ ಲಗ್ನಿ ಸಬ್ಬ್ ಕೊಂಕಣಿಂತ್ ಮೆಳಾನಾಂತ್. ತೆ ಸಬ್ಬ್ ಜಾಯ್ತ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾಂನಿ ಹೆರ್ ಭಾಸಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಉಸ್ತೆಂ ಘೆಜಯ್ ಪಡ್ತಾತ್ ಯಾ ವೆಗ್ಳ್ಯಾ ಭಾಸಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಘೆತಾನಾ, ತಾಂಕಾಂ ಕೊಂಕಣಿಂಚೆಂ ರೂಪ್ ದಿಜಯ್ ಪಡ್ತಾ. ಕಾನೂನ್ ವಿಷಯಾಚೆರ್ ಪುಸ್ತಕಾಂ ಬರಯ್ತಾನಾ ಆಸ್ಚೆ ಕಷ್ಟ್ ಮ್ಹಾಕಾ ಜರೂರ್ ಸಮ್ಜತಾತ್ ಆನಿ ವಕೀಲ್ ಸ್ಟೇನ್ಲಿಚ್ಯಾ ಮುಂಡಾಸಾಚೆರ್ ಶಾಭಾಸ್ಕೆಚಿಂ ಪಾಕಾಂ ಖುವಯ್ನಾಸ್ತಾಂ ಮ್ಹಾಕಾ ನಿರ್ವೋಗ್ ನಾ ಜಾತಾ.

– ಮೆಲ್ವಿನ್ ರೊಡಿಗಸ್, ಮಂಗ್ಳುರ್

### ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆಕ್ ಆನಿ ಲೊಕಾಕ್ ಉಪ್ಕಾರ್ಲೆಂ ಕಾನೂನಿ ಚಾಣ್ವಾಯೆಚೆಂ ವಾಂಟಾಪ್

ದೇಶಾಚಿಂ ಚಾಲ್ತಿಂ ಕಾನೂನಾಂ ದೇಶಾಚ್ಯಾ ಹರೈಕ್ ನಾಗರಿಕಾಕ್ ಕಳಿತ್ ಆಸ್ಚಿ ಗರ್ಜ್. ಪುಣ್ ವಾಸ್ತವಿಕ್ ಥರಾನ್ ಹೆಂ ಸಾಧ್ಯೆಗಿ? ಶಿಕ್ಷಿ ಲೊಕಾಕ್ ಸಯ್ತ್ ಕಾನೂನಾವಿಶಿಂ ಮಾಹೆತ್ ಆಸಾನಾ. ತಶೆಂ ಆಸ್ತಾಂ ಸಾಧ್ಯಾ ಲೊಕಾಕ್ ಕಶೆಂ ತಿಂ ಕಳಿತ್ ಜಾತಲಿಂ? ಅಸಲ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾರ್ ಕಾನೂನಾವಿಶಿಂ ಬರಯಿಲ್ಲಿಂ ಬರ್ಪಾಂ ಆನಿ ಉಜ್ವಾಡಾಕ್ ಆಯಿಲ್ಲಿಂ ಪುಸ್ತಕಾಂ ಮಸ್ತ್ ಉಪ್ಕಾರ್ತಾತ್.

ಅಸಲ್ಯೆ ಪರಿಗತೆಂತ್ ವಕೀಲ್ ಸ್ಟೇನ್ಲಿ ಆರ್. ಡಿಕೋಸ್ತಾ ದಿವ್ವಣೆರ್ ದವ್ಪಿಲ್ಲ್ಯಾ ದಿವ್ಯಾಪರಿಂ ಪರ್ಜಳ್ತಾ. ಎಕಾ ಕಾಳಾರ್ ಯುವಜಣ್ ಮುಖೆಲಿ ಜಾವ್ನಾಸ್ಲೊ ತೊ ಆತಾಂ ನಾಂವಾಡ್ಲಿಕ್ ವಕೀಲ್, ನೋಟರಿ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಆನಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಕಾಜಾರಾಂಚೊ ರೆಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್. ಸ್ಟೇನ್ಲಿನ್ ಭರ್ಪೂರ್ ಚಾಣ್ವಾಯ್ ಆಪ್ಣಾಯ್ಲ್ಯಾ ಆನಿ ಸದಾಂನಿತ್ ತಿ ಜೊಡ್ನ್ಚ್ ಆಸಾ.

ಕೊಂಕ್ಣಿಚಾ ಥೊಡ್ಯಾ ನೆಮಾಳ್ಕಾಂನಿ ತಾಚಿಂ ಬರ್ಪಾಂ ಸರಾಗ್ ವ್ಹಾಳುನ್ ಆಸಾತ್. ಕಷ್ಟಾಂಚೊ ಕಾನೂನಿ ವಿಷಯ್ ಸಯ್ತ್ ಸಾದ್ಯಾ ವಾಚ್ಪಾಂಕ್ ಸಮ್ಜೊಂಚೆಪರಿಂ ಬರಂವ್ಚ್ಯಾಂತ್ ತಾಚೊ ಉಕಲ್ಲಲೊ ಹಾತ್. ಪಾಟ್ಲಾ 5 ವರ್ಸಾಂ ಥಾವ್ನ್ ವಕೀಲ್ ಸ್ಟೇನ್ಲಿನ್ ಕಾನೂನ್ ಮಾಹೆತ್ ಆಟಾಪ್ಚಿಂ 3 ಪುಸ್ತಕಾಂ ಫಾಯ್ಸ್ ಕೆಲ್ಯಾಂತ್. ಲೊಕಾಕ್ ಹ್ಯಾ ಪುಸ್ತಕಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಭರ್ಪೂರ್ ಮಾಹೆತ್ ಮೆಳ್ಲ್ಯಾವಿಶಿಂ ಹಾಂವ್ ಆಯ್ಕಾಲಾಂ. ಅಸಲೊಚ್ ಆಪ್ಲೊ ಚವ್ತೊ ಬೂಕ್ ಫಾಯ್ಸ್ ಕರುಂಕ್ ಫುಡೆಂ ಸರ್ಲಾ ತಿ ಗಜಾಲ್ ಬೊವ್ ದಾಧೊಸ್ಕಾಯೆಚಿ. ತಾಚ್ಯಾ ಎದೊಳ್ಚ್ಯಾ ಪುಸ್ತಕಾಂಪರಿಂಚ್ ಹೆಂ ಪುಸ್ತಕಾಯಿ ಲೊಕಾಕ್ ಉಪ್ಕಾರ್ಲೆಂ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾಂತ್ ಕಸಲೊಚ್ ದುಭಾವ್ ನಾ. ಫುಡೆಂಯ್ ವಕೀಲ್ ಸ್ಟೇನ್ಲಿಚೆಂ ಎಕೆಕ್ಚ್ ಕಾನೂನಿ ಪುಸ್ತಕ್ ಸಮಯಾನುಸಾರ್ ಪ್ರಕಾಶಿತ್ ಜಾವ್ನ್ ಅಸಲ್ಯಾ ಪುಸ್ತಕಾಂಚಿ ಏಕ್ ಶಿಂಕಳ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೊಕಾಚ್ಯಾ ಹಾತಿಂ ಪಾವೊಂದಿ ಮ್ಹಳ್ಳಿ ಮ್ಹಜಿ ಆಶಾ.

– ಎಚ್. ಆರ್. ಆಳ್ವ

ಮ್ಹಾಲಕ್: ಮರಿಯಾ ಎಡ್ವೆಟಾನ್ಸರ್, ಮಂಗ್ಳುರ್

## ಸ್ವೇನ್ಲಿ ಆರ್. ಡಿ'ಕೋಸ್ತಾ

ಅಮೇರಿಕಾಚ್ಯಾ ಪೊಜಿಟೊ ಜನರಲ್ ಓಮಾರ್ ಬ್ರಾಡ್ಲಿ ಹಾಣೆಂ ಎಕಾ ಹಫ್ತಾಳ್ಕಾರ್ ಬರುಲ್ಲಾ ಲೇಖನಾಂತ್ ಪ್ರಜಾರಾಜಾವಿಶಿಂ ಅಶೆಂ ಬರುಲ್ಲೆಂ "ಪ್ರಜಾರಾಜ್ ಖಂಚಾಯೀ ರಾಜಾಚಾಗಿ ಬಳಾಧೀಕ್, ತೆಂ ಏಕ್ ಅಖಂಡ್ ಪಂಥಾಹ್ಲ್ಯಾನ್, ಕಿತ್ಯಾಕ್ ತೆಂ ಹಕ್ಕಾಂ ಆನಿಂ ಕಾಯ್ದಾಂಚೆರ್ ಬಾಂಧುನ್ ಹಾಡ್ಲಾಂ." ಆಮ್ಚ್ಯಾ ದೇಶಾಚ್ಯಾ ಕಾನೂನ್ ಕಾಯ್ದಾಂಚಿ ಸಮ್ಜಣಿ ಆನಿಂ ಮಾಹೆತ್ ಸಾರ್ಕಾ ಥರಾನ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ದೇಶಾಚ್ಯಾ ಹರ್ಯೆಕಾ ನಾಗರಿಕಾಕ್ ಮೆಳಾಜಾಯ್. ತೆಂ ತಾಚೆಂ ಹಕ್ಕ್. ಶಿಕ್ಷಿ ಲೊಕಾಕ್ ತಿ ಸುಲಭಾಯೆನ್ ಮೆಳೊಂಕ್ ಸಾಧ್ಯ್ ಜಾತಾ. ಪೂಣ್ ಸಾದ್ಯಾ ಲೊಕಾಕಾಯೀ ತಿ ಮೆಳಾಶಿ ಕರಿಜಾಯ್. ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಮಂಗ್ಳುರಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೊಕಾಕ್ ಸಮ್ಜೊಂಚಾ ಸಾಧ್ಯಾ ಭಾಶೆನ್ ಮಂಗ್ಳುರಾಂತ್ಲೊ ವಕೀಲ್ ಆನಿಂ ಫಾಮಾದ್ ಬರಯ್ಲಾರ್ ಶ್ರೀ ಸ್ಟೇನ್ಲಿ ಆರ್. ಡಿ'ಕೋಸ್ತಾನ್ ಅಪುಣ್ ಬರವ್ನ್ ಫಾಯ್ಸ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ಕಾನೂನ್ ಪುಸ್ತಕಾ ಮಾರಿಫಾತ್ ತಿ ಲೊಕಾಕ್ ಲಾಭಾಶಿ ಕೆಲ್ಯಾ. ಗೆಲೆತ್ಯಾ 5 ವರ್ಸಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಆಮ್ಚಿ ಮಾಯ್ ಪತ್ರಾ ಮುಖಾಂತ್ ಹ್ಯಾ ವಿಶಿಂ ತಾಣೆಂ ಸರಾಗ್ ಲೇಖನಾಂ ಬರಯ್ಲಾಂತ್. ಹ್ಯಾ ಖಾತಿರ್ ಹಾಂವ್ ತಾಕಾ ಅಭಾರಿ ಜಾವ್ನಾಸಾಂ ಆನಿಂ ಅಭಿನಂದನ್ ಪಾಠಯ್ತಾಂ ತಾಚೊ ಚವ್ತೊವೊ ಕಾನೂನ್ ಪುಸ್ತಕ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೊಕಾಕ್ ಕಾನೂನಾಂಚಿ ಗುಂಡಾಯೆಚಿ ಮಾಹೆತ್ ದಿಂವ್ಚೊ ತಸಲೊ ಜಾಂವ್ಚಿ ಮ್ಹಣ್ ಹಾಂವ್ ಆಂವ್ಡೆತಾಂ. ಮಾನೆಸ್ತ್ ಸ್ಟೇನ್ಲಿ ಆರ್. ಡಿ'ಕೋಸ್ತಾಕ್ ಹಾಂವ್ ಬರೆಂ ಮಾಗ್ತಾಂ.

ಬಾಪ್ ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ ಸೋಚ್  
(ಮುಕ್ತಿ ಪ್ರಕಾಶ್)

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಸ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಆನಿ ಸಂಪ್ರದಾಯಾಂಖಾತಿರ್ ಗ್ರೇಸ್ತ್. ತಶೆಂಚ್ ಸಾಹಿತ್ಯಯಿ ಗ್ರೇಸ್ತ್ ಆಸಾ. ಪೂಣ್ ಕೊಂಕ್ಣಿಂತ್ ಆನಿಕೀ ಸಾಹಿತಿಕ್ ಪಾಂವ್ಚೆ ಬಳ್ಳಂತ್ ಕರ್ಚಿ ಗರ್ಜ್ ಆಸಾ. ಆಜ್ ಭುರ್ಗಿಂ ಶಾಳಾಂನಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಶಿಕ್ತಾತ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ವೆವೆಗ್ಳ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರಾಂಚೆಂ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೊಂಕ್ಣಿಂತ್ ಉದೆವ್ನ್ ಯೆಂವ್ಚಿ ಗರ್ಜ್ ಆಸಾ. ಹೆರ್ ಭಾಸಾಂಚೆಂ ತಶೆಂಚ್ ತಾಂತ್ರಿಕ್ ಮಾಹೆತಿಚಿ ಆನಿ ಗುಣಾ ಮೊಲಾಚಿ ಬೂಕ್ ಕೊಂಕ್ಣಿಂತ್ಲ್ಯಾನ್ ಪರ್ಗಟ್ ಜಾಯ್.

ಹ್ಯಾ ದಿಶೆನ್ ವಕೀಲ್ ಸ್ಟೇನ್ಲಿ ಡಿ'ಕೋಸ್ತಾ ಆಪ್ಲೊ ವಾವ್ ದೀವ್ನ್ ಆಸಾ. ಕಾನೂನ್ ಮಾಹೆತ್ ಆಜೂನ್ಯಯಿ ಜಾಯ್ತ್ಯಾ ಲೊಕಾಕ್ ಲೊಂಕ್ಡಾ ಚಣೊ. ದೆಕುನ್ ದಿಸ್ಪಡ್ತಾ ಜಿವಿತಾಕ್ ಉಪ್ಕಾರ್ಲಿಂ ಕಾನೂನಾಂ ಸಾದ್ಯಾ ಭಾಶೆನ್ ಸರ್ವಾಂಕ್ ಸಮ್ಜಾಸಾರ್ಕೆಂ ತೊ ಮಾಹೆತ್ ದಿತಾ. ತಶೆಂಚ್ ಏಕ್ ವಕೀಲ್ ಜಾವ್ನ್ ಸಮುದಾಯಾಕ್ ಶಿಕ್ಷಿತ್ ಕರ್ಚಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ತೊ ಪಾಳ್ತಾ.

ತಾಚ್ಯಾ ಪಯ್ಲೆಂಚ್ಯಾ ಪುಸ್ತಕಾಂಪರಿಂ ಹ್ಯಾ ಪುಸ್ತಕಾಯಿ ಲೊಕಾ ತೆಂಕೊ ಮೆಳೊಂ. ಸ್ಟೇನ್ಲಿಕ್ ಬರೆಂ ಮಾಗ್ತಾಂ.

ರೊಯ್ ಕ್ಯಾಸ್ತೆಲಿನೊ  
ಅಧ್ಯಕ್ಸ್, ಕೊಂಕ್ಣಿ ಪ್ರಚಾರ್ ಸಂಚಾಲನ್

### 1. ಅಂತರ್ಗತ ಅಧಿಕಾರ (Inherent Power)

ನ್ಯಾಯ ಒದಗುಂಕ್ ಕೊಡ್ತೆ ಕಸೊ ಅಧಿಕಾರ ಆಸಾಗಿ, ತಶೆಂಚ್ ಥೊಡೊ ಸಂಗಿ ಕರಿನಾಶೆಂ ವ ಹೈಚ್ ರಿತಿನ್ ಕರಿಜಯ್ ಮ್ಹಣೊನ್ ಕೊಡ್ತೆಕ್ ಬಂಧಡ್ ಆಸ್ತಾ. ತಿ ಆವ್ಡಿ ಸಂಪ್ಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಸೂಕ್ತ ಕಾರಣ್ ನಾ ತರ್, ತಿ ಕೇಜ್ ದಾಖಲ್ ಕರುಂಕ್ ಪರ್ವಣಿ ದಿಂವ್ಚೊ ಅಧಿಕಾರ್ ಕೊಡ್ತೆಕ್ ಆಸಾನಾ. ದೆಕುನ್, ಕಾನೂನ್ ಉಲ್ಲಂಘನ್ ಜಾಯ್ನಾಶೆಂ, ಎದೊಳ್ ಅಸ್ತಿತ್ವಾಂತ್ ಆಸ್ಪ್ಲ್ಯಾ ರೆಗ್ರಾಂಕ್ ಬಾಧಕ್ ಯೆನಾಶೆಂ ಜಾಣ್ವಾಯೆನ್ ಆನಿ ಶಾಣೆಪಣಾನ್ ಹೊ ಅಂತರ್ಗತ ಅಧಿಕಾರ್ ಕೊಡ್ತೆಂನಿ ಚಲಾವಣ್ ಕರಿಜಯ್.

ಸೂಕ್ತ ಕೇಜಿಂನಿ ಕೋಡ್ ಸ್ಟೇಂಪ್ ಶುಲ್ಕ್ ಚಡಿತ್ ಭರ್ಲೆಂ ಪಾಟಿಂ ದಿಂವ್ಕ್, ವಿರೋಧ್ ಪಾಡಿಚೊ ಆಕ್ಷೇಪ್ ಆಸ್ಪ್ಲ್ಯಾಯಿ ಕೇಜಿಚಿ ಆವ್ಡಿ ಮುಂದರ್ನ್ ವ್ಹರುಂಕ್, ಕೇಜ್ ಮುಗ್ಡಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ಯಿ ಪರ್ತುನ್ ತ್ಯೆ ಕೇಜಿ ವಿಷ್ಯಾಂತ್ ವಕೀಲಾನ್ ಸಾಂಗ್ಲೆಂ ಆಯ್ಕುಂಕ್, ಕೊಡ್ತಿ ಥಾವ್ನ್ ಚಡಿತ್ ಪಯ್ಲೆ ಫರಾಮಶೆನ್ ವ ದುಸ್ರ್ಯಾ ಕಾರಣಾನ್ ವ್ಹೆಲ್ಲೆ ಪಾಟಿಂ ದಿಂವ್ಕ್, ವಿಚಾರಣ್ ಸಂಪಯಿಲ್ಲಾ ಸಾಕ್ಷಿಂಕ್ ಪರ್ತ್ಯಾನ್ ಕೊಡ್ತೆಕ್ ಆಪಂವ್ಕ್, ಮಧ್ಯಂತರ್ ಜೀವನಾಂತ್ ದಿಂವ್ಕ್, ಡಿಕ್ರಿ ಕೆಲ್ಲಿ ಸಾರ್ಕಿ ನಾ ತರ್ ತಿ ಸಾರ್ಕಿ ಕರುಂಕ್ ಕೋಡ್ತ್ ಆಪ್ಲೊ ಅಂತರ್ಗತ ಅಧಿಕಾರ್ ಚಲಾವಣ್ ಕರ್ತಾ.

ಜಾಯ್ ಮ್ಹಣೊನ್ ಕೇಜಿ ದಾಖಲ್ ಕರ್ಚೊ, ವಿರೋಧ್ ಪಾಡಿಚ್ಯಾಂಚಿ ಮರ್ಯಾದ್ ವಿಭಾಡ್ ಕರ್ಚೊಕ್ ಅಸಮರ್ಥನೀಯ್ ಆದೇಶ್ ಘೆಂವ್ಚೊ ಕೊಡ್ತೆಕ್ ದಿಂವ್ಚ್ಯಾ ಅರ್ಜ್ಯಾಂನಿ ಮಾನ್ ಹಾನಿಕಾರಕ್ ವ ಭಾಸ್ಕಳ್-ಹಲ್ಕಿ ಭಾಸ್ ಉಪ್ರೊಗ್ ಕರ್ಚಿ- ಹಿಂ ವಿಧಾನಾಂ ಕೊಡ್ತಿಚಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ ಪಾಡ್ ಕರ್ತಾತ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್, ಹೆಂ ಸರ್ವ್ ಆಡಾಂವ್ಚೊ 'ಅಂತರ್ಗತ ಅಧಿಕಾರ್' ಕೊಡ್ತೆಕ್ ಆಸಾ.

### 2. ಅವಲಂಬಿತ್/ಪರಾವಲಂಬಿ/ತಾಬೆನ್ ಆಸ್ಚೆಂ (Dependent)

ಬಾಯ್ಲೆ, ಭುಗಿಂ, ಆವಯ್, ಬಾಪುಯ್ ಪರಾವಲಂಬಿ ಜಾವ್ನಾತ್. ಭಾವ್, ಭಯ್ಲಿಂ ಥೊಡ್ಯಾ ಸಂಧರ್ಬಾಂನಿ ಪರಾವಲಂಬಿ ಮ್ಹಣ್ತೆತ್. ಧುವ್ ಕಾಜಾರ್ ಜಾತಾ ವರೆಗ್ ವ ತಿಣೆ ಘೊವಾಕ್ ವಿಚ್ಛೇದನ್ ದಿಲಾಂ, ವ ಘೊವ್ ಸರ್ಲಾ ತರ್ ತಿ ಧುವ್ ತಿಚ್ಯಾ ಆವಯ್-ಬಾಪಾಯ್ಚೆರ್ ಅವಲಂಬಿತ್ ಜಾವ್ನಾತ್. ಅಂಗವಿಕಲ್ ಚಲೊ ವ ಬುದ್ಧಿಮಾಂದ್ಯ ಚಲೊ, ತಾಕಾ ಪ್ರಾಯ್ ಭರ್ಲ್ಯಾ ತೊ ತಾಚ್ಯಾ ಆವಯ್-ಬಾಪಾಯ್ಚೆರ್ ಅವಲಂಬಿತ್ ಜಾವ್ನಾತ್. 70 ವರ್ಸಾಂ

ಪ್ರಾಯ್ ಭರ್ಲೆಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿ ತಾಕಾ ಆದಾಯ್ ಆಸಾ ತರಿ, ತಾಚ್ಯಾ ಸರ್ವ್ ಗರ್ಜಾಂಕ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಪುತಾಚೆರ್ ಅವಲಂಬಿತ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ ಮ್ಹಣ್ ಕೊಡ್ತೆಂನಿ ಆದೇಶ್ ದಿವ್ನ್ ಘೆಸಲ್ ದಿಲಾಂ. ಜೀವನಾಂತ್ ಜಾಯ್ ಮ್ಹಣೊನ್ ಹಕ್ಕಾನ್ ವಿಚಾರ್ಲಿಂ ಅವಲಂಬಿತಾಂ ವಾರೀಸ್ ಹಕ್ಕಾನ್ ಅವಲಂಬಿತ್ ಜಾಯ್ನಾಯ್ ಮ್ಹಣ್ ನಾ. ಕಾನೂನ್ ರೀತ್ಯ್ ಅವಲಂಬಿತ್ ಮ್ಹಣೊನ್ ಸೂಚಿತ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾಂಚೊ ಖರ್ಚ್ ಆದಾಯ್ ಸುಂಕ್ ಕಾನೂನ್ ಮಾನುನ್ ಘೆತಾ.

### 3. ಅಪ್ರಾಪ್ತ/ಪ್ರಾಯ್ ಭರುಂಕ್ ನಾತ್ಲ್ಯಾಂಕ್ ನ್ಯಾಯ-ನೀತ್ ಪಣ್ (Juvenile Justice)

7 ವರ್ಸಾಂಚೆ ಪ್ರಾಯ್ ಭಿತರ್ಲ್ಯಾ ಭುರ್ಗ್ಯಾನ್ ಕೆಲ್ಲಿ ಚೂಕ್ ಅಪ್ರಾದ್ ನ್ಹಯ್. 7 ಥಾವ್ನ್ 12 ವರ್ಸಾಂ ಭಿತರ್ಲೊ ಭುರ್ಗೊ ಆಪುಣ್ ಕಿತೆಂ ಕರ್ತಾ ತೆಂ ಸಮ್ಜೊಕ್ ಸಕ್ತಾ ತರ್ ತ್ಯಾ ಭುರ್ಗ್ಯಾಕ್ ಗುನ್ಯಾಂವ್ಕಾರ್ ಜಾವ್ನ್ ನಿತಿಯಾಸಣಾ ಮುಖಾರ್ ಹಾಡ್ತೆತ್.

12 ವರ್ಸಾಂಚಿ ಪ್ರಾಯ್ ಭರ್ಲ್ಯಾ ಭುರ್ಗ್ಯಾಚೆರ್ ಗುನ್ಯಾಂವ್ ಕೆಲ್ಯಾರ್ ವ್ಯಾಜ್ಯ್ ಚಲವ್ತೆತ್.

18 ವರ್ಸಾಂ ಭಿತರ್ಲ್ಯಾ ಭುರ್ಗ್ಯಾಕ್ ಪ್ರಾಯ್ ಭರುಂಕ್ ನಾತ್ಲ್ಯೊ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಕೊಡ್ತಿಂತ್ ಪ್ರಾಯ್ ಭರುಂಕ್ ನಾತ್ಲ್ಯಾ ಭುರ್ಗ್ಯಾಚಿ ತನ್ವಿ/ವಿಚಾರಣ್ ವ್ಹಡಾಂ ಸಂಗಿಂ ಚಲಂವ್ಚೆಂ ಆಡ್ವಾರ್ಲಾಂ. ಪ್ರಾಯ್ ಭರುಂಕ್ ನಾತ್ಲ್ಯಾ ಭುರ್ಗ್ಯಾನ್ ಆಧಾರ್ಲ್ಯಾ ಅಪ್ರಾದಾಂ ಖಾತಿರ್ ಆಸ್ಚಿ ಕೋಡ್ತ್ ಮಾತ್ ಅಸಲ್ಯಾ ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಚಿ ತನ್ವಿ/ವಿಚಾರಣ್ ಕರ್ತಾ.

ಅಪ್ರಾಪ್ತಾಂಕ್ ಯಾ ಪ್ರಾಯ್ ಪಾವೊಂಕ್ ನಾತ್ಲ್ಯಾಂಕ್ ಆನಿ ತಾಚಿ ಕೇಜ್ ಚಲವ್ನ್ ವ್ಹರ್ಚ್ಯಾ ಅಧಿಕಾರಿಕ್ ಅಪ್ರಾಪ್ತಾಕ್ ರಾಕೊನ್ ವ್ಹರ್ಚೆ ಸರ್ವ್ ಅವ್ಕಾಸ್ ದಿಜಯ್ ಮ್ಹಣೊನ್ ಹ್ಯಾ ಕಾನೂನಾಂತ್ ಠರಾಯ್ಲಾಂ. ಅಪ್ರಾಪ್ತಾ ಅಪ್ರಾದಿ ಮ್ಹಣ್ ಘೋಷಣ್ ಕೆಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ತಾಕಾ ಪ್ರಾಯ್ ಭರ್ಲ್ಯಾ ಕೈದ್ಯಾಂ ಸಂಗಿಂ ಜಯ್ಲಾಂತ್ ದವರುಂಕ್ ಆಡ್ವಾರ್ಲಾಂ.

16 ವರ್ಸಾಂ ವಯ್ಲಾಂ ಚೆಡ್ವಾಂ ಅಪ್ರಾದ್ಯಾಂಕ್ ಆನಿ 21 ವರ್ಸಾಂ ಭಿತರ್ಲ್ಯಾ ಚಲ್ಯಾಂಕ್ ಲೋಕ್ ಕಲ್ಯಾಣ್ ಘರಾಂನಿ (ವೆಲ್ವೆರ್ ಹೋಮ್) ದವರ್ತಾತ್. ಹ್ಯಾ ಕಾನೂನಾ ಪ್ರಕಾರ್ ಅಪ್ರಾಪ್ತಾ ವ ಪ್ರಾಯ್ ಭರುಂಕ್ ನಾತ್ಲ್ಯಾಂಚಿ ಪ್ರಾಯ್ ನಿರ್ಧಾರ್ ಕರ್ಚಿ ಕೊಡ್ತೆಕ್ ಹಾಜರ್ ಕರ್ತಾನಾ ಜಾಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಯ್ ನ್ಹಯ್ ಬಗರ್ ಅಪ್ರಾದ್ ಆಧಾರ್ತಾನಾ ಅಪ್ರಾಪ್ತಾಕ್ ಜಾಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಯ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

#### 4. ಅಪಹರಣ (Kidnap)

16 ವರಾಂ ಭಿತರೈ ಚಲಿಯೆ ಥಂಯ್ ಆನಿ 18 ವರಾಂ ಭಿತರೈ ಚಲಿಯೆ ಥಂಯ್ ಅಪಹರಣ್ ಘಡ್ತಾ. 'ಅಪಹರಣ್' ಮ್ಹಳ್ಳಾರ್, ಮತ್ ಸಾರ್ಕಿ ನಾತ್ಲಾ ವ ಅಪ್ರಾಪ್ತ್ ಭುರ್ಗ್ಯಾಕ್ ಕಾನೂನ್‌ಬದ್ಧ ರಕ್ಷಣಾ ಥಾವ್ನ್ ಚುಕಂವ್ಚೆಂ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

ಅಪ್ರಾಪ್ತ್ ಭುರ್ಗ್ಯಾಕ್ ಭಿಕ್ ಮಾಗಂವ್ಚಾ ಇರಾದ್ಯಾನ್ ವ ಅಪ್ರಾಪ್ತ್ ಚೆಡ್ವಾಕ್ ಕಾಯ್ದಾನ್ ಆಡ್ವಾರ್ಲೊ ಸಂಭೋಗ್ ಆಧಾರ್ಚ್ಯಾಕ್ ಅಪಹರಣ್ ಕರ್ಚೆಂ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

ವತ್ತಾಯೆನ್, ಸ್ವ-ಖುಶಿ ವಿರೋಧ್ ಎಕಾ ಚೆಡ್ವಾಕ್ ಅಪಹರಣ್ ಕರ್ನ್ ಕಾಜಾರ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ದಭಾವ್ ಘಾಲ್ಚೊ ವ ಜಿವಿಂ ಮಾರ್ಚ್ಯಾ ಇರಾದ್ಯಾನ್ ವ ಪಯ್ಕಾಂಚೊ ಮುದೊ ಆರಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಇರಾದ್ಯಾನ್ ವ ಎಕೆ ವ್ಯಕ್ತಿಕ್ 'ಜೀತದಾಳು' ಜಾವ್ನ್ ಘೊಳಂವ್ಚ್ಯಾ ಉದ್ದೇಶಾನ್ ಅಪಹರಣ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯೆ ವ್ಯಕ್ತಿಕ್, ಧಾ ವರಾಂಚಿ ಜೈಲ್ ಸಜಾ ಆನಿ ಜುಲ್ಮಾನ್ ಘಾಲ್ ದಂಡಿತ್ ಕರ್ಚೆತ್.

#### 5. ಅಲ್ಪ-ಸಂಖ್ಯಾತ್ ಸಂಸ್ಥೆ (Minority Institutions)

ಅಲ್ಪ-ಸಂಖ್ಯಾತ್ ಸಂಸ್ಥೆ ದೋನ್ ರಿತಿಂಚಿ ಆಸ್ತಾತ್. ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಅಲ್ಪ-ಸಂಖ್ಯಾತ್ ಆನಿ ಭಾಷಾ-ವಿಜ್ಞಾನ್ ಅಲ್ಪ-ಸಂಖ್ಯಾತ್. ಖಿಂಚ್ಯಾಯ್ ರಾಜ್ಯಾಂತ್ ಅಲ್ಪ-ಸಂಖ್ಯಾತ್ ಸವಾಲ್/ವಿಚಾರ್ ತ್ಯಾ-ತ್ಯಾ ರಾಜ್ಯಾಚ್ಯಾ ನಿಯಮಾ ಪ್ರಕಾರ್ ಇತ್ಯರ್ಥ್ ಜಾತಾ. ತಮಿಳುನಾಡು ರಾಜ್ಯಾಂತ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಅಲ್ಪ-ಸಂಖ್ಯಾತ್ ಆನಿ ತಾಂಕಾಂ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಅಲ್ಪ-ಸಂಖ್ಯಾತ್ ಮ್ಹಣೊನ್ ರಕ್ಷಣ್ ದಿಲಾಂ.

ಆಂಧ್ರ ಪ್ರದೇಶಾಂತ್ ತಮಿಳು ಭಾಸ್ ಉಲಯ್ತಲೆ ಭಾಷಾ-ವಿಜ್ಞಾನ್ ಅಲ್ಪ-ಸಂಖ್ಯಾತ್ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್ ಆನಿ ತಮಿಳು ಉಲಯ್ತಲ್ಯಾಂಕ್ ಅಲ್ಪ-ಸಂಖ್ಯಾತ್ ಮ್ಹಣೊನ್ ರಕ್ಷಣ್ ದಿಲಾಂ.

ಸಂವಿಧಾನಾಚಿ ಅಡಿಗ್ 30(1) ದ್ವಾರಿಂ ಅಲ್ಪ-ಸಂಖ್ಯಾತಾಂಕ್ ತಾಂಚೆಕ್ ಮ್ಹಳ್ಳೆ ವಿದ್ಯಾಸಂಸ್ಥೆ ಸ್ಥಾಪನ್ ಕರ್ನ್ ತಾಚೆಂ ಆಡಳಿಂ ಚಲವ್ನ್ ವ್ಹರೈತ್ ಮ್ಹಣೊನ್ ಕಾಣೆಲಾಂ. ಹ್ಯಾ ವಿದ್ಯಾ-ಸಂಸ್ಥಾಂನಿ ಅಲ್ಪ-ಸಂಖ್ಯಾತಾಂಚೊ ಧರ್ಮ್ ಪ್ರಕಾರ್ ಕರ್ಚೊ ವ ತಾಂಚಿ ಭಾಸ್ ಮಾತ್ ಶಿಕಂವ್ಚೆಂ ಸಾರ್ಕೆಂ ನ್ಹಯ್; ಬಗಾರ್ ಧಾರ್ಮಿಕ್, ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನ್ ಆನಿ ಚೆರಾಲ್ ಶಿಕಪ್ ದಿಜಯ್.

ಅಲ್ಪ-ಸಂಖ್ಯಾತಾಂನಿ ತಾಂಚೆಚ್ ಮ್ಹಳ್ಳೆ ಸಂಸ್ಥೆ ಸ್ಥಾಪನ್ ಕರ್ಚೆತ್; ಸಾಂಗಾತಾಚ್ ತ್ಯಾ ಸಂಸ್ಥಾಂಚೆಂ ಆಡಳಿಂ ಅಲ್ಪ-ಸಂಖ್ಯಾತಾಂಚ್ಯಾ ಸಾಂದ್ರಾಂ ಲಾಗಿಂಚ್ ಆಸಾಜಯ್ ಮ್ಹಣೊಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾ. ಅಲ್ಪ-ಸಂಖ್ಯಾತ್ ಸಂಸ್ಥೆ ಸ್ಥಾಪನ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯೊ ಉದ್ದೇಶ್ ತ್ಯಾ ಸಂಸ್ಥಾಚೆ ಆಡಳಿತ್ ಮಂಡಳಿನ್ ಜ್ಯಾರಿ ಕೆಲಾಗಿ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಸವಾಲ್

ಪ್ರಮುಖ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ವಿದ್ಯಾಸಂಸ್ಥೆ ದುಸ್ರ್ಯಾ ಜಾತಿಂಚ್ಯಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಂಕ್ ಪ್ರವೇಶ್ ಚಡ್ ದಿತಾ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಕಾರಣಾಕ್ ತೊ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ವಿದ್ಯಾಸಂಸ್ಥೆ ಜಾವ್ನ್ ಉರೊಂಕ್ ನಜೊ ಮ್ಹಣೊಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾ.

ಸರ್ಕಾರಾ ಥಾವ್ನ್ ಅಲ್ಪ-ಸಂಖ್ಯಾತ್ ಸಂಸ್ಥೆ ದೇಣಿ/ಮಜತ್ ಘೆತಾ ತರ್, ಪಯ್ಕಾಂಚೊ ಸಾರ್ಕೊ ಉಪ್ಯೋಗ್ ಕೆಲಾ ಮಣೊನ್ ಸರ್ಕಾರಾಕ್ ಜಾಪ್ ದಿಂವ್ಚ್ಯಾಕ್ ಹೊ ಸಂಸ್ಥೆ ಜವಾಬ್ದಾರ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಅಲ್ಪ-ಸಂಖ್ಯಾತ್ ಸಂಸ್ಥಾಂಕ್ ತಾಂಕಾಂ ಜಾಯ್ತಲಿ ಶಿಬಂಧಿ ನೇಮಕ್ ಕರುಂಕ್ ಆನಿ ತಾಂಚಿ ಶಿಸ್ತ್ ಸಾಂಬಾಳುಂಕ್ ಅಧಿಕಾರ್ ದಿಲಾ ತರಿ, ಖಿಂಚೆಂ ಶಿಬಂಧೆಕ್ ಅನ್ಯಾಯ್/ಲುಕ್ಸಾನ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ಸರ್ಕಾರಾನ್ ಮೆತರ್ ಜಾವ್ನ್ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿ ಕರ್ಚೆತ್.

#### 6. ಅಧ್ಯಕ್ಷ (Chairman)

ಸೊಸೈಟಿಚೊ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಮೀಟಿಂಗಾಚೆಂ ಅಧ್ಯಕ್ಷಪಣ್ ಚಲವ್ನ್ ವರಾ. ಅಧ್ಯಕ್ಷ, ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷ ವ ಸ್ಪೀಕರ್ ವ ಡೆಪ್ಯೂಟಿ ಸ್ಪೀಕರ್ ಹಾಜರ್ ನಾತ್ಲಾ ಸಂದರ್ಭಾರ್ ಹಾಜರ್ ಆಸ್ಲಲ್ಯಾಂನಿ ಚುನಾಯಿತ್ ಕೆಲ್ಲೊ ವ್ಯಕ್ತಿ ತ್ಯಾ ಮೀಟಿಂಗಾಚೊ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಮೀಟಿಂಗಾರ್ ಶಿಸ್ತ್ ಸಾಂಬಾಳುಂಕ್ ಆನಿ ರೆಗ್ರಾಂ ಪ್ರಮಾಣ್ ಮೀಟಿಂಗ್ ಚಲವ್ನ್ ವ್ಹರುಂಕ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷಾಕ್ ಅಧಿಕಾರ್ ಆಸಾ. ಖಿಂಚ್ಯಾಯ್ ವಿಷಯಾಚೆರ್ ಭೇದ್ ಉಪ್ಜಲ್ಯಾರ್ ಮತದಾನ್ ಕರ್ತಾನಾ ಅಧ್ಯಕ್ಷಾಕ್ ಏಕ್ ವೋಟ್ ಆಸ್ತಾ ಆನಿ ಹಾಚೊ ವಾಪರೊ ದೊನ್ಯಿ ಪಾಡ್ವಿಚ್ಯಾಂಕ್ ಸರಿಸಮಾನ್ ವೋಟ್ ಮೆಳ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ವಖ್ತಾ ಮಾತ್ ಗಳುಂಚೊ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಅಧ್ಯಕ್ಷ, ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷ, ಸ್ಪೀಕರ್ ವ ಡೆಪ್ಯೂಟಿ ಸ್ಪೀಕರ್ ಗೈರ್ ಹಾಜರ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾರ್ ಚುನಾಯಿತ್ ಸದಸ್ಯಾನ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷಪಣ್ ಘೆವ್ನ್ ಕೆಲ್ಲೆ ನಿರ್ಧಾರ್ ಮುಖ್ಲ್ಯಾ ಮೀಟಿಂಗಾರ್ ಮಂಜೂರ್ ಕರ್ನ್ ಘೆತಾತ್.

#### 7. ಅನೀತೆಕ್ ವಳಗ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯೊ ಮನಿಸ್ (Aggrieved Person)

ಖಿಂಚ್ಯಾಯ್ ಕಾರಣಾನ್ ಕಿತಿಂಯ್ ಕರ್ನ್ ವ ಕರಿನಾಸ್ತಾಂ, ತ್ಯಾ ವರ್ವಿಂ ಪರಿಣಾಮ್ ಭಗ್‌ಲ್ಲ್ಯಾಂಕ್ ಅನೀತೆಕ್ ವಳಗ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯೊ ಮನಿಸ್' ಮ್ಹಣೈತ್. ವೈಯುಕ್ತಿಕ್ ಕಾರ್ಯಾ ನಿಮ್ತಿಂ ಅನೀತೆಕ್ ವಳಗ್ ಜಾಂವ್ಚೊ ವ್ಯಕ್ತಿ ತ್ಯಾ ವರ್ವಿಂ ಬಾಧಿತ್ ಜಾತಾ. ಸಾರ್ವಜನಿಕ್ ತಕ್ರಾರಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಖಿಂಚೆಂ ವ್ಯಕ್ತಿಕ್ ತಕ್ರಾರ್ ಆಸಾ ತರ್, ತಾಕಾ ಅನೀತೆಕ್ ವಳಗ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯೊ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್.

**ಕಾನೂನ್ ಜ್ಞಾನಕೋಶ**

ತೈ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ದುಸ್ವಾಂ ಸಾಂಗಾತಾ (ಮುಳ್ಳಾರ್, ಆಪ್ಲಾಪರಿಂಚ್ ಅನೀತೆಕ್ ವಳಗ್ ಜಾಲ್ಲೆ) ತಕ್ರಾರ್ ಸಾರ್ಕೆ ಕರ್ಚೆ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಕ್ ಕೊಡ್ತೆಕ್ ದೂರ್ ದಿವ್ಯೆತ್. ಸರ್ಕಾರಿ ನವ್ಕರಾ ಸಂಬಂಧಿಂ ಕೊಣಾಕ್ಯಾ ತಕ್ರಾರ್ ಆಸೊನ್, ಸರ್ಕಾರಾ ಥಾವ್ನ್ ಪರಿಹಾರ್ ಮೆಳೊಂಕ್ ನಾ ತರ್, ತೈ ವ್ಯಕ್ತಿಕ್ ಅನೀತೆಕ್ ವಳಗ್ ಜಾಲ್ಲೊ ವ್ಯಕ್ತಿ' ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್.

ಖಿಂಚಿಯ್ ವ್ಯಕ್ತಿ ಜಾಯ್ ಪುರ್ಟೆಂ ಕ್ರಮ್ ಘೆವ್ನ್, ತಕ್ರಾರ್ ಸಾರ್ಕೆಂ ಕರ್ನ್ ಘೆಂವ್ಕ್ ವ ಪರಿಹಾರಾ ಸಂಬಂಧಿತ್ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಾ ಥಾವ್ನ್, ಟ್ರಿಬ್ಯೂನಲ್ ವ ಕೊಡ್ತಿ ಥಾವ್ನ್ ಪರಿಹಾರ್ ಜೊಡ್ನ್ ಘೆಂವ್ಕ್ ಸಲ್ಲಲಾ ತರ್, ತಾಣೆ ವಯ್ಲೆ ಕೊಡ್ತಿಂತ್ ವ ಉನ್ನತ್ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಾ ಸಾಮ್ಯಾರ್ ಅಪೀಲ್ ವ ರಿವಿಜನಲ್ ಕೇಜ್ ದಾಖಲ್ ಕರಿಜಯ್. ಖಿಂಚೆ ವ್ಯಕ್ತಿಚೆಂ ಬರೆಂಪಣ್ ನಷ್ಟ್ ಜಾಲಾಂಗಿ, ತಾಕಾ ಅನೀತೆಕ್ ವಳಗ್ ಜಾಲ್ಲೊ ವ್ಯಕ್ತಿ' ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್.

ಏಕ್ ವ್ಯಕ್ತಿ ನೀಜ್ ಜಾವ್ನ್ ಅನೀತೆಕ್ ವಳಗ್ ಜಾಲ್ಯಾ ಆನಿ ತಿಕಾ ಸಾಧ್ಯ್ ಆಸೊನ್ಯಾ, ಅನೀತ್ ಸಾರ್ಕೆ ಕರುಂಕ್ ಅಪೇಕ್ಷೆನಾ ತರ್, ತಿಸ್ತ್ಯಾ ಮನ್ಯಾನ್ ತಾಚೊ ವಿಷಯ್ ಘೆವ್ನ್ ಪರಿಹಾರ್ ಸೊಧುಂಕ್ ಸಾಧ್ಯ್ ನಾ, ತೊ ವಿಷಯ್ ಸಾರ್ವಜನಿಕ್ ಹಿತಾಸಕ್ತೆಚೊ ಜಾವ್ನ್ ಆಸ್ಲಾರಿ. ಉದಾ: ಏಕಾ ವಕೀಲಾನ್ ಏಕಾ ಜಡ್ಡಾಕ್ ಕಾರಣ್ ನಾಸ್ತಾಂ ಟ್ರಾನ್ಸ್ಫರ್ ಕೆಲಾ ಮ್ಹಣೊನ್ ತಾಚೊ ವಿಷಯ್ ಘೆವ್ನ್ ರುುಜೊಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾ. ಹಾಂಗಾ ವಕೀಲ್ ಅನೀತೆಕ್ ವಳಗ್ ಜಾಲ್ಲೊ ವ್ಯಕ್ತಿ ನ್ಹಯ್ ಆನಿ ಜಡ್ಡ್ ಆಪ್ಲಾಚ್ಯಾ ವಿಷಯಾಂಕ್ ಪರಿಹಾರ್ ಸೊಧುಂಕ್ ಸಮರ್ಥ್ ಆನಿ ಶ್ಯಾಧಿವಂತ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

**8. ಅಪರಾಧಿಕ್ ಅತಿಕ್ರಮಣ್ (Criminal Trespass)**

ಹೊ ಅಪ್ರಾಧ್ ಚರಸೊತ್ತುಂಕ್ ಮಾತ್ ಸಂಬಂಧಿಕ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಏಕ್ಲೊ ಕಾನೂನ್-ರೀತ್ಯಾ ದುಸ್ವಾಚ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾರ್ ಪ್ರವೇಶ್ ಜಾವ್ನ್ ಕಾನೂನ್‌ಬಾಹಿರ್ ರಿತಿರ್ ತ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾರ್ ರಾವ್ತಾ ತರ್, ತೈ ವ್ಯಕ್ತಿಯ್ ಆಧಾರ್ಲಾ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್. ಕೇವಲ್ ದುಸ್ವಾಚೆ ಆಸ್ತಿಂತ್ ಪ್ರವೇಶ್ ಜಾಂವ್ಚೊ ಅಪ್ರಾಧ್ ನ್ಹಯ್; ಪುಣ್, ತಾಚೆ ಪಾಟ್ಲೊ ಉದ್ದೇಶ್, ತೈ ಆಸ್ತಿಚ್ಯಾ ಧನಿಯಾಕ್ ಹಿಣ್ಣುಂಚೊ ವ ಉಪದ್ರ್ ದಿಂವ್ಚೊ ಜಾವ್ನಾಸ್ಲಾರ್ ಮಾತ್ ತೊ ಅಪ್ರಾಧ್ ಜಾತಾ.

ಏಕ್ಲೊ ದುಸ್ವಾಚ್ಯಾ ಘರಾ ಭಿತರ್ ಪ್ರವೇಶ್ ಜಾವ್ನ್, ಕಾನೂನ್‌ಬಾಹಿರ್ ಕೃತ್ಯೆಂ ಆಧಾರುಂಕ್, ಮ್ಹಳ್ಳಾರ್ ದಭಾವ್ ಘಾಲ್ಚ್ಯಾ ತಸಲೆಂ ಪತ್ರ್ ಹಸ್ತಾಂತರ್ ಕರುಂಕ್ ಆನಿ ತ್ಯಾ ವರ್ವಿಂ, ತ್ಯಾ ಘರಾಚ್ಯಾ ಧನಿಯಾಕ್ ಭಿರಾಂತ್ ಉಪ್ಜಯ್ಲಾರ್ ಹೆಂ ಅಪರಾಧಿಕ್ ಅತಿಕ್ರಮಣ್' ಜಾತಾ.

ಕೊಣ್ಯಾ ಮನಿಸ್ ದುಸ್ತೆ ವ್ಯಕ್ತಿಕ್ ಧಾಡ್ನ್, ವಯ್ ಕಳಯಿಲ್ಲೆಂ ಕೃತ್ಯೆಂ ಆಧಾರ್ಲಾ ತರ್, ತಿ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅಪರಾಧಿಕ್ ಅತಿಕ್ರಮಣ್' ಕರ್ತಾ ಮ್ಹಣ್ಯೆತಾ. ತೈಚ್‌ಪರಿಂ ಏಕ್ಲಾಚೆ ಆಸ್ತಿಂತ್ ಪ್ರವೇಶ್ ಕರ್ನ್, ಭೆಷ್ಣಾವ್ನ್ ವ ಭಿರಾಂತ್ ಹಾಡ್ವ್, ತೈ ಆಸ್ತಿಚ್ಯಾ ಧನಿಯಾನ್ ಆಸ್ತ್ ಸೊಡ್ನ್ ವೆಚ್ಚೆಪರಿಂ ಕೆಲ್ಯಾರ್ ಅಪರಾಧಿಕ್ ಅತಿಕ್ರಮಣ್' ಕೆಲಾಂ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್.

ಆಸ್ತಿಚೊ/ಘರಾಚೊ ಧನಿ, ಒಕ್ಲಾನ್ ಘರ್-ಆಸ್ತ್ ದಿಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಸ್ವಾದೀನ್ ಘೆಂವ್ಕ್ ತೈ ಆಸ್ತಿಂತ್ ಪ್ರವೇಶ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ತಾಕಾ ಅಪರಾಧಿಕ್ ಅತಿಕ್ರಮಣ್' ಮ್ಹಣೊಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾ. ಜಾಗ್ಯಾಚ್ಯಾ ಧನಿಯಾನ್ ತ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾರ್ ಬಾಂಧಪ್ ಬಾಂಧುಂಕ್ ಜಾಗೊ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕರ್ತಲ್ಯಾಕ್ ದಿಲಾ ತರ್, ಧನಿಯಾಲಾಗಿಂ ಆನಿ ಜಾಗೊ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕರ್ತಲ್ಯಾ ಲಾಗಿಂ ಸೊಲ್ಲೊ ಆಸ್ಲಾರ್ ಮಾತ್, ಧನಿಯಾನ್ ಜಾಗ್ಯಾಕ್ ಪ್ರವೇಶ್ ಜಾವ್ಚೆತ್. ನಾ ತರ್, ಪ್ರವೇಶ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ನೊಜೊ.

**9. ಅಪ್ರಾದಿಕ್ ಘುಟೊಳ್ (Criminal Conspiracy)**

ಅಪ್ರಾದಿಕ್ ಘುಟೊಳ್' ಅಪ್ರಾದ್ ಆಧಾರಿಜಯ್ ತರ್, ದೋನ್ ಸಂಗ್ತಿಂಚಿ ಗರ್ಜ್ ಆಸಾ:

- 1) ದೊಗಾಂ ವ ಚಡಿತ್ ಜಣಾಂ ಮಧೆಂ ಸೊಲ್ಲೊ ಆಸಾಜಯ್.
- 2) ತೊ ಸೊಲ್ಲೊ ಕಾನೂನ್‌ಬಾಹಿರ್ ಕೃತ್ಯೆಂ ಕಾನೂನ್ ರೀತ್ಯಾ' ಕಾನೂನ್ ಬಾಹಿರ್ ರಿತಿನ್ ಆಧಾರಿಜಯ್.

ಅಪ್ರಾದ್ ಆಧಾರುಂಕ್ ಕರ್ಚೊ ಸೊಲ್ಲೊ ಅಪ್ರಾದಿಕ್ ಘುಟೊಳ್' ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಘುಟೊಳ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ಅಪ್ರಾದಾಕ್ ಆನಿ ಅಪ್ರಾದ್ ಆಧಾರ್ಲ್ಯಾ ಅಪ್ರಾದಾಕ್ ಶಿಕ್ಷಾ ವೆವೆಗ್ಲಿ ಜಾವ್ನಾಸ್ತಾ.

ಅಪ್ರಾದಿಕ್ ಘುಟೊಳ್' ದೊಗಾಂ ಭಾಗಿದಾರಾಂ ಮಧೆಂ, ನಿರ್ದೇಶಕಾಂ ಮಧೆಂ ಆನಿ ಘೊವ್-ಬಾಯ್ಲಿ ಮಧೆಂ ಜಾತಾ. ಘುಟೊಳ್ ಏಕ್ ವ ಸಭಾರ್ ಅಪ್ರಾದ್ ಆಧಾರುಂಕ್ ಜಾಂವ್ಚೊ ಆಸ್ತಾ. ಅಪ್ರಾದ್ ಆಧಾರುಂಕ್ ಏಕ್ ಸೊಲ್ಲೊ ಕೆಲಾ ಮ್ಹಣ್ಚೆ ಏಕ್ ಅಪ್ರಾದ್ ಜಾಯ್ನಾ. ಪುಣ್, ತ್ಯಾ ಸೊಲ್ಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಅಪರಾಧಿಕ್ ಕಾಮ್ ಕರ್ಚೆಂ ಕೃತ್ಯೆಂ ಆಧಾರಿಜಯ್. ಅಪ್ರಾದಿಕ್ ಘುಟೊಳ್ ಏಕ್ ಮುಂದರುನ್ ವೆಚೊ ಅಪ್ರಾದ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

ಕೆದೊಳ್ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಘುಟೊಳ್ ಕೆಲ್ಲೆ ಬಂಧಿತ್ ಜಾಯ್ನಾಂತ್, ತವಳ್ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಅಪ್ರಾದಿಕ್ ಘುಟೊಳ್' ಮುಂದರುನ್ ವೆತಾ. ಅಪ್ರಾದಾಚ್ಯಾ ಪ್ರಮಾಣಾಚ್ಯಾ ಆಧಾರಾರ್ ಅಪಾದ್ ಆಧಾರುಂಕ್ ಘುಟೊಳ್ ಕೆಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿ ದೋನ್

## ಕಾನೂನ್ ಜ್ಞಾನಕೋಶ

ವರಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಜಿವಿತಾವ್ನಿ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಶಿಕ್ಷಕ್ ಬದ್ಧಿ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

ಫೊಡ್ಯಾ ವ್ಯಕ್ತಿಂನಿ ಸಾಂಗಾತಾ ಮೆಳೊನ್, ಘುಟಾನ್ ಅಪ್ರಾದ್ ಆಧಾರುಂಕ್ ಸೊಲ್ಲೊ ಕೆಲ್ಲೊ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಪರಿಗತೆಚೆರ್ ಹೊಂದ್ವೊನ್ ನಿರ್ಧಾರ್ ಕರ್ಚೊ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಹೊ ನಿರ್ಧಾರ್ ಕರುಂಕ್ ಫೊಡೆ ಪಾವ್ಪಿಂ ಸ್ವತಂತ್ರ ಸಾಕ್ಷಿಂಚಿ/ಸಾಕ್ಸ್ ಕೋಡ್ತ್ ಮಾಂದುನ್ ಘೆತಾ.

## 10. ಅಧಿಕಾರಾಚೊ ದುರುಪಯೋಗ್

(Abuse of Power)

ಹರೈಕಾ ಕಾನೂನಾಂತ್ ತಾಚ್ಯೆ ಪರಿಧೆ ಭಿತರ್ ತ್ಯಾ-ತ್ಯಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಾಕ್ ಗರ್ಜೆಪುರೊ ಅಧಿಕಾರ್ ದಿಲಾ. ಆನಿ ತ್ಯಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಾನ್ ತಾಕಾ ದಿಲ್ಲೊ ಅಧಿಕಾರಾ ಭಾಯ್ರ್ ಕಿತೆಂಯ್ ಕೆಲ್ಯಾರ್ 'ಅಧಿಕಾರ್ ಮಿರ್ವೊನ್' ಕೆಲಾಂ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಪ್ರಾಧಿಕಾರ್ ತಾಕಾ ದಿಲ್ಲೊ ಅಧಿಕಾರ್ ಉಲ್ಲಂಘನ್ ಕರ್ತಾ ತರ್, ಹಾಕಾ 'ಪ್ರಾಧಿಕಾರ್ ಅಧಿಕಾರಾಚೊ ದುರುಪಯೋಗ್ ಕರ್ತಾ' ಮ್ಹಣ್ತಾತ್.

ಪೊಲಿಸಾಂನಿ ತಾಂಕಾಂ ಸ್ವತಃ ಮಾಹೆತ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾರ್ ವ ಎಕ್ಲ್ಯಾನ್ ಅಪ್ರಾದ್ ಆಧಾರ್ಲಾ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಕಳಿತ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾರ್ ಮಾತ್ ಅಪ್ರಾದ್ ಆಧಾರ್ಲಾ ಮ್ಹಳ್ಳೊ ದುಬಾವ್ ಆಸ್ಲೆಲ್ಯೆ ವ್ಯಕ್ತಿಕ್ ಕೈದ್ ಕರ್ಚಿತ್ ವ ತಾಬೆಂತ್ ಘೆವ್ಚೆತ್. ಅಪ್ರಾದ್ ಆಧಾರ್ಲಾ ಮ್ಹಳ್ಳೊ ದುಬಾವ್ ನಾಸ್ತಾಂ ಪೊಲಿಸ್ ಫಲಾಣ್ಯಾ ವ್ಯಕ್ತಿಕ್ ತಾಬೆಂತ್ ಘೆತಾ ತರ್, ತೊ 'ತಾಕಾ ನಾತ್ಲ್ಯಾ ಅಧಿಕಾರಾಚೊ ದುರುಪಯೋಗ್ ಕರ್ತಾ' ಮ್ಹಣ್ಚೆತ್.

ಏಕ್ ಸೇಲ್ಸ್ ಟ್ಯಾಕ್ಸ್ ಅಧಿಕಾರಿ ತಾಚ್ಯಾ ಅಧಿಕಾರ್ ವ್ಯಾಪ್ತೆಕ್ ಯೆನಾತ್ಲ್ಯಾ ಟೀಕ್ಸ್ ಖರೀದಿ ಆನಿ ವಿಕ್ರೊ-ಹ್ಯಾ ವಿಶಿಂ ಜಾಯ್ ಮ್ಹಣೊನ್ ಚೂಕ್ ಆಧಾರ್ಲಾ ವ ದುಸ್ರ್ಯಾಕ್ ಉಪದ್ರ್ ದಿಜಾಯ್ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಇರಾದ್ಯಾನ್ ತಶೆಂ ಕರ್ತಾ ತರ್, ತೊ ತಾಚ್ಯಾ ಅಧಿಕಾರಾಚೊ ದುರುಪಯೋಗ್ ಕರ್ತಾ. ಪ್ರಾಧಿಕಾರ್ ಅಧಿಕಾರ್ ನಾಸ್ತಾಂ ವ ಅಧಿಕಾರಾ ಭಾಯ್ರ್ ವ ವಾಯ್ ಇರಾದ್ಯಾನ್ ಅಧಿಕಾರ್ ವಾಪರ್ತಾ ತರ್, ತಾಕಾ 'ಅಧಿಕಾರಾಚೊ ದುರುಪಯೋಗ್ ಕರ್ತಾ' ಮ್ಹಣ್ತಾತ್.

ಖಿಂಚಿಯ್ ವ್ಯಕ್ತಿ ತಾಕಾ ಆಸ್ಲಲ್ಯಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಾಚ್ಯಾ ಅಧಿಕಾರಾನ್ ಆಪ್ಣಾಕ್ ಉಪ್ಕಾರ್ ಕರ್ನ್ ಘೆತಾ ತರ್, ತಸಲೊ ವ್ಯಕ್ತಿ ಭಾರತೀಯ್ ದಂಡ್ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ ಕಾಯ್ದ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರ್ ಶಿಕ್ಷಾರ್ಪ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಖಿಂಚೊಯ್ ಆದೇಶ್ ಅಧಿಕಾರ್ ದುರುಪಯೋಗ್ ಕರ್ನ್ ಕೆಲಾ ತರ್ ತೊ ರದ್ದ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ಫಾವೊ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

ಅಧಿಕಾರಾಚೊ ದುರುಪಯೋಗ್ ಶಾಸಕಾಂಗ್, ಕಾರ್ಯಾಂಗ್, ನ್ಯಾಯಾಂಗ್ ವ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ್ ಅಸಲ್ಯಾ ಖಿಂಚಿಯ್ ರಿಟಿನ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ಸಾಧ್ಯ್ ಆಸಾ. ಶಾಸಕಾಂಗ್ ವ್ಯಕ್ತಿಗತ್ ನಿಂದಾ ಕರ್ಚೊ ಇರಾದ್ಯಾನ್ ಕಾನೂನ್ ತಯಾರ್ ಕರ್ತಾ ತರ್ ಹಾಕಾ

## ಧ್ವೇಷಿ ಆರ್. ಸಿ ಕೋಶ್

ಅಧಿಕಾರಾಚೊ ದುರುಪಯೋಗ್ ಕೆಲಾ ಮ್ಹಣ್ಚೆತ್. ಉದಾಹರಣ್ ದಿಂವ್ಚೆಂ ತರ್, ಆಂಧ್ರ ಪ್ರದೇಶ್ ಅಸೆಂಬ್ಲಿಂತ್ ಎಕಾ ವೈಸ್ ಚಾನ್ಸಲರಾಚಿ ಅಧಿಕಾರ್ ಆಪ್ಲಿ ಉಣಿ ಕರ್ಚ್ಯಾಕ್, ತಶೆಂಚ್ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಾಂತ್ ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಒಫ್ ಹೈಯರ್ ಎಜ್ಯುಕೇಶನ್ 'ಹಾಚ್ಯಾ ನಿರ್ದೇಶಕಾಕ್ ನಿವೃತ್ತಿ ದಿಂವ್ಚ್ಯಾಕ್ ನಿವೃತ್ತ್ ಪ್ರಾಯ್ ಬದ್ಲುನ್ ತಾಂಕಾಂ ನಿವೃತ್ತ್ ಕೆಲ್ಲೆಂ. ಹಿಂ ದೋನ್ಯಿ ಕಾನೂನಾಂ ಸಾರ್ಕಿಂ ನ್ಹಯ್ ಮ್ಹಣ್ ಘೋಷಿತ್ ಕೆಲ್ಲೆಂ.

ಎಕಾ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಾನ್ ಜಾಗ್ಯಾಚೊ ವಾಂಟೊ ಕರ್ನ್ ಹೈಕೊಡ್ಡಿಚ್ಯಾ ಎಕಾ ಜಡ್ಲಾಕ್ ದಿಲ್ಲೊ. ಹೆಂ ಸಾರ್ಕಿಂ ಮ್ಹಣೊನ್ ಹೈಕೊಡ್ಡಿನ್ ದಿಲ್ಲೊ ಆದೇಶ್ 'ಸುಪ್ರೀಮ್ ಕೋಡ್ತ್' ರದ್ದ್ ಕರ್ನ್ ಸಾಂಗ್ತಾ ಕಿ, "ತೊ ಜಾಗೊ ಘೆತ್ಲ್ಯಾ ಜಡ್ಲಾನ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಅಧಿಕಾರಾಚೊ ದುರುಪಯೋಗ್ ಕೆಲಾ."

ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರಾಚ್ಯಾ ವಿಧಾನಾಂನಿಂಚ್ ಅಧಿಕಾರಾಚೊ ದುರುಪಯೋಗ್ ಜಾಯ್ನಿಯ್ ಮ್ಹಣೊನ್ ನಾ. ಖಿಂಚಿಯ್ ಅಧಿಕಾರಾಚೊ ದುರುಪಯೋಗ್ ಜಾತಾ, ಥಂಯ್ ಸುಲಭ್ ವಾಟೊ ವಾಪರುಂಕ್ ಆಶಾ ಉಪ್ಪೊಂಚಿ ಸಹಜ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

## 11. ಆಸ್ತಿಚಿ ಸ್ವಾಧೀನತಾ ಚುಕ್ಕೆ (Dis-possession)

ಆಪ್ಲೆ ಸ್ವಾಧೀನತೆಂತ್ ಆಸ್ತ್ ನಾತ್ಲ್ಯಾ ವಖ್ತಾ ತೈ ವ್ಯಕ್ತಿನ್ ಆಸ್ತಿಚಿ ಸ್ವಾಧೀನತಾ ಹೊಗ್ಡಾಯ್ಲಾ ಮ್ಹಣ್ಚೆತ್. ಏಕ್ ವ್ಯಕ್ತಿ ಕಾನೂನ್‌ರೀತ್ಯೆ ಆಸ್ತಿಚೆರ್ ಸ್ವಾಧೀನತಾ ಘೆವ್ನ್ ಆಸ್ಲೊ ಆನಿ ತೈ ಆಸ್ತಿಚೆರ್ ಆನ್ವೇಕ್ಲಾನ್ ಅತಿಕ್ರಮಣ್ ಕರ್ನ್ ಜಾಯ್ ಮ್ಹಣೊನ್ ನೀಜ್ ಧನಿಯಾಕ್ ತೈ ಆಸ್ತಿಚಿ ಸಾಧೀನತಾ ಚುಕ್ಕೆಪರಿಂ ಕರ್ಚೆಂ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

ಸ್ವಂತ್ ಖುಶೆನ್ ಎಕ್ಲೊ ಆಪ್ಲೆ ಆಸ್ತಿಚಿ ಸ್ವಾಧೀನತಾ ದುಸ್ರ್ಯಾಚೆ ಹಾತಿಂ ಒಪ್ಪಿತಾ ತರ್, ತಾಣೆ ಆಸ್ತಿಚಿ ಸ್ವಾಧೀನತಾ ಹೊಗ್ಡಾಯ್ಲಾ ಮ್ಹಣಾನಾಂತ್. ಫೊಡ್ಯಾಂನಿ ಸಂಘಟಿತ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಸ್ತ್ ಘೆತ್ಲ್ಯಾ ತರ್, ದುಸ್ರ್ಯಾ ಹಕ್ದಾರಾಂನಿ ಎಕ್ಲ್ಯಾಕ್ ಆಸ್ತಿಚೆ ಸ್ವಾಧೀನತೆ ಥಾವ್ನ್ ಭಾಯ್ರ್ ಫಾಲಾಂ ಮ್ಹಣಾಜಯ್ ತರ್, ವಿಶಿಷ್ಟ್ ರಿಟಿನ್ ತಾಕಾ ಆಸ್ತಿಚೆ ಸ್ವಾಧೀನತೆ ಥಾವ್ನ್ ಭಾಯ್ರ್ ಫಾಲಿಜಯ್.

ಕೆದೊಳ್ ಮ್ಹಣಾಸರ್ ಆಸ್ತಿಚಿ ಹಕ್ದಾರ್ ಸಾಂಗಾತಾ ಸಂಘಟಿತ್ ಜಾವ್ನ್, ಆಸ್ತ್ ಘೆವ್ನ್ ಆಸಾತ್‌ಗಿ, ತವಳ್ ಪರ್ಯಾಂತ್ ತಾಂಚೆ ಭಿತರ್ಲಾ ಕೊಣೆಂಯ್ ಆಸ್ತ್ ಹೊಗ್ಡಾಂವ್ಚಿ ಸಾಧ್ಯತಾ ನಾ.

ಏಕೆ ಧುವೆಕ್ ಸಂಘಟಿತ್ ಆಸ್ತಿಚಿ ಸ್ವಾಧೀನತೆ ಥಾವ್ನ್ ಭಾಯ್ರ್ ಫಾಲಾಂ ಮ್ಹಣಾಜಯ್ ತರ್, ತಿಕಾ ಬರಿನಿಶಿಂ ಆಸ್ತಿಚೆ ಸ್ವಾಧೀನತೆ ಥಾವ್ನ್ ಚುಕಯ್ಲಾ ಮ್ಹಣ್ ಘೋಷಿತ್ ಕರಿಜಯ್.



## 12. ಅಡವ್ ವ ಗಿರವಿ ಫಾಲ್ಟಿಂ (Mortgage)

ರೀಣ್ ಘೆಂವ್ಚೆ ವ್ಯಕ್ತಿನ್ ಆಪ್ಲಿ ಸ್ವಂತ್ ಆಸ್ತ ಭದ್ರತಿ ಜಾವ್ನ್ ದಿಂವ್ಚ್ಯಾಕ್ ಅಡವ್ ವ ಗಿರವಿ ಫಾಲ್ಟಿಂ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಆಸ್-ಬದಿಕ್ ಭದ್ರತಿ ನ್ಹಯ್ ಆಸ್ತಾಂ ದುಸ್ರೆ ರಿತಿಚಿ ಭದ್ರತಿ ದಿಂವ್ಚ್ಯಾಕ್ ಧಣ್ ದವರ್ಚೆಂ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ರೀಣ್ ಘೆತ್‌ಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಪಯ್ಲೆಂ ಘೆತ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಆತಾಂಚ್ಯಾ ಆನಿ ಉಪ್ರಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಸರ್ವ್ ಪಯ್ಲ್ಯಾಂಕ್ ಆಪ್ಲಿ ಆಸ್ತ ಅಡವ್ ಫಾಲ್ಟಿಂತ್. ರೀಣ್ ಫಾರಿಕ್ ಕೆಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಅಡವ್ ಫಾಲ್ಟಿ ಆಸ್-ಬದಿಕ್ ಪಾಟಿಂ ಮೆಳ್ತಾ.

ಅಡವ್ ಕಾಳ್/ಆಪ್ಲಿ ಬಾರಾ ವರಾಂಚಿ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಆಸ್ತ ಅಡವ್ ಫಾಲ್ಟಿಂನ್ ವ ಆಸ್ತ ಅಡವ್ ಘೆವ್ನ್ ಪಯ್ಲೆ ದಿಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಹ್ಯಾ ಬಾರಾ ವರಾಂಚೆ ಆವ್ಡೆ ಭಿತರ್ ದಾವೊ ಮಾಂಡಿಜಯ್. ಬಾರಾ ವರಾಂ ಕಾಬಾರ್ ಜಾಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ದಾವೊ ಮಾಂಡ್ಚೆಂ ಆಡ್ವಾರ್ಲಾಂ.

ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಾನ್ ಸೂಚಿತ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ಪ್ರದೇಶಾಂತ್/ಶೆರಾಂತ್ ಅಡವ್ ವ ಗಿರವಿ ದವರ್ಚೆತ್. ಅಡವ್ ದಸ್ತಾವೇಜ್ ಕಡ್ಡಾಯೆನ್ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಿ ಜಾಯ್ಜಯ್. ಪುಣ್ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಿ ಕರುಂಕ್ ಸ್ಟೇಂಪ್ ಶುಲ್ಕ್ ಪಾವಿತ್ ಕರಿಜಯ್ ಮ್ಹಣ್ ನಾ. ಧೊಡ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾಂನಿ ಆಸ್ತಿಚಿ ಮೂಳ್ ದಾಖ್ಲೆ ಆಧಾರ್ ದವರ್ನ್ ರೀಣ್ ಘೆತಾತ್; ತವಳ್, ಹೆಂ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಿ ಕರಿಜಯ್ ಮ್ಹಣ್ ನಾ.

ಧೊಡ್ಯಾ ಫಾಯ್ಡನ್ ಕಂಪೆನಿ ರೀಣ್ ದಿತಾನಾ, ವೆಳಾರ್ ಪಾವಿತ್ ಕರಿನಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ತ್ಯಾ ಫಾಯ್ಡನ್ ಕಂಪೆನಿಕ್ ಆಸ್ತ ವಿಕೊ ಕರೊ ಅಧಿಕಾರ್ ಆಸಾ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಸೊಲ್ಲ್ಯಾರ್ ಕಾಣಿಶಾತ್.

## 13. ಆಸೊ (Asylum)

ನಿಯಂತ್ರಣ್ ಕರುಂಕ್ ಜಾಯ್ತಾತ್‌ಲ್ಲೊ ಪಿಡೆಸ್ತ ಮನಿಸ್, ನಿರ್ಗತಿಕ್ ಮನಿಸ್, ಆವಯ್-ಬಾಪುಯ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲೆಂ ಅನಾಥ್ ಭುರ್ಗಿಂ-ಅಸಲ್ಯಾ ಮನ್ಯಾಂಚಿ ಸುರಕ್ಷಿತ್‌ಪಣಿ ಜತನ್ ಘೆಂವ್ಚ್ಯಾಕ್ ಆಸ್ತೆ ತಯಾರ್ ಜಾಲ್ಯಾತ್. ಅಸಲೆ ಸಂಸ್ಥೆ ಸರ್ಕಾರಾನ್ ವ ಸಾರ್ವಜನಿಕಾಂನಿ ಸ್ಥಾಪನ್ ಕೆಲ್ಲೆ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್.

ಆನ್ಯೇಕೆ ರಿತಿಚೊ ಆಸೊ ಆಸಾ. ತಾಕಾ 'ರಾಜಕೀಯ್ ಆಸೊ' ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ರಾಜಕೀಯ್ ವ್ಯಕ್ತಿಂಚ್ಯಾ ವಿರೋಧ್ ತಾಚ್ಯಾ ರಾಷ್ಟ್ರಾಂತ್ ಖಿಂಚಿಯ್ ಕೇಜ್ ಆಸಾ ವ ತಾಕಾ ಶಿಕ್ಷಾ ಭಗುಂಕ್ ಆಸಾ ತರ್, ತಸಲೆ ವ್ಯಕ್ತಿಕ್ ಖಿಂಚಿಯ್ ರಾಷ್ಟ್ರಾನ್ ಆಸೊ ಮಾಗ್ಲ್ಯಾರ್ ದಿಂವ್ಚೊ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

ರಾಷ್ಟ್ರಾಂ ಮಧೆಂ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಗಡಿಪಾರ್ ಸೊಲ್ಲ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರ್, ರಾಜಕೀಯ್

ವ್ಯಕ್ತಿಂಕ್ ಆಸೊ ದಿತಾತ್. ಎಕೆ ವ್ಯಕ್ತಿಕ್ ವಿದೇಶಿ ಗಾಂವಾಂತ್ ಆಸೊ ದಿಲೊ ಮ್ಹಳ್ಳಾರ್, ತೆ ವ್ಯಕ್ತಿಕ್ ಗರ್ಜ್ ಆಸ್ಚೆಂ ಸರ್ವ್ ರಕ್ಷಣ್ ತೆಂ ರಾಷ್ಟ್ರ ದಿತಾ ಆನಿ ತೆ ವ್ಯಕ್ತಿಚ್ಯಾ ಮಾಂಯ್-ಗಾಂವಾಕ್ ಧಾಡ್ನ್, ತೆ ವ್ಯಕ್ತಿ ವಯ್ ಕೇಜ್ ಚಲವ್ನ್ ತಾಕಾ ಶಿಕ್ಷಾ ದಿಂವ್ಚೆ ಕ್ರಿಯೆಂತ್ ಆಸೊ ದಿಲ್ಲೆಂ ರಾಷ್ಟ್ರ ಇನ್ಕಾರ್ ಕರ್ತಾ.

ಗಡಿಪಾರ್ ಕರಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ ಆಸೊ ದಿಂವ್ಚ್ಯಾ ರಾಷ್ಟ್ರಾಕ್, ಗಡಿಪಾರ್ ಕರ್ಚೊ ರಾಷ್ಟ್ರಾಂತ್ ತೆ ವ್ಯಕ್ತಿಚಿ ತನ್ನಿ ನ್ಯಾಯ್‌ಯುತ್ ರಿತಿನ್ ಜಾಯ್ನಾ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಕಳಿತ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಜಾಂವ್ಚಿ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಗಡಿಪಾರ್ ಕರೊ ರಾಷ್ಟ್ರ ಆಪ್ಲೊ ಗಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಕೊಡ್ಡಿಂಚಿ ಗಡಿಪಾರ್ ಕರೊ ವಿಶಿಂ ಅಭಿಪ್ರಾಯ್ ಘೆವ್ನ್ ಕ್ರಮ್ ಘೆತಾ. ಪುಣ್, ಗಡಿಪಾರ್ ವಿಷಯ್ ರಾಜಕೀಯ್ ತರ್, ಕೊಡ್ಡಿಂಚಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯ್ ಘೆನಾಸ್ತಾಂ ತೆ ವ್ಯಕ್ತಿಕ್ ರಾಷ್ಟ್ರ ಆಸೊ ದಿತಾ ಆನಿ ತಸಲ್ಯಾ ವಖ್ತಾ ತೆ ವ್ಯಕ್ತಿಚಿ ಭದ್ರತಾ, ತಾಕಾ ಆಸೊ ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ರಾಷ್ಟ್ರಾಚಿ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಸಾಂಗಾತಾ ಆಸೊ ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ರಾಷ್ಟ್ರಾಂತ್ ಸರ್ವ್ ಭದ್ರತೆಚಿಂ ಹಕ್ಕಾಂ ಆಸ್ತಾತ್.

## 14. ಇನಾಮ್/ದೇಣೆಂ (Gift)

ಇನಾಮ್ ವ ದೇಣೆ ಮ್ಹಳ್ಳಾರ್ ಆಸ್ತಿಚ್ಯಾ ಧನಿಯಾನ್ ಆಪ್ಲಿ ಆಸ್ತ, ಪಯ್ಲೆ ವ ಇತರ್ ಉಪ್ಕಾರ್ ಘೆನಾಸ್ತಾಂ, ದುಸ್ರೆ ವ್ಯಕ್ತಿಕ್ ದಿಂವ್ಚೆಂ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಹ್ಯಾ ದಸ್ತಾವೇಜಾರ್ ಇನಾಮ್ ದಿಂವ್ಚೆಂ ಮೊಗಾನ್ ಆನಿ ಅಭಿಮಾನಾನ್ ವ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ವ ಆಧಾರ್ ದಿಂವ್ಚ್ಯಾ 'ಸಂಸ್ಕಾಚ್ಯಾ ಉದ್ದೇಶಾ'ಕ್ ಮ್ಹಣ್ ಕಾಣಿಜಯ್.

ಹ್ಯಾ ದೊಗಾಂ ಮಧೆಂ ಪಯ್ಲಾಂಚೊ ವ್ಯವಹಾರ್ ಆಸೊಂಕ್ ನಜೊ. ಲಾಭ್ ಆಪ್ಣಾಂವ್ಚೆ ದೃಷ್ಟಿನ್ ಇನಾಮ್ ದಸ್ತಾವೇಜ್ ತಯಾರ್ ಕೆಲಾಂ ಮ್ಹಳ್ಳೊ ದುಬಾವ್ ಆಯ್ಲಾರ್, ತೆಂ ಇನಾಮ್ ದಸ್ತಾವೇಜ್ ಜಾಯ್ನಾ.

ಇನಾಮ್ ವ ದೇಣೆ ದಿತೆಲ್ಯಾಕ್ ದಾನಿ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಕಾನೂನಾ ಪ್ರಕಾರ್ ದಾನ್ ಘೆಂವ್ಚ್ಯಾಕ್ (ವ್ಯಕ್ತಿ ವ ಸಂಸ್ಥೊ) ತೆಂ ಸ್ವೀಕಾರ್ ಕೆಲ್ಯಾರ್ ಮಾತ್ ಇನಾಮ್/ದೇಣೆ ಸಂಪೂರ್ಣ್ ಜಾತಾ. ಇನಾಮ್ ವ ದೇಣೆ ಖಿಂಚಿಯ್ ವ್ಯಕ್ತಿಕ್ ಮ್ಹಳ್ಳಾರ್ 18 ವರಾಂ ಭರುಂಕ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲಾ ಅಪ್ರಾಪ್ತಾಕ್, ತಕ್ಲೆಂತ್ ಅಸ್ಕತ್ ಆಸ್ಚೆ ವ್ಯಕ್ತಿಕ್ ವ ಖಿಂಚಿಯ್ ಸಂಸ್ಥಾ ತರ್ಫೆನ್ ಕರೊತಾ.

ಇನಾಮ್ ವ ದೇಣೆ ವೀಲಾ ದ್ವಾರಿಂ ಕೆಲಾಂ ತರ್, ತಾಚ್ಯಾ ಆಡಳ್ತಾಧಿಕಾರಿನ್ ದಾನ್ ದಿಲ್ಲೆ ಆಸ್ತಿಚೆಂ ಆಡಳ್ತೆಂ ಘೆಂವ್ಕ್ ಕೊಡ್ಡಿಂಚಿ ಸಸಾಯ್ ಘೆವ್ಚೆತ್. ಹ್ಯಾ ಆಡಳ್ತಾಧಿಕಾರಿಕ್ 'ಮೊಕ್ತಾರ್' ವ 'ರಾಕ್ಟಾ ಅಧಿಕಾರಿ' ಮ್ಹಣ್ತಾತ್.

ರಾಕ್ಟಾ ಸಂಸ್ಥಾಕ್ ವ ಸೆವಾ ಸಂಘಟನಾಕ್ ಆಸ್-ಬದಿಕ್ ದಾನ್ ದಿಲ್ಯಾರ್, ದಾನ್ ಸ್ವೀಕಾರ್ ಕರ್ತಲ್ಯಾನ್ ದಾನಾ ಸಂಗಿಂ ಆಸ್ಚೆಂ ರೀಣ್/ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಸ್ವೀಕಾರ್

**ಕಾನೂನ್ ಜ್ಞಾನಕೋಶ**

ಕರಿಜಯ್. ಆಪ್ಟಾಕ್ 'ಉಪ್ಕಾರಾಕ್ ಪಡ್ಡೆಂ' ಆಸ್‌ಲೆಂ ಮಾತ್ ಸ್ವೀಕಾರ್ ಕರ್ನ್ 'ನಾಕಾ' ಮ್ಹಣ್ಣೆಂ ಸೊಡುಂಕ್ ದಾನ್ ಪತ್ರಾಂತ್ ಅವ್ಕಾಸ್ ನಾ. ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್, ದಾನ್ ಪತ್ರಾಂತ್ ದಿಲ್ಲೆ ಆಸ್ತಿ ಸವೆಂ ರೀಣ್ ಫಾರಿಕ್ ಕರ್ಚಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಆಸಾ ತರ್, 'ಮ್ಹಳಾ ರಿಣಾಚಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನಾಕಾ, ಆಸ್ತ್ ಮಾತ್ ಜಾಯ್' ಮ್ಹಣೊಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾ.

'ದಾನ್ ಪತ್' ಕಡ್ಡಾಯೆನ್ ರಿಜಿಸಿ ಜಾಯ್ನಯ್. ರಿಜಿಸಿ ಜಾಯ್ನಾತ್‌ಲೆಂ ದಸ್ತಾವೇಜ್, ಖಿಂಚ್ಯೆಯ್ ಕೊಡ್ತಿಂತ್ ಮಾಂದುನ್ ಘೆನಾಂತ್.

**15. ಉಲಂವ್ಣೆಂ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ (Freedom of Speech)**

ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಅಂತಸ್ಕರ್ನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಸಿದ್ಧಾಂತ್ ಕಲ್ಪನ್ ಪ್ರಚಾರ್ ವ ಪರ್ಗಟ್ ಕರ್ಚೆಂ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ-ಹೆಂ ಸರ್ವ್ ಉಲಂವ್ಣೆಂ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮ್ಹಣ್ಣೆತ್. ವಾರ್ತಾ ವಿಷಯ್ ಎಕ್ವಾಯ್ ಕರ್ನ್ ಪ್ರಚಾರ್ (Publish) ಕರ್ಚ್ಯಾಕ್ 'ಉಲಂವ್ಣೆಂ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ' ಮ್ಹಣ್ತಾತ್.

ಬಂಧಿಂತ್ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ಕೈದ್ಯಾಚೆಂ ಸಂದರ್ಶನ್ ಘೆವ್ನ್ (ತ್ಯಾ ಕೈದ್ಯಾಚಿ ಪರ್ವಣಿ ಆಸ್ಚ್ಯಾರ್) ಪ್ರಚಾರ್ ಕರ್ಚೆಂ ಪ್ರಸಾರ್ ಹಕ್ಕ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಪ್ರಚಾರ್ ಮಾಧ್ಯಮಾ ವಯ್ ತಿರ್ವೊ ಫಾಲೊ ವ ನಿಯಂತ್ರಣ್ ಫಾಲ್ಟೆಂ ಉಲಂವ್ಣೆಂ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಾಕ್ ಕರ್ಚೆಂ ಅತಿಕ್ರಮಣ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ದೆಶಾಚೆಂ ರಕ್ಷಣ್ ಸಂಸ್ಥೆ ಸೊಡ್ನ್, ಉರ್‌ಲ್ಲಾ ಖಿಂಚ್ಯಾಯ್ ಸರ್ಕಾರಿ ಜಾಗ್ಯಾಂಕ್ ಪ್ರಚಾರ್ ಮಾಧ್ಯಮಾಚ್ಯಾ ಪ್ರತಿನಿಧಿಂಕ್ ಭೆಟ್ ದಿಂವ್ಕ್ ಹಕ್ಕ್ ಆಸಾ.

ಸಾರ್ವಜನಿಕ್ ಹಿತಾಸಕ್ತೆನ್ ಥೊಡ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾಂನಿ ಉಲಂವ್ಣೆಂ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಾಚೆರ್ ಗರ್ಜೆಚೆಂ ನಿರ್ಬಂಧ್ ಫಾಲ್ಟೆತ್. ಸಂವಿಧಾನಾಂತ್ ದಿಲ್ಲಾ ಉಲಂವ್ಣೆಂ ಹಕ್ಯಾಂತ್ ಮಾಹೆತ್ ಆಪ್ಣಾಂವ್ಣೆಂ ಹಕ್ಕ್ ಏಕ್ ಭಾಗ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

ದುಸ್ರ್ಯಾ ಮಹಾ-ಝುಜಾ ಸಂದರ್ಭಾರ್ ಆನಿ 1975 ಥಾವ್ನ್ 1977 ಪರ್ಯಾಂತ್ಲಾ ಎಮರ್ಜೆನ್ಸಿ ಕಾಳಾರ್ ಉಲಂವ್ಣೆಂ ಮಾಹೆತ್ ಆಪ್ಣಾಂವ್ಣೆಂ ಆನಿ ಪರ್ಗಟ್ ಕರ್ಚ್ಯಾ ವಿಷಯಾಂನಿ (ಹಕ್ಯಾಂಕ್) ಸರ್ಕಾರಾನ್ 'ಪ್ರಚಾರ್ ನಿಯಂತ್ರಣ್' ಫಾಲ್ಟೆಂ.

ಕೊಡ್ತಿಚ್ಯಾ ಆದೇಶಾಕ್ ಅವ್ಯಾರ್ಯಾದ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ವಖ್ತಾ ವ ಶಾಸಕಾಂಗಾಕ್ ಅವ್ಯಾರ್ಯಾದ್ ದಾಖಯ್ಲಾರ್, ಸಂವಿಧಾನಾಂತ್ ದಿಲ್ಲಾ ಉಲಂವ್ಣೆಂ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಾಕ್ ರಕ್ಷಣ್ ದಿಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್ನಾ. ತ್ಯಾ ದೆಕುನ್ ಛಾಪ್ಯಾ ಮಾಧ್ಯಮಾ ವಯ್ ಗರ್ಜೆಚ್ಯಾ ಛಾಪ್ಯಾ ನಿಯಂತ್ರಣಾಕ್ ಆದೇಶ್ ದಿವ್ಣೆತಾ.

**16. ಕಬ್ಲಾತ್ ದಿಂವ್ಪಿ/ಮಾಂದುನ್ ಘೆಂವ್ಣೆಂ (Ratification)**

ದಲ್ಲಾಳಿನ್ ಕೆಲೆಂ ಕಾಮ್ ಧನಿಯಾನ್ ಮಾಂದುನ್ ಘೆವ್ಣೆತ್. ಪುಣ್, ಕಾನೂನ್‌ಬಾಹಿರ್ ಕೃತ್ಯೆಂ ಮಾಂದುನ್ ಘೆಂವ್ಣೆಂ ಆಡ್ಪಾರ್ಲಾಂ . ಉದಾ: ಬೊನಾಚ್ಯಾ ಮಾಲಕತ್ವಾಚಿ ಆಸ್ತ್-ಬದಿಕ್ ಜೆರಿನ್ ರಿಜಿಸಿ ದಸ್ತಾವೇಜಾ ದ್ವಾರಿಂ ದುಸ್ರ್ಯಾಕ್ ವಿಕಲ್ಪಾರ್ ಬೊನಾನ್ ತೆಂ ಮಾನುನ್ ಘೆಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್ನಾ. ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್, ತೊ ಕೆಲೊ ವಿಕೊ ಕಾನೂನ್‌ಬಾಹಿರ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ತ್ಯಾ ದೆಕುನ್ ಬೊನಾನ್ ದುಸ್ರೆಂ ದಸ್ತಾವೇಜ್ ರಿಜಿಸಿ ಕರಿಜಯ್. ವ್ಯವಹಾರಾಂತ್ ಸಕಯ್ಲಾ ಹುದ್ದೆದಾರಾನ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ಕಾಮಾಕ್ ತಾಚ್ಯಾ ವಯ್ಲಾ ಅಧಿಕಾರಿನ್ ಕಬ್ಲಾತ್ ದಿಂವ್ಪಿ ಗರ್ಜ್. ಆನಿ ತೆಂ ಬರ್ಪಿನಿಶಿಂ ಆಸಾಜಯ್. ಎಕಾ ಆರೋಪಿನ್ ಆಧಾರ್‌ಲೊ ಗುನ್ಯಾಂವ್ ದುಸ್ರ್ಯಾಚ್ ವ್ಯಕ್ತಿನ್ ಆಪ್ಲಿ ಕಬ್ಲಾತ್ ದಿವ್ನ್ ಆರೋಪ್ ಘಡ್ ಕರುಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾ. ಸರ್ಕಾರಾನ್ ಕೆಲೊ ರೆಗೊ, ನಿಯಮಾಂ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಾ ಹುಜಿಂ ದವರ್ತಾತ್. ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಸದಸ್ಯ್ ತ್ಯಾ ನಿಯಮಾಂಕ್ ಕಾಂಯ್ ತಿದ್ದಣಿ ಕರಿನಾಂತ್ ತರ್ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಹುಜಿ ದವರ್‌ಲ್ಲಿಂ ನಿಯಮಾಂಕ್ ಕಬ್ಲಾತ್ ದಿಲ್ಯಾ ಆನಿ ತಿಂ ಮಾನುನ್ ಘೆತ್ಲಾಂತ್ ಮ್ಹಣೊನ್ ಲೆಕ್ತಾತ್.

**17. ಕ್ರಮ್ ಘೆಂವ್ಕ್ ಕಾರಣ್ (Cause of Action)**

ಪ್ರತಿವಾದಿನ್ ಕೊಡ್ತಿಕ್ ಫಾಲ್ಟಾ ಬರಿ ವಾಕ್ಯಾಲ್/ಸ್ಪೆಟ್‌ಮೆಂಟಾರ್ ಸಾಂಗ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಉತ್ರಾಂಚೆರ್ ನ್ಹಯ್ ಬಗರ್ ಫಿಯಾದಿನ್ ದಿಲ್ಲೆ ಫಿಯಾದಿಚೆರ್ ಕ್ರಮ್ ಘೆಂವ್ಣೆಂ ಕಾರಣ್ ಕೊಡ್ತಿನ್ ನಿಶ್ಚಯ್ಕುಂಚೆಂ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಕೇಜಿಂತ್ ಕಾಣ್ಣಿಲ್ಲೆ ಸರ್ವ್ ವಿಷಯ್ ವರವ್ನ್ ಪಳೆವ್ನ್ ಖಿಂಚ್ಯಾ ವಿಷಯಾಚೆರ್ ಕ್ರಮ್ ಘೆವ್ಣೆತ್ ಆನಿ ಪರಿಹಾರ್ ದಿವ್ಣೆತ್ ಮ್ಹಳೆಂ ಕೋಡ್ತ್ ನಿರ್ಧಾರ್ ಕರ್ತಾ.

**ಉದಾ:** 1) ಪ್ರಾಮಿಸರಿ ನೋಟ್ ಕಾರ್ಯಾರೂಪಾಕ್ ಹಾಡುಂಕ್ ಕ್ರಮ್ ಘೆಂವ್ಣೆಂ ಕಾರಣ್ ಪ್ರಾಮಿಸರಿ ನೋಟ್ ದ್ವಾರಿಂ ಬಾಕಿ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆ ಪಯ್ಲೆ ವಸೂಲ್ ಕರುಂಕ್.

2) ಬೇಂಕ್ ಎಕೌಂಟಾಂತ್ ಪಯ್ಲೆ ನಾಸ್ತಾಂ ಚೆಕ್ ಪಾಟಿಂ ಆಯಿಲ್ಲಿ (ಬೌನ್) ಜಾಲ್ಲೆಂ ಕಾರಣ್ ಮೋಸ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾಕ್ ಪರಿಹಾರ್ ವಿಚಾರುಂಕ್ ಕಾರಣ್ ಜಾತಾ.

ವೆವೆಗ್ಯಾ ಪ್ರದೇಶಾಂನಿ ಚೂಕ್ ಆಧಾರ್‌ಲ್ಲ್ಯಾಕ್ ತ್ಯಾ ತ್ಯಾ ಪ್ರದೇಶಾಂನಿ ಕೇಜ್ ದಾಖಲ್ ಕರ್ಚೆತ್ ತರಿ ಹ್ಯಾ ವಿಷಯಾಂನಿ ಸಂಬಂಧಿತ್ ವ್ಯಕ್ತಿನ್ ಖಿಂಚ್ಯಾಯ್ ಎಕಾ ಪ್ರದೇಶಾಚೆ ಕೊಡ್ತಿಂತ್ ವ್ಯಾಜ್ಯ್ ಚಲಯ್ಣಿಯ್ ಮ್ಹಳೆಂ ಪಯ್ಲೆಂಚ್ ಕರಾರ್ ಕರ್ತಾತ್. ಪುಣ್ ಖಿಂಚ್ಯಾ ಪ್ರದೇಶಾಚೆ ಕೊಡ್ತಿಚೆ ವ್ಯಾಪ್ತೆರ್ ಕ್ರಮ್ ಘೆಂವ್ಕ್

**ಕಾನೂನ್ ಜ್ಞಾನಕೋಶ**

ಸಾಧ್ಯ ನಾಂಗಿ ತ್ಯಾ ಪ್ರದೇಶಾಚ್ಯೆ ಕೊಡ್ತಿಂತ್ ಕ್ರಮ್ ಘೆಜಯ್ ಮ್ಹಣೊನ್ ಕೊಣೆಯ್ ಸೊಲ್ಲೊ ವ ಕರಾರ್ ಕರ್ಚೆಂ ಸಾರ್ಕೆಂ ನ್ಹಯ್.

**ಉದಾ:** ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಪೋರ್ಟ್ ಕಂಪೆನಿ ಆನಿ ತಾಂಚ್ಯಾ ಗಿರಾಯ್ಕಾನ್ ತಾಂಚೊ ಮ್ಹಾಲ್ ಖಂಚ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾರ್ ನೊಂದಾವಣ್ ಕೆಲಾ ವ ಖಂಚ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾಕ್ ತೊ ಸಾಮಾನ್ ಪಾವಿತ್ ಕರಿಜಯ್ ವ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಪೋರ್ಟ್ ಕಂಪೆನಿಚೆಂ ಹೆಡ್ ಅಫೀಸ್ ಖಂಯ್ಸರ್ ಆಸಾ- ಹ್ಯಾ ತೀನ್ ಜಾಗ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಕೊಡ್ತಿಂನಿ ವ್ಯಾಜ್ಯೆ ಮಾಂಡ್ಲೆತ್ ಶಿವಾಯ್ ಹಾಚ್ಯಾ ಭಾಯ್ಲ್ಯಾ ಪ್ರದೇಶಾಂನಿ ಪರಿಹಾರಾ ಖಾತಿರ್ ವ್ಯಾಜ್ಯೆ ಮಾಂಡುಂಕ್ ಚಾಯ್ನಾ.

**18. ಕೋರ್ಟ್ ಮಾರ್ಷಲ್ (Court Martial)**

ಭಾರತೀಯ್ ದಂಡ್ ಕಾಯ್ದೊ, ಆರ್ಮಿ ಕಾಯ್ದೊ ವ ದುಸ್ರ್ಯಾ ಖಂಚ್ಯಾಯ್ ಕಾನೂನಾ ಪ್ರಕಾರ್ ಅಪ್ರಾಧ್ ಆಧಾರ್ಲೆ ಘೊವ್ಣಿಂತ್ಲೆ ಶಿಬ್ಬಂದಿಚೆರ್ ವ್ಯಾಜ್ಯೆ ಚಲವ್ನ್ ಶಿಕ್ಷಾ ದಿಂವ್ಚ್ಯಾಕ್ ಕೋರ್ಟ್ ಮಾರ್ಷಲ್ ರಚ್ಲಾಂ. ಶಿಸ್ಟೆಕ್ ಸಂಬಂಧಿತ್ ವಿಷಯಾಂಚೆರ್ ಕೋರ್ಟ್ ಮಾರ್ಷಲ್ ಕಾರ್ಯಮಗ್ನ್ ಜಾಯ್ನಾ. ಮೇಜರ್ ಆನಿ ಉಂಚ್ಲ್ಯಾ ಹುದ್ದ್ಯಾಚೆ ಅಧಿಕಾರಿ ಕೋರ್ಟ್ ಮಾರ್ಷಲ್ ಘಟನ್ ಕರ್ತಾತ್. ಕೋರ್ಟ್ ಮಾರ್ಷಲಾಕ್ ಆಧಾರ್/ಮಜತ್ ದಿಂವ್ಚ್ಯಾಕ್ ಜಡ್ಜ್, ವಕೀಲ್ ಸಾಂಗಾತಾ ಬಸ್ಕಾ ಘೆತಾತ್. ಆರೋಪಿನ್, ಆರೋಪಾ ಧಾವ್ನ್ ರಕ್ಷಣ್ ಘೆಂವ್ಚ್ಯಾಕ್ ಉಪ್ಕಾರಾಕ್ ಪಡ್ಲಿಂ ಸೂತ್ರಾಂ ಸಾಂಗ್ಚ್ಯಾಕ್ ಜಡ್ಜ್, ವಕೀಲ್ ಆಪ್ಲಿ ಬಸ್ಕಾ ಘೆತಾ. ಕೋರ್ಟ್ ಮಾರ್ಷಲಾಂತ್ ವಕೀಲಾಕ್ ಹಾಜರ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ಪರ್ವಣ್ ನಾ. ಕೋರ್ಟ್ ಮಾರ್ಷಲಾಂತ್ ಘೆತ್ಲೊ ನಿರ್ಧಾರ್ ಕಮಾಂಡರ್ ಇನ್ ಚೀಫ್ ಹುಜ್ರಿಂ ಅಪೀಲ್ ಕರ್ಚೆತ್ ಆನಿ ಉಪ್ರಾಂತ್ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ ಸಾಮ್ಬಾರ್ ಅರ್ಜಿ/ಪಿಟಿಷನ್ ದಿವ್ಚೆತ್. ಸಾಕ್ಸ್ ವಿಚಾರಣ್ ಕರ್ಚೊ ಸರ್ವ್ ರಿತಿ-ರಿವಾಜಿ ಕೋರ್ಟ್ ಮಾರ್ಷಲಾಂತ್ ಅನುಸರಣ್ ಕರ್ತಾತ್ ಆನಿ ಆರೋಪಿಕ್ ಆಪುಣ್ ನಿರ್ದೋಷಿ ಮ್ಹಳೆಂ ರುಜು ಕರ್ಚ್ಯಾಕ್ ಗರ್ಜ್ ಆಸ್ಚೆ ಸರ್ವ್ ಅವ್ಕಾಸ್ ದಿತಾತ್. ಕೋರ್ಟ್ ಮಾರ್ಷಲ್ ಹುಜ್ರಿಂ ಕೇಜ್ ಚಲಂವ್ಚಿ ನ್ಯಾಯಾಂಗ್ ಚಲವ್ಣಿ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಹ್ಯಾ ಕಾಮಾಕ್ ಆಡ್ಕಳ್ ಹಾಡ್ಚಿ ನ್ಯಾಯಾಂಗ್ ನಿಂದನ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

**19. ಕಾಜಾರ್ ಕಡ್ಡಾಯೆನ್ ನೊಂದಾವಣ್ (Marriage -Compulsory Registration)**

ಘೊವಾನ್ ವ ಬಾಯ್ಲೆನ್ ಕಾಜಾರ್ ನೆಗಾರ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ವಖ್ಯಾ ಗಾಂವ್ಚೆ ರಿತಿ-ರಿವಾಜಿ ಪ್ರಕಾರ್ ಜಾಲ್ಲಿಂ ಕಾಜಾರಾಂ ಮಾಂದುನ್ ಘೆಂವ್ಕ್ ದಾಖ್ಲೆ ಹಾಜರ್ ಕರುಂಕ್ ಕಷ್ಟ್ ಲಾಗ್ತಾತ್. ಹ್ಯೆ ರಿತಿನ್ ಬಾಯ್ಲೆಕ್ ಜೀವನಾಂತ್ ದಿಂವ್ಚ್ಯಾ

**ಧ್ವೇಷಿ ಆರ್. ಸಿ ಕೋಶ್ಲ**

ಧಾವ್ನ್ ಚುಕಾರಿ ಮಾರುಂಕ್ ವ ತಿಕಾ ಘರಾ ರಾವಂವ್ಚೆಂ ಆಡಾಂವ್ಕ್ ವ ತಿಕಾ ಆಸ್ತ್-ಬದಿಕ್ ಮೆಳಾನಾತ್ಲೆ ಪರಿಂ ಪಳೆಂವ್ಕ್ ವ ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಚಿ ಸ್ವಾಧೀನತಾ ಮೆಳಾನಾಶೆಂ ಕರ್ಚೆ ಖಾತಿರ್ ದಾದ್ಲ್ಯಾಂನಿ ವಿವಾದ್ ಆಸಾ ಕರ್ಚೊ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

ಪುಣ್, ಕಾಜಾರ್ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಿ ಕರ್ತಾನಾ ಸಾರ್ಕಿ ಪ್ರಾಯ್, ಹೊಕಾಲ್-ನೊವ್ರ್ಯಾಚೊ ಹುದ್ದೊ ಇತ್ಯಾದಿ ವಿವರ್ ಗರ್ಜ್ ಆಸಾ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್, ದ್ವಿ-ಲಗ್ನ್/ದ್ವಿ-ಪತ್ನಿತ್ ಆಡಾಂವ್ಕ್ ಸಾಧ್ಯ್ ಜಾತಾ. ಆಧುನಿಕ್ ಭಾರತಾಂತ್ ಕಾಜಾರ್ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ರಿತಿ-ರಿವಾಜಿಂಚೆರ್ ಮಾತ್ ಕೇಂದ್ರಿತ್ ಜಾವ್ನ್ ನಾ. ಬಗಾರ್, ದೊಗಾಂ ಪ್ರಾಯೆಕ್ ಪಾವ್ಲಲ್ಯಾ ಮಧೆಂ ಜಾಂವ್ಚೆಂ ಕರಾರ್ ವ ಸೊಲ್ಲೊ ತಶೆಂಚ್ ತಾಂಕಾಂ ಜಾಯ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾಂಚಿ ವಿಂಚವ್ಣ್ ಕರ್ಚೊ ಅಧಿಕಾರ್ ತಾಂಕಾಂ ಆಸಾ.

ಭಾರತಾಚಿ ಸುಪ್ರೀಮ್ ಕೋರ್ಟ್ 2006 ಫೆಬ್ರೆರ್ 14 ಆನಿ 2007 ಅಕ್ಟೋಬರ್ 25-ಚ್ಯಾ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಆದೇಶಾದ್ಲಾರಿಂ ಸರ್ವ್ ರಾಜ್ಯ್ ಸರ್ಕಾರಾಂನಿ ಜಾತ್-ಭೇದ್ ನಾಸ್ತಾಂ ಸರ್ವ್ ಜಾತಿಂಚ್ಯಾಂಕ್ ಕಡ್ಡಾಯ್ ಜಾವ್ನ್ ಕಾಜಾರ್ ನೊಂದವ್ಣಿ ಕರ್ಚ್ಯಾಕ್ ಕಾನೂನ್ ರಚುಂಕ್ ಫರ್ಮಾಯ್ತಾ. ಹೆಂ ಕಾನೂನ್ ಖಂಚ್ಯಾಯ್ ಜಾತಿಚ್ಯಾಂನಿ ತಾಂಚೆ ರಿವಾಜಿ ಪ್ರಕಾರ್ ಕಾಜಾರ್ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾಕ್/ಆಚರಣ್ ಕರ್ಚ್ಯಾಕ್ ಬಾಧಕ್ ಹಾಡಿನ್. ಕಾಜಾರ್ ಉಗ್ತಾನ್ ತ್ಯೆ ತ್ಯೆ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ರಿವಾಜಿ ಪ್ರಮಾಣ್ ಸಾರ್ವಜನಿಕಾಂಚ್ಯಾ ಹುಜ್ರಿಂ ಜಾಯ್ತಯ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್, ಗುಪ್ತಿಂ ಕಾಜಾರಾಂ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಿ ಜಾಯ್ನಾಂತ್. ಸುಪ್ರೀಮ್ ಕೋರ್ಟಿಚ್ಯಾ ಆದೇಶಾ ಪ್ರಮಾಣ್ ಕರ್ನಾಟಕ್ ರಾಜ್ಯಾ ಸವೆಂ ಸಭಾರ್ ರಾಜ್ಯಾಂನಿ ಕಾಜಾರ್ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಿ ಕಡ್ಡಾಯ್ ಕಾನೂನ್ ರಚ್ಲಾಂ.

**20. ಕೇಂದ್ರ್ ಸರ್ಕಾರಾಚೊ ಅಲ್ಪ್-ಸಂಖ್ಯಾತ್ ಆಯೋಗ್**

ಅಲ್ಪ್-ಸಂಖ್ಯಾತಾಂಕ್ ಸಂವಿಧಾನಾ ದ್ವಾರಿಂ ದಿಲ್ಲಿ ಭದ್ರತಾ ಆನಿ ರಕ್ಷಣ್ ಸೂಕ್ತ್ ರಿತಿನ್ ಜ್ಯಾರಿ ಕರ್ಚೆ ಖಾತಿರ್ ಕೇಂದ್ರ್ ಸರ್ಕಾರಾನ್ 1978-ವೆರ್ ಮೈನಾರಿಟಿ ಕಮಿಷನ್ ರಚ್ಲೆಂ. ಹ್ಯಾ ಕಮಿಷನಾಕ್ ಕಾನೂನಿ ಬಳ್ ದಿಂವ್ಚೆ ಖಾತಿರ್ ಕೇಂದ್ರ್ ಸರ್ಕಾರಾನ್ **ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ್ ಆಯೋಗ್ ಅಲ್ಪ್-ಸಂಖ್ಯಾತ್ ಬಿಲ್** 4.5.1992ವೆರ್ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಾ ಹುಜ್ರಿಂ ದವರ್ಲೆಂ. ಹ್ಯಾ ವಿಧೇಯಕಾಕ್/ಬಿಲ್ಲಾಕ್ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ತಶೆಂಚ್ ರಾಜ್ಯ್ ಸಭೆನ್ ಅನುಮೋದನ್ ದಿವ್ನ್ 17.5.1992ವೆರ್ ಭಾರತಾಚ್ಯಾ ರಾಷ್ಟ್ರಪತೀನ್ ಆಪ್ಲಿ ದಸ್ತತ್ ಘಾಲ್ಚೆ ದ್ವಾರಿಂ ಹೆಂ ಕಾನೂನ್ ಜಾಲೆಂ. ಹೆಂ ಕಾನೂನ್ ಜಮ್ಮು-ಕಾಶ್ಮೀರ್ ಸೊಡ್ನ್ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ದೇಶಾಕ್ ಲಾಗು ಜಾತಾ.

ಹೆಂ ಕಾನೂನ್ ಸಂವಿಧಾನಾಂತ್ ಕಳಯಿಲ್ಲೊ ಉದ್ದೇಶ್ ಜ್ಯಾರಿ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾಕ್, ಸಮಾಜಿಂತ್ ಪಾಟಿಂ ಉರ್ಲಲ್ಯಾ ಲೊಕಾಚಿಂ ಹಕ್ಕಾಂ ರಾಕ್ಷಾಕ್ ಆನಿ ತಾಂಚೆಂ

**ಕಾನೂನ್ ಜ್ಞಾನಕೋಶ**

ಬರೆಪಣ್ ಪಳೆಂವ್ಚ್ಯಾಕ್ ರಚ್ಲೆಂ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಹ್ಯಾ ಆಯೋಗಾನ್ ಅಲ್ಪ-ಸಂಖ್ಯಾತಾಂಚಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ತಾಂಚೆಂ ಹಕ್ಕಾಂ ರಾಕುನ್ ವ್ಹರುಂಕ್ ಆನಿ ತಾಂಚೆಂ ರಕ್ಷಣ್ ಕರುಂಕ್ ಗರ್ಜೆಚಿಂ ಸೂತ್ರಾಂ ವಾಪರ್ಲ್ಯಾಂತ್‌ಗಿ, ಕೇಂದ್ರ್ ಆನಿ ರಾಜ್ಯ್ ಸರ್ಕಾರಾಂನಿ ಅಲ್ಪ-ಸಂಖ್ಯಾತಾಂಚಿ ಹಕ್ಕಾಂ ಉಟ್ತಾನಾ ತ್ಯಾ ಲೋಕಾನ್ ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ದೂರಾಂಕ್ ಸೂಕ್ತ್ ರಿತಿಂನಿ ಸ್ಪಂದನ್ ಕೆಲಾಂಗಿ? ಇತ್ಯಾದಿ ವರವ್ನ್ ಪಳೆಯ್ತಾಯ್. ತಶೆಂಚ್ ಹ್ಯಾ ಆಯೋಗಾನ್ ಸಾಮಾಜಿಕ್, ಆರ್ಥಿಕ್ ಶಿಕ್ಷಾಚ್ಯೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿವಿಶಿಂ ಅಧ್ಯಯನ್ ಕರ್ನ್ ಅಲ್ಪ-ಸಂಖ್ಯಾತಾಂಚ್ಯೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಕ್ ಸೂತ್ರಾಂ/ಮೆಟಾಂ ಖಂಚಿಂಗಿ ಮ್ಹಣೊನ್ ಕೇಂದ್ರ್ ಆನಿ ರಾಜ್ಯ್ ಸರ್ಕಾರಾಂಕ್ ಶಿಫಾರಸ್ ಕರಿಜಯ್ ಆನಿ ಅಲ್ಪ-ಸಂಖ್ಯಾತಾಂಕ್ ಭೇದ್ ಕರ್ತಾತ್ ತರ್ ತೆಂ ನಿವ್ರಾಂವ್ಚಿ ವಾಟ್ ಶಿಫಾರಸ್ ಕರಿಜಯ್.

ಕೇಂದ್ರ್ ಸರ್ಕಾರಾನ್ ಸೂಚಿತ್ ಕೆಲ್ಲೊ ಅಲ್ಪ-ಸಂಖ್ಯಾತ್ ಜಾತಿ ಮುಸ್ಲಿಮ್, ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್, ಸಿಖ್, ಬುದ್ಧಿಸ್ತ್ ಆನಿ ಪಾರ್ಸಿ. ಅಲ್ಪ-ಸಂಖ್ಯಾತ್ ಆಯೋಗಾಕ್ ಏಕ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್, ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷ್ ಆನಿ 5 ಸಾಂದೆ ಆಸಾತ್. ತಾಂಚಿ ಅಧಿಕಾರ್ ಆವ್ಡಿ ತೀನ್ ವರ್ಸಾಂಚಿ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

**ಅಲ್ಪ-ಸಂಖ್ಯಾತ್ ಆಯೋಗಾಚೊ ಅಧಿಕಾರ್ ಹ್ಯಾ ಪರಿಂ ಆಸಾ:**

- i) ಭಾರತಾಚ್ಯಾ ಖಂಚ್ಯಾಯ್ ಪ್ರದೇಶಾ ಥಾವ್ನ್ ಏಕೆ ವ್ಯಕ್ತಿಕ್ ಆಪವ್ನ್ ತಾಣೆ ಕಡ್ಡಾಯೆನ್ ಆಯೋಗಾ ಹುಜ್ರಿಂ ಹಾಜರ್ ಜಾವ್ನ್ ತಾಚೆಂ ವಿಚಾರಣ್ ಕರುಂಕ್.
- ii) ಖಂಚೊಯ್ ದಾಖೊ ಆಪ್ಲಾ ಹುಜ್ರಿಂ ಹಾಜರ್ ಕರುಂಕ್
- iii) ಪ್ರಮಾಣ್‌ಪತ್ರ ದ್ವಾರಿಂ ವಿಚಾರಣ್ ಕರುಂಕ್
- iv) ಖಂಚ್ಯೆಯ್ ಕೊಡ್ತಿ ಥಾವ್ನ್ ವ ಅಫೀಸಾ ಥಾವ್ನ್ ಸಾರ್ವಜನಿಕ್ ದಾಖೊ ಹಾಜರ್ ಕರ್ಚ್ಯಾಕ್ ಫರ್ಮಾಣ್.

ಕೇಂದ್ರ್ ಸರ್ಕಾರ್ ಹ್ಯಾ ಆಯೋಗಾಚೆಂ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣ್ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾಕ್ ಪಯ್ಕಾಂಚಿ ವ್ಯವಸ್ಥಾ ಕರ್ತಾ. ಆಯೋಗಾನ್ ವಾರ್ಷಿಕ್ ಲೇಕ್ ಪತ್ರ, ವಾರ್ಷಿಕ್ ವರ್ದಿ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಾ ಹುಜ್ರಿಂ ಮಂಜೂರಾತೆಕ್ ಧಾಡಿಜಯ್.

**21. ಕೊಡ್ತೆನ್ ನೇಮಕ್ ಕರ್ಚೊ ವಿಶೇಷಜ್ಞ್ (Amicus Curiae)**

ಹೈಕೋಡ್ತ್ ಆನಿ ಸುಪ್ರೀಮ್ ಕೊಡ್ತೆನಿ ಕಾನೂನ್ ವಿಶೇಷಜ್ಞ್ (ಕಾನೂನಾಂತ್ ಚಡಿತ್ ಜಾಣ್ವಾಯ್ ಆಸ್ಚೊ) ನೇಮಕ್ ಕರ್ಚೆಂ ಸಾಮಾನ್ಯ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಸಕಯ್ಚೊ ಲ್ಹಾನ್-ಕೊಡ್ತಿ ವಕೀಲಾಂಚಿ ಸಹಾಯ್ ಕಾಣ್ಣೆನಾಂತ್ ಆನಿ ಹೆಂ ಬರೆಂ ನ್ಹಯ್.

ಕಾನೂನ್ ವಿಶೇಷ್ ತಜ್ಞಾನ್ ಕೇಜಿಚಿ ಸಾಕ್ ವಿಚಾರಣ್ ವ ಇತರ್ ಕಾಮಾಂ ಕರ್ಚಿ ಆವಶ್ಯಕತಾ ಆಸಾನಾ. ತಾಣೆ ಕಾನೂನಾಚ್ಯಾ ಖಂಚ್ಯಾಯ್ ವಿಷಯಾಚೆರ್ 'ಕಾನೂನ್ ಪರಿಣಿತ್' ಜಾವ್ನಾಸಾಜಯ್ ಆನಿ ಹ್ಯಾ ಪರಿಣಿತಾಕ್ ಕೋಡ್ತ್ ಫೀಸ್ ದಿನಾ .

ಏಕ್ ವಕೀಲ್ (ಕೊಡ್ತಿಂತ್ ವಕಾಲತ್ ಚಲವ್ನ್ ಆಸ್ಲೊ ಮಾತ್) ಖಂಚ್ಯಾಯ್ ಏಕಾ ಕಾನೂನ್ ವಿಷಯಾಚೆರ್ ಚಡಿತ್ ಮಾಹೆತ್ ಆಸ್ಲೊ ವಿಶೇಷ್ ತಜ್ಞ್ ಜಾವ್ನ್ ನೇಮಕ್ ಜಾತಾ. ವಿಶೇಷ್ ತಜ್ಞ್ ಕೊಡ್ತಿಕ್ ಸಹಾಯ್ ಕರುಂಕ್ ನ್ಹಯ್, ಬಗಾರ್, ಕಾನೂನಾ ವಿಶಿಂ ಹರೈಕೆ ಕುಶಿನ್ ಕಿತೆಂ ಬರಯ್ಲಾಂ, ತೆಂ ಘೆಂವ್ಚೆಂ ಕಶೆಂ ಆನಿ ಪರಿಣಾಮ್ ಕಿತೆಂ ಮ್ಹಳೆಂ ಕೊಡ್ತಿಕ್ ತಿಳ್ಸುಂಕ್ ತಾಕಾ ನೇಮಕ್ ಕರ್ತಾತ್.

ವಿಶೇಷ್ ತಜ್ಞ್ ಖಂಚ್ಯೆಯ್ ಪಾಡ್ತಿ ಸಾಂಗಾತಾ ರಾವೊನ್ ವಾದ್ ಕರಿನಾ. ಪುಣ್, ತಾಣೆ ದೋನಯಿ ಪಾಡ್ತಿಂಚ್ಯಾ ವಕೀಲಾಂ ದ್ವಾರಿಂ, ತಾಂಚ್ಯೆ ಲಾಗಿಂ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ದಾಖೊ ದ್ವಾರಿಂ ಮಾಹೆತ್ ಆಪ್ಣಾವೆತ್.

ವಿಶೇಷ್ ತಜ್ಞ್, ಹೊ ಕಮಿಷನರ್ ವ ಕೊಡ್ತೆನ್ ನೇಮಕ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ಜ್ಞಾನಿಪರಿಂ ಸಮಾನತಾ ಆಪ್ಣಾಯ್ಲಾ. ವಕಾಲತ್ ಚಲಂವ್ಚೊ ವಕೀಲ್ ನ್ಹಯ್ ಆಸ್ತಾಂ, ದುಸ್ರ್ಯಾ ಖಂಚ್ಯೆಯ್ ವ್ಯಕ್ತಿಕ್ ವಿಶೇಷ್ ತಜ್ಞ್ ಜಾವ್ನ್ ಕೊಡ್ತಿಕ್ ಮಾಹೆತ್ ವಿಚಾರುಂಕ್ ನೇಮಕ್ ಕರುಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾ.

**22. ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ವಿಶ್ವಾಸ್-ಘಾತ್ (Criminal Breach of Trust)**

ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ವಿಶ್ವಾಸ್-ಘಾತ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಅಪ್ರಾದ್ ಆಧಾರ್ಲೆ ವ್ಯಕ್ತಿಚೆರ್, ಪಾತಿಯೆಣಿ ಆನಿ ವಿಶ್ವಾಸ್ ದವರ್ಲೊ ತೊ ತಾಣೆ ಹೊಗ್ಡಾಯ್ಲಾ ಮ್ಹಣ್ ಅರ್ಥ್. ಅಪ್ರಾದ್ ಆಧಾರ್ಲೆ ವ್ಯಕ್ತಿಕ್ ಜಾಗ್ಯಾಚಿ/ಆಸ್ತಿಚಿ ಉಸ್ತುವಾರಿ/ಖಬಡ್ಡಾರಿ ಪಳೆಂವ್ಕ್ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ದಿಲ್ಲಿ ಆನಿ ತ್ಯೆ ಆಸ್ತಿಚೆರ್ ಏಕ್ ಸೂಚಿತ್ ಕಾಮ್ ಕರುಂಕ್ ತಾಕಾ ತಿಳ್ಲೆಂ. ಅಸಲಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ವೆಹ್ಲೆಲ್ಲೊ ವ ವಹಿಸುನ್ ದಿಲ್ಲೊ ಮನಿಸ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ಪುರೊ ಕಾಮೆಲಿ, ಧನಿ, ಕ್ಲಾರ್ಕ್, ವಸ್ತುಂಚಿ ರಾಕ್ಷಣ್ ಕರ್ಚೊ ಆನಿ ಹೆರ್. ಅಪ್ರಾಮಾಣಿಕ್ ದುರುಪಯೋಗ್ ವ ವಸ್ತು ಏಕ್ಲ್ಯಾಚ್ಯಾ ಉಪಯೋಗಾಕ್ ಬದ್ಲಾವಣ್ ಕರ್ಚೆಂಯ್ ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ವಿಶ್ವಾಸ್-ಘಾತ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ವಿಶ್ವಾಸ್-ಘಾತ್ ಆನಿ ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ದುರುಪಯೋಗ್ ವೆವೆಗ್ಗೆ ಅಪ್ರಾದ್ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್. ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ದುರುಪಯೋಗ್ ವಿಷಯಾಂತ್ ಆಸ್ತ್ ಅಪ್ರಾದ್ ಆಧಾರ್ಲೆ ಆರೋಪಿಚ್ಯೆ ತಾಂಚೆತ್ ಖಂಚ್ಯೆಯ್ ರಿತಿರ್ ಯೆತಾ ತರ್, ಕ್ರಿಮಿನಲ್

## ಕಾನೂನ್ ಜ್ಞಾನಕೋಶ

ವಿಶ್ವಾಸ್-ಘಾತ್ ಅಪಾದ್ಯಾಚ್ಛಿ ಸ್ವಾಧೀನ್ ಆಸ್ತ-ಬದಿಕ್ ಕಾನೂನ್‌ರೀತ್ಯ ಯೆತಾ. ಮ್ಹಳ್ಳಾರ್, ಒಪ್ಪಂದ್ ಯಾ ಸೊಲ್ಲ್ಯಾ ವರ್ವಿಂ ವ ದುಸ್ತೈ ರಿತಿನ್ ಆನಿ ದುರುಪಯೋಗ್ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಜಾತಾ.

ವಿಶ್ವಾಸ್-ಘಾತ್ ಅಪ್ರಾದಾಕ್ ತೀನ್ ವರಾಂಚಿ ಶಿಕ್ಷಾ ತರ್, ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ದುರುಪಯೋಗ್ ಅಪ್ರಾದಾಕ್ ಸಾತ್ ವರಾಂಚಿ ಜೈಲ್ ಶಿಕ್ಷಾ ಜಾತಾ. ಪುಣ್, ಸಾರ್ವಜನಿಕ್ ನಷ್ಟರ್, ಬೇಂಕರ್, ಅಧಿಕಾರ್ ಪತ್ರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆ ಅಟಾರ್ನಿ-ಅಸಲ್ಯಾಂಕ್ ಧಾ ವರಾಂ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಜೈಲ್ ಶಿಕ್ಷಾ ದಿವ್ಪತ್.

## 23. ಕ್ರೂರಪಣ್ (Cruelty)

ಕಾಜಾರಿ ವಿವಾದಾಂತ್ ಆನಿ ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಕಾನೂನಾಂತ್ ಕ್ರೂರಪಣ್ ಮ್ಹಳ್ಳಾರ್, ವೆವೆಗೈ ರಿತಿಚೆಂ ಮ್ಹಣೈತ್.

ಕಾಜಾರಿ ಜಿವಿತಾಂತ್ ಬಾಯ್ಲೆ ಆಪ್ಲೊ ಘೊವ್ ಆಪ್ಣಾಕ್ ಕ್ರೂರಪಣಿ ಚಲಯ್ತಾ-ಮ್ಹಳ್ಳಾರ್; ಘರ್ದೆಂ ಕಾಮ್ ಕರುಂಕ್ ಒತ್ತಾಯ್ ಕರ್ದೆಂ, ಶಿಕ್ಪ್ ವ ವ್ಯಕ್ತಿ ಮುಂದ್ರುನ್ ವ್ಹರುಂಕ್ ಆಡಾಂವ್ಚೆಂ, ಕುಟ್ಮಾಚ್ಯಾ ಸಾಂದ್ಯಾಂ ಸಮೊರ್ ವ ಸಾರ್ವಜನಿಕಾಂ ಸಮೊರ್ ಬಾಯ್ಲೆಕ್ ಅವ್ಮಾರ್ಯಾದ್ ಕರ್ಚಿ- ಕ್ರೂರಪಣ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

ಬಾಯ್ಲೆನ್ ದೊಳ್ಯಾಂತ್ ಥಾವ್ನ್ ದುಃಖಾಂ ದೆಂವೊಂಕ್ ಕಾರಣ್ ಜಾಂವ್ಚೆಂ ಆನಿ ತಿಚಿ ಭಲಾಯ್ಕಿ ಪಾಡ್ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾಕ್ ಕಾರಣ್ ಜಾಂವ್ಚೆಂ, ತಿಕಾ ಘಾಯ್ ಕರ್ಚೊ, ಖಾಣ್ ದಿನಾಸ್ತಾಂ ರಾಂವ್ಚೆಂ ಇತ್ಯಾದಿ ದಗ್ಧವ್ಣಿ ಮ್ಹಣೈತ್.

ಬಾಯ್ಲೆಕ್ ಘರಾ ಥಾವ್ನ್ ಭಾಯ್ ಧಾಂವ್ಡಾಂವ್ಚೆಂ, ತಿಕಾ ಖರ್ಚಾಕ್ ಪಯ್ಲೆ ದಿನಾಸ್ತಾಂ, ತಿಚ್ಯೆ ವಯ್ ಫಟ್ಕಿರೊ ಕೇಜಿ ದಾಖಲ್ ಕರ್ಚೊ, ಕಾಜಾರಿ ಲೈಂಗಿಕ್ ಸಂಬೋಗ್ ಆಧಾರುಂಕ್ ಇನ್ಕಾರ್ ಕರ್ದೆಂ, ಇತ್ಯಾದಿ ಕ್ರೂರಪಣ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

ಹ್ಯಾಚ್ ಪ್ರಕಾರ್ ಬಾಯ್ಲೆನ್ ಘೊವಾಚೆರ್ ಹಾತ್ ಘಾಲ್ನ್ ಘಾಯ್ ಕರ್ಚಿ, ಸಾಂಗಾನಾಸ್ತಾಂ ಘರ್ ಸೊಡ್ನ್ ವೆಚೆಂ, ಕಾಜಾರಿ ಲೈಂಗಿಕ್ ಸುಖ್ ಇನ್ಕಾರ್ ಕರ್ದೆಂ-ಇತ್ಯಾದಿ ಬಾಯ್ಲೆನ್ ಆಧಾರ್ಲೆಂ ಕ್ರೂರಪಣ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಘೊವಾಕ್ ಮತಿಕ್ ಸಮಾಧಾನ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲೆಪರಿಂ ಕರ್ದೆಂ, ಫಟ್ಕಿರೊ ಫಿರ್ಯಾದಿ ಘೊವಾ ವಯ್ ದಾಖಲ್ ಕರ್ಚೊ, ಘರ್ದೆಂ ಕಾಮ್ ಕರಿನಾಸ್ತಾಂ ರಾಂವ್ಚೆಂ, ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಚೊ ಆನಿ ಘೊವಾಚೊ ಗರ್ಜೊ ತಿರುಂಕ್ ಇನ್ಕಾರ್ ಕರ್ದೆಂ- ಇತ್ಯಾದಿ ಬಾಯ್ಲೆಚೆಂ ಕ್ರೂರಪಣ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಬಾಯ್ಲೆಚ್ಯಾ ನಿಸ್ಕಳ್‌ಪಣಾವಿಶಿಂ ದುಬಾವ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾನ್, ಬಾಯ್ಲೆ ಘರ್ ಸೊಡ್ನ್ ವೆತಾ ತರ್, ಹೆಂ ಕ್ರೂರಪಣ್ ಮ್ಹಣೈತ್.

ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಕಾನೂನಾಂತ್ 'ಕ್ರೂರಪಣ್' ಮ್ಹಳ್ಳಾರ್ ಮೊನ್ವಾತಿಪರಿಂ ಎಕೆ ವ್ಯಕ್ತಿಕ್ ಘಾಯ್ ಕರ್ದೆ, ಬಲಿಪಶು ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಕರ್ಚೊ, ವಿನಂತಿ ಇನ್ಕಾರ್ ಕರ್ನ್

## ಧ್ವೇಷಿ ಆರ್. ಸಿ ಕೋಶ್

ದೂಕ್ ಆನಿ ಚಡಿತ್ ಘಾಯ್ ಕರ್ದೆ-ಹಾಕಾ ಕ್ರೂರಪಣ್ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಕ್, ಪಾಯೆಸ್ತಾಂಕ್, ಸ್ತ್ರೀಯಾಂಕ್, ಪಿಡೆಸ್ತಾಂಕ್, ಮಾನಸಿಕ್ ಅಸ್ವಸ್ಥಾಂಕ್ ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ಕ್ರೂರಪಣಾಕ್ ಕೋಡ್ ಚಡಿತ್ ಶಿಕ್ಷಾ ದಿತಾ. ಎಕೆ ವ್ಯಕ್ತಿಚ್ಯೆ ಮಾನಸಿಕ್ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಕ್ ಹೊಂದ್ವೊನ್ ಕ್ರೂರಪಣ್ ನಿರ್ಧಾರ್ ಕರ್ದೆಂ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

## 24. ಕಾಜಾರಿ ಜಿವಿತಾಚೆಂ ಹಕ್ ಪುನರ್‌ಸ್ಥಾಪಿತ್ ಕರ್ದೆಂ

(Reinstitution of Conjugal Rights)

ಕಾಜಾರಿ ಭೆಸಾ ದ್ವಾರಿಂ ಹಕ್ವಾನ್ ಮೆಳ್‌ಲ್ಲೊ ಕಾಜಾರಿ ಸಂತೊಸ್ ವ ಲೈಂಗಿಕ್ ಸಂತೊಸ್ ಜೊಡ್ಚ್ಯಾಕ್ ಕಾಜಾರಿ ದಾದ್ಲೊ ವ ಬಾಯ್ಲೆ ಇನ್ಕಾರ್ ಕರ್ತಾ ತರ್, ತಸಲ್ಯಾ ವ್ಯಕ್ತಿನ್ ಕುಟ್ಮಾಕ್ ಕೊಡ್ತಿಕ್ ಅರ್ಜಿ ದಾಖಲ್ ಕರ್ನ್ ಕಾಜಾರಿ ಸಂತೊಸ್ ಹಕ್ವಾನ್ ಆಪ್ಣಾಂವ್ಚ್ಯಾಕ್ ಕೊಡ್ತಿಚೊ ಆದೇಶ್ ಮಾಗ್ತಾತ್. ಕೊಡ್ತಿಕ್ ದಿಂವ್ಚೊ ಅರ್ಜಿಂತ್ ಆಪುಣ್ ಕಾಜಾರಿ ಭೆಸಾಚೊ ಉದ್ದೇಶ್ ಜ್ಯಾರಿ ಕರುಂಕ್ ತಯಾರ್ ಆಸ್ಲಾರಿ ಆಪ್ಣಾಚಿ ಬಾಯ್ಲೆ ವ ಘೊವ್ ತಯಾರ್ ನಾ ಮ್ಹಣೊನ್ ಕಾರಣ್ ತಿಳ್ಳುನ್ ಕೊಡ್ತಿಚೊ ಆದೇಶ್ ಮಾಗಾಜಯ್. ತವಳ್ ಕೊಡ್ತಿಕ್ ಸೂಕ್ತ್ ಮ್ಹಣ್ ದಿಸ್ಲಾರ್ ಕಾಜಾರಿ ಜಿವಿತ್ ಪುನರ್‌ಸ್ಥಾಪಿತ್ ಕರುಂಕ್ ಆದೇಶ್ ದಿತಾ.

ಕೊಡ್ತಿಚೊ ಆದೇಶ್ ಮಾನುನ್ ಘೆಂವ್ಕ್ ಬಾಯ್ಲೆ ಇನ್ಕಾರ್ ಕರ್ತಾ ತರ್ ತಿಚಿ ಆಸ್ತ-ಬದಿಕ್ ಆಸ್ಲಾರ್ ಥೊಡ್ಯಾ ಕಾಳಾಕ್ ಜಪ್ತ್ ಕರುಂಕ್ ಕೋಡ್ ಆದೇಶ್ ದಿತಾ. ಹೈಚ್ ರಿತಿನ್ ಘೊವಾ ವಿರೋಧ್ ಕೊಡ್ತಿ ಥಾವ್ನ್ ಆದೇಶ್ ಘೆಲ್ಲಾ ತರ್ ಕೊಡ್ತಿಚ್ಯಾ ಆದೇಶಾ ಪ್ರಕಾರ್ ಥೊಡ್ಯಾ ಕಾಳಾಕ್ ಬಾಯ್ಲೆಕ್ ಖರ್ಚಾಕ್ ಪಯ್ಲೆ ದಿಂವ್ಕ್ ಘೊವ್ ಬದ್ಲೆ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಕಾಜಾರಿ ಜಿವಿತಾಚೆಂ ಹಕ್ ಪುನರ್‌ಸ್ಥಾಪಿತ್ ಕರುಂಕ್ ಕೊಡ್ತಿಚ್ಯಾ ಆದೇಶಾ ಪ್ರಕಾರ್ ಚುಕ್ಲಾರ್ ಡೈವೋರ್ಸ್ ಘೆಂವ್ಕ್ ಹೆಂಚ್ ಕಾರಣ್ ಪಾವ್ತಾ.

## 26. ಕರಾರ್ ವ ಸೊಲ್ಲ್ಯೊ (Agreement)

'ಕೊಂಟ್ರಾಕ್ಟ್' ಮ್ಹಳ್ಳಾರ್, ದೊಗಾಂ ವ ಚಡಿತ್ ವ್ಯಕ್ತಿಂ ಮಧೆಂ ಮುಗ್ಡಾಲ್ಲ್ಯೊ ಸೊಲ್ಲ್ಯೊ ಜಾವ್ನಾಸಾ. 'ಮುಗ್ಡಾಲ್ಲ್ಯೊ' ಮ್ಹಳ್ಳಾರ್, ಬರಿನಿಶಿಂ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ಸೊಲ್ಲ್ಯಾಚೆ ಸರ್ವ್ ಶಿಷ್ಟಾಚಾರ್ ಮಾಂದುನ್ ಘೆಲ್ಲಾತ್ ಮ್ಹಣೈತ್. ಕಾನೂನಾ ಪ್ರಕಾರ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯೊ ಸೊಲ್ಲ್ಯೊ, ಸ್ಟೇಂಪ್ ಫಾಲವ್ನ್ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಿ ವ ನೊಂದವ್ಣಿ ಕರಿಜಯ್. 'ಕೊಂಟ್ರಾಕ್ಟ್' ಆನಿ ಸೊಲ್ಲ್ಯೊ ಮ್ಹಳ್ಳಾರ್, ಕಾನೂನ್‌ರೀತ್ಯೆ ಏಕ್‌ಚ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಆನಿ ದೋನ್‌ಯಿ ಎಕಾಚ್ ಧರಾನ್ ಕೊಡ್ತಿಂತ್ ಸಾಕ್ಸ್ ಜಾವ್ನ್ ಘೆತಾತ್. 'ಕೊಂಟ್ರಾಕ್ಟ್' ಕರ್ತಾನಾ ಸಂಬಂಧಿತ್ ವ್ಯಕ್ತಿಂಕ್ ತ್ಯಾ ಕೊಂಟ್ರಾಕ್ಟಾಂತ್ ಕಾಣ್ಣಿಲ್ಲ್ಯೊ ಸಂಗಿ ಕಳಿತ್ ಆಸಾಜಯ್

**ಕಾನೂನ್ ಜ್ಞಾನಕೋಶ**

ಆನಿ ತಿ ವ್ಯಕ್ತಿ 18 ವರಾಂ ಭರ್ಲಿ ಜಾವ್ನಾಸಾಜಯ್ ಶಿವಾಯ್, ಅಪ್ರಾಪ್/ ಮೈನರ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ನಜೊ. ಅಪ್ರಾಪ್ತಾಂನಿ ತಾಂಚ್ಯಾ ಪೋಷಕಾಂ ದ್ವಾರಿಂ 'ಕೊಂಟ್ರಾಕ್ಟ್' ಕರುವ್ಯತಾ. ತಕ್ಷೆಂತ್ ಅಸ್ಕತ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಾ ಮನ್ಯಾಂನಿ 'ಕೊಂಟ್ರಾಕ್ಟ್' ಕರ್ಚಿಂ ಕಾನೂನಿರೀತ್ಯ ಆಡ್ವಾರ್ಲಾಂ.

'ಕೊಂಟ್ರಾಕ್ಟ್' ವ ಸೊಲ್ಲೊ ಕರ್ತಾನಾ 'ಕೊಂಟ್ರಾಕ್ಟ್' ವ ಸೊಲ್ಲೊ ಕರ್ತಲ್ಯಾಂಕ್ ತೆಂ ಅರ್ಥ್ ಜಾಯ್ಜಯ್. ಎಕ್ಲೊ ಆಪ್ಲೆ ಸೊಲ್ಲೊ ಕೆಲಾ ಗೇಣಿಕ್ ಆನಿ ಆನ್ಯೆಕ್ಲೊ ಆಪ್ಲೆ ಸೊಲ್ಲೊ ಕೆಲಾ ಲೈಸನ್ಸ್‌ಕ್ ಮ್ಹಣ್ ಚಿಂತಾ ತರ್, ಥಂಯ್ಸರ್ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಮ್ಜಣಿ ನಾ ಮ್ಹಣ್ಣೆತ್. ಸೊಲ್ಲ್ಯಾಚ್ಯಾ ಸರ್ವ್ ನಿಯಮಾಂ ವಿಶಿಂ ಸೊಲ್ಲೊ ಕರ್ತಲ್ಯಾಂಕ್ ಸಮ್ಜಣಿ ಆಸಾಜಯ್‌ಚ್. ಸೊಲ್ಲೊ ಕೆಲ್ಲಿ ಆಸ್ತ್ ವಿಕ್ಲ್ಯಾ ತರ್, ಕಿತ್ಲ್ಯಾ ದುಡ್ವಾಕ್ ತಿ ಆಸ್ತ್ ವಿಕ್ಲ್ಯಾ ಆನಿ ಆಸ್ತಿಚೊ ವಿವರ್ ತಾಂತುಂ ಕಾಣ್ಣೆಜಯ್. ಹರೈಕ್ ಸೊಲ್ಲ್ಯಾಚಿ ಕಾನೂನಿರೀತ್ಯ, ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರದರ್ಶನ್ ವ ಲುಕ್ವಣ್ ಭರ್ಚಿ ವ ಆಸಾ ತಶೆಂ ರಾವಂವ್ಚೆಂ- ಅಸಲ್ಯೊ ರೀತಿ ಜ್ಯಾರಿ ಕರೈತಾತ್.

ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ಸೊಲ್ಲ್ಯಾಚೆರ್ ವೇಳ್ ವ ಆಪ್ಲಿ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯ ಮ್ಹಣ್ ಕಾಣ್ಣೆಲಾಂ ತರ್, ತೆಂ ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಖಾತಿರ್ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಸೊಲ್ಲ್ಯಾಚೆರ್ ಬರಂವ್ಚಿ ಗರ್ಜ್. ಜಾಗೊ ವಿಕ್ತಲ್ಯಾ ಮನ್ಯಾಕ್, ದುಸ್ರೆ ಜಾಗೆ ಕಾಣ್ಣೆಂವ್ಕ್ ಆಸಾತ್. ತರ್ ಸೊಲ್ಲ್ಯಾಚೆರ್ ಆಪ್ಲಿ ಕಾಣ್ಣೆಲ್ಲಿ ತ್ಯಾ ಸೊಲ್ಲ್ಯಾಚಿ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತಾ ಸಾಂಗ್ತಾ.

ಸೊಲ್ಲೊ ಕೆಲ್ಲ್ಯೆ ವ್ಯಕ್ತಿಕ್ ರಾವೊಂಕ್ ದುಸ್ರೆಂ ಘರ್ ನಾ ತರ್, ತ್ಯಾ ಸೊಲ್ಲ್ಯಾಚೊ ಮಹತ್ವ್ ಆಪ್ಲಿ' ಜಾವ್ನಾಸಾ. ತ್ಯಾ ದೆಕುನ್ ವೇಳ್/ಆವ್ಡೆಕ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ಸೊಲ್ಲ್ಯಾ ನಿಮ್ತಿಂ, ನಷ್ಟ್ ಭಗ್‌ಲ್ಲಾಂನಿ ಪರಿಹಾರ್ ವಿಚಾರ್ಚೊ ವಾಜ್ಚಿಚ್ ಸಯ್.

**ಉದಾ:** ಎಕಾ ಸೊಲ್ಲ್ಯಾಂತ್ ಸಾಂಗ್‌ಲ್ಲೆ ಆವ್ಡೆ ಭಿತರ್ 'ವಸ್ತು ತಯಾರ್ ಕರ್ನ್ ದಿತಾಂ' ಮ್ಹಣ್ ಸಾಂಗ್‌ಲ್ಲೆಂ ತರ್, ತಯಾರ್ ಕರಿನಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ಸೊಲ್ಲ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರ್ ಲುಕ್ವಣ್ ಭರ್ನ್ ದಿಂವ್ಕ್ ತಿ ವ್ಯಕ್ತಿ ಬಾಧ್ಯ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

**27. ಕೊಡ್ಪಿನ್ ನೆಮ್ಲೆಲೊ ಅಧಿಕಾರಿ (Receiver)**

ಕೊಡ್ಪಿಂತ್ ಇತ್ಯರ್ಥ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ಬಾಕಿ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆ ಕೇಜಿಂತ್ ರಿಸೀವರಾಕ್ ನೇಮಕ್ ಕರ್ಚ್ಯಾಕ್ ಮಧ್ಯಂತರ್ ಅರ್ಜಿ ದಾಖಲ್ ಕರೈತ್. ಪುಣ್ ಹ್ಯಾ ಸಂಬಂಧಿಂ ದುಸ್ರಿ ಕೇಜ್ ದಾಖಲ್ ಕರುಂಕ್ ಅವ್ಯಾಸ್ ನಾ. ಕೊಡ್ಪಿಕ್ ಕೇಜಿಂತ್ ಪರಿಹಾರ್ ವಿಚಾರ್‌ಲ್ಲೆಂ ಸೂಕ್ತ್ ಮ್ಹಣೊನ್ ಸಮ್ಜಲ್ಯಾರ್ ರಿಸೀವರಾಕ್ ನೇಮಕ್ ಕರ್ತಾತ್.

ರಿಸೀವರ್ ಆಪ್ಲೆಂ ನೇಮಕ್ಪಣ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ತಕ್ಷಣ್, ಗರ್ಜ್ ಮ್ಹಣೊನ್ ದಿಸ್ಲ್ಯಾರ್ ಪೋಲಿಸಾಂಚಿ ಸಸಾಯ್ ಘೆವ್ನ್ ಕೇಜಿಕ್ ಸಂಬಂಧಿತ್ ಆಸ್ತ್ ಸ್ವಾಧೀನ್ ಘೆತಾ. ಧನಿ ಆಪ್ಲಿ ಆಸ್ತ್ ಖಿಂಚ್ಚೆ ರಿಶಿನ್ ಸಾಂಬಾಳ್ತಾಗಿ ತೈಚ್ ರಿಶಿನ್ ರಿಸೀವರಾನ್ ಆಸ್ತ್

ರಾಕುನ್ ವ್ಹರಿಜಯ್. ಸಾಂಗಾತಾ ಕೊಡ್ಪಿಚಿ ಸಲಹಾ ಘೆಜಯ್ ಆನಿ ತಾಕಾ ಆಸ್ತ್ ಪರಾಧೀನ್ ಕರ್ಚೊ ಅಧಿಕಾರ್ ನಾ.

ರಿಸೀವರಾಕ್ ನೇಮಕ್ ಕರ್ಚೊ ಮೂಳ್ ಉದ್ದೇಶ್ ಆಸ್ತ್-ಬದಿಕ್ ಪಾಡ್ ಜಾಯ್ತಾಶೆಂ, ತಿಸ್ತ್ಯಾ ವ್ಯಕ್ತಿಂನಿ ಆಸ್ತಿಂತ್ ಘುಸಾನಾಶೆಂ ಪಳೆಂವ್ಕ್ ಆನಿ ಆಸ್ತಿಚೆಂ ರಕ್ಷಣ್ ಕರ್ಚ್ಯಾಕ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಆಸ್ತ್ ವಾಂಟೆ ಕರುಂಕ್ ಕುಟ್ಮಾಚ್ಯಾ ಸಾಂದ್ಯಾಂಚೆ ತಕ್ರಾರ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾರ್, ಮೈನರ್ ಭುರ್ಗ್ಯಾಚ್ಯೆ ಆಸ್ತಿಕ್ ಗಾರ್ಡಿಯನ್ ನೇಮಕ್ ಕರ್ತಾ ವರೆಗ್, ಪಾರ್ಟ್‌ನರ್‌ಶಿಪ್ ವ್ಯವಹಾರ್ ಬಂಧ್ ಕರ್ಚ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಿಂ ರಿಸೀವರಾಕ್ ನೇಮಕ್ ಕರ್ತಾತ್.

ಕೊಡ್ಪಿಚ್ಯೆ ಕೇಜಿಂತ್ ಕೊಣೆ ರಿಸೀವರಾಕ್ ನೇಮಕ್ ಕರಿಜಯ್ ಮ್ಹಣೊನ್ ಕೊಣೆ ವಿಚಾರ್ಲಾಂ, ತಾಣೆ ತಾಚೊ ಸಾಂಬಾಳ್ ದಿಜಯ್. ಹೆಂ ಕೊಡ್ಪಿಚ್ಯಾ ಆದೇಶಾ ಪ್ರಕಾರ್ ರಿಸೀವರಾಚ್ಯೆ ಹಾತಿಂ ವ ಕೊಡ್ಪಿಂತ್ ಜಮೊ ಕರುಂಕ್. ರಿಸೀವರ್ ಆಸ್ತ್ ವಿಕ್ರೊ ಕರ್ತಾನಾ ಕೋಡ್ತ್ ಆಸ್ತ್ ಏಲಮಾರ್ ಮೊಲಾಕ್ ಘೆತ್‌ಲ್ಲೆ ವ್ಯಕ್ತಿಕ್ ತೈ ಆಸ್ತಿಚೊ ಧನಿ ಮ್ಹಳ್ಳಿ ಸೇಲ್ ಸರ್ಚಿಫಿಕೇಟ್ ದಿತಾ.

ರಿಸೀವರ್ ತಾಚ್ಯಾ ಅಧಿಕಾರಾಚೊ ದುರಪಯೋಗ್ ಕರ್ತಾ ಆನಿ ಕೊಡ್ಪಿಚೊ ಆದೇಶ್ ಪಾಳಿನಾ ತರ್ ಕೋಡ್ತ್ ತಾಕಾ ತ್ಯಾ ಹುದ್ದ್ಯಾ ಥಾವ್ನ್ ನಿಕ್ಕಾಯ್/ ದೆಂವಯ್ತಾ.

**28. ಖಾಸ್ಗಿಪಣಾಚೆಂ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ (Right to Privacy)**

ಸಂವಿಧಾನಾಚಿ ಅಡ್ಡಿಗ್ 19 ಆನಿ 21 ದ್ವಾರಿಂ ಭಾರತಾಚ್ಯಾ ನಾಗರಿಕಾಂಕ್ ಖಾಸ್ಗಿಪಣಾಚೆಂ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಖಾತ್ರಿ ಕೆಲಾಂ. ಫೋನ್ ಟ್ಯಾಪಿಂಗ್ (ಫೋನಾರ್ ಉಲಯಿಲ್ಲೆಂ ಚೊರ್ಯಾಂ ಆಯ್ಕೊಂವ್ಚೆಂ) ಕಾನೂನ್‌ಬಾಹಿರ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಸಾರ್ವಜನಿಕ್ ತುರ್ತ್ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಚ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾರ್ ಪೋಸ್ಟ್ ಆಫೀಸ್ ಕಾಯ್ದ್ಯಾನುಸಾರ್ ದೇಶಾಚ್ಯಾ ಹಿತರಕ್ಷಣಾಕ್ ವ ದುಸ್ರ್ಯಾ ಗಾಂವ್ಚೊ ಸಂಬಂಧ್ ರಾಕುನ್ ವ್ಹರ್ಚ್ಯಾಕ್ ಸರ್ಕಾರಾಕ್ ಸೂಕ್ತ್ ಮ್ಹಣೊನ್ ಸಮ್ಜಲ್ಯಾರ್ ಖಿಂಚ್ಚೆಯ್ ವ್ಯಕ್ತಿಚೆಂ ಫೋನ್ ಟ್ಯಾಪಿಂಗ್ ಕರುಂಕ್ ಆದೇಶ್ ದಿತಾತ್.

ಉಂಚ್ಲ್ಯಾ ಅಧಿಕಾರಿಂಚಿ ಪರ್ವಣಿ ಘೆತ್ಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್, ಖಿಂಚ್ಯಾ ಕಾರಣಾ ಖಾತಿರ್, ಖಾಸ್ಗಿ ವ ಅಫೀಶಿಯಲ್ ವರ್ತಾರ್/ಜಾಗೊ ತಪಾಸಣ್ ಕರ್ತಾವ್ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ರೆಕಾರ್ಡ್ ಕೆಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಖಿಂಚ್ಚೆಯ್ ವ್ಯಕ್ತಿಚೊ ಖಾಸ್ಗಿ ವ ಅಫೀಶಿಯಲ್ ಜಾಗೊ ತಪಾಸಣ್ ಕರೈತ್.

ಭಾರತಾಚ್ಯೆ ಸುಪ್ರೀಮ್ ಕೊಡ್ಪಿನ್ 1994ವೆರ್ ಫೋನ್ ಟ್ಯಾಪಿಂಗ್ ವಿಶಿಂ ದಿಲ್ಲೊ ಆದೇಶ್ ಹ್ಯಾ ಪರಿಂ ಆಸಾ:

**ಕಾನೂನ್ ಜ್ಞಾನಕೋಶ**

- i) ಕೇಂದ್ರ ವ ರಾಜ್ಯಾಚ್ಯಾ ಗೃಹ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿನಿ ಫೋನ್ ಟ್ಯಾಪಿಂಗ್ ಆದೇಶ ದಿವ್ಯತ್.
- ii) ಫೋನ್ ಟ್ಯಾಪಿಂಗ್ ಆದೇಶ ದಿಂವ್ಚ್ಯಾ ಪಯ್ಲಿಂ ದುಸ್ರ್ಯಾ ಖಿಂಚ್ಚಿಯ್ ರಿಶಿನ್ ಮಾಹತ್ ಸಂಗ್ರಹ್ ಕರುಂಕ್ ಸಾಧ್ಯ್ ಆಸಾಗಿ ಮ್ಹಳ್ಳಿಂ ಪಳೆಜಯ್.
- iii) ಫೋನ್ ಟ್ಯಾಪಿಂಗ್ ಕರುಂಕ್ ದಿಲ್ಲೊ ಆದೇಶ್ 2 ಮಹಿನ್ಯಾಂಚ್ಚಿ ಆವ್ಡೆಕ್ ಮಾತ್ ಊರ್ಜಿತ್ ಆಸಾಜಯ್.
- iv) ಆದೇಶ್ ದಿಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಾನ್, ಸಂಗ್ರಹ್ ಕೆಲ್ಲಿ ಮಾಹತ್, ಕಿತ್ಲಾ ವ್ಯಕ್ತಿಂಚಿ ಮಾಹತ್, ಕಿತ್ಲೊ ಪ್ರತಿಯೊ ಕೆಲ್ಯಾತ್ ಇತ್ಯಾದಿ, ರೆಕಾರ್ಡ್ ಚೊಗಸಣೆನ್ ಸಾಂಬಾಳ್ನ್ ಘೆಜಯ್.

ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಾನ್ ಸುಪ್ರೀಮ್ ಕೊಡ್ತಿಚೊ ಆದೇಶ್ ಮಾನುನ್ ಘೆವ್ನ್ ಕೊಡ್ತಿಚಿ ಸರ್ವ್ ನಿರ್ದೇಶ್ ಗಜೆಟ್ ನೋಟಿಫಿಕೇಶನ್ ದ್ವಾರಿಂ 19.2.1999 ವೆರ್ ಫಾಯ್ಸ್ ಕೆಲ್ಯಾತ್ ಆನಿ ಟೆಲಿಗ್ರಾಫ್ ಕಾಯ್ದೊ 1991 ಹಾಕಾ ತಿದ್ದಣ್ ಹಾಡ್ಲಾ.

ಸಿವಿಲ್ ಕಾನೂನ್ ಸಾಂಗ್ತಾ -ಖಿಂಚ್ಚಿಯ್ ವ್ಯಕ್ತಿಚ್ಯಾ ಆಪ್ಲೆಂಪಣ್ ಹಕ್ಕಾಕ್ ತೊಂದ್ರೆ/ಬಾಧಕ್ ಕರುಂಕ್ ನಜೊ.

**ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ್ ಮನ್ಯಾ ಹಕ್ಕಾಂ ಸೊಲ್ಲೊ ಸಾಂಗ್ತಾ:**

- 1) ಹರೈಕೆ ವ್ಯಕ್ತಿಕ್ ತಾಚ್ಯಾ ಖಾಸ್ಗಿಪಣಾಚೊ, ಕುಟುಮ್ ಭಾಂದುನ್ ಹಾಡ್ಲೊ, ಘರ್‌ದಾರ್ ಆಪ್ಣಾಂವ್ಣಿ ಆನಿ ಪತ್ರ್ ವ್ಯವಹಾರ್ ಕರ್ಚೊ ಅಧಿಕಾರ್ ಆಸಾ.
- i) ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ್ ಸಮಾಜೆಂತ್, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ್ ಸಂರಕ್ಷಣ್, ಸಾರ್ವಜನಿಕ್ ಭದ್ರತಾ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ್ ಆರ್ಥಿಕ್ ಬರೆಪಣ್, ಭಲಾಯ್ಕಿ ಹಕ್ಕಾಂ ಆನಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ್ ರಕ್ಷಣ್ ಸೂಕ್ತ್ ರಿಶಿನ್ ಆಸಾಜಯ್ ತರ್ ಸಾರ್ವಜನಿಕ್ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಾ ಧಾವ್ನ್ ಆಡ್ಕಳ್/ಮೆತೆರ್ಪಣ್ ಆಸೊಂಕ್ ನಜೊ.

ಚಲಿಯೆಚಿ ಮಾಣ್ಣಿ, ನಿಸ್ಕಳ್ಪಣ್ ರಾಕುನ್ ವೆಲ್ಯಾ ಆನಿ ಹೆಂ ಅತಿಕ್ರಮ್ ಕರ್ಚೆಂ ಭಾರತೀಯ್ ದಂಡ್ ಕಾಯ್ದೊ ಪ್ರಕಾರ್ ಶಿಕ್ಷಾರ್ಡ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

**29 ಕಡ್ಡಾಯೆಚಿಂ ನಿವೃತ್ಪಣ್  
(Compulsory Retirement)**

ನಿವೃತ್ಪಣಾಕ್ ಗರ್ಜ್ ಆಸ್ಚಿ 'ಸೆವಾ-ಆವ್ಡಿ' ಸಂಪಯಿಲ್ಲಾ ಕಾಮೆಲ್ಯಾಕ್, ತಾಚ್ಯಾ ಧನಿಯಾನ್ ಕಡ್ಡಾಯೆನ್ ನಿವೃತ್ಪ್ ಕರ್ಚೆತ್. ಕಾಮೆಲ್ಯಾಚಿ ಪ್ರಾಯ್ 50 ವರ್ಸಾಂಚಿ ಜಾಲ್ಯಾ ವ ತಾಣೆ ತೈ ಕಂಪೆನಿಂತ್ 25 ವರ್ಸಾಂಚಿ ಸೆವಾ ದಿಲ್ಯಾ ತರ್,

**ಧ್ವೇಷಿ ಆರ್. ನಿ ಕೋಶ್**

ತ್ಯಾ ಕಾಮೆಲ್ಯಾಕ್ ಆನಿಕ್ಯಾ ಥೊಡಿಂ ವರ್ಸಾಂ ಕಾಮ್ ಕರ್ಚೆತ್ ತರಿ, ತಾಚ್ಯಾ ಧನಿಯಾನ್ ಕಾಮೆಲ್ಯಾಚೆ ಒಪ್ಪಿಗಿವಿಣೆ ತಾಕಾ ನಿವೃತ್ಪ್ ಕರ್ಚೆತ್.

ತೈಚ್‌ಪರಿಂ ಕಾಮೆಲ್ಯಾನ್ ಎಕೆ ಕಂಪೆನಿಂತ್ 10 ವರ್ಸಾಂಚಿ ಸೆವಾ ದಿಲ್ಯಾರ್, ಸ್ಪ-ಇಚ್ಚೆನ್ ನಿವೃತ್ಪಣ್ ಘೆವ್ಚೆತ್. ಹ್ಯಾ ದೋನ್ಯಾ ಸಂಗಿಂನಿ ಕಾಮೆಲ್ಯಾಕ್ ನಿವೃತ್ಪಣಾಚೊ ಲಾಭ್ ಆನಿ ಪೆನ್ಷನ್ ಕಡ್ಡಾಯೆನ್ ದಿಜಯ್. ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ್ ಗರ್ಜಾಂಕ್ ಮಾತ್ ಗರ್ಜೆಚಿ ಸೆವಾ ಸಂಪಯಿಲ್ಲಾ ವ ಗರ್ಜ್ ಆಸ್ಚಿ ಪ್ರಾಯ್ ಭರ್ಲೆಲ್ಯಾ ಕಾಮೆಲ್ಯಾಂಕ್ ಧನಿಯಾನ್ ಕಡ್ಡಾಯೆನ್ ನಿವೃತ್ಪ್ ಕರ್ಚೆತ್.

ಕಾಮೆಲ್ಯಾಚ್ಯಾ ಕಾಮಾ ನಿಮ್ತಿಂ ವ ನಡ್ತ್ಯಾ ಖಾತಿರ್ ಕಾಮಾಂತ್ಲೊ ಕಾಡ್ಲ್ಯಾರ್, ತೆಂ ಕಡ್ಡಾಯೆಚೆಂ ನಿವೃತ್ಪಣ್ ಜಾಯ್; ಬಗಾರ್, ದಂಡವ್ಣೆಚೆಂ ನಿವೃತ್ಪಣ್ ಜಾತಾ. ಅಸಲ್ಯಾ ವಖ್ತಾ ಕಾಮೆಲ್ಯಾಕ್ ಗರ್ಜೆಚಿ ರೀತ್-ರಿವಾಜ್-ನಿಯಮ್ ಪಾಳಿನಾಸ್ತಾಂ ವ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ್ ನ್ಯಾಯ್-ನಿಯಮ್ ಪಾಳಿನಾಸ್ತಾಂ ಕಾಮಾಂತ್ಲೆಂ ಕಾಡ್ಲೆಂ ಸಾರ್ಕೆಂ ನ್ಹಯ್; ಬಗಾರ್ ಅಮಾನ್ಯ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

1975-1977ವೆರ್ ಎಮರ್ಜೆನ್ಸಿ ವೆಳಾರ್, ಕಾಮೆಲ್ಯಾಂಚೆಂ ಸರ್ವಿಸ್ ರೆಕೊರ್ಡ್ ಹಾಡವ್ನ್, ಸಾರ್ಕಿ ನ್ಯಾಯ್-ನೀತ್ ಕರಿನಾಸ್ತಾಂ, ಕಾಮೆಲ್ಯಾಂಕ್ ನಿವೃತ್ಪ್ ಕೆಲ್ಲೆಂ. ಅಸಲ್ಯಾ ಸರ್ವ್ ಕೇಜಿಂನಿ ಕೊಡ್ಪಿನ್ ಹೆಂ ಕಡ್ಡಾಯೆಚೆಂ ನಿವೃತ್ಪಣ್ 'ಅಸಿಂಧು' ಮ್ಹಣ್ ಠರಾಯಿಲ್ಲೆಂ.

ಕಡ್ಡಾಯೆಚೆಂ ನಿವೃತ್ಪಣ್ 'ಅಸಿಂಧು' ಮ್ಹಣ್ ಠರಾಯಿಲ್ಲಾ ವಖ್ತಾ, ಕಾಮೆಲ್ಯಾಕ್ ತಾಚ್ಯಾ ಆದ್ಲ್ಯಾ ಹುದ್ದಾಂತ್‌ಚ್ ಭರ್ತಿ ಕರಿಜಯ್ ಆನಿ ತಾಕಾ ನಿರಂತರ್ ಸೆವೆಂತ್ ಆಸ್ಲಲ್ಯಾಪರಿಂ ಲೆಕುನ್, ಬಾಕಿ ಆಸ್ಲೆಲ್ಲಾ ಸರ್ವ್ ಪಾಗ್ ದಿಜಯ್.

**30 ಗಡಿಪಾರ್ (Extradition)**

ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ್ ಶಿಷ್ಟಾಚಾರ್ ಆಸ್ಲಲ್ಯಾ ದೇಶಾಂನಿ, ಎಕಾ ದೇಶಾಂತ್ ವಸ್ತಿ ಕರ್ನ್ ಆಸ್ಚೆ ವ್ಯಕ್ತಿಕ್, ದುಸ್ರ್ಯಾ ದೇಶಾಚೆ ತಾಬೆನ್ ದಿಂವ್ಚ್ಯಾಕ್ ಗಡಿಪಾರ್ ಕರ್ಚೆತ್. ಗಡಿಪಾರ್ ಕೆಲ್ಲೊ ಮನಿಸ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ಪುರೊ, ತ್ಯಾಚ್ ಗಾಂವ್ಣೊ ನಿವಾಸಿ ವ ವಿದೇಶಾಚೊ ನಿವಾಸಿ ತ್ಯಾ ಗಾವಾಂತ್ ವಸ್ತಿ ಕರ್ತಾ. ಅಪ್ರಾದ್ ಆಧಾರ್ಲಾ ಮ್ಹಣ್ ದೂರ್ (ಕಂಪ್ಲೆಂಯ್) ಆಯಿಲ್ಲೊ ವಿದೇಶಿ ಭಾರತಾಂತ್ ವಸ್ತಿ ಕರ್ತಾ ತರ್, ದೋನ್ಯಾ ರಾಷ್ಟ್ರಾಂನಿ ತಾಣೆ ಆಧಾರ್ಲೊ ಅಪ್ರಾದ್ ಮ್ಹಣ್ ಜಾತಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಮಾತ್ ತಾಕಾ ಗಡಿಪಾರ್ ಕರ್ಚೆತ್.

ಗಡಿಪಾರ್ ಕರ್ಚೆ ಖಾತಿರ್ ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ್ ಇಂಟೆಲಿಜನ್ಸ್ ಕ್ರಿಮಿನಲಾಂಚಿಂ ನಾಂವಾಂ ಪ್ರಕಟ್ ಕರ್ತಾ. ತವಳ್ ಖಿಂಚ್ಯಾಯ್ ರಾಷ್ಟ್ರಾಂತ್ ತಸಲೊ ಕ್ರಿಮಿನಲ್

## ಕಾನೂನ್ ಜ್ಞಾನಕೋಶ

ಮೆಳ್ಳೂರ್, ತ್ಯಾ ರಾಷ್ಟ್ರಾನ್ ತ್ಯಾ ಕ್ರಿಮಿನಲಾಕ್ ಜಾಯ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾ ರಾಷ್ಟ್ರಾಕ್ ಗಡಿಪಾರ್ ಕರುಂಕ್ ಕ್ರಮ್ ಘೆಜಯ್.

ಗಡಿಪಾರ್, ಬಹಿಷ್ಕಾರ್ ವ ಅಪ್ರಾಧಿಕ್ ಸಾಗ್ಗುಂಚೆಂ ವೆವೆಗ್ಳೆಂ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಎಕಾ ಆರೋಪಿಕ್ 'ಅಪ್ರಾದಿ' ಮ್ಹಣ್ ಘೋಷಿತ್ ಕೆಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್, ತಾಕಾ ಜಿವಾವ್ಡೆಚಿ ಶಿಕ್ಷಾ ದಿಲ್ಯಾ ತರ್, ತ್ಯಾ ಅಪ್ರಾದ್ಯಾಕ್ ತ್ಯಾಚೆ ಗಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಖಿಂಚ್ಯಾಯ್ ಪಯ್ಲಿಲ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾರ್ ವ್ಹರ್ನ್ ದವರ್ತಾತ್. ಬಹಿಷ್ಕಾರ್ ಕರ್ಚೊ ಆದೇಶ್ ಕಾರ್ಯಾಂಗಾಚೊ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

ಎಕೆ ವ್ಯಕ್ತಿಕ್ ತ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾರ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾರ್ ಸಾಂಬಾಳುಂಕ್ ಕಷ್ಟ್ ಜಾತಾತ್ ತರ್, ತ್ಯೆ ವ್ಯಕ್ತಿಕ್ ದುಸ್ರ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾರ್ ದವರುಂಕ್ ವ್ಯವಸ್ಥಾ ಕರ್ತಾತ್. ಭಾರತಾಚ್ಯಾ ನಾಗರಿಕಾಕ್ ವ ಹಾಂಗಾಸರ್ ವಸ್ತಿ ಕರ್ತಲ್ಯಾಕ್ ದುಸ್ರ್ಯಾ ಗಾಂವಾಕ್ ಬಹಿಷ್ಕಾರ್ ವ ಗಡಿಪಾರ್ ಕರುಂಕ್, ದುಸ್ರೊ ಗಾಂವ್ ತ್ಯಾ ವ್ಯಕ್ತಿಕ್ ಸ್ವೀಕಾರ್ ಕರುಂಕ್ ತಯಾರ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾರ್ ಕರ್ತಾತ್.

## 31. ಗಜೆಟ್ (Gazatte)

ಸರ್ಕಾರಾಚ್ಯಾ ಅಧಿಕಾರ್ ಆನಿ ನಿಯಂತ್ರಣಾಖಾಲ್ ಗಜೆಟ್ ಪ್ರಕಟಣ್ ಜಾತಾ. ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟಾಚ್ಯೆ ಗಜೆಟ್ ಜಿಲ್ಲಾ ಗಜೆಟ್, ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟಾಚ್ಯೆ ಗಜೆಟ್ ರಾಜ್ಯ ಗಜೆಟ್ ಆನಿ ಭಾರತ್ ಸರ್ಕಾರಾನ್ ಪ್ರಕಟೆ ಕರ್ಚೆ ಗಜೆಟ್ ಭಾರತ್ ಸರ್ಕಾರಾಚಿ ಗಜೆಟ್ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಹರ್ಯೆಕ್ ಸರ್ಕಾರಿ ಅಧಿಸೂಚನೆ ಕಡ್ಡಾಯೆನ್ ಗಜೆಟ್ ಪ್ರಕಟೆ ಜಾಯ್ತಯ್. ಖಿಂಚ್ಯೆ ತಾರ್ಕೆರ್ ಗಜೆಟ್ ಪ್ರಗಟ್ ಜಾತಾಗಿ ತ್ಯಾ ದಿಸಾ ಥಾವ್ನ್ ಗಜೆಟ್ ಪ್ರಕಟೆ ಜಾಲ್ಲೆಂ ಅಧಿಸೂಚನೆ ಕಾರ್ಯರುಪಾಕ್ ಯೆತಾ. ಗಜೆಟ್ ಕಾಣ್ಣಿಲ್ಲೊ ದಿಸಾ ಗಜೆಟ್ ಪ್ರಕಟೆ ಜಾಂವ್ನಾನಾ ತರ್ ತ್ಯಾ ದೀಸ್ ತಿ ಗಜೆಟ್ ಪ್ರಗಟ್ ಜಾಲ್ಯಾ ಮ್ಹಣ್ ಮಾನುನ್ ಘೆನಾಂತ್. ತಸಲ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾರ್ ಖಿಂಚ್ಯಾ ದಿಸಾ ಸಾರ್ವಜನಿಕಾಂಕ್ ಗಜೆಟ್ ಮೊಕ್ಳೆಕ್ ಕೆಲ್ಯಾ ತ್ಯಾ ದಿಸಾ ಥಾವ್ನ್ ಗಜೆಟ್ ಪ್ರಗಟ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ ಅಧಿಸೂಚನಾಂ ಕಾರ್ಯರುಪಾಕ್ ಯೆತಾತ್.

ಖಾಸ್ಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಂನಿ ಖಿಂಚೆಂಯ್ ಪ್ರಕಟಣ್ ಕರುಂಕ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾರ್ ಗಜೆಟ್ ನಿಯಂತ್ರಣಾಧಿಕಾರಿ ಲಾಗಿಂ ವಿನಂತಿ ಕರ್ತಾ. ಟ್ರೇಡ್ ಮಾರ್ಕ್ ಆನಿ ಉತ್ಪಾದನಾಕ್ ಸಂಬಂಧ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ ಹಕ್ಕ್ (ಕಂಖಿಇಟಿ) ನೊಂದಾವಣ್ ಕರ್ತಾನಾ ಕಾನೂನಾ ಪ್ರಕಾರ್ ಗಜೆಟ್ ಪ್ರಕಟೆ ಕರಿಜಯ್. ಪುಣ್ ಆತಾಂ ಗಜೆಟ್ ಪ್ರಗಟ್ ಕರ್ಚೊ ಬದ್ಲಾಕ್ ಸರ್ಕಾರಾಚ್ಯಾ ನಿಯಂತ್ರಣಾರ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾ ಟ್ರೇಡ್ ಮಾರ್ಕ್ ಜರ್ನಲಾಂತ್ ಪ್ರಗಟ್ ಕರ್ತಾತ್.

ಸರ್ಕಾರಾನ್ ವಾರ್ತಾ ಪೇಪರಾಂನಿ ವಾ ರೇಡಿಯೊ ದ್ವಾರಿಂ ಪ್ರಕಟಣ್ ಕೆಲ್ಲಿಂ ಅಧಿಸೂಚನಾಂ ಅಧಿಕೃತ್ ಪ್ರಕಟಣ್ ಜಾಯ್ತಾಂತ್. ಹೆಂ ಕೇವಲ್ ಲೊಕಾಕ್

## ಧ್ವೇಷಿ ಆರ್. ಸಿ ಕೋಶ್ಲೆ

ದಿಂವ್ಚಿ ಕಳವ್ಣಿ ಮ್ಹಣೊನ್ ಲೆಕ್ಕತಾ. ತ್ಯಾ ದೆಕುನ್ ಸರ್ಕಾರಾಚ್ಯೆ ಗಜೆಟ್ ಪ್ರಗಟ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ ಅಧಿಸೂಚನೆ ಮಾತ್ ಮಾನ್ಯತಾ ಆಸ್ಲೆಂ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಖಿಂಚ್ಯಾಯ್ ಎಕಾ ವಿಷಯಾಚೆರ್ ಎಕಾ ವ್ಯಕ್ತಿಕ್ ರಾತಿಂ ಬಂಧಿತ್ ಕೆಲಾ, ಪುಣ್ ಸರ್ಕಾರಿ ಗಜೆಟ್ ಪ್ರಕಟಣ್ ದುಸ್ರ್ಯಾ ದಿಸಾ ಜಾಲಾಂ ತರ್ ಬಂಧಿತ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ವ್ಯಕ್ತಿಕ್ ಸುಟ್ಕಾ ದಿಂವ್ಕ್ ಘಾವೊ.

## 32. ಗ್ರಂಥಸ್ವಾಮ್ಯ ಹಕ್ಕ್ (Copyright)

'ಗ್ರಂಥಸ್ವಾಮ್ಯ ಹಕ್ಕ್ ಕೇವಲ್ ಲೇಖಕಿ/ಬರವ್ಪಾಚೆಂ ಕಾಮ್ ಉಪ್ರೋಗ್ ಕರ್ತಲ್ಯಾಕ್ ಮಾತ್ ಆಸ್ತಾ. ಪುಸ್ತಕ್ ಲಿಖ್ಲಲ್ಯಾಕ್ ತಾಚ್ಯಾ ಪುಸ್ತಕಾಚೆಂ 'ಗ್ರಂಥಸ್ವಾಮ್ಯ ಹಕ್ಕ್' ಆಸ್ತಾ. ತ್ರೈಚ್ ಪರಿಂ ಚಿತ್ರ್ ಕಲಾಕಾರ್/ಆರ್ಟಿಸ್ಟಾಕ್ ತಾಣೆ ಚಿತ್ರಣ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ಪಿಂತುರಾಂಚೆಂ; ಫೊಟೊಗ್ರಾಫರಾಕ್ ತಾಣೆ ಕಾಡ್ಲಲ್ಯಾ ಫೊಟೊಂಚೆಂ, ಸಂಗೀತಕಾರಾಕ್ ತಾಣೆ ರಚ್ಲಲ್ಯಾ ಸಂಗೀತಾಚೆರ್; ಬಿಲ್ಡಿಂಗ್ ವಿನ್ಯಾಸ್‌ಗಾರಾಕ್ ಬಿಲ್ಡಿಂಗ್ ವಿನ್ಯಾಸ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ವಿನ್ಯಾಸಾಚೆರ್ ಗ್ರಂಥಸ್ವಾಮ್ಯ/ಕೃತಿಯಾಂಚೆಂ ಹಕ್ಕ್ ಆಸ್ತಾ.

ಸಿನೇಮಾ ದುಸ್ರ್ಯಾ ಭಾಸಾಂನಿ ಚಿತ್ರಿತ್ ಕರುಂಕ್ ವ ಕೃತಿ ದುಸ್ರ್ಯಾ ಭಾಸಾಂನಿ ಮುದ್ರಿತ್ ಕರುಂಕ್, ಸಿನೇಮಾಚ್ಯಾ ಮೂಳ್ ಧನಿಯಾಚ್ಯೆ ಪರ್ವಣ್‌ವಿಣೆ ಕರುಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾ. ಮೂಳ್ ಧನಿಯಾಚ್ಯೆ ಒಪ್ಪಿಗನ್ ದುಸ್ರ್ಯಾ ಭಾಸಾಂನಿ ಲಿಖುಂಕ್, ಸಿನೇಮಾ ತಯಾರ್ ಕರುಂಕ್, ವಾಣಿಜ್ಯ ಉದ್ದೇಶಾಕ್ ಗಳುಂಕ್ ಲೈಸನ್ಸ್ ಘೆವ್ತಾತ್.

ಮೂಳ್ ಧನಿಯಾನ್ ತಾಚೆಂ ಗ್ರಂಥಸ್ವಾಮ್ಯ ಹಕ್ಕ್ ದುಸ್ರ್ಯಾಂಕ್ ವಿಕೃತ್ ವ ಆವ್ಣಿ ಮುಗ್ಧತಾನಾ ರದ್ಧ್ ಕರ್ತಾತ್. ಗ್ರಂಥಸ್ವಾಮ್ಯ ಹಕ್ಕ್ ದುಸ್ರ್ಯಾಂಕ್ ವಿಕೃತಾನಾ ತ್ಯೆ ಕೃತಿಯೆ ಖಾತಿರ್ ಘೆಂವ್ಚ್ಯಾ ಪಯ್ಲಾಂಕ್ 'ರೊಯಲ್ಟಿ' ವ 'ಗೌರವ್ ಧನ್' ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ದುಸ್ರ್ಯಾನ್ ತಯಾರ್ ಕೆಲ್ಲಿ ಕೃತಿ ವ ಖಿಂಚೆಂಯಿ ಮೂಳ್ ಕಾಮ್ ಕೊಣ್‌ಯಿ ಚೊರಾತ್ ವ ಅತಿಕ್ರಮಣ್ ಕರ್ತಾ ತರ್, ತೊ ಅಪ್ರಾಧ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ ಆನಿ ತಸಲ್ಯಾ ಅಪ್ರಾದಾಕ್ ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ದಾವೊ ಮಾಂಡ್ತಾತ್ ವ ಗ್ರಂಥಸ್ವಾಮ್ಯ ಹಕ್ಕ್ ಸಂಬಂಧಿತ್ ವಿಷಯ್ ತರ್ ಸಿವಿಲ್ ದಾವೊ ಮಾಂಡ್ತಾತ್. ಆನಿ ನೀಜ್ ಮ್ಹಣ್ ಕೊಡ್ಡೆನ್ ಮಾಂದುನ್ ಘೆತ್ಲಲ್ಯಾರ್ ಕೋಡ್ ಪರಿಹಾರ್ ದಿತಾ. ಚೊರಿಯಾಂ ತಯಾರ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ಪ್ರತಿಯೊ ಹುಲ್ವಾಂವ್ಕ್ ವ ವಿಕಲ್ಪಾತ್ ತರ್ ತೆ ಪಯ್ಲೆ ತ್ಯೆ ಕೃತಿಯೆಚ್ಯಾ ಧನಿಯಾಂಕ್ ದಿಂವ್ಕ್ ಕೋಡ್ ಆದೇಶ್ ದಿತಾ.

'ಗ್ರಂಥಸ್ವಾಮ್ಯ' ಹಕ್ಕ್ ತ್ಯಾ ರಿಜಿಸ್ತಾರಾ ಸಾಮ್ಬಾರ್ ನೊಂದವ್ಣಿ ಕರ್ತಾತ್. ಅರ್ಜಿ ಸಂಗಿಂ ತ್ಯೆ ಕೃತಿಯೆಚೊ ತೀನ್ ಪ್ರತಿಯೊ 'ಗ್ರಂಥಸ್ವಾಮ್ಯ' ರಿಜಿಸ್ತಾರಾ 'ಕ್ ಧಾಡ್ಲಲ್ಯಾರ್ ನೊಂದವ್ಣಿ ಕರ್ತಾತ್.



### 33. ಘರ್ಮಿ/ಘರಾಂತ್ರಿ ಹಿಂಸಾ (Domestic Violence)

ಸ್ತ್ರೀಯೆ ವಿರೋಧ್ ಘರಾಂತ್ರ್ಯಾ ಹಿಂಸಾ ರಕ್ಷಣಾ ಖಾತಿರ್, ಸರ್ಕಾರಾನ್ 2005ವೆರ್ ಕಾನೂನ್ ಜ್ಯಾರಿ ಕೆಲಾಂ. ಹೆಂ ಕಾನೂನ್ ಸ್ತ್ರೀಯಾಂಕ್ ರಕ್ಷಣ್ ದಿಂವ್ಚೆಂ ಆನಿ ಚೂಕ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾಂಕ್ ಶಿಕ್ಷಾ ದಿಂವ್ಚೆ ಖಾತಿರ್ ರಚ್ಲೆಂ ಕಾನೂನ್ ನ್ಹಯ್. ಹೆಂ ಕಾನೂನ್ ದಾದ್ಲ್ಯಾಂ ಆನಿ ಸ್ತ್ರೀಯಾಂಚ್ಯಾ ಸಯ್ರ್ಯಾಂ ವಿಶಿಂ ದೂರ್ ದಿವ್ನ್, ರಕ್ಷಣ್ ಘಂವ್ಚೆ ಖಾತಿರ್ ರಚ್ಲಾಂ. ದಾದ್ಲ್ಯಾಂನಿ ಸ್ತ್ರೀಯೊ ಆಪ್ಣಾಕ್ ಕ್ರೂರ್ ರಿತಿನ್ ಲೆಖ್ತಾತ್ ವ ಹಿಂಸಾ ದಿತಾತ್ ಮ್ಹಣೊನ್ ದೂರ್ ದಿಂವ್ಕ್ ಅಪ್ಕಾನ್ ನಾ. ಎಕೆ ಆವಯ್ನ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಪುತಾ ವಿರೋಧ್ ಆನಿ ತಿಚ್ಯಾ ದಾದ್ಲ್ಯಾ ವ ಸ್ತ್ರೀ ಸೈರ್ಯಾಂ ವಯ್ ಹಿಂಸಾ ಆಧಾರ್ಲ್ಯಾ ವಖ್ತಾ ದೂರ್ ದಿವ್ಚೆತ್.

ಹ್ಯಾ ಕಾನೂನಾ ಪ್ರಕಾರ್:

- (1) ದಗ್ಧ್ಲಿ ದಿತೆಲ್ಯಾನ್ ಆನಿ ಮುಖಾರ್ ತೆಂ ಮುಂದರ್ನ್ ವ್ಹರಿನಾಶೆಂ
- (2) ದೂರ್ ದಿಲ್ಲಿ ಅಶಕ್ತ್ ಆಸಾ ತರ್, ತಿಕಾ ತುರ್ತ್ ಚಿಕಿತ್ಸಾ ದಿಂವ್ಕ್
- (3) ಸ್ತ್ರೀಯೆಕ್ ಘರಾ ಥಾವ್ನ್ ಭಾಯ್ ಧಾಂವ್ಡಾಯ್ಲಾಂ ತರ್, ತಿಕಾ ದುಸ್ರಿ ವೆಸ್ತೆ ವ್ಯವಸ್ಥಾ ಕರುಂಕ್
- (4) ಸ್ತ್ರೀಯೆಕ್ ಆನಿ ತಿಚ್ಯಾ ಭುರ್ಗಾಂಕ್ ಜಿಯೆಂವ್ಕ್ ಪೋಷಣ್ ವ್ಯವಸ್ಥಾ ಖರ್ಚ್ ಆನಿ ಗರ್ಜ್ ಆಸ್ಲಾರ್ ಖರ್ಚಾಚೊ ಆಧಾರ್ ದಿಂವ್ಕ್
- (5) ಸ್ತ್ರೀ ಕಾಮೆಲಿ ತರ್, ತಿಕಾ ದಗ್ಧ್ಲಿ ದಿತೆಲ್ಯಾನ್ ತಿಚ್ಯಾ ಕಾಮಾಲಾಗಿಂ ಉಪದ್ ದಿನಾಶೆಂ ಆದೇಶ್.

ವಯ್ ಸಾಂಗ್ಲೆ ಆದೇಶ್ ನ್ಯಾಯಾದೀಶ್-ಸ್ತ್ರೀಯೆನ್ ದೂರ್ ದಿಲ್ಯಾರ್ ಕಾರ್ಯಗತ್ ಕರುಂಕ್ 'ವಿರೋಧ್ ವ್ಯಕ್ತಿಕ್' ಫರ್ಮಾಯ್ತಾ. ನೊಟೀಸ್ ಜ್ಯಾರಿ ಕರ್ನ್ ಆಪ್ಣಾ ಹುಜಿಂ ತೀನ್ ದಿಸಾಂ ಭಿತರ್ ಹಾಜರ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್ನಾ ತರ್, ಗರ್ಜೆಚಿ ದುಸ್ರಿ ವ್ಯವಸ್ಥಾ ಕರುಂಕ್, ನ್ಯಾಯಾಧೀಶ್ ಆದೇಶ್ ದಿತಾ ಆನಿ ಅಸಲ್ಯೊ ಕೇಜಿ ಸ ಮಹಿನ್ಯಾಂ ಭಿತರ್ ಸಂಪಯ್ಣಿಯ್ ಮ್ಹಣ್ ಹೆಂ ಕಾನೂನ್ ಸಾಂಗ್ತಾ.

### 34. ಘೋಷಿತ್ ಅಪ್ರಾದಿ (Proclaimed Offender)

ಕೊಡ್ತೆನ್ ಜ್ಯಾರಿ ಕೆಲ್ಲೆಂ ವಾರಂಟ್ ಕಾರ್ಯಗತ್ ಕರ್ಚೆಂ ಚುಕಂವ್ಚೆ ಖಾತಿರ್ ಪೊಳ್ನ್ ಧಾಂವ್ಲೆ ವ ಚುಕಾರಿ ಮಾರ್ಲೆ ವ್ಯಕ್ತಿಕ್ ಘೋಷಿತ್ ಅಪ್ರಾದಿ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಚುಕಾರಿ ಮಾರ್ಲೊ ಅಪ್ರಾದಿ ವಸ್ತಿ ಕರ್ನ್ ಆಸ್ಲಲ್ಯಾ ಸರ್ವ್ ಜಾಗ್ಯಾಂನಿ ಕೊಡ್ತೆನ್ ಜ್ಯಾರಿ ಕೆಲ್ಲೆಂ ಘೋಷಣ್ ಛಾಪ್ತಾತ್/ಚಿಡ್ಕಾಯ್ತಾತ್. ಉಪ್ರಾಂತ್ಯಾ

ಅಪ್ರಾದಿ ಕೊಡ್ತಿಕ್ ಹಾಜರ್ ಜಾಯ್ನಾ ತರ್ ತಾಚೊ ಚರ ಆನಿ ಸ್ಥಿರ ಸೊತ್ತು ಜಪ್ತ್ ಕರುಂಕ್ ಮೆಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ್ ಆದೇಶ್ ದಿತಾ.

ಜಪ್ತ್ ಕೆಲ್ಲೆ ಆಸ್ತಿ ಥಾವ್ನ್ ಘೋಷಿತ್ ಅಪ್ರಾದ್ಯಾಕ್ ಪಯ್ಕೆ ಯೆಂವ್ಕ್ ಆಸಾತ್ ತರ್-ತೆ ದಿನಾಶೆಂ ತಶೆಂಚ್ ಆಸ್ತ್ ತಿಸ್ತ್ ವ್ಯಕ್ತಿಕ್ ಅಡವ್ ಫಾಲಾ ತರ್-ತಿ ಅಪ್ರಾದ್ಯಾಕ್ ಹಸ್ತಾಂತರ್ ಕರಿನಾಶೆಂ ಮೆಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ್ ಆದೇಶ್ ದಿತಾ. ಜಪ್ತ್ ಕೆಲ್ಲೊ ವಸ್ತು ಪಾಡ್ ಜಾಂವ್ಚೊ ಸಂದರ್ಭ್ ಆಸಾ ತರ್, ತ್ಯೊ ವಿಕ್ರುನ್ ತೆ ಪಯ್ಕೆ ಕೊಡ್ತಿಂತ್ ಜಮೊ ಕರುಂಕ್ ಮೆಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ್ ಆದೇಶ್ ದಿತಾ. ಘೋಷಿತ್ ಅಪ್ರಾದಿ ಮೆಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ್ ಹುಜಿರ್ 2 ವರ್ಸಾಂ ಭಿತರ್ ಹಾಜರ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಜಪ್ತ್ ಕೆಲ್ಲೆ ಆಸ್ತ್-ಬದಿಕ್ ತಾಕಾ ಪಾಟಿಂ ಮೆಳ್ತಾ.

### 35. ಘೊವ್ ವ ಬಾಯ್ಲೆ ಜಿವಂತ್ ಆಸ್ತಾನಾ ದುಸ್ರೆಂ ಕಾಜಾರ್ (Bigamy)

ಘೊವ್ ವ ಬಾಯ್ಲೆ ಜಿವಂತ್ ಆಸ್ತಾನಾ ದುಸ್ರೆಂ ಕಾಜಾರ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ತಾಕಾ BIGAMY (ದೋನ್ ಬಾಯ್ಲಾಂ ವ ದೋನ್ ಘೊವಾಂ ಕಡೆಂ ಕಾಜಾರ್) ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಭಾರತೀಯ್ ದಂಡ್ ಕಾಯ್ದೆಚ್ಯಾ ಸೆಕ್ಷನ್ 494 ಪ್ರಕಾರ್ ಹೊ ಅಪ್ರಾದ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

ದೋನ್ಯೆ ಕಾಜಾರಾಂ 'ಕಾನೂನ್-ರೀತ್ಯೆ' ಜಾಲ್ಯಾಂತ್ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ರುಜು ಕೆಲ್ಯಾ ಶಿವಾಯ್ ಆರೋಪಿಕ್ ಶಿಕ್ಷಾ ದಿಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್ನಾ. ಕಾನೂನ್-ರೀತ್ಯೆ ಪಯ್ಲಾ ಘೊವಾಕ್/ಬಾಯ್ಲೆಕ್ ವಿಚ್ಛೇದನ್/ಡೈವೋರ್ಸ್ ದಿನಾಸ್ತಾಂ ದುಸ್ರೆಂ ಕಾಜಾರ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ತಾಕಾ BIGAMY ಮ್ಹಣ್ತಾತ್.

ಎಕ್ಲೊ ಕಾಜಾರಿ ದಾದ್ಲೊ ಆನ್ಯೆಕಾ ಕಾಜಾರ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯೆ ಸ್ತ್ರೀಯೆಲಾಗಿಂ ಕಾಜಾರ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ತಾಕಾ ಬೈಗಾಮಿ/BIGAMY ಮ್ಹಣೊಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾ. ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಮ್ಹಳ್ಳಾರ್, ದುಸ್ರೆಂ ಕಾಜಾರ್ ಕಾನೂನ್-ರೀತ್ಯೆ ಜಾಲ್ಲೆಂ ನ್ಹಯ್. ಹೆಂ ಕಾನೂನ್ ಘಟಿ ಮಾರ್ನ್ ಕಾಜಾರ್ ಜಾತಲ್ಯಾಂಕ್ ಮಾತ್ ಲಾಗು ಜಾತಾ.

ಕೊಡ್ತಿ ಥಾವ್ನ್ ವಿಚ್ಛೇದನ್/ಡೈವೋರ್ಸ್ ಘೆನಾಸ್ತಾಂ, ಖಾಸ್ಗಿ ವಿಚ್ಛೇದನ್ ದಾಖ್ಲೊ ರಚ್ಲಾರ್ ವ ಲಾಂಬ್ ಕಾಳಾ ಥಾವ್ನ್ ಘೊವ್-ಬಾಯ್ಲೆ ಮಧೆಂ ಲೈಂಗಿಕ್ ಸಂಬಂಧ್ ನಾ ತರಿ ದುಸ್ರೆಂ ಕಾಜಾರ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಶಿಕ್ಷಾರ್ ಅಪ್ರಾದ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

ಹೊ ಕಾಯ್ದೊ ಹಿಂದೂ, ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಆನಿ ಪಾರ್ಸಿ ಜಾತಿಂಚ್ಯಾ ದಾದ್ಲ್ಯಾಂ ಆನಿ ಸ್ತ್ರೀಯಾಂಕ್ ಆನಿ ಮುಸ್ಲಿಮ್ ಜಾತಿಚ್ಯಾ ಸ್ತ್ರೀಯಾಂಕ್ಯಾ ಲಾಗು ಜಾತಾ.

ಜಾತ್ ಬದ್ಲಾವಣ್ ಕರ್ಚ್ ಕಾಜಾರ್ ಸಂಪ್ಲೆಂ ಮ್ಹಣೊಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾ. ಘೊವ್ ವ ಬಾಯ್ಲೆ 7 ವರ್ಸಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಖಿಯ್ನ್ ಆಸಾ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಕಳಿತ್ ನಾ ಮ್ಹಣ್

**ಕಾನೂನ್ ಜ್ಞಾನಕೋಶ**

ಫೋವಾನ್ ವ ಬಾಯ್ಲೆನ್ ರಕ್ಷಣೆ ಘೆತ್ಲಾರ್ ಆನಿ ಆತಾಂ ಕಾಜಾರ್ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಚಲ್ಯಾಕ್ ವ ಚಲಿಯೆಕ್ ತೆಂ ಕಳಿತೆ ಕೆಲಾಂ ತರ್, ಹೆಂ BIGAMY ಜಾಯ್ನಾ.

**36 ಜಾಮೀನ್ / ಖಾತ್ರಿ (Guarantee)**

ಜಾಮಿನಿ ಕರಾರ್ ವ ಸೊಲ್ಲೊ ತೆಗಾಂ ಮನ್ಶಾಂ ಮಧೆಂ ಜಾಂವ್ಚೊ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ರೀಣ್ ಘೆತ್ಲೊ ಮನಿಸ್ ರೀಣ್ ಫಾರಿಕ್ ಕರುಂಕ್ ಚುಕ್ಲಾರ್ ಆಪುಣ್ ತಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಘೆತಾಂ ಮ್ಹಣೊನ್ ಜಾಮೀನ್‌ದಾರ್ ಖಾತ್ರಿ ದಿತಾ. ರೀಣ್ ಘೆತ್ಲೊ ಮನ್ಶಾಕ್ ವ್ಯಕ್ತಿಗತ್ ಉಪ್ಕಾರ್ ಜಾಂವ್ಚೊ ಸೊಡ್ಲಾರ್, ಜಾಮೀನ್ ದಿತಲ್ಯಾಕ್ ಸ್ವಂತ ಲಾಭ್ ಕಾಂಯ್ ಆಸಾನಾ.

ರೀಣ್ ಘೆತ್ಲೊ ಮನಿಸ್ ತೆ ಪಯ್ಲೆ ಫಾರಿಕ್ ಕರುಂಕ್ ಚುಕ್ಲೊ ವಖ್ತಾ, ಜಾಮೀನ್ ದಿಲ್ಲ್ಯಾಚಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಪ್ರಾರಂಭ್ ಜಾತಾ. ರೀಣ್ ಘೆತ್ಲೊನ್ ಥೊಡೆಂ ರೀಣ್ ಫಾರಿಕ್ ಕೆಲಾಂ ತರಿ ಫಾರಿಕ್ ಕರುಂಕ್ ಬಾಕಿ ಉರ್ಲೊ ಪಯ್ಕಾಂಕ್ ಜಾಮೀನ್‌ದಾರ್‌ಚೆ ಜವಾಬ್ದಾರ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಖಿಂಚ್ಯಾಯ್ ಕಾರಣಾಕ್ ಲಾಗೊನ್ ರೀಣ್ ಘೆತ್ಲೊ ವ್ಯಕ್ತಿಕ್ ಮಾಫಿ ಕೆಲ್ಯಾರ್ ತ್ಯಾ ವಖ್ತಾ ಜಾಮೀನ್‌ದಾರಾಚಿಯಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಸಂಪ್ತಾ.

ಎಕಾ ವರ್ನಿ ಚಡಿತ್ ಜಾಮಿನಿ ಆಸ್ಲಾರ್ ಸರ್ವ್ ಜಾಮಿನಿ ದಿಲ್ಲೆಲೆ ಸಾಂಗಾತಾ ಜವಾಬ್ದಾರ್ ಜಾವ್ನಾಸ್ತಾತ್. ರೀಣ್ ಘೆತ್ಲೊ ವ್ಯಕ್ತಿ ಥಾವ್ನ್ ವಸೂಲ್ ಕರುಂಕ್ ಹ್ಯಾ ಸೊಲ್ಲೊಂತ್ ಅವ್ಕಾಸ್ ಆಸಾ.

**37. ಜೀವನ್ ಸರ್ತಾ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಆಸ್ತ್ ಅನ್ಬೋಗ್ ಕರ್ಚೆಂ ಹಕ್ಕ್ (Life Estate)**

ವೀಲ್, ಸೆಟ್ಲೆಮೆಂಟ್ ಡೀಡ್ ವ ವಿಭಾಗ್ ಪತ್ರಾ ದ್ವಾರಿಂ ಆಪ್ಣಾಚ್ಯಾ ಮರ್ಣಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ವ ಥೊಡ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾಂನಿ ಜೀವಂತ್ ಆಸ್ತಾನಾ, ಸೂಚಿತ್ ಕೆಲ್ಲಿ ಸಂಪತ್ತಿ/ಆಸ್ತ್ ಕೊಣಾಕ್ ಮೆಳಾಜಯ್ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಥಿರ್ ಕರ್ತಾತ್. ದಾನ್‌ಪತ್ರಾ ದ್ವಾರಿಂ ದಿಂವ್ಚೆಂ ಸಂಪೂರ್ಣ್ ಜಾತಾ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಜೀವನ್ ಸರ್ತಾ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಆಸ್ತ್ ಅನ್ಬೋಗ್ ಕರ್ಚೆಂ ಹಕ್ಕ್ ಆಸಾ ಕರುಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾ.

ಫೋವಾನ್ ಆಪ್ಲೆ ಬಾಯ್ಲೆಕ್ ಆಸಾ ಕೆಲೆಂ ಜೀವನ್ ಸರ್ತಾ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಆಸ್ತ್ ಅನ್ಬೋಗ್ ಕರ್ಚೆಂ ಹಕ್ಕ್, ತಶೆಂಚ್ ಬಾಪಾಯ್ನ್ ಫೋವ್ ಅಂತರ್ಲೆ ಧುವೆಕ್ ಆಸಾ ಕೆಲೆಂ ಜೀವನ್ ಸರ್ತಾ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಆಸ್ತ್ ಅನ್ಬೋಗ್ ಕರ್ಚೆಂ ಹಕ್ಕ್ (Life Estate), ತಾಕಾ ಜೀವನ್ ಸಾರುಂಕ್ ದುಸ್ರೊ ಖಿಂಚೊಯಿ ಆಧಾರ್ ನಾ ತರ್, ತಿ ಆಸ್ತ್ ಸಂಪೂರ್ಣ್ ಥರಾನ್ ತಾಕಾ ಮೆಳ್ತಾ. ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್, ಗತ್ ಆಧಾರ್

**ಧ್ವೇಷಿ ಆರ್. ಸಿ ಕೋಶ್ಲೆ**

ನಾತ್ಲೆ ಧುವೆಕ್ ಸಾಂಬಾಳೆಂ ಬಾಪಾಯ್ಚೆಂ ಕರ್ತವ್ಯ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಆಸ್ತಿಚೊ ಫಾಯ್ಲೊ ಮೆಳ್ಳೊ ವ್ಯಕ್ತಿ ದುಸ್ರೊ ತರಿ, ತಾಚ್ಯಾ ಪಯ್ಲೆಂ ತಿ ಆಸ್ತ್ ಜೀವನ್ ಸರ್ತಾ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಆಸ್ತ್ ಅನ್ಬೋಗ್ ಕರ್ಚೆಂ ಹಕ್ಕ್ (Life Estate) ಜಾವ್ನ್ ದುಸ್ರ್ಯಾಕ್ ಆಸಾಜಯ್ ಮ್ಹಣ್, ದಸ್ತಾವೇಜಾಂತ್ ಕಾಣ್ಣಿಯೆತ್.

ಅನ್ಬೋಗ್ ಕರ್ಚೆಂ ಹಕ್ಕ್ (Life Estate) ಆಪ್ಣಾವ್ನ್ ಆಸ್ಲೊ ಮನಿಸ್, ತ್ಯೆ ಆಸ್ತಿಕ್ ಆಪುಣ್‌ಂಚ್ ಧನಿ ಮ್ಹಳ್ಳೆ ರಿತಿನ್ ಅನ್ಬೋಗ್ ಕರ್ನ್ ಆಸ್ತಾ. ಪುಣ್ ತಿ ಆಸ್ತ್ ತಿಸ್ರ್ಯಾ ಮನ್ಶಾಕ್ ವಿಕೊ ಕರ್ಚೊ ಅಧಿಕಾರ್ ತಾಕಾ ಆಸಾನಾ. ಜೀವನ್ ಸರ್ತಾ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಆಸ್ತ್ ಅನ್ಬೋಗ್ ಕರ್ಚೆಂ ಹಕ್ಕ್ (Life Estate) ಆಸ್ಲೆ ವ್ಯಕ್ತಿನ್ ಆಸ್ತ್ ಅಡವ್ ಫಾಲ್ಯಾರ್ ತಿ ವ್ಯಕ್ತಿ ಜೀವಂತ್ ಆಸ್ತಾ ವರೆಗ್ ಅಡವ್ ಅಸ್ತಿತ್ವಾರ್ ಆಸ್ತಾ. ಪುಣ್ ತಿ ಆಸ್ತ್ ವಿಕೊ ಕರುಂಕ್ ಅಧಿಕಾರ್ ನಾ.

**38. ಜಾಮೀನ್ (Bail)**

ಅಪರಾದಿಕ್ ಪ್ರಕರಣಾಂನಿ ಅನಿವಾರ್ಯತಾ ಆಸ್ಲ್ಯಾ ಶಿವಾಯ್ ಆರೋಪಿಂಕ್ ಬಂಧಿಂತ್ ದವರ್ಚೆಂ ಕ್ರಮ್ ನಾ. ತಸಲ್ಯಾ ಆರೋಪಿಂಕ್ ಸೂಕ್ತ್ ಭರ್ವಸ್ತ್ಯಾಚ್ಯಾ ಆಧಾರಾರ್ ಸುಟ್ಕಾ ದಿಂವ್ಚಿ ಕೊಡ್ತಿಚೆಂ ಕರ್ತವ್ಯ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಹ್ಯೆ ರಿತಿಚ್ಯಾ ಭರ್ವಸ್ತ್ಯಾಕ್ ಜಾಮೀನ್ ವ ಮುಚ್ಚಳಿಕೆ ಪತ್ರ್ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್.

ಪಯ್ಲೆಂ ಆಧಾರ್ಲೊ ಅಪ್ರಾದಾಕ್ ಕಾನೂನ್ ರೀತ್ಯೆ ಜಾಮೀನ್ ದಿಂವ್ಕ್ ಅವ್ಕಾಸ್ ಆಸಾ ತರ್ ಮೆಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ್ ಆರೋಪಿಕ್ ಜಾಮಿನೆರ್ ಸೊಡುಂಕ್ ಆದೇಶ್ ದಿತಾ. ಆರೋಪಿಚೆರ್ ಮಾಂಡ್ಲೆ ಆರೋಪ್ ರುಜು ಕರುಂಕ್ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾ ತಸಲೆಗಿ ನ್ಹಯ್ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಮೆಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ್ ವರವ್ನ್ ಪಳೆಯ್ತಾ. ಪೊಲೀಸ್ ಆರೋಪಿಚಿ ತನ್ನಿ ಮುಗ್ಣುಂಕ್ ನಾ ವಾ ತೊ ತನ್ನೆಕ್ ಗರ್ಜ್ ಆಸಾ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ತಾಕಾ ಜಾಮಿನೆರ್ ಸೊಡುಂಕ್ ನಜೊ ಮ್ಹಣೊನ್ ವಿರೋಧ್ ಕೆಲ್ಯಾರ್ ಮೆಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ್ ಜಾಮೀನ್ ದಿನಾ. ಆರೋಪಿ ಸವಯೆಚೊ (habitual), ಗಾಂವ್ಚೊ ಸಕ್ತೆವಂತ್ (powerful) ವ್ಯಕ್ತಿ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಸಾಕ್ಲೆಂಚೆರ್ ಪ್ರಭಾವ್ (influence) ಫಾಲುಂಕ್ ಸಾಧ್ಯ್ ಆಸಾ, ಸಾಕ್ಸ್ ನಾಸ್ ಕರ್ಚೊ ಸಂಭವ್ ಆಸಾ ವ ಚುಕಾರಿ ಮಾರಿತ್ ಮ್ಹಣೊನ್ ದುಬಾವ್ ಆಸ್ಲೊ ವಖ್ತಾ ಮೆಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ್ ಆರೋಪಿಕ್ ಜಾಮಿನೆರ್ ಸೊಡುಂಕ್ ಆದೇಶ್ ದಿನಾ.

ಆರೋಪಿಕ್ ಜಾಮಿನೆರ್ ಸೊಡ್ಚ್ಯಾ ಪಯ್ಲೆಂ ಸೂಕ್ತ್ ಮುಚ್ಚಳಿಕೆ (undertaking) ತಶೆಂಚ್ ದೊಗಾಂ ಜಾಮೀನ್ದಾರಾಂನಿ ತ್ಯಾ ಆರೋಪಿಕ್ ಕೇಜಿಚ್ಯಾ ದಿಸಾಂನಿ ಕೊಡ್ತಿಕ್ ಹಾಜರ್ ಕರ್ತಾವ್ನ್ ಮ್ಹಣೊನ್ ಮೆಜಿಸ್ಟ್ರೇಟಾನ್ ಆದೇಶ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ತಿತ್ಲಾ ಪಯ್ಕಾಂಚೆಂ ಜಾಮೀನ್ ಬಾಂಡ್ ದಸ್ತತ್ ಕೆಲ್ಯಾರ್ ಮಾತ್ ಆರೋಪಿಕ್

### ಕಾನೂನ್ ಜ್ಞಾನಕೋಶ

ಜಾಮೀನೆರ್ ಸೊಡ್ತಾತ್. ಕೇಜಿಚ್ಯಾ ದಿಸಾಂನಿ ಆರೋಪಿ ಕೊಡ್ತಿಕ್ ಹಾಜರ್ ಜಾಯ್ನಾ ತರ್ ಜಾಮೀನ್ದಾರಾಂನಿ ದಸ್ತಕ್ ಕೆಲ್ಲೆ ಬಾಂಡ್ ಪಯ್ಲೆ ಕೊಡ್ತಿಕ್ ಜುಲ್ಮಾನ್ ಜಾವ್ನ್ ಭರಿಜಯ್.

ಥೊಡ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾಂನಿ ಆರೋಪಿಕ್ ಜಾಮೀನೆರ್ ಸೊಡುಂಕ್ ಸರ್ಕಾರಿ ಅಭಿಯೋಜಕ್ ತಕ್ರಾರ್ ಕರಿನಾ ಆನಿ ಆರೋಪಿಕ್ ಜಾಮೀನ್ ದಿಂವ್ಕ್ ತಾಂಕ್ ನಾ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಕೊಡ್ತಿಕ್ ಸಮ್ಜಲ್ಯಾರ್ ಮೆಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ್ ಜಾಮೀನ್ದಾರಾಂಚೆ ಜಾಮೀನೆ ವಿಣೆ ತ್ಯೆ ಆರೋಪಿಕ್ ಸುಟ್ಕಾ ದಿತಾ.

ಮೆಜಿಸ್ಟ್ರೇಟಾನ್ ಜಾಮೀನ್ ದಿಂವ್ಕ್ ಇನ್ಕಾರ್ ಕರ್ಚ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾಂನಿ ವಯ್ಲೆ ಕೊಡ್ತಿಂತ್ (ಉದಾ: ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಕೋಡ್, ಹೈಕೋಡ್, ಸುಪ್ರೀಮ್ ಕೋಡ್) ಆರೋಪಿಕ್ ಜಾಮೀನ್ ವಿಚಾರ್ನ್ ಅರ್ಜಿ ದಿವ್ಪತ್.

ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಕೇಜಿಂನಿ ಆರೋಪಿನ್ ಅಪ್ರಾದ್ ಆಧಾರ್ಲಾ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ರುಜು ಜಾವ್ನ್ ಅಪ್ರಾದಿ ಮ್ಹಣ್ ಘೋಷಿತ್ ಕರ್ನ್ ತಾಕಾ ಶಿಕ್ಷಾ ಜ್ಯಾರಿ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾಂನಿ, ಅಪ್ರಾದ್ಯಾಕ್ ವಯ್ಲೆ ಕೊಡ್ತಿಕ್ ಅಪೀಲ್ ಕರುಂಕ್ ಅವ್ಕಾನ್ ದಿಂವ್ಪಾಕ್ ಮೆಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ್ ಜಾಮೀನ್ ದಿತಾ. ಪುಣ್ ತ್ಯಾ ಅಪ್ರಾದ್ಯಾನ್ ವಯ್ಲೆ ಕೊಡ್ತಿಕ್ ಅಪೀಲ್ ವರಿವಿಜನ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ಘಡೆಂ ತ್ಯಾ ಅಪ್ರಾದ್ಯಾಚಿ ಜಾಮೀನ್ ರದ್ದ್ ಜಾತಾ. ತವಳ್ ತ್ಯಾ ಅಪ್ರಾದ್ಯಾನ್ ಕೊಡ್ತಿಕ್ ಶರಣಾಗತ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಮಾತ್ ವಯ್ಲೆ ಕೋಡ್ ತ್ಯಾ ಆರೋಪಿಚಿ ಶಿಕ್ಷಾ ತಾತ್ಕಾಲಾಕ್ ಅಮಾನತ್ (suspend) ಕರ್ಚಾ. ಆರೋಪಿಕ್ ಜಾಮೀನ್ ದಿಂವ್ಕ್ ಜಾಮೀನ್ದಾರಾಂನಿ ಕೊಡ್ತಿಕ್ ಜಮೊ ಕೆಲ್ಲೆಂ ಜಾಮೀನ್ ಬಾಂಡ್ ಪಯ್ಲೆ ಅಪ್ರಾದ್ಯಾಕ್ ವಯ್ಲೆ ಕೊಡ್ತಿನ್ ಸುಟ್ಕಾ ದಿವ್ನ್ ಆದೇಶ್ ದಿಲ್ಯಾರ್ ಜಾಮೀನ್ದಾರಾಂಕ್ ಜಾಮೀನ್ ಬಾಂಡ್ ಪಯ್ಲೆ ಪಾಟಿಂ ಮೆಳ್ತಾತ್.

### 39. ಜಪ್ತಿ (Confiscation)

ಗುನ್ಯಾಂವ್ಕಾರಾಚಿ ವ ಅಪ್ರಾದ್ಯಾಚಿ ಆಸ್ತ್ ಸರ್ಕಾರಾನ್ ಸ್ವಾಧೀನ್ ಕರ್ಚ್ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಕ್ ಜಪ್ತಿ ಕರ್ಚೆಂ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಗುನ್ಯಾಂವ್ ಆಧಾರ್ತಾನಾ ಉಪಯೋಗ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯೊ ವಸ್ತು ಸರ್ಕಾರಾಕ್ ಸ್ವಾಧೀನ್ ಕರ್ತಾತ್ ತರಿ ಉಪ್ರಾಂತ್ ತ್ಯೊ ವಸ್ತು ನಾಸ್ ಕರ್ತಾತ್. ಧನಿ ಕೊಣ್ ಮ್ಹಣೊನ್ ಕಳಿತ್ ಆಸ್ಲಲ್ಯಾಂಚ್ಯೊ ವಸ್ತು ತ್ಯಾ ಧನಿಯಾಂಕ್ ಪಾಟಿಂ ದಿತಾತ್. ಆಯಾತ್, ನಿಯಾತ್ ಅಧಿಕಾರಿಂನಿ ಚೊರಿಯಾಂ ದಂಧೊ ಕರ್ಲಲ್ಯಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಧರ್ಲೆಲ್ಲೊ ಮ್ಹಾಲ್ ತೊ ಅಪ್ರಾದಿ ಮ್ಹಣೊನ್ ಕಳಿತ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಜಪ್ತಿ ಕರ್ತಾತ್. ಅಸಲ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾಂನಿ ಹ್ಯಾ ಅಧಿಕಾರಿಂನಿ ಚೊರಿಯಾಂ ಮ್ಹಾಲ್ ಜಪ್ತಿ ಕರ್ತಾಂವ್ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ನೋಟೀಸ್ ದಿಂವ್ಚಿ ಗರ್ಜ್ ಆಸಾನಾ. ಟೀಕ್ ಅಧಿಕಾರಿಂನಿ VAT ಭರಿನಾತ್ಲಲ್ಯಾ ವಿಶಿಂ ಜಪ್ತಿ ಕೆಲ್ಲ್ಯೊ ವಸ್ತು ವಿಕ್ರೊ ಕರ್ನ್ ಉರ್ಲೆ ಪಯ್ಲೆ ತ್ಯಾ ವಸ್ತುಂಚ್ಯಾ ಧನಿಯಾಕ್ ದಿತಾತ್. ಫಾರೆಸ್ಟ್ ಅಪ್ರಾದಾಂನಿ

### ಧ್ವೇಷಿ ಆರ್. ಸಿ ಕೋಶ್

ಜಪ್ತಿ ಕೆಲ್ಲ್ಯೊ ವಸ್ತು ವಿಕ್ರೊ ಕರ್ನ್ ಮೆಳ್ಲೆಲ್ಲೊ ಐವಜ್ ಸರ್ಕಾರಾಚ್ಯಾ ಖಜನಾಕ್ ಜಮೊ ಕರ್ತಾತ್. ಕಾನೂನ್‌ಬಾಹಿರ್ ಜಾವ್ನ್ ಸಂಚಾರ್ ಕರ್ತಾನಾ ಧರ್ಲೆಲ್ಲೊ ವಸ್ತು ಗರ್ಜೆಚ್ಯಾಕಿ ಚಡಿತ್ ದೀಸ್ ಬಂಧಡೆಂತ್ ದವರ್ನಾಂತ್ ಆನಿ ತ್ಯೊ ವಸ್ತು ಜಪ್ತಿ ಯಾ ಜಪ್ತ್ ಕರಿನಾಂತ್.

### 40. ಜಿಯೆಂವ್ಚೆಂ ಹಕ್ಕ್ (Right to Life)

ಭಾರತಾಚ್ಯಾ ಸಂವಿಧಾನಾಚಿ ಅಡಿಗ್ 21 ದ್ವಾರಿಂ ಆಮ್ಕಾಂ ಜಿಯೆಂವ್ಚೆಂ ಹಕ್ಕ್ ಮಾತ್ ನ್ಹಯ್ ಸ್ವತಂತ್ರಾಯೆಚೆಂ ಹಕ್ಕ್ಯಾಂ ಪ್ರಾಪ್ತ್ ಕೆಲಾಂ. ಆದ್ಲ್ಯಾ ಕೊಡ್ತಿಂಚ್ಯಾ ಆದೇಶಾಂನಿ ಜಿವಾಚೆಂ ಹಕ್ಕ್ ಕೇವಲ್ ಭಾಯ್ಲೆ ಕುಡಿಕ್ ಮಾತ್ ದಿಂವ್ಚೆಂ ಜಾವ್ನಾಸಾ ಮ್ಹಣೊನ್ ಸಾಂಗ್ಲೆಂ. ಪುಣ್ ಉಪ್ರಾಂತ್ಲಾ ಸುಪ್ರೀಮ್ ಕೊಡ್ತಿಚ್ಯಾ ಆದೇಶಾಂನಿ ಜಿಯೆಂವ್ಚೆಂ ಹಕ್ಕ್ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾರ್ ಖುಶಿ ಆಸ್ಲಲ್ಯಾ ಪ್ರದೇಶಾಂನಿ ಪ್ರವೇಶ್ ಕರ್ಚೆಂ, ಮರ್ಯಾದಿನ್ ಜೀವನ್ ಸಾರ್ಚೆಂ, ಜಿಯೆಂವ್ಕ್ ಗರ್ಜ್ ಆಸ್ಚಿಂ ಮೂಲ್‌ಸೌಕರ್ಯಾಂ ಆನಿ ಮನ್ಯಾ ಹಕ್ಕಾಂ ಸಾಂಬಾಳ್ನ್ ವ್ಹರ್ಚೆಂ ಮ್ಹಣೊನ್ ಕಳಯ್ಲಾಂ.

ದೆಕುನ್ ಸರ್ಕಾರಾಚೆಂ ಕರ್ತವ್ಯ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ ಲೊಕಾನ್ ಮರ್ಯಾದಿನ್ ಜೀವನ್ ಸಾರುಂಕ್, ಲೊಕಾಚಿಂ ಮನ್ಯಾ ಹಕ್ಕಾಂ ಉಲ್ಲಂಘನ್ ಜಾಯ್ನಾಶೆಂ ಪಳೆಂವ್ಚೆಂ (ಪರಿಸರ್ ಅಸಮತೋಲನ್ ಜಾವ್ನ್ ತೊಂದ್ರೆ ಜಾಯ್ನಾಶೆಂ.)

ಎಮರ್ಜೆನ್ಸಿ ಲೊಕಾ ವಯ್ಲೆ ಫಾಲ್ಲ್ಯಾ ವಖ್ತಾ ಸಂವಿಧಾನಾಚಿ ಅಡಿಗ್ 21 ದ್ವಾರಿಂ ಆಸಾ ಕೆಲ್ಲಿಂ ಹಕ್ಕಾಂ ಅಮಾನತ್ ಕರ್ಚಿ ಪರ್ವಣಿ/ಅಧಿಕಾರ್ ಭಾರತಾಚ್ಯಾ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಕ್ ಆಸಾ ಮ್ಹಣೊನ್ ಕೋಡ್ ಸಾಂಗ್ತಾ.

### 41. ಜೀವನಾಂಶ್ (Maintenance)

ಆದಾಯ್ ನಾಸ್ತಾಂ ಆಪ್ಣಾಚೊ ಖರ್ಚ್ ಪಳೆಂವ್ಕ್ ಸಾಧ್ಯ್ ನಾಶೆಲ್ಲೆ ಬಾಯ್ಲೆನ್, ಭುರ್ಗ್ಯಾಂನಿ ಆನಿ ಆವಯ್-ಬಾಪಾಯ್ ಜೀವನಾಂಶ್ ವಿಚಾರ್ನ್ ಕೊಡ್ತಿಕ್ ಅರ್ಜಿ ದಿವ್ಪತ್. ತಾಂಕಾಂ ಜಾಯ್ ಪುರ್ತೊ ಆದಾಯ್ ಆಸಾ ತರ್ ಕೋಡ್ ತಸಲ್ಯಾ ಮನ್ಯಾಂಚಿ ಅರ್ಜಿ ಮಾನುನ್ ಘೆನಾ. ಬಾಯ್ಲೆನ್, ಭುರ್ಗ್ಯಾಂನಿ ಆನಿ ಆವಯ್-ಬಾಪಾಯ್ ಆಪ್ಲೊ ಘೊವ್/ಬಾಪಾಯ್/ಪೂತ್ ತಾಂಕಾಂ ಜೀವನಾಂಶ್ ಪಯ್ಲೆ ದಿಂವ್ಕ್ ಇನ್ಕಾರ್ ಕರ್ತಾ ಆನಿ ತಾಂಕಾಂ ಆಧಾರ್ ದಿನಾ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಕೊಡ್ತಿಂತ್ ರುಜು ಕರಿಜಯ್. ಬಾಯ್ಲೆ ಸೂಕ್ತ್ ಕಾರಣ್ ನಾಸ್ತಾಂ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಘೊವಾ ಸಂಗಿಂ ಜಿಯೆಂವ್ಕ್ ಇನ್ಕಾರ್ ಕರ್ತಾ ತರ್ ತಿ ಜೀವನಾಂಶ್ ಪಯ್ಲಾಂಕ್ ಅರ್ಹ್ ಜಾಯ್ನಾ. ಘೊವ್ ದುಸ್ರೆ ಸ್ತ್ರೀಯೆ ಸಾಂಗಾತಾ ಜಿಯೆತಾ ವ ದುಸ್ರೆಂ ಕಾಜಾರ್ ಜಾಲಾ

## ಕಾನೂನ್ ಜ್ಞಾನಕೋಶ

ತರ್ ಬಾಯ್ಲೆನ್ ವಿಂಗಡ್ ರಾವೈತ್ ಆನಿ ಜೀವನಾಂಶ್ ವಿಚಾರೈತ್. ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಕೊಡ್ಡಿಂಚೊ ಅಧಿಕಾರ್ ಅನ್ನಾಡ್‌ಪಣ್ ರಾವಂವ್ಚೆಂ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಸಾಮಾನ್ಯ್ ಜೀವನಾಂಶ್ ಗರ್ಜ್ ಆಸ್ಲೆಂ ಮೂಲ್‌ಸೌಕರ್ಯ್ ಮೆಳ್ಚೆ ಪರಿಂ ಪಳೆಂವ್ಚೆಂ ಕೊಡ್ಡಿಚೆಂ ನಿಯಮ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಹೆಂ ಪಳೆಯ್ನಾ ತರ್ ಬಾಯ್ಲೆನ್ ನಿತಿಭಾಯ್ಲಾ ಕರ್ನಾಂಕ್ ವೆಚಿ ಸಾಧ್ಯತಾ ಆಸ್ತಾ. ತಶೆಂಚ್ ಭುರ್ಗಿಂ ಆನಿ ಆವಯ್- ಬಾಪುಯ್ ಭಿಕ್ ಮಾಗ್ಚ್ಯಾಕ್ ದೆಂವ್ಚಿ ಸಾಧ್ಯತಾ ಆಸ್ತಾ. ಹ್ಯಾ ಖಾತಿರ್ ಮೆಜಿಸ್ಟ್ರೇಟಾಕ್ ಅರ್ಜಿ ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ವಖ್ತಾ ಕೋಡ್ತ್ ಸೂಕ್ತ್ ಮ್ಹಣ್ ದಿಸ್ಲಾಸ್ ತುರ್ತ್ ಜೀವನಾಂಶ್ ದಿಂವ್ಕ್ ಆದೇಶ್ ದಿತಾ. ಅಸಲ್ಯೊ ಕೇಜಿ 6 ಮಹಿನ್ಯಾಂ ಭಿತರ್ ಇತ್ಯರ್ಥ್ ಕರಿಜಯ್ ಮ್ಹಣ್ ಕಾನೂನ್ ಸಾಂಗ್ತಾ.

ಕೊಡ್ಡಿಕ್ ಅರ್ಜಿ ದಿತಾನಾ ಬಾಯ್ಲೆನ್ ವ್ಯಭಿಚಾರ್ ಆಧಾರ್ತಾ ತರ್ ತಸಲ್ಯೆ ಸ್ತ್ರೀಯೆಕ್ ಕೋಡ್ತ್ ಜೀವನಾಂಶ್ ಫರ್ಮಾಣ್ ದಿನಾ. ಬಾಯ್ಲೆನ್ ದುಸ್ರೆಂ ಕಾಜಾರ್ ಜಾತಾ ವರೆಗ್ ವೆ ತಿ ವ್ಯಭಿಚಾರ್ ಆಧಾರ್ತಾ ತರ್, ತಸಲ್ಯೆ ಆವ್ಡೆ ವರೆಗ್ ತೈ ಬಾಯ್ಲೆನ್ ದಿಲ್ಲಿ ಜೀವನಾಂಶ್ ಅರ್ಜಿ ಊರ್ಜಿತ್ ಆಸ್ತಾ. ಜೀವನಾಂಶ್ ಆದೇಶ್ ದಿತಾನಾ ಕೋಡ್ತ್ ಅರ್ಜಿ ದಿಲ್ಲಿ ತಾರಿಕೆರ್ ಥಾವ್ನ್ ಜೀವನಾಂಶ್ ದಿಂವ್ಕ್ ಆದೇಶ್ ದಿತಾ.

ಜೀವನಾಂಶ್ ಹರೈಕಾ ಮಹಿನ್ಯಾಂತ್ ನಗ್ಡೆನ್ ದಿಂವ್ಚೊ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ವಸ್ತು ರುಪಾರ್ ದಿಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್ನಾ. ಬಾಯ್ಲೆನ್ ಅರ್ಜಿ ದಿತಾನಾ ಆಪುಣ್ ಕಾನೂನಾ ಪ್ರಕಾರ್ ಕಾಜಾರ್ ಜಾಲ್ಯಾಂ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ರುಜು ಕರಿಜಯ್; ಆನಿ ತಶೆಂ ಕರ್ಚ್ಯಾಂತ್ ತಿ ಸಲ್ವಾಲಿ ತರ್ ಮೆಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ್ ಅರ್ಜಿ ರದ್ದ್ ಕರ್ತಾ. ಘೊವಾಕ್ ಆದಾಯ್ ಬರೊ ಆಸ್ಲಾಸ್ ಕೋಡ್ತ್ ಅತ್ಯಧಿಕ ಜೀವನಾಂಶ್ ಮಹಿನ್ಯಾಕ್ ನಗ್ಡೆನ್ ದಿಂವ್ಕ್ ಆದೇಶ್ ದಿತಾ. ತಾಣೆ ಆಪ್ಲೆ ಜವಾಬ್ದಾರೆ ಥಾವ್ನ್ ಚುಕಾರಿ ಮಾರುಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾ.

ಕೊಡ್ಡಿಕ್ ಅರ್ಜಿ ದಿಲ್ಲಿ ಡೈವೋರ್ಸ್ ಜಾಲ್ಲಿ ಬಾಯ್ಲೆನ್ ದುಸ್ರೆಂ ಕಾಜಾರ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ವೆ ಸಿವಿಲ್ ಕೇಜಿಂತ್ ತಿಕಾ ಜೀವನಾಂಶ್ ಆದೇಶ್ ದಿಲ್ಯಾರ್, ಮೆಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಆದೇಶಾಂತ್ ಗರ್ಜಿಚಿ ಬದ್ಲಾವಣ್ ಕರ್ತಾ. ಕೊಡ್ಡಿನ್ ಮೈನರ್ ಭುರ್ಗ್ಯಾಕ್ ಜೀವನಾಂಶ್ ದಿಂವ್ಕ್ ಕೆಲ್ಲೊ ಆದೇಶ್ ತೊ ಭುರ್ಗೊ ಪ್ರಾಯೆಕ್ ಪಾವ್ಲಾಸ್ ವೆ ತ್ಯಾ ಮೈನರ್ ಚೆಡ್ಡಾಕ್ ಕಾಜಾರ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ರದ್ದ್ ಜಾತಾ. ಘೊವಾನ್ ಕೊಡ್ಡಿ ಥಾವ್ನ್ ಕಾಜಾರಿ ಜೀವನ್ ಪುನರ್ ಸ್ಥಾಪಿತ್ ಕರುಂಕ್ ಆದೇಶ್ ಹಾಡ್ಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ಯೆ ಬಾಯ್ಲೆನ್ ಘೊವಾಕ್ ಕಾಜಾರಿ ಸುಖ್ ದಿನಾ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಕಾರಣ್ ದಿವ್ನ್ ಮೆಜಿಸ್ಟ್ರೇಟಾನ್ ಜೀವನಾಂಶ್ ದಿಜಾಯ್ ಮ್ಹಣ್ ಕೆಲ್ಲೊ ಆದೇಶ್ ರದ್ದ್ ಕರುಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾ. ತಶೆಂಚ್ ಬಾಯ್ಲೆನ್ ಘೊವಾ ಲಾಗಿಂ ಸಂಬಂಧ್ ದವರ್ನಾಸ್ತಾಂ ಪಯ್ಸ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಡೈವೋರ್ಸ್ ಘೆತ್ಲಾ ತರಿ ತೆಂಚ್ ಕಾರಣ್

## ಧ್ವೇಷಿ ಆರ್. ಸಿ ಕೋಶ್

ದಿವ್ನ್ ಮೆಜಿಸ್ಟ್ರೇಟಾನ್ ಜೀವನಾಂಶ್ ದಿಂವ್ಚ್ಯಾಕ್ ಕೆಲ್ಲೊ ಆದೇಶ್ ರದ್ದ್ ಕರ್ಚ್ಯಾಕ್ ಕಾರಣ್ ಜಾಯ್ನಾ.

ಬಾಯ್ಲೆಕ್ ಆನಿ ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಕ್ ತಶೆಂಚ್ ಬಾಪಾಯ್ಕ್ ಆನಿ ಆವಯ್ಕ್ ಕೆಲ್ಲೊ ದುಡು ಜೀವನಾಂಶ್ ಜಾವ್ನ್ ದಿಜಯ್ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ವಿಶಿಂ ಕೋಡ್ತ್ ಆದೇಶಾಂತ್ ವಿವಿಂಗಡ್ ಪಯ್ಲೆ ಠರಾಯ್ತಾ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಕೊಣಾಯಿ ಎಕ್ಸೊ/ಎಕ್ಸಿ ಮರಣ್ ಪಾವ್ಲಾಸ್ ತಾಚ್ಯಾ/ತಿಚ್ಯಾ ವಾಂಟ್ಕಾಚೊ ಜೀವನಾಂಶ್ ದುಡು ದಿಂವ್ಚೊ ಉಣೊ ಜಾತಾ ಆನಿ ಕೊಡ್ಡಿಚೊ ಆದೇಶ್ ಊರ್ಜಿತ್ ಆಸ್ತಾ.

ಜೀವನಾಂಶ್ ಕೇಜಿಂತ್ ಕೊಣಾ ವಿರೋಧ್ ಕೇಜ್ ದಾಖಲ್ ಕೆಲ್ಯಾಗಿ ತ್ಯಾ ವ್ಯಕ್ತಿನ್ ಕೊಡ್ಡಿಂತ್ ಹಾಜಿರ್ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾಕ್ 'ಮಾಫಿ' ಮೆಜಿಸ್ಟ್ರೇಟಾನ್ ತಾಚ್ಯಾ ಅಧಿಕಾರಾನ್ ದಿವ್ಚೆತ್. ಪುಣ್ ಅರ್ಜಿದಾರಾನ್ ಕೊಡ್ಡಿಕ್ ಕೇಜಿಚ್ಯಾ ದಿಸಾ ಹಾಜರ್ ನಾತ್ಲಾಸ್ ಮೆಜಿಸ್ಟ್ರೇಟಾನ್ ಕೇಜ್ ರದ್ದ್ ಕರ್ಚೆತ್. ಉಪ್ರಾಂತ್ ದುಸ್ರಿ ಅರ್ಜಿ ಕೊಡ್ಡಿಕ್ ದಾಖಲ್ ಕೆಲ್ಯಾರ್ ಜೀವನಾಂಶ್ ತೈ ತಾರ್ಕೆರ್ ಥಾವ್ನ್ ಲಾಗು ಜಾತಾ.

ಬಾಯ್ಲೆನ್ ತಶೆಂಚ್ ಕೊಣಾಕ್ (ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಕ್, ಆವಯ್ಕ್, ಬಾಪಾಯ್ಕ್) ಜೀವನಾಂಶ್ ಜಾಯ್ ತಾಣಿಂ ವಸ್ತಿ ಕರ್ಚ್ಯಾ ಪ್ರದೇಶಾಂತ್ ಕೊಡ್ಡಿಕ್ ಅರ್ಜಿ ದಾಖಲ್ ಕರ್ಚೆತ್. ಕಾಜಾರಾ ಭಾಯ್ ಸಂಬಂಧಾಂತ್ ಜಲ್ಮಲ್ಲ್ಯಾ ಭುರ್ಗ್ಯಾನ್ ತಾಚೊ ಬಾಪುಯ್ ವಸ್ತಿ ಕರ್ಚ್ಯಾ ಪ್ರದೇಶಾಂತ್ ವೆ ತಾಚಿ ಆವಯ್ ಆನಿ ಬಾಪುಯ್ ಆಖೀರಿಕ್ ಖಿಂಯ್ಸ್ ವಸ್ತಿ ಕರ್ತಾಲಿಂಗಿ ಥಂಯ್ ಅರ್ಜಿ ದಾಖಲ್ ಕರಿಜಯ್.

ಮೆಜಿಸ್ಟ್ರೇಟಾನ್ ದಿಲ್ಲೊ ಜೀವನಾಂಶ್ ಆದೇಶ್ ಭಾರತಾಚ್ಯಾ ಖಿಂಚ್ಯಾಯ್ ಪ್ರದೇಶಾಂತ್ ಜ್ಯಾರಿ ಕರ್ಚೆತ್. ಜೀವನಾಂಶ್ ಕೇಜಿಂನಿ ಕಾಜಾರ್ ಜಾಲಾಂ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಖಡಾಖಡ್ ರುಜು ಕರಿಜಯ್ ಮ್ಹಣ್ ನಾ. ಆಮಿ ಘೊವ್ ಬಾಯ್ಲೆ ಪರಿಂ ಸಾಂಗಾತಾ ಜಿಯೆತಲ್ಯಾಂವ್ ಮ್ಹಣೊನ್ ದಾಖಿಯ್ಲಾಸ್ ಪಾವ್ತಾ .

## 42. ಢಕಾಯತಿ/ಲೂಟ್ (Dacoity)

5 ವೆ ಚಡಿತ್ ವ್ಯಕ್ತಿ ಮಾರೆಕಾರ್ ಆಯ್ಲಾಂ ಸವೆಂ ಲುಟ್ಚ್ಯಾ ಇರಾದ್ಯಾನ್ ವೆ ಚೊರಿ ಕೆಲ್ಲೊ ವಸ್ತು ಸಾಗ್ತಾನಾ ಆಡಾಯ್ತಲ್ಯಾಂಕ್ ಘಾಯ್ ಕರ್ಚೆ ವೆ ಜಿವೆಶಿಂ ಮಾರ್ತಾಂ ಮ್ಹಣೊನ್ ಭೆಷ್ಪಾಂವ್ಚೆಂ ಆನಿ ಹೆಂ ಕೃತ್ಯೆಂ ಆಧಾರ್ತಾನಾ ಜಿವೆಶಿಂ ಮಾರ್ಚೆಂ ಢಕುದಾರಿ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಹ್ಯಾ ಕೃತ್ಯಾಂತ್ ಭಾಗ್ ಘೆತ್‌ಲ್ಲೆ ಸರ್ವ್ ಅಪ್ರಾದ್ ಆಧಾರ್ತಾತ್. ಢಕಾಯತಿ ಸಂದರ್ಭಾರ್ ಖುನ್ ಕೆಲ್ಯಾರ್ ಹ್ಯಾ ಢಕಾಯತಿಂತ್ ಭಾಗ್ ಘೆತ್‌ಲ್ಲೆ ಸರ್ವ್ ಖುನ್/ಮರ್ಡೆರ್ ಅಪ್ರಾದಾಕ್ ಘಾವೊ ಜಾಂವ್ಚೆ ಶಿಕ್ಷೆಕ್ ಅರ್ಹ್ ಜಾತಾತ್. ಢಕಾಯತಿ ಕೇಜಿಂತ್ ಮಾರೆಕಾರ್ ಆಯ್ಲಾಂ

**ಕಾನೂನ್ ಜ್ಞಾನಕೋಶ**

ಸಾಗ್ಗುಂಚೆಂ ಸ್ವತಂತ್ರ ಅಪ್ರಾದ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಸವಯೆನ್ ಥಕಾಯತಿ ಕರ್ತಲ್ಯಾಕ್ ಲುಟ್ಕಾರ್ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಲುಟ್ಕಾರಾಕ್ ಸಹಾಯ್ ಕರ್ಚೆ ಸರ್ವ್ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅಪ್ರಾದ್ ಆಧಾರ್ತಾತ್. ಥಾಕುದಾರಿ/ಥಕಾಯಿ ಕರುಂಕ್ ತಯಾರಾಯ್ ಕರ್ಚೆ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಆಯ್ತಾಂ ಎಕ್ವಾಯ್ ಕರ್ಚಿಂ ಆನಿ ದುಸ್ರಾಯ್ ಕುಮೊಕ್ ಘೆಂವ್ಚಿ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಲೋಕಾನ್ ಸಾಂಗತಾ ಎಕ್ವಾಯ್ ಜಾಂವ್ಚೆ ಪರಿಂ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಜಾಗ್ಯಾರ್ ಆಲೋಚನ್ ಕರ್ಚೆಂ ಸರ್ವ್ ಲುಟ್ಕಾರ್ ಅಪ್ರಾದಾಕ್ ಸಂಬಂಧಿತ್ ತರ್ ಹ್ಯಾ ಕೃತ್ಯಾಂತ್ ಭಾಗಿದಾರ್ ಜಾಲ್ಲೆ ಸರ್ವ್ ವ್ಯಕ್ತಿ ತೊಚ್ ಅಪ್ರಾದ್ ಆಧಾರ್ತಾತ್.

**43. ತೊಂದ್ರೆ/ಆಡಾವ್ಣಿ ಗಜಾಲ್ (Encumbrance)**

ಆಸ್ತಿಚ್ಯಾ/ಭುಂಯ್ಚ್ಯಾ ಹಕ್ಕಾಂತ್, ಚಲೊನ್ ವೆಚ್ಚೆ ವಾಟೆಚೆಂ ಹಕ್ಕ್, ಅಡವ್ ಕಾಯ್ದ್ಯಾ ಖಾಲ್ ಅಧಿಕಾರ್, ಕೊಡ್ತಿಚೊ ಆದೇಶ್, ಭುಂಯ್ ವಿಕೊ ಕರಿನಾಶೆಂ ಆಸ್ಚೆ ತೊಂದ್ರೆ ವ ಆಡಾವ್ಣಿ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್. ಜಾಗ್ಯಾಂಚಿ/ಆಸ್ತಿಚಿಂ ದಸಾವೇಜಾಂ ಭದ್ರತಿ ದವರ್ನ್ ರೀಣ್ ಘೆಂವ್ಚೆಂ ದುಸ್ರಾಯ್ಚೆ ತಿಳುವಳ್ಕೆಕ್ ಯೆನಾ. ನಿರ್ವಹಣ್ ಹಕ್ಕ್, ಆದ್ಲ್ಯಾ ಧನಿಯಾಚೆಂ ಹಕ್ಕ್-ಹೆಂ ಸರ್ವ್ ಆಸ್ತಿಚ್ಯಾ ಸಮಸ್ತ್ ಹಕ್ಕಾಚೆ ತೊಂದ್ರೆ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್. ಬಾಕಿ ಆಸ್ಚೊ ತಿರ್ವೊ ಆಸ್ತ್ ವಿಕೊ ಕರ್ತಾನಾ ಆಸ್ಚೆ ತೊಂದ್ರೆ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಆಸ್ತ್ ಮೊಲಾಕ್ ಘೆತಲ್ಯಾನ್, ಆಸ್ತ್ ವಿಕೊ ಕರ್ತಲ್ಯಾ ಮನ್ಯಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಆಸ್ತಿ ವಯ್ತ್ ಕಾಂಯ್ ವಿಕ್ರಾಕ್ ಆಡಾವ್ಣಿ ತೊಂದ್ರೆ ಆಸಾತ್ ವ ನಾ ಮ್ಹಳೆಂ ಪಯ್ಲೆಂಚ್ ಸಮ್ಜೊಂಚಿಂ ಗರ್ಜೆಚಿಂ.

‘ಲೇಂಡ್ ಎಕ್ವಿಸಿಶನ್’ ಕಾನೂನಾ ಪ್ರಕಾರ್ ಕೊಣ್ ಆಪ್ಣಾಕ್ ತ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾರ್ ದೆವೆಂ ಆಸಾ ಮ್ಹಣೊನ್ ಹಕ್ಕ್ ಮಾಂಡ್ತಾ ತಾಕಾ ಪರಿಹಾರ್ ಲಾಭ್ತಾ. ಭಾಡ್ಯಾ ವಕಾಲ್ ವ ವಾಯ್ಲೊ ಮುಗ್ಡಾನಾತ್‌ಲ್ಲೊ ಗೇಣಿದಾರ್ ಹ್ಯಾ ಕಾನೂನಾ ಪ್ರಕಾರ್ ಪರಿಹಾರಾಕ್ ಬದ್ಲೆ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಿ ಅಫಿಸಾಂತ್ ನೊಂದವ್ಣಿ ಜಾಲ್ಲೆ ಆಸ್ತಿಚ್ಯಾ ದಾಖ್ಲಾಂಚಿ ‘ಎನ್‌ಕಂಬರೆನ್ಸ್ ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟ್’ ಮೆಳ್ತಾ. ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಿ ಜಾಯ್ತಾತ್‌ಲ್ಲಿಂ ಸೇಲ್ ಎಗ್ರಿಮೆಂಚಾಂ, ಎಕಾ ವರ್ಸಾಚ್ಯಾಕ್‌ಯಿ ಉಣ್ಯೆ ಆವ್ಣಿಚಿ ಗೇಣ್ ಚಿಟಿ ಹಾಂಚಿ ಎನ್‌ಕಂಬರೆನ್ಸ್ ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟ್ ಮೆಳಾನಾ.

**44. ತನ್ವೆ ಆಯೋಗ್ (Commission of Enquiry)**

ಸಾರ್ವಜನಿಕ್ ಹಿತಾಸಕ್ತೆಚಿಂ ಸವಾಲ್ ಉದೆತಾನಾ, ರಾಜ್ಯ್ ಸರ್ಕಾರ್ ತಶೆಂಚ್ ಕೇಂದ್ರ್ ಸರ್ಕಾರಾಕ್ ತನ್ವೆ ಆಯೋಗ್ ರಚನ್ ಕರ್ಚೊ ಅಧಿಕಾರ್ ಆಸಾ. ಸಾರ್ವಜನಿಕ್ ಹಿತಾಸಕ್ತೆಚೊ ವಿಷಯ್ ಶಾಸಕಾಂಗ್, ಕಾರ್ಯಾಂಗ್ ವ ನ್ಯಾಯಾಂಗಾಕ್ ಸಂಬಂಧಿತ್ ಜಾವ್ನಾಸ್ಚೆತ್. ಸಾರ್ವಜನಿಕ್ ಶಾಂತಿ ಕದ್ಯೊಂಕ್

**ಧ್ವೇಷಿ ಆರ್. ಸಿ ಕೋಶ್ಲ**

ಕಾರಣ್ ಜಾಂವ್ಚೆಂ ಖಂಚೆಂಯ್ ಘಟನ್ ತನ್ವೆ ಆಯೋಗ್ ರಚುಂಕ್ ಕಾರಣ್ ಜಾವ್ನಾಸ್ತಾ. ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರಾಂಚೊ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ್, ಕಾನೂನಾಂನಿ ಸುಧಾರಣ್ ಹಾಡ್ಚ್ಯಾಕ್, ನ್ಯಾಯಾಂಗ್ ಆಡಲ್ಯಾ ವಿಶಿಂ ತನ್ವೆ ಆಯೋಗ್ ರಚ್ತಾತ್.

ರಾಜ್ಯಾಕ್ ಸಂಬಂಧಿತ್ ವಿಷಯಾಂನಿ ರಾಜ್ಯ್ ಸರ್ಕಾರಾನ್ ತನ್ವೆ ಆಯೋಗ್ ರಚ್ಲಲ್ಲ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾರ್ ಕೇಂದ್ರ್ ಸರ್ಕಾರಾನ್ ಆಪ್ಲೆಚ್ ಆಯೋಗ್ ರಚನ್ ಕರ್ಚೆತ್‌ಗಿ? ಹ್ಯಾ ವಿಶಿಂ 1978ಚ್ಯಾ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರಾಚೆ ಕೇಜಿಂತ್ ಆದೇಶ್ ದಿವ್ನ್ ಭಾರತಾಚಿ ಸುಪ್ರೀಮ್ ಕೋಡ್ತ್ ಸಾಂಗ್ತಾ: ಅಸಲೆಂ ತನ್ವೆ ಆಯೋಗಾಚೆಂ ರಚನ್ ಕೇಂದ್ರ್-ರಾಜ್ಯ್ ಸಂಬಂಧಾಂತ್ ಅತಿಕ್ರಮಣ್ ಜಾಯ್ನಾ. ಸರ್ಕಾರಾಕ್ ಸೂಕ್ತ್ ಮ್ಹಣೊನ್ ದಿಸ್ಚೆ ರಿತಿನ್ ಪರಿಹಾರಾಚಿಂ ಸೂತ್ರಾಂ ವಾಪರುಂಕ್ ಹೆಂ ಉಪ್ಕಾರ್ತಾ ಮ್ಹಣ್ತಾ ಸುಪ್ರೀಮ್ ಕೋಡ್ತ್.

**45. ತಾಕಿದ್/ಸಮನ್ಸ್ (Summons)**

ಸಿವಿಲ್ ಕೋಡ್ತ್ ಆಪ್ಣಾ ಹುಜ್ಜಿಂ ದಾಖಲ್ ಕೆಲ್ಲೆ ಕೇಜಿಚ್ಯಾ ಪ್ರತಿವಾದಿಕ್ ನಿರ್ಧಾರ್ ಕೆಲ್ಲಾ ದಿಸಾ ಕೊಡ್ತಿಕ್ ಹಾಜರ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ಆನಿ ತಾಚೆಂ ಲಿಖಿತ್ ಸ್ಪೆಟ್‌ಮೆಂಟ್ ಕೊಡ್ತಿಕ್ ದಾಖಲ್ ಕರ್ಚ್ಯಾಕ್ ತಾಕಿದ್ ದಿತಾ. ಪ್ರತಿವಾದಿನ್ ಕೊಡ್ತಿಕ್ ಕಡ್ಡಾಯೆನ್ ಹಾಜರ್ ಜಾಯ್ಚ್ಯಾ ಮ್ಹಣ್ ನಾ. ಪುಣ್ ಪ್ರತಿವಾದಿ ಕೊಡ್ತಿಕ್ ಹಾಜರ್ ಜಾಯ್ನಾ ತರ್ ಜುಲ್ಮಾನ್ ಜಾವ್ನ್ ಏಕಪಕ್ಷೀಯ್ ಆದೇಶ್ ಕರ್ತಾತ್.

ವಾದಿ ವ ಪ್ರತಿವಾದಿ ತರ್ಫೆನ್ ಸಾಕ್ಸ್ ದಿಂವ್ಕ್ ತಾಕಿದ್/ಸಮನ್ಸ್ ಧಾಡ್ಲಾಂ ಪುಣ್ ಸಾಕ್ಸ್ ದಿಂವ್ಚಿ ವ್ಯಕ್ತಿ ಕೊಡ್ತಿಕ್ ಹಾಜರ್ ಜಾಯ್ನಾ ತರ್ ತಾಕಾ ಒತ್ತಡ್ ಘಾಲುಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾ. ತ್ಯೆ ಸಾಕ್ಸಿಚಿ ಹಾಜ್ಜಿ ಜರೂರ್ ಗರ್ಜ್ ಆಸಾ ಮ್ಹಣೊನ್ ಕೇಜಿಚಿ ವಾದಿ ವ ಪ್ರತಿವಾದಿ ಕೊಡ್ತಿಕ್ ಸಾಂಗ್ತಾತ್ ತರ್, ಕೋಡ್ತ್ ಮುಖ್ಲೆಂ ಮೇಟ್ ಜಾವ್ನ್ ತ್ಯೆ ಸಾಕ್ಸಿಚಿ ಆಸ್ತ್-ಬದಿಕ್ ಜಪ್ತ್ ಕರುಂಕ್ ಆದೇಶ್ ದಿತಾ. ಕೊಡ್ತಿ ಥಾವ್ನ್ ಸಮನ್ಸ್ ಮೆಳ್ತಲ್ಲ್ಯೆ ಸಾಕ್ಸಿಕ್ ಸಾಕ್ಸ್ ಜಾವ್ನ್ ಪ್ರಮಾಣ್ ದಿಂವ್ಕ್ ಖುಶಿ ನಾ ತರ್, ತ್ಯೆ ಸಾಕ್ಸಿನ್ ಕೇಜಿಚ್ಯಾ ವಾದಿ ವ ಪ್ರತಿವಾದಿಕ್ ತಿಳ್ಸುನ್ ಆಪ್ಲೆ ಸಾಕ್ಸ್ ದಿಂವ್ಚ್ಯಾಕ್ ಮಾಘ್ ಕರಿಜಯ್ ಮ್ಹಳಿ ವಿನಂತಿ ಕರಿಜಯ್.

ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಕೇಜಿಂನಿ ಆರೋಪಿಕ್ ಕೊಡ್ತಿ ಥಾವ್ನ್ ಸಮನ್ಸ್ ಆಯ್ಲಾರ್ ಆರೋಪಿನ್ ಹಾಜರ್ ಜಾಯ್ನಾಸ್ತಾಂ ಚುಕಾರಿ ಮಾರುಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾ. ಆರೋಪಿ ಕೊಡ್ತಿನ್ ದಿಲ್ಲೆ ತಾಕಿದ್/ಸಮನ್ಸ್ ಮರ್ಯಾದ್ ದಿನಾ ತರ್ ಕೋಡ್ತ್ ತ್ಯಾ ಆರೋಪಿ ವಿರೋಧ್ ವಾರಂಟ್ ಜ್ಯಾರಿ ಕರ್ತಾ ಆನಿ ಪೊಲಿಸಾಂಕ್ ತ್ಯಾ ಆರೋಪಿಕ್ ಕೊಡ್ತಿ ಹುಜ್ಜಿಂ ಹಾಜರ್ ಕರುಂಕ್ ಫರ್ಮಾಯ್ತಾ. ಆರೋಪಿ ಚುಕಾರಿ ಮಾರ್ತಾ

**ಕಾನೂನ್ ಜ್ಞಾನಕೋಶ**

ಮುಳ್ಳೆ ಕೊಡ್ಡೆಕ್ ಸಮ್ಬಲ್ಯಾರ್ ತ್ಯಾ ಆರೋಪಿಚಿ ಆಸ್ತ್-ಬದಿಕ್ ಜಪ್ತ್ ಕರ್ನ್ ಕೊಡ್ಡಿಚ್ಯಾ ಸ್ವಾಧೀನ್ ದಿಂವ್ಕ್ ಕೋಡ್ತ್ ಫರ್ಮಾಯ್ತಾ. ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಕೇಜಿಂನಿ ಸಾಕ್ಸಿಂಚಿ ಪಟ್ಟಿ ಸರ್ಕಾರಿ ಅಭಿಯೋಜಕ್ ಕೊಡ್ಡಿಕ್ ದಿತಾ. ಖಂಚಿಯ್ ಸಾಕ್ಸಿ ಕೊಡ್ಡಿನ್ ಧಾಡ್ಲಿ ತಾಕಿದ್/ಸಮನ್ಯಾಕ್ ಹಾಜರ್ ಜಾಯ್ನಾ ಆನಿ ತಾಚಿ ಹಾಜ್ತಿ ಗರ್ಜೆಚಿ ಮುಣೊನ್ ಸರ್ಕಾರಿ ಅಭಿಯೋಜಕ್ ಕೊಡ್ಡಿಕ್ ಸಾಂಗ್ತಾ ತರ್, ಕೋಡ್ತ್ ತ್ಯೆ ಸಾಕ್ಸಿಕ್ ವಾರಂಟ್ ಜ್ಯಾರಿ ಕರ್ನ್ ಪೋಲಿಸಾಂಕ್ ತ್ಯೆ ಸಾಕ್ಸಿಕ್ ಕೊಡ್ಡಿಕ್ ಹಾಜರ್ ಕರುಂಕ್ ಫರ್ಮಾಯ್ತಾ.

**46 ದಿವಾಳಿಪಣ್ (Insolvency)**

ಪಯ್ಲೆ ರೀಣ್ ಘೆತ್ಲಲ್ಯಾನ್ ವ ರೀಣ್ ದಿಲ್ಲಾನ್ ದಿವಾಳಿಪಣ್ ಘೋಷಣ್ ಕರ್ಚ್ಯಾಕ್ ಕೊಡ್ಡಿಕ್ ಅರ್ಜಿ ದಿಲ್ಲಾ ವಖ್ತಾ, ಕೊಡ್ಡಿಕ್ ಸೂಕ್ತ್ ಮುಣ್ ದಿಸ್ಲಾನ್, ದಿವಾಳಿ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾಚಿ ಆಸ್ತ್ ಸ್ವಾಧೀನ್ ಕರುಂಕ್ ಕೋರ್ಟ್ ರಿಸೀವರಾಕ್ ನೇಮಕ್ ಕರ್ತಾ. ದಿವಾಳಿ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾಚಿ ಆಸ್ತ್ ಸ್ವಾಧೀನ್ ಕರುಂಕ್ ಕೋರ್ಟ್ ರಿಸೀವರಾ ಸಾಮ್ಬಾರ್ ಆಪ್ಣಾಕ್ ದೆವೆಂ ಬಾಕಿ ಆಸಾ ಮುಳ್ಳೆಂ ರುಜು ಕರ್ನ್ ದಾಕಯ್ಚಯ್.

ಕೋರ್ಟ್ ರಿಸೀವರಾನ್ ದಿವಾಳಿ ಜಾಲ್ಲ್ಯೆ ವ್ಯಕ್ತಿನ್ ಫಾರಿಕ್ ಕರುಂಕ್ ಆಸ್ಲೆಂ ದೆವೆಂ ಲೇಖ್ ಕೆಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್, ತಾಚ್ಯೆ ಸ್ವಾಧೀನ್ ಆಸ್ತಿ ಆಸ್ತ್-ಬದಿಕ್ ವಿಕೈತ್ ಆನಿ ವಿಕ್ರೊ ಜಾವ್ನ್ ಮೆಳ್‌ಲ್ಲಾ ಪಯ್ಲಾಂನಿ ಪಯ್ಲೆಂ ದಿವಾಳಿ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾಚ್ಯಾ ಕಾಮಾಗಾರಾಂಚೊ ಸಾಂಬಾಳ್, ದುಸ್ರೆಂ ಸರ್ಕಾರಾಕ್ ಬಾಕಿ ಆಸ್ಲೆಂ ಟೇಕ್ಸ್, ಉಪ್ರಾಂತ್ ಆಸ್ತ್ ಅಡವ್ ಫಾಲ್ಲ್ಯಾಂಚೆ ರಿಣಾಚೆ ಪಯ್ಲೆ ದಿಜಯ್. ಕೋರ್ಟ್ ರಿಸೀವರಾನ್ ಗರ್ಜ್ ಆಸ್ಲಾನ್, ತಿ ಆಸ್ತ್ ವಾಂಟೆ ಕರ್ನ್ ರೀಣ್ ಫಾರಿಕ್ ಕರುಂಕ್ ಕೊಡ್ಡಿನ್ ನೇಮಕ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ರಿಸೀವರಾಕ್ ಅಧಿಕಾರ್ ಆಸಾ.

ದಿವಾಳಿಪಣ್ ಮುಣ್ ಘೋಷಣ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯೆ ವ್ಯಕ್ತಿಂ/ವ್ಯಕ್ತಿನ್ ಹೊಗ್ಡಾವ್ನ್ ಘೆಂವ್ಚಿಂ ನಾಗರಿಕ್ ಹಕ್ಕಾಂ ಹ್ಯಾ ಪರಿ ಆಸಾತ್:

1. ಚುನಾವಾಕ್ ಅಭ್ಯರ್ಥಿ ಜಾಂವ್ಕ್ ನಾ ಆನಿ ಮತದಾನ್ ಕರುಂಕ್ ನಾ.
2. ಸಾರ್ವಜನಿಕ್ ಹುದ್ದೊ ಆಪ್ಣಾಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್ನಾ. ತಸಲೊ ಹುದ್ದೊ ಆಸ್ಲಾರ್ ತೊ ಸೊಡಿಜಯ್.
3. ಖಂಚಿಯ್ ಕರಾರ್ ವ ಸೊಲ್ಲೊ ಕರ್ಚೆಂ ಆಡ್ಲಾರ್ಲಾಂ.

ದಿವಾಳಿಪಣ್ ಘೋಷಣ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯೆ ವ್ಯಕ್ತಿಚಿ ಚೂಕ್ ನಾ ಮುಣೊನ್ ಕೊಡ್ಡಿಕ್ ಕಳೊನ್ ಆಯ್ಲಾರ್, ತ್ಯೆ ವ್ಯಕ್ತಿಕ್ ದಿವಾಳಿಪಣಾ ಧಾವ್ನ್ ಸುಟ್ಕಾ (discharge) ಮೆಳ್ತಾ ಆನಿ ಹ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾರ್ ನಷ್ಟ್ ಜಾಲ್ಲಿಂ ನಾಗರಿಕ್ ಹಕ್ಕಾಂ ಪರ್ತ್ಯಾನ್ ತ್ಯಾ ವ್ಯಕ್ತಿಕ್ ಲಾಭ್ತಾತ್. ಪುಣ್, ತ್ಯೆ ವ್ಯಕ್ತಿನ್ ಹೊಗ್ಡಾಯಿಲ್ಲೊ ಸಾರ್ವಜನಿಕ್

ಹುದ್ದೊ ಪಾಟಿಂ ಮೆಳಾನಾ.

**47. ದುರುದ್ದೇಶ್‌ಪೂರಿತ್/ನಾಲಿಸಾಯೆಚಿಂ ಕೃತ್ಯೆಂ ಆಧಾರ್‌ಲ್ಲಾ ವಿರುದ್ಧ್ ವ್ಯಾಜ್ಯ್/ಕ್ರಮ್ (M alicious Prosecution)**

ದುರುದ್ದೇಶ್‌ಪೂರಿತ್ ವ್ಯಾಜ್ಯಾಂತ್ ದೋನ್ ರಿತಿಂಚೊ ಪರಿಹಾರ್ ಆಪ್ಣಾವ್ಯೆತ್. ಪಯ್ಲೆಂ: ದುರುದ್ದೇಶ್ ವ್ಯಾಜ್ಯ್ ದಾಖಲ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯೆ ವ್ಯಕ್ತಿಕ್ ದಂಡಾನಾರ್ಹ್ ಶಿಕ್ಷಾ ದಿವ್ಯೆತ್. ದುಸ್ರೆಂ: ಬಲಿಪಶು ಜಾಲ್ಲ್ಯೆ ವ್ಯಕ್ತಿನ್ ದುರುದ್ದೇಶ್‌ಪೂರಿತ್ ವ್ಯಾಜ್ಯ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯೆ ವ್ಯಕ್ತಿಚೆರ್ ಕೇಜ್ ದಾಖಲ್ ಕರ್ನ್ ಆಪ್ಣಾಚೊ ಮಾನ್‌ನಷ್ಟ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾಕ್ ಪರಿಹಾರ್ ದಿಜಯ್ ಮುಣೊನ್ ಕೊಡ್ಡಿಂತ್ ಮಾಗ್ಣೆ ಕರ್ತೆತ್. ಮರ್ಯಾದ್ ಕಾಡ್ಲಾ ವ ಮಾನ್‌ನಷ್ಟ್ ಕೆಲಾ ಮುಳ್ಳೆಂ ರುಜು ಕೆಲ್ಯಾ ಶಿವಾಯ್ ದುರುದ್ದೇಶ್ /ನಾಲಿಸಾಯೆಚಿಂ ಕೃತ್ಯೆಂ ಆಧಾರ್ಲಾಂ ಮುಣೊಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾ. ಮಾನ್‌ನಷ್ಟ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯೆ ವ್ಯಕ್ತಿ ವಿರೋಧ್ ದಾಖಲ್ ಕೆಲ್ಲೊ ವ್ಯಾಜ್ಯ್ ಕೊಡ್ಡಿಂತ್ ತ್ಯೆ ವ್ಯಕ್ತಿಕ್ ಸುಟ್ಕಾ ದಿಲ್ಯಾ ಮುಳ್ಳೆಂ ಕಾರಣ್ ದಿವ್ನ್ ಆಪುಣ್ ಮಾನ್‌ನಷ್ಟ್ ದಿಂವ್ಕ್ ಜವಾಬ್ದಾರ್ ನ್ಹಯ್ ಮುಣೊಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾ. ಹಾಜರ್ ಕೆಲ್ಲೆ ದಾಖ್ಲೆ ಸಿವಿಲ್ ಕೊಡ್ಡಿನ್ ಪರಿಶೀಲನ್ ಕರ್ನ್, ಸಾಕ್ಸಿ ವರವ್ನ್ ಪಳೆವ್ನ್ ನಾಲಿಸಾಯೆಚಿಂ ಕೃತ್ಯೆಂ ಆಧಾರ್‌ಲ್ಲೊ ವ್ಯಕ್ತಿ ಮಾನ್‌ನಷ್ಟ್ ದಿಂವ್ಕ್ ಬಾಧ್ಯ್ ವ ನ್ಹಯ್ ಮುಳ್ಳೆಂ ನಿರ್ಧಾರ್ ಕರಿಜಯ್.

**48. ದೇಶ್‌ದ್ರೋಹ್ (Sedition)**

ಭಾರತಾಚಿಂ ಸಂವಿಧಾನ್ ತಾ.26-01-1950ವೆರ್ ಅಸ್ತಿತ್ವಾಕ್ ಆಯ್ಲಾಂ. ಭಾರತಾಚಿಂ ಸಾರ್ವಭೌಮತ್ವ್ ನಾಗರಿಕಾಂಚ್ಯಾ/ಲೊಕಾಚ್ಯಾ ನಿಯಂತ್ರಣಾರ್ ಮುಳ್ಳಾರ್ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಆನಿ ಕಾರ್ಯಾಂಗ್ ದ್ವಾರಿಂ, ರಾಷ್ಟ್ರಾಧ್ಯಕ್ಷ್ ಆನಿ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಳ್ ದ್ವಾರಿಂ ಕ್ರಮ್ ವ್ಯವಸ್ಥಾ ಕಾರ್ಯವ್ಯಸ್ಥ್ ಜಾತಾ. ಭಾರತಾಚಿಂ ರಾಯಾಳ್ಪಣ್ ಭಾರತ್ ರಾಷ್ಟ್ರ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಚ್ಯಾ ಸರ್ಕಾರಾಚೆರ್ ರೂಪಿತ್ ಜಾಲಾಂ. ತ್ಯಾ ದೆಕುನ್ ಸರ್ಕಾರಾ ವಿರೋಧ್ ಝುಜ್ ಕರ್ಚೆಂ ಮುಳ್ಳಾರ್ ಸಂವಿಧಾನಾಚಿಂ ಮೂಳ್‌ತತ್ವ್ ಜಾವ್ನಾಸ್ಚ್ಯಾ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ವಿರೋಧ್ ಝುಜ್ ಕರ್ಚೆಂ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಏಕ್ ಸರ್ಕಾರ್ ಕಾಡ್ನ್ ಉಡಂವ್ಕ್, ಸರ್ಕಾರಾಕ್ ಅಕ್ಮಾನ್-ತಿರಸ್ಕಾರ್ ಆಸಾ ಕರ್ಚೆಂ ಭಾರತಾಚ್ಯಾ ಸಾರ್ವಭೌಮತ್ವ್ ರಾಯಾಳ್‌ಪಣಾಕ್ ಧಗೊ ದಿಂವ್ಚೊ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಹಾಂಗಾಸರ್ ಉದ್ದೇಶ್ ಆಸ್ತಾ ಕಿ, ಭಾರತಾಚಿಂ ಸಾರ್ವಭೌಮ್ ಗಣರಾಜ್ಯ್ ಆಸ್ಲೆಂ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರ್ ವ ರಾಜ್‌ಸತ್ತಾ ರಿತಿನ್ ಬದಲಾವಣ್ ಕರ್ಚ್ಯಾಕ್ ಆನಿ ಹೆಂ ದೇಶ್‌ದ್ರೋಹ್ ಕೃತ್ಯೆಂ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

**ಕಾನೂನ್ ಜ್ಞಾನಕೋಶ**

ಸರ್ಕಾರಾಚ್ಯಾ ವಿರೋಧ್ ವಿಮರ್ಸೊ ಯಾ ಖೊಡ್ ಕಾಡ್ಲೆಂ ವಿಶೇಷ್ ರಿತಿನ್ ಜಾವ್ನಾಸ್ಲಾರಿ ಹ್ಯಾ ಕೃತ್ಯಾಕ್ ದೇಶ್‌ದ್ರೋಹ್ ಮ್ಹಣೊಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾ. ಹ್ಯೆ ರಿತಿಚೆಂ ಕೃತ್ಯೆಂ ಆಧಾರ್‌ಲ್ಲಾ ಸಬಾರಾಂಕ್ ಸ್ವತಂತ್ರ ಚಳ್ಳೆಳೆ ವೆಳಿಂ ಜೈಲಾಕ್ ಧಾಡ್ಲಾಂ. ತವಳ್ಚ್ಯಾ ಚಳ್ಳೆಳೆಗಾರಾಂನಿ ಭಾರತಾಚೆಂ ಆಡಳ್ತೆಂ ಬ್ರಿಟಿಷಾಂಚ್ಯಾ ಹಾತಾಂತ್ಲೆಂ ಆಮ್ಚ್ಯಾಚ್ ಗಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಲೊಕಾಚೆ ಹಾತಿಂ ಹಸ್ತಾಂತರ್ ಕರ್ಚ್ಯಾಕ್ ಮಾಗ್ಣೆ ಕೆಲ್ಲೆಂ. ಹ್ಯೆ ರಿತಿಚಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಆಯ್ಲಾ ಕಾಳಾರ್ ನಾ. ಅಭಿಪ್ರಾಯ್ ಪ್ರಗಟ್ ಕರ್ಚೆಂ ನಾಗರಿಕಾಂಚೆಂ ಸಂವಿಧಾನ್‌ಬದ್ಡ್ ಮೂಳ್‌ಭೂತ್ ಹಕ್ಕ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಸರ್ಕಾರಾಚ್ಯಾ ಆಡಳ್ತಾ ವಿಶಿಂ ನಿಂದಾ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ವಖ್ತಾ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತ ಸ್ವತಂತ್ರ ರದ್ದ್ ಕರ್ಚೆಂ ವ ನಿರ್ಬಂಧ್ ಕರ್ಚೆಂ ಸಾಕೆಂ ನ್ಹಯ್.

**49. ದೆವಾಚೆಂ ನಿರ್ಮೋಣೆ (Act of God)**

ದೆವಾಚೆಂ ನಿರ್ಮೋಣೆ ಮನ್ಶಾಚೆ ಚಿಂತ್ನಾ-ಸಕ್ತೆ ಭಾಯ್ಲೆಂ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ದುಕೊಳ್, ಅನಾಹುತಾಂ ಪಾಕೃತಿಕ್ ಸಕ್ತೆ ವರ್ವಿಂ ಜಾಂವ್ಚಿಂ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್. ಓಂ ಸುರ್ಯೊ, ವಾರೆಂ ಭುಂಯ್ಚ್ಯಾ ಶರ್ಧಾಂ/ನಿಯಮಾಂಚೆರ್ ಆಧಾರಿತ್ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್. ಭುಂಯ್ಚ್ಯಾಂಪ್, ದರ್ಯಾಚಿಂ ಉದ್ಯಾ-ಲ್ಹಾರಾಂ, ಆವ್, ದರ್ಯಾ ಭಿತರ್ಲಿ ವೀಚ್-ಸಕತ್, ಸುನಾಮಿ ವಾರೆಂ-ವಾದಾಳ್ ಅಸಲಿಂ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ್ ಲಕ್ಷಣಾಂ ಪಯ್ಲೆಂಚ್ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ್ ಜಾವ್ನ್ ಸಾಂಗೊಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾ.

ಅಸಲ್ಯಾ ಅನಾಹುತಾಂ ವರ್ವಿಂ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾ ನಷ್ಟಾಂಕ್ ಕೊಣಾಕ್‌ಯಿ ವಾ ಖಿಂಚ್ಯಾಯ್ ದೆಶಾಕ್ ಜವಾಬ್ದಾರ್ ತರಾಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್ನಾ. ಪುಣ್ ಏಕಾ ರಾಷ್ಟ್ರಾಚಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಜಾವ್ನಾಸಾ ಚಡಿತ್ ಲುಕ್ಸಾಣ್ ಜಾಯ್ನಾಶೆಂ ಉಪಾಯ್ ಸೊಧ್ಚೊ ವ ನಷ್ಟ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾಂಕ್ ಪುನರ್-ವಸ್ತೆಚಿ ವ್ಯವಸ್ಥಾ ಕರ್ಚಿ.

ತ್ಯಾ ದೆಕುನ್‌ಚ್ ಆಜ್‌ಕಾಲ್ ರಾಷ್ಟ್ರಾಂ ಅನಾಹುತ್/ಆಪತ್ಕಾಲ್ ಫಂಡ್ ಆಸಾ ಕರ್ತಾತ್ ಆನಿ ನಷ್ಟ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾಂಕ್ ಪರಿಹಾರ್ ಒದ್ಗಾಯ್ತಾತ್. 'ಸಿವಿಲ್ ಕಾನೂನ್' ಪ್ರಕಾರ್ ದೆವಾಚ್ಯಾ ನಿಯಮಾಂಕ್ ಕೊಣಾಕ್‌ಯಿ ಜವಾಬ್ದಾರ್ ತರಾಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್ನಾ. ಪುಣ್ ಕೊಣ್‌ಯಿ ಮನಿಸ್ ಖಿಂಚೆಂಯ್ ಬಾಂಧಪ್ ವ ರೂಕ್ ದುಸ್ರ್ಯಾಂಕ್ ನಷ್ಟ್ ಜಾಂವ್ಚೆ ರಿತಿರ್ ಉಮ್ಕಳಾವ್ನ್ ದವರ್ತಾ ತರ್ ಆನಿ ಪಾಕೃತಿಕ್ ವಿಕೋಪಾ ವರ್ವಿಂ ಕೊಣಾಕ್‌ಯಿ ನಷ್ಟ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ತಸಲೊ ವ್ಯಕ್ತಿಚ್ ತ್ಯಾಚ್ ಘಟನಾಚೊ 'ಜವಾಬ್ದಾರಿ ವ್ಯಕ್ತಿ' ವೊರೊವ್ತಾ.

ಪ್ರಸ್ತುತ್ ಇನ್ಸೂರೆನ್ಸ್ ಕಂಪೆನಿ ದೆವಾಚ್ಯಾ ನಿರ್ಮೋಣ್ಯಾ ನಿಮ್ತಿಂ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾ ನಷ್ಟಾಂಕ್, ಪರಿಹಾರ್ ಲಾಭಂವ್ಚ್ಯಾಕ್ ಆಯ್ತೊ ಆಸಾತ್. ತಾಂಕಾಂ ಹ್ಯಾ ಇನ್ಸೂರೆನ್ಸ್ ಪೊಲಿಸಿಂಕ್ ದಿಂವ್ಕ್ ಆಸ್ಚೆ ಪಯ್ಲೆ ದಿಲ್ಯಾರ್, ತ್ಯೊ ಕಂಪೆನಿ ರಿಸ್ಕ್ ಘೆಂವ್ಕ್ ತಯಾರ್ ಆಸಾತ್.

**50. ದೇಶಾಚೊ ವ್ಯವಹಾರ್ (Affairs of State)**

ಸರ್ಕಾರಾಕ್ ಸಂಬಂಧಿತ್ ಹರ್ಯೆಕಾ ವಿಷಯಾಕ್ ದೇಶಾಚೊ ವ್ಯವಹಾರ್ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಹೆ ವಿಷಯ್ ರಾಜ್ಯಾಂಗ್, ಕಾರ್ಯಾಂಗ್ ಆನಿ ನ್ಯಾಯಾಂಗ್ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾವಿಶಿಂ ಜಾವ್ನಾಸ್ಲೆತ್. ತೆ ಸರ್ಕಾರಿ ನವ್ಯರಾಂಚ್ಯಾ ಹರ್ಯೆಕಾ ಆಡಳಿತಾತ್ ಕಾರ್ಯ-ವಿಧಾನಾವಿಶಿಂ ಜಾವ್ನಾಸ್ತಾತ್. ದೇಶ್‌ರಕ್ಷಣ್ ಆನಿ ಭಾಯ್ಲ್ಯಾ ಗಾಂವ್ಚ್ಯಾ ವ್ಯವಹಾರಾಚೊ ವಿಷಯ್, ದೇಶಾಚ್ಯಾ ವ್ಯವಹಾರಾಂ ಅಧೀನ್ ಯೆತಾತ್. ದೇಶಾನ್ ಆನಿ ತಾಚ್ಯಾ ಹರ್ಯೆಕಾ ಎಜ್ಜಿಂನಿ ಕೆಲ್ಲೊ ವ್ಯವಹಾರ್ ಸಾರ್ವಜನಿಕಾಂಕ್ ಉಗ್ಡೊ ಆಸ್ತಾ. ಖಿಂಚೊ ವಿಷಯ್ ಒಫೀಶಿಯಲ್ ಸೀಕ್ರೆಟ್ ಕಾನೂನಾಚೆ ಪರಿಧಿ ಭಿತರ್ ಯೆತಾಗಿ, ತಸಲೊ ವಿಷಯ್ ಸಾರ್ವಜನಿಕಾಂಕ್ ಉಗ್ಡೊ ಆಸಾನಾ. ಕೊಡ್ಡಿನ್ ಖಿಂಚೆಂಯ್ ಏಕ್ ದಸ್ತಾವೇಜ್ ಆಪ್ಣಾ ಹುಜ್ಜಿಂ ಹಾಜರ್ ಕರಿಜಯ್ ಮ್ಹಣ್ ಸಾಂಗ್ಲಾರ್, ಹೆಂ ದಾಕವ್ಯೆತ್‌ಗಿ ವ ನಾ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಕೊಡ್ಡಿಚ್ಯಾ ನಿರ್ಧಾರಾಕ್ ಸೊಡ್‌ಲ್ಲೆಂ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ತ್ಯಾ ದೆಕುನ್, ಕೋಡ್ಡ್ ತೆಂ ದಸ್ತಾವೇಜ್ ಪಳೆಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್, ತೊ ದಾಕೊ ಸಾಕ್ ಜಾವ್ನ್ ಮಾಂದುನ್ ಘೆಜಯ್ ವ ನಾಕಾ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಇತ್ಯರ್ಥ್ ಕರ್ತಾ.

ಮಾಹೆತ್ ಹಕ್ಕ್ ಕಾನೂನ್ ಜ್ಯಾರಿಯರ್ ಆಯ್ಲಾ ಉಪ್ರಾಂತ್, ದೇಶಾಚ್ಯಾ ಹರ್ಯೆಕಾ ವ್ಯವಹಾರಾವಿಶಿಂ ಮಾಹೆತ್ ವಿಚಾರುಂಕ್ ಸಾರ್ವಜನಿಕಾಂಕ್ ಅಧಿಕಾರ್ ಆಸಾ ಕೆಲಾ. ದೇಶಾಚ್ಯಾ ವ್ಯವಹಾರಾ ಬಾಬಿನ್, ಖಿಂಚೊಯ್ ವಿಷಯ್ ಬಹಿರಂಗ್ ಕರ್ತೆಗಿ ವ ನಾ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ತ್ಯಾ-ತ್ಯಾ ರಾಜ್ಯಾಚ್ಯಾ ಆನಿ ದೇಶಾಚ್ಯಾ ಆನಿ ಮಾಹೆತ್ ಕಮಿಶನರ್ ಚ್ಯಾ ಅಧಿಕಾರಾ ವ್ಯಾಪ್ತೆಕ್ ಯೆತಾ ಆನಿ ತೊ ತೀರ್ಮಾನ್ ಘೆತಾ.

ಮಾಹೆತ್ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಾ ಪ್ರಕಾರ್ ಕೆಬಿನೆಟಾನ್ (ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲ್) ದೇಶಾಚ್ಯಾ ಅಧ್ಯಕ್ಷಾಕ್ ಶಿಫಾರಸ್ ಕೆಲ್ಲೆ ವಿಷಯ್, ಸಾರ್ವಜನಿಕಾಂಕ್ ಒದಗ್ಗೆಯೆತ್. ಪುಣ್, ಖಿಂಚೆ ವಿಷಯ್ ಇತ್ಯರ್ಥಾಕ್ ಬಾಕಿ ಆಸಾತ್, ತಸಲೆ ವಿಷಯ್ ಬಹಿರಂಗ್ ಕರುಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾ.

**51. ದೊಡಿ/ದೊಡ್ಡಿ ಶಿಕ್ಷಾ (Double Punishment)**

ಏಕೆ ವ್ಯಕ್ತಿಚೆರ್, ಏಕಾ ಅಪ್ರಾಧಾಕ್, ಏಕಾ ವರ್ನಿಂ ಚಡ್ ಪಾವ್ಲಿಂ ಕೊಡ್ತಿಂತ್ ವ್ಯಾಜ್ ಚಲಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್ನಾ ಆನಿ ತ್ಯೆ ವ್ಯಕ್ತಿಕ್/ಆರೋಪಿಕ್ ಕೊಡ್ತಿಂತ್ ಏಕಾ ಗುನ್ಯಾಂವಾಕ್ ಏಕೆ ಶಿಕ್ಷಾ ಮಾತ್ ದಿವ್ತಾ. ಏಕೆ ವಾಹನ್ ಚಾಲಕ್, ಮಾರ್ಗಾರ್ ಚಲೊನ್ ವೆಚ್ಯಾ ವ್ಯಕ್ತಿಕ್, ವಾಹನ್ ಆದ್ಯಾವ್ನ್ ತ್ಯಾ ಅಪ್ರಾಧಾಂತ್ ಚಲೊನ್ ವೆಚಿ ವ್ಯಕ್ತಿ ಮರಣ್ ಪಾವ್ತಾ ತರ್, ವಾಹನ್ ಚಾಲಕಾಕ್ ಕೊಡ್ತಿಂತ್ ತಾಣೆ ವಿಪ್ರೀತ್ ವೆಗಾನ್ ವಾಹನ್ ಚಲಾವಣ್ ಕೆಲೆಂ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾಕ್ ಏಕೆ ಶಿಕ್ಷಾ ಆನಿ ತ್ಯಾ ವೆಗಾನ್

**ಕಾನೂನ್ ಜ್ಞಾನಕೋಶ**

ಚಾಲನ್ ಕೆಲ್ಯಾನ್, ವ್ಯಕ್ತಿ ಮರಣ್ ಪಾವ್ಲಾ ಮ್ಹಣೊನ್ ಆನ್ಯೇಕ್ ಶಿಕ್ಷಾ ದಿವ್ನ್ ದಂಡಿತ್ ಕರುಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾ.

ತೈಚ್‌ಪರಿಂ ಎಕೆ ವ್ಯಕ್ತಿಲಾಗಿಂ, ಲೈಸನ್ಸ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲಿ ಬಂದೂಕ್ ಆಸಾ ಮ್ಹಣ್, ಕೊಡ್ತಿಂತ್ ತೈ ವ್ಯಕ್ತಿಕ್ ಲೈಸನ್ಸ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲಾ ಅಪ್ರಾದಾಕ್ ಏಕ್ ಶಿಕ್ಷಾ ಆನಿ ಪರ್ವಣ್ಣಿ ನಾಸ್ತಾಂ ಬಂದೂಕ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಾ ಕಾರಣಾಕ್, ಆನ್ಯೇಕ್ ಶಿಕ್ಷಾ ದಿಂವ್ನ್ ಜಾಯ್ನಾ.

ಖಿಯುರ್ ಎಕಾ ಅಪ್ರಾದಾಂತ್ ದೋನ್ ಗುನ್ಯಾಂವ್ ಆಸಾತ್‌ಗಿ, ತವಳ್ ತ್ಯಾ ಅಪಾದ್ಯಾಕ್ ವಿವಿಂಗಡ್ ದೋನ್ ಶಿಕ್ಷಾ ದಿವ್ತೆ. ಏಕ್ ವ್ಯಕ್ತಿ ಗುಟ್ಟಳ್ ಕರ್ನ್ ಗುನ್ಯಾಂವ್ ಆಧಾರ್ತಾ; ತವಳ್ ಕೊಡ್ತಿಂತ್ ವ್ಯಾಜ್ಯಾಂತ್ ತೈ ವ್ಯಕ್ತಿನ್ ಗುಟ್ಟಳ್ ಕರುಂಕ್ ನಾ; ಪುಣ್ ಗುನ್ಯಾಂವ್ ಆಧಾರ್ಲಾ ಮ್ಹಣೊನ್ ತೀರ್ಮಾನ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ತೈ ವ್ಯಕ್ತಿಕ್ ಗುನ್ಯಾಂವ್ ಆಧಾರ್‌ಲ್ಲಾಕ್ ಮಾತ್ ಶಿಕ್ಷಾ ಜಾತಾ. ತಶೆಂಚ್ ತೈ ವ್ಯಕ್ತಿನ್ ಗುಟ್ಟಳ್ ಕರ್ನ್ ಗುನ್ಯಾಂವ್ ಆಧಾರ್ಲಾ ಮ್ಹಣೊನ್ ಕೊಡ್ತಿನ ಮಾನುನ್ ಘೆತ್ಲಾರ್ ತಸಲ್ಯಾ ಆರೋಪಿಕ್ ದೋನೀ ಗುನ್ಯಾಂವಾಂಕ್ ಶಿಕ್ಷಾ ಫಾವೊ ಜಾತಾ.

**52. ದಸ್ತಾವೇಜ್/ದಾಖ್ಲೆ (Document)**

ದಸ್ತಾವೇಜ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಕಾಗದ್ ವಸ್ತು-ತಾಚೆ ವಯ್ ಕಿತೆಂಯ್ ಬರಯ್ಲಾಂ ಆನಿ ತಾಚೆರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ ಖರಿ ಗಜಾಲ್ ವ ಘಡ್ಲೆಲಿ ಗಜಾಲ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಕಂಪ್ಯೂಟರಾ ಥಾವ್ನ್ ಛಾಪ್ಲೊ ಪ್ರತಿಯೊ ದಾಖ್ಲೆ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್. ಟೆಲಿಗ್ರಾಮ್ ವ ಇ-ಮೇಯ್ಲೆದ್ದಾರಿಂ ಪ್ರಸಾರ್ ಕರ್ಚಿ ಖಬರ್/ಸಂದೇಶ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

ಎಗ್ರಿಮೆಂಟ್ ವ ಪತ್ರ್ ದಸ್ತತ್ ಫಾಲ್ಯಾ ಶಿವಾಯ್ ತೆಂ ಪರಿಪೂರ್ಣ್ ಜಾಯ್ನಾ

ವೀಲ್ ವ ಅಡವ್ ಫಾಲ್ಲೆಂ ದಸ್ತಾವೇಜ್ ತರ್, ದಸ್ತತ್ ಫಾಲ್ನ್ ಅಧಿಕೃತ್ ಕೆಲ್ಯಾ ಶಿವಾಯ್, ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಿ ಕರ್ಚೊ ದಾಖ್ಲೆ ತರ್ ಸ್ಪೆಂಪ್ ಫಾಲ್ನ್ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಿ ಕೆಲ್ಯಾ ಶಿವಾಯ್ ಸಂಪೂರ್ಣ್ ಜಾಯ್ನಾ.

ಸ್ಪೆಂಪ್ ಫಾಲಿನಾತ್‌ಲ್ಲೆಂ ಕಾಗದ್ ದಂಡ್ ಫಾರಿಕ್ ಕೆಲ್ಯಾ ಶಿವಾಯ್, ದಾಖ್ಲೆ ಜಾವ್ನ್ ಘೆನಾಂತ್. ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಿ ಕರಿನಾತ್‌ಲ್ಲೊ ವಿಕ್ರಾ ಸೊಲ್ಲೊ ಸ್ವಾಧೀನತಾ ಆಸಾ ಮ್ಹಳೆಂ ರುಜು ಕರ್ಚ್ಯಾಕ್ ದಾಖ್ಲೆ ಜಾವ್ನ್ ಘೆವ್ಯೆತಾ.

ಏಕ್ ದಸ್ತಾವೇಜ್ ಸಗ್ಳೆಂ ವಾಚುನ್ ತಾಚೊ ಅರ್ಥ್ ಸಾಂಗ್ತಾ. ಏಕ್ ದಸ್ತಾವೇಜ್ ಸಾಕ್ಸ್ ಜಾವ್ನ್ ಘೆತ್ಲಾ ಉಪ್ರಾಂತ್, ತ್ಯಾ ದಸ್ತಾವೇಜಾಂತ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ ಖಂಚಿಯ್ ಸಂಗತ್ ವಿರೋಧ್ ಯಾ ನೆಗಾರ್ ಕರುಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾ. ಏಕ್ ದಸ್ತಾವೇಜ್ ಎಕ್ಲಾನ್ ಎಕಾ ಜಾಗ್ಯಾರ್ ದಸ್ತತ್ ಕೆಲ್ಯಾ ಆನಿ ದುಸ್ತಾನ್

ದುಸ್ತಾ ಜಾಗ್ಯಾರ್, ದುಸ್ತಾ ವೆಳಾರ್ ದಸ್ತತ್ ಕೆಲ್ಯಾ ತರ್, ತ್ಯಾ ದಸ್ತಾವೇಜಾಚಿ ಜ್ಯಾರಿ ದುಸ್ತಾ ವೆಳಾ ದಸ್ತತ್ ಫಾಲ್ಲ್ಯಾ ವೆಳೆಂ ಪ್ರಾರಂಭ್ ಜಾತಾ.

ವೀಲಾಕ್ ದಸ್ತತ್ ಫಾಲ್ಚಿ ಸಾಕ್ಷಿಂಚ್ಯಾ ಹುಜಿಂ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಖಂಚಿಯ್ ದಸ್ತತ್ ಖಾಲಿ ಪೇಪರಾರ್ ಘೆವ್ನ್, ತಾಂತುಂ ಕಿತೆಂಯ್ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಬರಯ್ಲಾಂ ತರ್ ಹೆಂ ಜೊಕ್ತೆಂ ವ ಸ್ವೀಕಾರಾರ್ಹ್ ದಸ್ತಾವೇಜ್ ನ್ಹಯ್. ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಿ ಕೆಲ್ಲೆಂ ದಸ್ತಾವೇಜ್ ಕೊಡ್ತಿಂತ್ ಮಾನುನ್ ಘೆಂವ್ಕ್ ವಿರುದ್ಧ್ ಪಾಡಿಚ್ಯಾಂನಿ ಆಡ್ಕಳ್ ಕೆಲ್ಯಾರ್, ತೊ ದಾಖ್ಲೊ ಕಾರ್ಯರುಪಾಕ್ ಹಾಡ್ಲೆಲ್ಯಾನ್ ಆನಿ ಸಾಕ್ಷಿಂಚೆಂ ವಿಚಾರಣ್ ಕೆಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಕೊಡ್ತಿಂತ್ ಮಾನುನ್ ಘೆತಾತ್. ದಾಖ್ಲಾಂತ್ ಖಿಯುರ್ ತಿದ್ದಣಿ ಕೆಲ್ಯಾಗಿ ಥಂಯ್ಸರ್ ತ್ಯಾ ಮನ್ಯಾಂನಿ ದಸ್ತತ್ ಕರ್ತೆ. ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಿ ಕರಿನಾತ್‌ಲ್ಲೆಂ ದಸ್ತಾವೇಜ್ ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಕೇಜಿಂನಿ ಸಾಕ್ಸ್ ಜಾವ್ನ್ ಘೆತಾತ್.

**53. ದುಸ್ತಾಚ್ಯಾ ನಾಂವಾರ್ ಆಸ್ತ್ ಘೆಂವ್ಚಿ (Benami)**

ಏಕ್ ವ್ಯಕ್ತಿ ದುಸ್ತೆ ವ್ಯಕ್ತಿಚ್ಯಾ ನಾಂವಾರ್ ಆಸ್ತ್ ಮೊಲಾಕ್ ಘೆತಾ ತರ್ ತ್ಯಾ ದುಸ್ತಾ ಮನ್ಯಾಕ್ 'ಬೆನಾಮಿದಾರ್' ಆನಿ ನೀಜ್ ಧನಿಯಾಕ್ ಕೊಣೆ ಪಯ್ಲೆ ದಿಲ್ಯಾತ್‌ಗಿ ತಾಕಾ 'ಫಾಯ್ಲೊ ಜೊಡ್ಲೊ ಮನಿಸ್' ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ತಸಲ್ಯಾ ವ್ಯವಹಾರಾಕ್ 'ಬೆನಾಮಿ ವ್ಯವಹಾರ್' ಮ್ಹಣ್ತಾತ್.

ಸಬಾರ್ ಕಾಳ್ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಅಸಲೊ ವ್ಯವಹಾರ್ ಚಾಲ್ತೆರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಫಾಯ್ಲೊ ಜೊಡ್ಲೆಲೆ ವ್ಯಕ್ತಿನ್, ಕೊಡ್ತಿ ಮುಖಾಂತ್ ಬೆನಾಮಿದಾರಾ ಲಾಗಿಂ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ ಆಪ್ಲಿ ಆಸ್ತ್ ಆಪ್ಣಾಚೆ ತಾಬೆಂತ್ ಘೆವ್ಯೆತ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ. ತೈಚ್‌ಪರಿಂ 'ಇನ್‌ಕಮ್ ಟೆಕ್ಸ್' ಅಧಿಕಾರಿಂನಿ ತಸಲಿ ಆಸ್ತ್ ಜಪ್ತ್ ಕರ್ನ್ ಘೆತಾನಾ, ಬೆನಾಮಿದಾರಾನ್ ತಿ ಆಸ್ತ್ ಆಪ್ಣಾಚಿಚ್ ಮ್ಹಣ್ ಫಟವ್ಯೆತ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ. ತ್ಯಾ ದೆಕುನ್ ಬೆನಾಮಿ ನಾಂವಾರ್ ರಕ್ಷಣ್ ಘೆನಾಶೆಂ ಭಾರತ್ ಸರ್ಕಾರಾನ್ ಬೆನಾಮಿ ವ್ಯವಹಾರ್ ನಿವಾರಣ್ ಕಾಯ್ದೆ 1988ವೆರ್ ರಚ್ಲಾ.

'ಬೆನಾಮಿ ವ್ಯವಹಾರ್' ಮಾನುನ್ ಘೆಂವ್ಚ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಬೆನಾಮಿದಾರಾನ್ 'ರಿಲೀಜ್ ಡೀಡ್' ಕರ್ನ್ ಫಾಯ್ಲೊ ಜೊಡ್ಲೆಲ್ಯಾಕ್ ಆಸ್ತ್ ಪಾಟಿಂ ದಿಂವ್ಕ್ ಜಾತಾಲೆಂ. ಪುಣ್ 'ಬೆನಾಮಿ ನಿವಾರಣ್ ಕಾಯ್ದೆ' 1988-0ತ್ ಜ್ಯಾರಿಯೆರ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಬೆನಾಮಿದಾರಾನ್ ಆಸ್ತ್ ಕ್ರಯಪತ್ರ್ ಕರ್ನ್ ಫಾಯ್ಲೊ ಜೊಡ್ಲೆಲ್ಯಾಕ್ ದಿಜಾಯ್ ಆನಿ 'ರಿಲೀಜ್ ಡೀಡ್' ಕರ್ನ್ ದಿಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್ನಾ.

ಹ್ಯಾ ಕಾನೂನಾಂತ್ ಥೊಡೆಂ ಸುಧಾರಣ್ ಆಸಾ; ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್, ಎಕ್ಲಾನ್ ಆಸ್ತ್ ಆಪ್ಲೆ ಬಾಯ್ಲೆಚ್ಯಾ ವ ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ನಾಂವಾರ್ ಘೆತ್ಲಾರ್, ತೆಂ 'ಬೆನಾಮಿ' ಜಾಯ್ನಾ.



**ಕಾನೂನ್ ಜ್ಞಾನಕೋಶ**

ಸರ್ಕಾರಾನ್ ಬೆನಾಮಿ ವ್ಯವಹಾರ್ ಅಪ್ರಾದ್ ಮ್ಹಣ್ ವಯ್ ತಿಳ್ಳಿಲ್ಲಾ ಕಾನೂನಾಂತ್ ಸಾಂಗ್ಲಾಂ ಆನಿ ಗರ್ಜ್ ಮ್ಹಣ್ ಸರ್ಕಾರಾಕ್ ದಿಸ್ಲಾ ಬೆನಾಮಿ ಆಸ್ತ್ ಜಪ್ತ್ ಕರ್ನ್ ಸ್ವಾಧೀನ್ ಕರ್ಯೆತಾ.

**55. ದುರ್ವರ್ತನ್/ನೀತಿ ಭಾಯ್ಲಿಂ ಕೃತ್ಯೆಂ ಆಡಾಂವ್ಚೆಂ ಕಾನೂನ್-1956**

(Immoral Traffic (Prevention) Act-1956)

**54. ದೋಗಾಂ ಭಿತರ್ ಎಕ್ಲೊ ವ ವಾಂಚುನ್ ಉರ್ಲೊ ವ್ಯಕ್ತಿ (Either or Survivor)**

ದೋಗ್ ವ್ಯಕ್ತಿ ಬೆಂಕಾಂತ್ ಜೊಂಯ್ ನಾಂವಾರ್ ಪಯ್ಕೆ ಠೇವಣಿ ದವರ್ನ್ ದೋಗಾಂ ಭಿತರ್ ಎಕ್ಲೊ ವ ವಾಂಚುನ್ ಉರ್ಲೊ ವ್ಯಕ್ತಿಕ್ ಪಯ್ಕೆ ಮೆಳಾಜಯ್ ಮ್ಹಣ್ ಉಲ್ಲೇಖ್ ಕರ್ತಾತ್. ಹ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರ್ ಬೆಂಕಾಂತ್ ಉಗ್ಲೊ ಕೆಲ್ಲೊ ಖಾತೊ (ಎಕೌಂಟ್) ತಾಂಚೆ ಭಿತರ್ಲೊ ಕೊಣೆಯ್ ಚಲವ್ನ್ ವ್ಹರೈತ್ ವ ವ್ಯವಹಾರ್ ಕರ್ಯೆತ್.

ಪುಣ್, ಜೊಂಯ್ ಖಾತೊ ಬಂಧ್ ಕರುಂಕ್ ಸಕ್ತಡ್ ಸಾಂದ್ಯಾಂಚಿ ಒಪ್ಪಿಗಿ ಗರ್ಜ್ ಆಸ್ತಾ. ಎಕ್ಲೊ ವ್ಯಕ್ತಿ ಮರಣ್ ಪಾವ್ಲೊ ತರ್, ವಾಂಚುನ್ ಉರ್ಲೊ ವ್ಯಕ್ತಿಕ್ ಸಗ್ಳೆ ಪಯ್ಕೆ ಮೆಳ್ತಾತ್ ಆನಿ ವಾಂಚುನ್ ಉರ್ಲೊ ವ್ಯಕ್ತಿಕ್ ಬೆಂಕಾಂತ್ ಪಯ್ಕೆ ದಿಂವ್ಕ್ ಜವಾಬ್ದಾರ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

ಘೊವ್ ಆನಿ ಬಾಯ್ಲಿನ್ ಬೆಂಕಾಂತ್ ಜೊಂಯ್ ಎಕೌಂಟ್ ಉಗ್ತೆಂ ಕರ್ನ್, ದೋಗಾಂ ಭಿತರ್ ಎಕ್ಲೊ ವ ವಾಂಚುನ್ ಉರ್ಲೊ ವ್ಯಕ್ತಿಕ್ ಮ್ಹಣೊನ್ ಕಾಣಿಲಾಂ ತರ್, ವಾಂಚುನ್ ಉರ್ಲೊ (ಘೊವ್ ವ ಬಾಯ್ಲಿ) ಭದ್ರತಾ ಠೇವಣಿ ದವರ್ಲೊ ಸರ್ವ್ ಪಯ್ಕೆಂಚೊ ಹಕ್ಕ್ದಾರ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

ಹೆಂ ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್, ಠೇವಣಿಂತ್ ಕೊಣೆ, ಕಿತ್ತೆ ಪಯ್ಕೆ ದವರ್ಲ್ಯಾತ್ ಮ್ಹಳ್ಯೆಂ ಕಳಾನಾ. ಹೊ ವಿಷಯ್ ಕಾರ್ಯರುಪಾಕ್ ಯೆಂವ್ಚೊ ದೋಗಾಂ ಭಿತರ್ ಎಕ್ಲೊ ಮರಣ್ ಪಾವ್ಲೊ ಮಾರ್ತ್, ಠೇವಣಿ ದವರ್ಲೊ ಪಯ್ಕೆಂಚಿ ಆಪ್ಲಿ ಸಂಪ್ರಾನಾ ದೋಗಾಂಯ್ ಜಿವಂತ್ ಆಸಾತ್ ತರ್, ಪಯ್ಕೆ ದೋಗಾಂಯ್ಕಿ ದಿಂವ್ಚೆಂ ವಾಜ್ಚಿ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

ದೋಗಾಂ ಭಿತರ್ಲೊ ಎಕ್ಲೊ ಆನ್ಯೇಕ್ಲೊಚಿ ಚೆಕ್ ಮಾನ್ಯ್ ಕರಿನಾಕಾ ಮ್ಹಣ್ ಬೆಂಕಾಂತ್ ತಿಳ್ಳಿಲ್ಯಾರ್, ಬೆಂಕಾನ್ ತೆಂ ಮಾನುನ್ ಘೆಜಯ್ ಮ್ಹಣ್ ನಾ; ಕಿತ್ಯಾಕ್, ತ್ಯಾ ದೋಗಾಂ ಮಧೆಂ ಆನಿ ಬೆಂಕಾ ಮಧೆಂ ಏಕ್ ಕರಾರ್/ ಎಗ್ರಿಮೆಂಟ್ ಅಸ್ತಿತ್ವಾರ್ ಆಸ್ತಾ.

ಖಿಂಚಿಯ್ ವ್ಯಕ್ತಿ ಜಾಂವ್ ಸ್ತ್ರೀ/ದಾದ್ಲೊ ಕೃತ್ಯಾಂತ್ ಭಾಗ್ ಘೆತ್ಲಿಂ/ಘೆಂವ್ಚಿಂ, ದುಷ್ಟೇರಕ್ ವ ವಾಯ್ವಾಕ್ ಕುಮೊಕ್ ಕರ್ತಲೆ ವ್ಯಕ್ತಿ ದುರ್ವರ್ತನ್/ನೀತಿ ಭಾಯ್ಲಿಂ ಕೃತ್ಯೆಂ ಆಧಾರ್ಲಾರ್, ತಾಂಚೆ ವಿರೋಧ್ ಕೊಡ್ತಿಂತ್ ವ್ಯಾಜ್ಯ್ ದಾಖಲ್ ಕರ್ಯೆತ್, ದಂಡಿತ್ ಕರ್ಯೆತ್ ಆನಿ ಶಿಕ್ಷಾ ದಿವ್ಚೆತ್.

ಕೊಣ್ ವ್ಯಕ್ತಿ ಆಪ್ಲೆಂ ಘರ್ ನೀತಿ ಭಾಯ್ಲಿಂ ದುರ್ವರ್ತನ್ ಕೃತ್ಯೆಂ ಆಧಾರುಂಕ್ ಭಾಡ್ಯಾಕ್ ದಿತಾ, ಜಾಂವ್ ತಾಂಕಾಂ ಹ್ಯಾ ಕೃತ್ಯಾಚಿ ಸಮ್ಜಣಿ ಆಸಾ ವ ನಾ; ಪುಣ್, ಹ್ಯಾ ಕಾನೂನಾ ಪ್ರಕಾರ್ ಶಿಕ್ಷಾ ಲಾಂವ್ಕ್ ಯೋಗ್ಯ್ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್. ಕೊಣ್ ನೀತಿ ಭಾಯ್ಲಿಂ ಕಾರ್ಯಂ ಆಧಾರ್ತಾತ್, ಹೆಂ ಕೃತ್ಯೆಂ ಚಲವ್ನ್ ವ್ಹರುಂಕ್ ಕೊಣ್ ಸಹಕಾರ್ ದಿತಾತ್, ಪಯ್ಕೆ ದಿತಾತ್ ವ ಹೊ ಅನೀತೆಚೊ ದಂಧೊ ವಹಿವಾಟ್ ಚಲಂವ್ಕ್ ಕೊಣ್ ಪಯ್ಕೆಂಚಿ ಕುಮೊಕ್ ದಿತಾತ್ ತಾಂಕಾಂ ದಂಡಿತ್ ಕರ್ಯೆತ್ ಆನಿ ಶಿಕ್ಷಾ ದಿವ್ಚೆತ್.

ಜೆ ಕೊಣ್ ಸೆಜಾರಾ, ಆಸ್ತತ್ ವ ದಿವ್ಯಾಂ ಲಾಗ್ಸಾರ್ ಅನೀತೆಚೊ ದಂಧೊ ಕರ್ಚೆಂ ಕಳಿತ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ತಸಲ್ಯಾಂಕ್ ಚಡಿತ್ ಶಿಕ್ಷಾ ದಿವ್ನ್ ದಂಡಿತ್ ಕರ್ತಾತ್. ದಾದ್ಲೊ ವ ಸ್ತ್ರೀಯಾಂಕ್ ಪಯ್ಕೆಂಚಿ ಆಶಾ ಲಾಗವ್ನ್ ವ ಕಾಣಿಕ್ ದಿವ್ನ್ ಅನೀತಿಚೆಂ ಕಾಮ್ ಕರಂವ್ಚ್ಯಾ ದಲಾಲ್ಯಾಂಕ್ ನೀತಿ ಭಾಯ್ಲಿಂ ಕಾಮ್ ಘಡ್ಲಾಂ ವ ನಾ, ಪುಣ್ ತೆ ಗುನ್ಯಾಂವ್ಕಾರ್ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್. ಹ್ಯಾ ಆಧುನಿಕ್ ಕಾಳಾರ್ ಕೊಣ್ ಹೆಂ ನೀತಿ ಭಾಯ್ಲಿಂ ಕಾಮ್ ಕರ್ತಾ, ತಾಣ್ ಕಡ್ಡಾಯ್ ಜಾವ್ನ್ 'ಏಯ್' ಪಿಡಾ ಉಪ್ಜನಾಶೆಂ ಗರ್ಭ್ ನಿರೋಧಕ್ ವಾಪಾರಿಜಯ್.

**56. ದುರುಸ್ತಿ ದಸ್ತಾವೇಜ್ (Rectification Deed)**

ಘೊಡ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾಂನಿ ದಸ್ತಾವೇಜ್ ತಯಾರ್ ಕರ್ತಾನಾ ಘೊಡೆ ನಿಬಂಧಕ್ ಬರಂವ್ಕ್ ಚುಕೊನ್ ವೆತಾ ವ ಘೊಡೆ ನಿಬಂಧನ್ ಬರಯಿಲ್ಲೆ ಸೊಡಿಜಯ್ ಪಡ್ತಾ. ತಸಲ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾಂನಿ ದುರುಸ್ತಿ ದಸ್ತಾವೇಜ್ ತಯಾರ್ ಕರ್ತಾತ್. ಹ್ಯಾ ನಿಮ್ತಿಂ ಮೂಳ್ ದಸ್ತಾವೇಜಾಚೊ ಸ್ವಭಾವ್ ವ ಪ್ರಕಾರ್ ಬದ್ಲಾನಾ. ಉದಾ: ಮೂಳ್ ದಸ್ತಾವೇಜ್ ದಾನ್ಪತ್ ಆಸ್ಲೆಂ ವಿಕ್ರಾ ದಸ್ತಾವೇಜ್ ಜಾವ್ನ್ ಬದ್ಲಾನಾ. ವ ಅಡವ್ ದಸ್ತಾವೇಜ್ ಆಸ್ಲೆಂ ಭಾಡ್ಯಾಚೆಂ ಕರಾರ್ ಜಾವ್ನ್ ಬದ್ಲಾನಾ. ದೆಕುನ್ ದುರುಸ್ತಿ ದಸ್ತಾವೇಜಾಂ ನವಿಂ ನಿಯಮಾಂ ಬರವ್ನ್ ಮೂಳ್ ದಸ್ತಾವೇಜಾಕ್ ಸ್ಪಷ್ಟತಾಚೆಂ ರೂಪ್ ದಿಂವ್ಚೆಂ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ವಿಕ್ರಾ ದಸ್ತಾವೇಜಾಂತ್

**ಕಾನೂನ್ ಜ್ಞಾನಕೋಶ**

ಲುಕ್ಸಾನ್ ಭರ್ನ್ ದಿಂವೊ ವಿಷಯ ಚುಕ್ಲಾ ತರ್ ತೊ ದುರುಸ್ತಿ ದಾಖ್ಲಾಂತ್ ಕುಡ್ಲಿಯೆತ್. ಭಾಡ್ಯಾ ಚಿಟಿಂತ್ ಭಾಡ್ಯಾ ವೊಕಾಲ್ ಘರ್ ಸೊಡ್ನ್ ದಿಂವ್ಕ್ ಏಕ್ ಮಹಿನ್ಯಾ ಪಂಪ್ಲಿಂ ನೋಟೀಸ್ ದಿಜಾಯ್ ಮ್ಹಣ್ ಲಿಖ್ಲೆಂ ಚಡಿತ್ ಆವ್ಡೆಕ್ ಮ್ಹಣೊನ್ ಬರವ್ಯೆತ್. ದುರುಸ್ತಿ ಪತ್ರಾಂತ್ ಕಾಣಿಲ್ಲೆ ವಿಷಯ ಮೂಳ್ ದಸ್ತಾವೇಜಾಕ್ ಆಡ್ಕಳ್ ಹಾಡ್ತಾತ್ ತರ್- ಉದಾ: ವಿಕ್ರಾ ಆಸ್ತಿಕ್ ದಿಂವ್ಚೆಂ ಮೊಲ್ ಚಡಿತ್ ದಾಖಿಯ್ಲಯ್ ತರ್ ದುರುಸ್ತಿ ದಸ್ತಾವೇಜಾಕ್ ಚಡಿತ್ ಸ್ಟೇಂಪ್ ಫಾರಿಕ್ ಕರಿಜಯ್. ತಶೆಂಚ್ ಮೂಳ್ ದಸ್ತಾವೇಜಾಂತ್ ಆಸ್ತ್ ಉಣಿ ದಾಖಿವ್ನ್ ದುರುಸ್ತಿ ದಸ್ತಾವೇಜಾಂತ್ ಚಡಿತ್ ದಾಖಿಯ್ಲಾರ್ ಚಡಿತ್ ದಾಖಿಂವ್ಚೆ ಆಸ್ತಿಕ್ ಸ್ಟೇಂಪ್ ಶುಲ್ಕ್ ಪಾವಿತ್ ಕರಿಜಯ್. ಮೂಳ್ ದಸ್ತಾವೇಜ್ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಿ ನೊಂದಾವಣ್ ಜಾಲಾಂ ತರ್ ದುರುಸ್ತಿ ದಸ್ತಾವೇಜೆಯಿ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಿ ನೊಂದಾವಣ್ ಕರ್ಚಿ ಗರ್ಜ್.

**57. ಧಾರ್ಮಿಕ ಪಂಗಡ್ (Religious Denomination)**

ಪ್ರಮುಖ್ ಧಾರ್ಮಿಕ ಪಂಗಡ್ ಸಂಬಂಧಿತ್ ಲೊಕಾಚ್ಯಾ ಜಮ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಸರ್ವ್ ಭಾಗಾಂಕ್/ವಾಂಟ್ಕಾಂಕ್ ಧಾರ್ಮಿಕ ಪಂಗಡ್ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಹಿಂದೂ, ಮುಸುಲ್ಮಾನ್ ತಶೆಂಚ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಧಾರ್ಮಿಕ ಪಂಗಡ್ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್. ಹರೈಕಾ ಧರ್ಮಾಚ್ಯಾ ಪಂಗಡಾಂನಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ಪಾತ್ಯೆಣಿ ಪ್ರಚಾರ್ ಕರ್ಚೆಂ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂವಿಧಾನ ಮಾಂದುನ್ ಘೆತಾ. ಸಂವಿಧಾನಾಚಿ ಅಡ್ಡಿಗ್ 26 ಹ್ಯೆ ಪರಿಂ ಅರ್ಥ್ ಕರ್ನ್ ಘೆವ್ಯೆತ್:

ಸಾರ್ವಜನಿಕ್ ಸುವ್ಯವಸ್ಥಾ, ನೈತಿಕತಾ ಆನಿ ಭಲಾಯ್ಕಿ ಹ್ಯೆ ಪರಿಮಿತಿ ಭಿತರ್ ಹರೈಕಾ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯಾಚ್ಯಾಂಕ್ ಆನಿ ತಾಂಚ್ಯಾ ವಿಭಾಗಾಚ್ಯಾಂಕ್

- (1) ಧಾರ್ಮಿಕ ಆನಿ ಧರ್ಮಾರ್ಥ್ ಉದ್ದೇಶಾಂಕ್ ಸಂಸ್ಥೆ ಸ್ಥಾಪನ್ ಕರ್ಚೆ ಆನಿ ನಿರ್ವಹಣ್ ಕರ್ಚೆ
- (2) ಧರ್ಮಾಚ್ಯಾ ವಿಷಯಾಂನಿ ತಾಂಚೊಚ್ ಮ್ಹಳ್ಳೊ ವ್ಯವಹಾರ್ ನಿರ್ವಹಣ್ ಕರುಂಕ್
- (3) ಸ್ಥಿರ್ ಆನಿ ಚರ್ ಆಸ್ತಿಂಚಿ ಸ್ವಾಧೀನತಾ, ಉಪಯೋಗ್ ಆನಿ ಕಾನೂನ್‌ರೀತ್ಯೆ ಆಡಳಿಂ ಚಲಂವ್ಚೆಂ ಹಕ್ಕ್ ಆಸಾ.

ಸಬಾರ್ ಲೊಕಾಂಚೆ ಜಮೆ/ವಿಭಾಗ್ ಎಕೆಚ್ ರಿತಿಚೆಂ ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣ್ ಕರ್ತಾತ್ ತರ್ ತ್ಯಾ ಜಮ್ಯಾಂಕ್ ಧಾರ್ಮಿಕ ಪಂಗಡ್ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಖಂಚ್ಕಿಯ್ ವ್ಯಕ್ತಿನ್ ಆಪುಣ್ ಎಕಾ ಧಾರ್ಮಿಕ ಪಂಗಡಾಂತ್ ಆಸಾಂ ಮ್ಹಣಾಜಯ್ ತರ್, ತ್ಯೆ ವ್ಯಕ್ತಿನ್ ಖಂಚ್ಯಾ ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣಾಂತ್ ಆಸಾಂ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ರುಜು ಕರಿಜಯ್. ಜಹೋವ ಸಾಕ್ಷಿ, ತಾಂಡವ್ ನೃತ್ಯ ಕಲಾಕಾರ್, ಸಿಖ್, ಬುದ್ಧಿಷ್ಟ್ ಸರ್ವ್ ತ್ಯಾ

ತ್ಯಾ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಪಂಗಡಾಂನಿ ಆಸಾತ್ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್.

**58. ಧರ್ಮ ನಿರಪೇಕ್ಷ್ ಸಿದ್ಧಾಂತ್ (Secularism)**

ಭಾರತ್ ದೇಶಾಕ್ ಆಪ್ಲಿಚ್ ಮ್ಹಳ್ಳಿ ಜಾತ್ ನಾ; ಪರಂತು ಹರೈಕಾ ನಾಗರಿಕಾನ್ ಆಪ್ಣಾಕ್ ಖುಶಿ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ ಧರ್ಮ್ ಪ್ರಚಾರ್, ಆಚರಣ್ ಆನಿ ಪರ್ಗಟ್ ಕರುಂಕ್ ಆಸ್ಚೆಂ ಹಕ್ಕ್ ಮಾನುನ್ ಘೆತಾ. ಖಂಚ್ಕಿಯ್ ಜಾತಿಚ್ಯಾ ಆಚರಣಾ ಸಂಬಂಧಿಂ ಸರ್ಕಾರಾನ್ ತಿರ್ವೊ ಘಾಲ್ಚೆಂ ಆಡ್ವಾರ್ಲಾಂ. ತಶೆಂಚ್ ಖಂಚ್ಕಿಯ್ ಜಾತಿಚೊ ಪ್ರಚಾರ್ ಕರ್ಚ್ ಸರ್ಕಾರಾನ್ ಪಯ್ಲಿ ಖರ್ಚುಂಚೆಂ ಆಡ್ವಾರ್ಲಾಂ. ಪುಣ್ ಸಾಮಾಜಿಕ್ ಕ್ರಮ್ ಜಾವ್ನ್ ದುಬ್ಲ್ಯಾ ಸಂಸ್ಕಾರ್ ದುಡ್ಡಾ ಸಹಾಯ್ ದಿವ್ಯೆತ್. ಧರ್ಮ್ ಪ್ರಚಾರ್/ಪರ್ಗಟ್ ಕರ್ಚೆಂ ಹಕ್ಕ್ ಮ್ಹಳ್ಳಾರ್ ಆಪ್ಲೊ ಧರ್ಮ್ ಆಚರಣ್ ದುಸ್ರ್ಯಾ ಧರ್ಮಾಚ್ಯಾಂಕ್ ಮೈಕಾ ದ್ವಾರಿಂ (microphone) ಕಾಯ್ದ್ಯಾಕ್ ಘಾಲ್ಚೆಂ ನ್ಹಯ್. ತ್ಯಾ ದೆಕುನ್ ಸಾರ್ವಜನಿಕ್ ಶಾಂತಿ ಕದ್ವಳಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಪ್ರಚಾರ್ ವಿಶಿಂ ಕ್ರಮ್ ಘೆಂವ್ಕ್ ಸರ್ಕಾರಾಕ್ ಅಧಿಕಾರ್ ಆಸಾ.

**59. ನಿಯಮಿತ ಜಾವ್ನ್ ಅಧಿಕಾರ್ ಆಸ್ಚೊ ಮನಿಸ್ (Duly Authorised Person)**

ಕೊಡ್ಡಿಂತ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಕಕ್ಷಿಗಾರಾಂಕ್ ವಕೀಲ್ ಆಪ್ಣಾಕ್ ಅಧಿಕಾರ್ ಆಸಾ ಮ್ಹಣೊನ್ ವಕಾಲತ್ ದಾಖಿಲ್ ಕರ್ನ್ ತ್ಯೆ ಕೇಜಿಕ್ ಹಾಜರ್ ಜಾತಾ. ದುಸ್ರ್ಯಾ ಖಂಚ್ಯಾಯ್ ವಿಷಯಾಂನಿ ಎಕಾ ವ್ಯಕ್ತಿನ್, ಆನ್ಯೆಕ್ಲಾಕ್ ಅಧಿಕಾರ್ ದಿಲಾ ತರ್, ಬರ್ಪಿನಿಶಿಂ ಅಧಿಕಾರ್ ದಿಲ್ಲೆಂ ಪತ್ರ್ ಹಾಜರ್ ಕರಿಜಯ್.

ಹೆಂ ಚಡ್ ಜಾವ್ನ್ ಲೇಬರ್ ಟ್ರಬಲ್ಸ್‌ನಲಾಂನಿ ಧನಿಯಾಚ್ಯೆ ಪಾಡ್ಲಿನ್ ಕೇಜ್ ಪಳೆಂವ್ಕ್ ತ್ಯೆ ಕಂಪ್ಲೆಚ್ಯಾ ಅಧಿಕಾರಿಕ್ ದಿತಾತ್. ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಕೇಜಿಂತ್ ಆರೋಪಿಕ್ ರಕ್ಷಣ್ ಕರ್ಚೊ ವಕೀಲ್, ವಕಾಲತ್ ಬದ್ಲಾಕ್ ಆಪುಣ್ ತ್ಯಾ ಆರೋಪಿನ್ ನೇಮಕ್ ಕೆಲ್ಲೊ ಅಧಿಕಾರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ ವ್ಯಕ್ತಿ ಮ್ಹಣೊನ್, ಬರ್ಪಿನಿಶಿಂ ಕೊಡ್ಡಿಕ್ ಅಧಿಕಾರ್ ಪತ್ರ್ ದಾಖಿಲ್ ಕೆಲ್ಯಾರ್ ಪಾವ್ತಾ. ಕಂಪ್ಲೆಚ್ಯಾ ವಿಷಯಾಂನಿ ಹಿಶೆ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ಎಕ್ಲಾನ್, ಮೀಟಿಂಗಾಂತ್ ಭಾಗ್ ಘೆಂವ್ಕ್ ಆಪ್ಣಾಚ್ಯೆ ಪಾಡ್ಲಿನ್ ವೋಟ್ ಫಾಲುಂಕ್ ದುಸ್ರ್ಯಾಕ್ ಅಧಿಕಾರ್ ಪತ್ರ್ ದಿವ್ಯೆತಾ. ಪುಣ್ ಪಂಚಾಯತ್, ವಿಧಾನ್ ಸಭಾ ವ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಾಚ್ಯಾ ಚುನಾವಾ ವಖ್ತಾ, ಹಯೆಕ್ಲಾನ್ಯಾಯಿ ಖುದ್ಧ್ ವೋಟ್ ಫಾಲಿಜಯ್ ಶಿವಾಯ್ ದುಸ್ರ್ಯಾಕ್ ಅಧಿಕಾರ್ ದಿಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್ನಾ.

ವಕೀಲ್ ನ್ಹಯ್ ಆಸ್ತಾಂ ಕೊಡ್ಡಿಂತ್ ಕೇಜ್ ದಾಖಿಲ್ ಕರುಂಕ್, ದಸ್ತತ್ ಫಾಲುಂಕ್, ದಾಖ್ಲೆ ಹಾಜರ್ ಕರುಂಕ್, ಪ್ರಮಾಣ್ ಪತ್ರ್ ಹಾಜರ್ ಕರುಂಕ್

## ಕಾನೂನ್ ಜ್ಞಾನಕೋಶ

'ಪವರ್ ಒಫ್ ಅಟಾರ್ನಿ' (ಅಧಿಕಾರಪತ್ರ) ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯನ್, ಆಪ್ಟ್ ಕಕ್ಷಿಗಾರಾಂ ತರ್ಫನ್ ವಾದ್ ಕರ್ಯೆತ್. ಉದಾ: ಬಾಪಾಯ್ನ್ ಪುತಾ ತರ್ಫನ್ ವ ಧುವೆನ್ ಆವಯ್-ಬಾಪುಯ್ ತರ್ಫನ್ ಅಧಿಕಾರಪತ್ರ ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯನ್, ತ್ಯಾ ಅಧಿಕಾರ ಪತ್ರಾಂತ್ ಕಾಣ್ಲಿಂ ಸರ್ವ್ ಕಾಮಾಂ ಕಾರ್ಯಗತ್ ಕರವೈತಾ.

### 60. ನ್ಯಾಯಾಧಿಕಾರ್ ಕ್ಷೇತ್ರ (ಅಧಿಕಾರ್ ವ್ಯಾಪ್ತಾ) (Jurisdiction)

ವಿವಾದ್ ಸ್ವೀಕಾರ್ ಕರ್ಚೊ ಅಧಿಕಾರ್ ಆನಿ ಸೂಕ್ತ ತೀರ್ಪ್/ತೀರ್ಮಾನ್ ದಿಂವ್ಚೆಂ ಹ್ಯಾ ಅಧಿಕಾರಾಕ್ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕಾರ್ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಕೊಡ್ತಚೊ ಅಧಿಕಾರ್ ಮ್ಹಳ್ಳಾರ್ ವಿಷಯಾಚೆರ್ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕಾರ್, ಸೀಮಿತ್ ಪ್ರದೇಶಾಚೆರ್ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕಾರ್ ಆನಿ ಸೀಮಿತ್ ರಿತಿನ್ ದುಡ್ಡಾಕ್ ಸಂಬಂಧಿತ್ ವಿಷಯಾಂಚೆರ್ ಜಾವ್ನಾಸ್ತಾ. ವಾರೆಸ್ಪಾರ್ ಕಾನೂನ್, ರಕ್ಷಕ್/ಪೋಷಕ್ ಕಾನೂನ್ ಆನಿ ಕಂಪ್ಲೆಂಚೆಂ ಕಾನೂನ್ ಹ್ಯಾ ವಿಶಿಂ ದಾಖಲ್ ಕರ್ಚೊ ಅರ್ಜಿಚೊ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕಾರ್ ಸಂಬಂಧಿತ್ ವಿಷಯಾಚೆರ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

ಹರೈಕ್ ಕೋಡ್ ವ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ್ ತಾಚ್ಯಾ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕಾರ್ ಪ್ರದೇಶಾಚೆರ್ ಮಾತ್ರ ಕಾರ್ಯವ್ಯಾಪ್ತಾ ಜಾವ್ನಾಸ್ತಾ. ಜಿಲ್ಲಾ ಕೊಡ್ತಚಿ ಅಧಿಕಾರಾಚಿ ವ್ಯಾಪ್ತಾ ತ್ಯಾ ಜಿಲ್ಲಾಚ್ಯಾ ಭಾಯ್ರ್ ಆಸಾನಾ. ತ್ಯಾಚ್ ಪ್ರಕಾರ್ ಮೆಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ್ ಕೊಡ್ತಚಿ ಅಧಿಕಾರ್ ವ್ಯಾಪ್ತಾ /ನ್ಯಾಯಾಧಿಕಾರಿ ಕ್ಷೇತ್ರ ಸೂಚಿತ್ ಪೊಲಿಸ್ ಠಾಣ್ಯಾಂಕ್ ಸೀಮಿತ್ ಜಾವ್ನಾಸ್ತಾ. ಖಂಚಿಯ್ ಕೋಡ್ ಆಪ್ಟ್ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕಾರ್ ಪ್ರದೇಶಾಚ್ಯಾ ಭಾಯ್ರ್ ಘಡ್ಲಲ್ಯಾ ವಿಷಯಾಚೆರ್ ಆದೇಶ್ ದಿತಾ ತರ್, ತಸಲೊ ಆದೇಶ್ ರದ್ದ್ ಕರ್ತಾ ವರೆಗ್ ಜ್ಯಾರಿಯರ್ ಆಸ್ತಾ.

ಕೇಜಿಚ್ಯಾ ಆರಂಭಾರ್ಚ್ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕಾರ್ ಕ್ಷೇತ್ರ ವಿಷಯ್ ಚರ್ಚೆಕ್ ಘೆಜಯ್. ಕೇಜ್ ಅಪೀಲಾರ್ ಆಸ್ತಾನಾ ನೀಜ್ ಜಾವ್ನ್ ಪಕ್ಷಪಾತ್ ಘಡ್ಲಾ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಖಚಿತ್ ಜಾಲ್ಯಾ ಶಿವಾಯ್ ಅಪೀಲ್ ಕೋಡ್ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕಾರ್/ಅಧಿಕಾರ್ ವ್ಯಾಪ್ತಾ ಸಂಬಂಧಿತ್ ವಿಷಯ್ ಸ್ವೀಕಾರ್ ಕರಿನಾ.

ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಕೇಜಿಂನಿ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕಾರ್ ಕ್ಷೇತ್ರ ನಾಸ್ತಾಂ ದಿಲ್ಲೊ ಆದೇಶ್ ಅಸ್ತಿತ್ವಾರ್ ಆಸಾನಾ ವ ರದ್ದ್ ಜಾತಾ. ಉದಾ: ಶ್ರೀ ಎ. ಆರ್. ಅಂತುಳೆಚ್ಕೆ ಕೇಜಿಂತ್ ಸುಪ್ರೀಮ್ ಕೊಡ್ತಿನ, ಸ್ಪೆಷಲ್ ಕೊಡ್ತಿಂತ್ ಆಸ್ಲಿ ಕೇಜ್ ಬೊಂಬಯ್ ಹೈಕೊಡ್ತಿಕ್ ವಿಚಾರಣಾಕ್ ಧಾಡ್ಲಿ. ಪುಣ್ ಸುಪ್ರೀಮ್ ಕೊಡ್ತಿಂತ್ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಸುಪ್ರೀಮ್ ಕೊಡ್ತಿಚ್ಯಾ ವ್ಹಡ್ಲ್ಯಾ ನಿತಿಯಾಸಣಾನ್ 120 ಸಾಕ್ಷೆಂಚೆಂ ವಿಚಾರಣ್ ಮುಗ್ಗಾಲ್ಲೆಂ ತರಿ, ಹೆಂ ಸಾರ್ಕೆಂ ನ್ಹಯ್ ಮ್ಹಣ್ ಆದೇಶ್ ದಿವ್ನ್ ಕೇಜ್ ಬೊಂಬಯ್ ಹೈಕೊಡ್ತಿ ಧಾವ್ನ್ ವಿಶೇಷ್ ಕೊಡ್ತಿಕ್ ವಿಚಾರಣಾಕ್ ಹಸ್ತಾಂತರ್ ಕೆಲಿ.

## ಧ್ವೇಜ್ ಆರ್. ಸಿ ಕೋಶ್

ಕೇಜ್ ದಾಖಲ್ ಕರ್ತಾನಾ ಪ್ರತಿವಾದಿ ಕೊಡ್ತಿಚ್ಯಾ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕಾರ್ ಕ್ಷೇತ್ರ ಭಾಯ್ರ್ ವಸ್ತಿ ಕರ್ತಾ ತರ್ ವಾದಿನ್ ಕೊಡ್ತಿಚಿ ಒಪ್ಪಿಗಿ ಘೆವ್ನ್ ದಾವೊ ದಾಖಲ್ ಕರಿಜಯ್.

### 61. ನಾರ್ಕೊ ಅನಾಲಿಸಿಸ್ (Narco Analysis)

ತಕ್ಷೆಕ್/ಮತಿಕ್ ಸಂಬಂಧಿತ್ ಪಿಡಾ ಗೂಣ್ ಕರುಂಕ್ ಆನಿ ಅಪ್ರಾಧ್ ತನ್ನಿ ಕರುಂಕ್ ನಾರ್ಕೊ ಅನಾಲಿಸಿಸ್ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ್ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ ವಾಪರ್ತಾತ್. ಸಬಾರ್ ದೇಶಾಂನಿ ಅಪ್ರಾಧಾಂ/ದುಷ್ಕೃತ್ಯಾಂ ಆಧಾರ್ಲಿಂ ಸೊಧುನ್ ಕಾಡುಂಕ್ ನಾರ್ಕೊ ಅನಾಲಿಸಿಸ್ ವಾಪರ್ತಾತ್. ಹ್ಯಾ ಕಾರ್ಯಾಂತ್ ಮನ್ಯಾಚ್ಯಾ ಮೆಂದ್ಡಾಕ್ 'ಸೋಡಿಯಮ್ ಪೆಂಥಾಲ್' ಇಂಜೆಕ್ಷನ್ ತೊಪ್ತಾತ್. ತವಳ್ ಮೆಂದು ಸ್ವತಂತ್ರ ಜಾತಾ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಆಪ್ಣಾಚಿ ಸರ್ವ್ ಆಸ್ಲಿ ಗುಟ್ ಪ್ರಗಟ್ ಕರ್ತಾ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್.

2001 ನವೆಂಬರ್ 11ವೆರ್ ಅಮೇರಿಕಾಚ್ಯಾ ಟ್ರೇಡ್ ಸೆಂಟರ್ ಬಿಲ್ಡಿಂಗ್ ಅಪ್ರಾಧಾಂತ್ ಬಂಧಿತ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾಂಚೆರ್, ಮುಂಬಯ್ ಟ್ರೇಯ್ನಿರ್ ಬೊಂಬ್ ದವರ್ನ್ ಅಮಾನವೀಯ್ ಕೃತ್ಯೆಂ ಆಧಾರ್ಲ್ಯಾಂಚೆರ್ ನಾರ್ಕೊ ಅನಾಲಿಸಿಸ್ ವಿದ್ಯಾ ವಾಪರ್ಲ್ಯಾ ಆನಿ ಯಶಸ್ವಿ ಜಾಲ್ಯಾ ಮ್ಹಳ್ಳಿ ಖಬರ್ ಆಸಾ.

ಭಾರತಾಂತ್ಲೊ ಕೊಡ್ತಿ ತನ್ನಿ ತಪಾಸಣ್ ಕರ್ಚ್ಯಾ ಕಾಮಾಂನಿ ನಾರ್ಕೊ ಅನಾಲಿಸಿಸ್ ವಾಪರ್ಚೆಂ ಕಾನೂನ್‌ಬಾಹಿರ್ ಮ್ಹಣ್ ಸಾಂಗಾನಾಂತ್. ಆಪಾದಿತಾಂನಿ ಚೂಕ್ ವಳ್ಕೊನ್ ಪೊಲಿಸಾಂ ಲಾಗಿಂ ದಿಲ್ಲಿ ಸಾಂಗ್ಲಿ ಭಾರತಾಚ್ಯೊ ಕೊಡ್ತಿ ತ್ಯಾ ಆಪಾದಿತಾನ್ ಚೂಕ್ ಆಧಾರ್ಲ್ಯಾ ಮ್ಹಣ್ಚ್ಯಾಕ್ ಆಧಾರ್ ಜಾವ್ನ್ ಘೆನಾಂತ್. ತಶೆಂ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ತಪಾಸಣ್ ಕರ್ಚ್ಯಾ ಏಜೆನ್ಸಿಂಕ್ ಅಪ್ರಾಧಾಂ ವಿಶಿಂ ಚಡಿತ್ ಕಳಿತ್ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾಕ್ ನಾರ್ಕೊ ಅನಾಲಿಸಿಸ್ ವಾಪರ್ತಾತ್.

ಮನ್ಯಾಚೆಂ ವ್ಯಕ್ತಿಗತ್ ಸ್ವತಂತ್ರ ನಾರ್ಕೊ ಅನಾಲಿಸಿಸ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ವರ್ವಿಂ ಬಾಧಿತ್ ಜಾಯ್ನಾ, ಪುಣ್ ಪೊಲಿಸಾಂನಿ ನಾರ್ಕೊ ಅನಾಲಿಸಿಸ್ ವಾಪರ್ಚ್ಯಾಕ್ ಕೊಡ್ತಿಚಿ ಒಪ್ಪಿಗಿ ಘೆಜಯ್.

### 62. ನೋಟರಿ ಪಬ್ಲಿಕ್ (Notary Public)

ಹರೈಕಾ ಪ್ರದೇಶಾಚೆ ಗರ್ಜೆ ಪ್ರಕಾರ್ ಕೇಂದ್ರ್ ವ ರಾಜ್ಯ್ ಸರ್ಕಾರ್ ನೋಟರಿ ಪಬ್ಲಿಕಾಕ್ ನೇಮಕ್ ಕರ್ತಾ. ತಾಕಾ ನೇಮಕ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ಪ್ರದೇಶಾಚ್ಯಾ ಭಾಯ್ಲಿಂ ದಸ್ತಾವೇಜಾಂ 'ನೋಟರಾಯ್ಜ್' ಕರುಂಕ್ ನೋಟರಿ ಪಬ್ಲಿಕಾಕ್ ಅಧಿಕಾರ್ ಆಸಾ. ತೊ ಏಕ್ ಸ್ವತಂತ್ರ ಅಧಿಕಾರಿ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ತಾಚ್ಯಾ ಹುಜ್ಜಿಂ ಕಾರ್ಯರುಪಾಕ್ ಹಾಡುಂಕ್ ದಸ್ತಕ್ ಕರ್ಚ್ಯಾ ದಸ್ತಾವೇಜಾಂಕ್, ಎಗ್ರಿಮೆಂಟ್, ಅಫಿದಾವಿತ್ ಅಧಿಕೃತ್

## ಕಾನೂನ್ ಜ್ಞಾನಕೋಶ

(ಎಟಿಸ್) ಕರೈತ್.

ಮೂಳ ದಾಖ್ಲೆ ದಿವ್ನ್/ದಾಕವ್ನ್ ತಾಚ್ಯಾ ಚೆರೊಕ್ಸ್ ಪ್ರತಿಯಾಂಕ್ ಸರ್ಕಿಫಾಯ್/ದೃಢ್ ಕರೈತ್. ಕಡ್ಡಾಯೆನ್ ಸರ್ಕಾರಾಕ್ ಸ್ಟೇಂಪ್ ದಿವ್ನ್ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಿ/ನೊಂದಾವಣ್ ಕರೈ ದಾಖ್ಲೆ ನೊಟರೈಸ್ ಕರೈ ಗರ್ಜ್ ನಾ. ನೋಟರಿ ಪಬ್ಲಿಕ್ ವರಾಕ್ ಏಕ್ ಪಾವ್ಲಿಂ ತಾಕಾ ನೇಮಕ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಾ ಸಮ್ಬಾರ್ ಆಪ್ಲೆಂ ಲೇಖ್‌ಪಾಕ್ ದಿತಾ.

ಕಾನೂನಾಂತ್ ಪದ್ವಿ ಜೊಡುನ್ 7-10 ವರಾಂ ವಕಾಲತ್ ಅನ್ವೋಗ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾಂಕ್ ವ ರಾಜ್ಯ್ ಸರ್ಕಾರಾಚ್ಯಾ ಕಾನೂನ್ ವಿಷಯಾಂನಿ ಅಧಿಕಾರಿ ಜಾವ್ನ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯೆ ವ್ಯಕ್ತಿಕ್ ನೋಟರಿ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಜಾವ್ನ್ ನೇಮಕ್ ಕರೈತ್. ಹೆಂ ನೇಮಕ್ ಲೈಸೆನ್ಸ್ ಸೀಮಿತ್ ಆವ್ಡೆಕ್ ಆಸ್ತಾ. ತಿ ಆವ್ಡಿ ಸಂಪ್ಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ನವೀಕರಣ್ ಕರೈತ್.

### 63. ನೊಂದವ್ಣಿ - (Registration)

ಕೊಡ್ತಿಂತ್ ಸಾಕ್ಸ್ ಜಾವ್ನ್ ಸ್ಟೀಕಾರ್ ಕರೈ ದಸ್ತಾವೇಜಾಂಕ್ ನೊಂದವ್ಣೆಕ್ ಗರ್ಜ್ ಆಸ್ಲೆಂ ಸ್ಟೇಂಪ್ ಶುಲ್ಕ್ ಪಾವಿತ್ ಜಾಯ್ಲಿಯೆ. ಸ್ಟೇಂಪ್ ಶುಲ್ಕ್ ಪಾವಿತ್ ಕರುಂಕ್ ನಾತ್‌ಲೆಂ ದಸ್ತಾವೇಜ್ 15 ವಾಂಟ್ಯಾಂನಿ ಪೆನಾಲ್ಟಿ ವ ದಂಡ್ ಪಾವಿತ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಮಾತ್ ಕೋಡ್ ತೊ ದಾಖ್ಲೆ ಸ್ಟೀಕಾರ್ ಕರೈ. ಪ್ರತಿಬಂಧಕ್ ಆಜ್ಞಾ ಕೇಜಿಂತ್ ಕೊಣಾಚ್ಯಾ ಸ್ವಾಧೀನ್ ಆಸ್-ಬಧಿಕ್ ಆಸಾ ಮ್ಹಣೊನ್ ರುಜು ಕರುಂಕ್ ನೊಂದವ್ಣಿ ಜಾಯ್ತೆಂ ವಿಕ್ರಾ ಕರಾರ್ ಕೋಡ್ ಸಾಕ್ಸ್ ಜಾವ್ನ್ ಸ್ಟೀಕಾರ್ ಕರೈ.

ದಸ್ತಾವೇಜಾಂ ನೊಂದವ್ಣಿ ಅಧಿಕಾರಿಚ್ಯಾ ದಪ್ಪರಾಂತ್ ನೊಂದಾವಣ್ ಜಾತಾತ್. ದಸ್ತಾವೇಜ್ ನೊಂದವ್ಣಿ ಕರೈ ಪಯ್ಲೆಂ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ದಸ್ತಾವೇಜ್ ಬರವ್ನ್ ದಿತಲ್ಯಾಚೆಂ ಇನ್‌ಕಮ್ ಟ್ಯಾಕ್ಸ್ ಪಾನ್ ಕಾರ್ಡ್, ರೇಶನ್ ಕಾರ್ಡ್, ಡ್ರೈವಿಂಗ್ ಲೈಸೆನ್ಸ್ ವ ವೊಟಾಚಿ ಗುರ್ತುಚೀಟ್ ವರವ್ನ್ ಪಳೆವ್ನ್ ವಳಕ್ ಧರಾ/ಪಾರ್ಕಿತಾ. ನೊಂದವ್ಣಿ ಅಧಿಕಾರಿ ನೊಂದವ್ಣಿ ಕರುಂಕ್ ಹಾಜರ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ದಸ್ತಾವೇಜಾಂತ್ ಕಾಣ್ಲಿ ಆಸ್ತಾ ನಿಷೇಧಿತ್ ಪ್ರದೇಶಾರ್ ಆಸಾ ತರ್ ವ ತಿ ಆಸ್ತಾ ಫರ್-ಬಧಿಕ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ದುಬ್ಲ್ಯಾಂಕ್ ಅಮಾನತ್ ಕರ್ನ್ ದವರಾನ್ ನೊಂದಾವಣ್ ಕರುಂಕ್ ಇನ್ಕಾರ್ ಕರೈ.

ದಸ್ತಾವೇಜ್ ನೊಂದಾವಣ್ ಕರಾನಾ, ಆಸ್ತಿಚೆಂ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ್ ನಿರ್ಧಾರ್ ಕರ್ನ್ ಕಿತ್ಲೆಂ ಸ್ಟೇಂಪ್ ಶುಲ್ಕ್ ಪಾವಿತ್ ಕರಿಜಯ್ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ನೊಂದಾವಣ್ ಅಧಿಕಾರಿ ನಿರ್ಧಾರ್ ಕರೈ.

## ಧ್ವೇಜ್ ಆರ್. ಸಿ ಕೋಶ್

ಏಕ್ ಪಾವ್ಲಿಂ ನೊಂದಾವಣ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ ದಸ್ತಾವೇಜ್ ರದ್ದ್ ಕರಿಜಯ್ ತರ್ ಸಂಬಂಧಿತ್ ಸರ್ವ್ ಮನ್ಯಾಂನಿ ಪರ್ತ್ಯಾನ್ ಆನ್ಯೆಕ್ ದಸ್ತಾವೇಜ್ ರದ್ದ್ ಕರುಂಕ್ ನೊಂದಾವಣ್ ಅಧಿಕಾರಿ ಸಮೊರ್ ಹಾಜರ್ ಜಾವ್ನ್ ರದ್ದ್ ಕರೈ ದಸ್ತಾವೇಜ್ ನೊಂದಾವಣ್ ಕರಿಜಯ್.

ಹಿಂದೂ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ರಿತಿನ್ ಆಚರಣ್ ಕೆಲ್ಲಿಂ ಕಾಜಾರಾಂ ತಶೆಂಚ್ ಸ್ವಶಲ್ ವಿವಾಹ್ ಕಾನೂನ್ ದ್ವಾರಿಂ ಜಾಂವ್ಚಿಂ ಕಾಜಾರಾಂ ನೊಂದಾವಣ್ ಕರ್ನ್ ಕಾಜಾರ್ ಜಾಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಿಫಿಕೆಟ್ ದಿಂವ್ನ್ ನೊಂದಾವಣ್ ಅಧಿಕಾರಿಕ್ ಅಧಿಕಾರ್ ಆಸಾ.

ನೊಂದಾವಣ್ ಕರೈ ಗರ್ಜ್ ಆಸ್ಲಿಂ ಸರ್ವ್ ನಿಯಮಾಂ ಪಾಳುನ್ ನೊಂದಾವಣ್ ಅಧಿಕಾರಿ ಸಾಮ್ಬಾರ್ ಹಾಜರ್ ಕರ್ಚಿಂ ದಸ್ತಾವೇಜಾಂ ನೊಂದಾವಣ್ ಕರುಂಕ್ ಜಾಯ್ ಮ್ಹಣೊನ್ ನೊಂದಾವಣ್ ಅಧಿಕಾರಿನ್ ಇನ್ಕಾರ್ ಕರುಂಕ್ ಜಾಯ್. ನೊಂದಾವಣ್ ಶುಲ್ಕ್ ಪಾವಿತ್ ಕರೈ ವಿಶಿಂ ತಕ್ರಾರ್ ಆಸ್ಲಾರ್ ನೊಂದಾವಣ್ ಅಧಿಕಾರಿ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ದಪ್ಪರಾಂತ್ ಆಸ್‌ಲೆಂ ಸರ್ಕಾರಾನ್ ಸೂಚಿತ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ನೀಜ್ ಮೊಲಾಂಚೆಂ ಪುಸ್ತಕ್ ಪರಿಶೀಲನ್ ಕರ್ನ್ ಆಪ್ಲಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯ್ ದಿತಾ ಆನಿ ತಿ ಅಂತಿಮ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

### 64. ನಿರೀಕ್ಷಣಾತ್ಮಕ್ ಜಾಮೀನ್ (Anticipatory Bail)

ಸುರ್ವರ್ ರಚ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ವ ಘಡ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಭಾರತೀಯ್ ದಂಡ್ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ ಕಾನೂನಾಂತ್, ನಿರೀಕ್ಷಣಾತ್ಮಕ್ ಜಾಮೀನ್ ದಿಂವ್ನ್ ಅವ್ಕಾಸ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲೊ. ಖಂಚ್ಯೆಂ ವ್ಯಕ್ತಿಕ್ ಆಪ್ಣಾಕ್ ಪೊಲಿಸ್ ಅರೆಸ್ಟ್ ಕರೈತ್ ಮ್ಹಳ್ಳಿ ಭಿರಾಂತ್ ಆಸಾ ತರ್, ತಾಣೆ ಜಿಲ್ಲಾ ಸೆಶನ್ಸ್ (ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್) ಕೊಡ್ತಿಕ್ ವ ಹೈಕೊಡ್ತಿಕ್ ನಿರೀಕ್ಷಣಾತ್ಮಕ್ ಜಾಮೀನ್ ಮಾಗೊನ್ ಅರ್ಜಿ ದಿವ್ನ್, ಆಪ್ಣಾಕ್ ಪೊಲಿಸಾಂನಿ ಅರೆಸ್ಟ್ ಕರಿನಾಸ್ತಾಂ ವ ನ್ಯಾಯಾಂಗ್ ನಿಯಂತ್ರಣಾಕ್ ದಿವ್ನ್, ಜೈಲಾಕ್ ಧಾಡಿನಾಸ್ತಾಂ ರಾಂವ್ಚ್ಯಾಕ್ ಮಾಗ್ಲೆಂ ಕರೈತ್. ಪುಣ್, ಹಾಚ್ಯಾಕ್ ಯಿ ಪಯ್ಲೆಂ ಪೊಲಿಸಾಂನಿ ತ್ಯಾ ವ್ಯಕ್ತಿಚೆರ್ ಎಫ್. ಐ. ಆರ್. (ಪ್ರಥಮ್ ವರ್ತಮಾನ್ ವರ್ದಿ) ದಾಖಲ್ ಕರಿಜಯ್. ನಿರೀಕ್ಷಣಾತ್ಮಕ್ ಜಾಮೀನ್ ಖಂಚ್ಯಾಯ್ ಅಪ್ರಾಧಾಂಕ್ ದಿವ್ತಾ. ಪುಣ್ ಆರೋಪಿ ವ್ಯಕ್ತಿನ್ ಕೊಡ್ತಿಕ್ ಆಪ್ಣಾಕ್ ಒಪ್ಪುನ್ ದಿವ್ನ್ ಉಪ್ರಾಂತ್ ನಿರೀಕ್ಷಣಾತ್ಮಕ್ ಜಾಮೀನ್ ದಿಂವ್ನ್ ಕೋಡ್ ಪರ್ವಣ್ ದಿತಾ ವ ಸಂಬಂಧಿತ್ ಮೆಜಿಸ್ಟ್ರೇಟಾಕ್ ತೈ ವ್ಯಕ್ತಿಕ್ ಕೈದ್ ಕರಿನಾಸ್ತಾಂ ಜಾಮೀನ್ ದಿಂವ್ನ್ ಫರ್ಮಾಯ್ತಾ.

ನಿರೀಕ್ಷಣಾತ್ಮಕ್ ಜಾಮೀನ್ ಕೇಜಿಚ್ಯೆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಚೆರ್ ಹೊಂದೊನ್, ಪೊಲಿಸಾಂನಿ

**ಕಾನೂನ್ ಜ್ಞಾನಕೋಶ**

ಚಾರ್ಜ್‌ಶೀಟ್ ದಾಖಲ್ ಕೆಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ಯಾಯಿ ಮುಂದರ್ಸನ್ ವ್ಹರುಂಕ್ ಮೆಜಿಸ್ಟ್ರೇಟಾಕ್ ಆದೇಶ ದಿವೈತ್.

ಪ್ರಖ್ಯಾತ್ ಹಿಂದೂಜಾ ಭಾವಾಂಚೆ ಕೇಜಿಂತ್ ಕೊಡ್ತೆನ್ ಏಕ್ ವಿಶೇಸ್ ಶರ್ತ್ ಘಾಲ್ಲೆಂ; ತೆಂ ಕಿತೆಂಗಿ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್, ಚ್ಯಾರ್ ಭಾವಾಂ ಪಯ್ಕಿ ಎಕ್ಲಾನ್ ಭಾರತಾ ಭಿತರ್ ರಾವಾಜಯ್; ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ನಿಯಂತ್ರಣಾರ್ ದವರ್ಚೆಂ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

**65. ನಿಷೇಧ್ (Caveat)**

ನಿಷೇಧ್ (ಕೇವಿಯಟ್) ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಪಯ್ಲಿಂಚ್ ಆಡಾಂವ್ಚೆಂ ಕ್ರಮ್ ಮ್ಹಣೈತ್. ಕೊಣಾಕ್ಯಾಯಿ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ವಿರೋಧ್ ದುಸ್ರೊ ವ್ಯಕ್ತಿ ಖಂಚಿಯ್ ಕೇಜ್ ದಾಖಲ್ ಕರ್ನ್ ಎಕಾ ಪಕ್ಲಾನ್ (ಎಕ್ಸ್‌ಪಾರ್ಟ್) ಕೊಡ್ತಿ ಥಾವ್ನ್ ಆದೇಶ್ ಘೆಂವ್ಚ್ಯಾ ಪಯ್ಲಿಂ ಏಕ್ ಅರ್ಜಿ ದಿವ್ನ್ ಮಧ್ಯಂತರ್ ಆದೇಶ್ ದಿಂವ್ಚ್ಯಾ ಪಯ್ಲಿಂ ಆಪ್ಲ್ಯಾಕ್ ನೋಟೀಸ್ ದಿಲ್ಯಾ ಶಿವಾಯ್ ಆದೇಶ್ ಕರಿನಾಶೆಂ ಕೊಡ್ತಿಕ್ ಮಾಗ್ಣೆಂ ಕರ್ಯೆತ್. ಹೈ ಅರ್ಜಿಕ್ ಕೇವಿಯಟ್ / ಮ್ಹಣ್ತಾತ್.

ಕೇವಿಯಟ್ ಅರ್ಜಿಂತ್ ಅರ್ಜಿದಾರಾನ್ ಫಲಾಣ್ಯಾ ವ್ಯಕ್ತಿ ಥಾವ್ನ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾಕ್ ನಷ್ಟ್ ಜಾಂವ್ಚೊ ಸಂಭವ್ ಆಸಾ ಆನಿ ಆಪ್ಲ್ಯಾಕ್ ತ್ಯಾವಿಶಿಂ ಸಮರ್ಥನ್ ಕರ್ಯೆತ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ ರಕ್ಷಣ್ ಆಸಾಜಯ್.

ಅರ್ಜಿದಾರಾನ್ ಆಪ್ಣಾಚೊ ಸಂಪೂರ್ಣ್ ವಿವರ್, ವಿಳಾಸ್, ಕೊಣ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ವಿರೋಧ್ ಕೇಜ್ ದಾಖಲ್ ಕರಿತ್, ಖಂಚ್ಯಾ ವಿಷಯಾಚೆರ್ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಕಾಣ್ಜೆಜಾಯ್.

ಅರ್ಜಿದಾರಾನ್ ಕೇವಿಯಟ್‌ಚಿ ಏಕ್ ಪ್ರತಿ ರಿಜಿಸ್ಟರ್ಡ್ ಪೊಸ್ಟಾಡ್ವಾರಿಂ ವಿರೋಧ್ ಪಾಡ್ತಿಕ್ ಥಾಡ್ನ್, ಪೊಸ್ಟಲ್ ರಶೀದ್ ಕೇವಿಯಟ್ ಪಿಟಿಶನ್ ಸಂಗಿಂ ಕೊಡ್ತಿಕ್ ದಿಜಯ್ ಆನಿ ಕೊಡ್ತಿಂತ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಪುಸ್ತಕಾರ್ ಹ್ಯಾ ಕೇವಿಯಟ್‌ಚಿ ದಾಖ್ಲೊ/ ಎಂಟ್ರಿ ಕರ್ತಾತ್.

ಹ್ಯಾ ವಿಷಯಾಕ್ ಸಂಬಂಧಿತ್ ಕೊಡ್ತಿಂತ್ ವ್ಯಾಜ್ಯ್ ದಾಖಲ್ ಕೆಲ್ಯಾರ್, ಮಧ್ಯಂತರ್ ಆದೇಶ್ ದಿಂವ್ಚ್ಯಾ ಪಯ್ಲಿಂ ಕೋಡ್ತ್ ಕೇವಿಯಟ್ ದಾಖಲ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ವ್ಯಕ್ತಿಕ್ ನೋಟೀಸ್ ದಿತಾ. ನೋಟೀಸ್ ದಿನಾಸ್ತಾಂ, ಕೊಡ್ತೆನ್ ಆದೇಶ್ ದಿಲ್ಯಾರ್ ತೊ ಆದೇಶ್ ಕೋಡ್ತ್ ಪಾಟಿಂ ಕಾಡ್ತಾ.

ಕೇವಿಯಟ್ ಅರ್ಜಿ ದಾಖಲ್ ಕರ್ಚೊ ಪ್ರಮುಖ್ ಉದ್ದೇಶ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ, ತಿ ಅರ್ಜಿ ಘಾಲ್ಲೆ ವ್ಯಕ್ತಿಕ್ ಆಯ್ಕಾಲ್ಯಾ ಶಿವಾಯ್ ಕೋಡ್ತ್ ಆದೇಶ್ ಕರಿನಾ ಆನಿ ಕೆಲ್ಯಾರಾಯಿ, ತೊ ರದ್ದ್ ಕರ್ಯೆತಾ. ಕೇವಿಯಟ್ ಅರ್ಜಿ 90 ದೀಸ್ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಊರ್ಜಿತ್ ಆಸ್ತಾ.

**66. ನಿರ್ಬಂಧನಾಕ್ ಫಾವೊ ಜಾಲ್ಲ್ಯೊ ಅಪ್ರಾಧ್ (Actionable Wrong)**

ನಿರ್ಬಂಧನಾಕ್ ಫಾವೊ ಜಾಲ್ಲ್ಯೊ ಅಪ್ರಾಧ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್, ಕಾಯ್ದ್ಯಾ ವಿರೋಧ್ ಅನಧಿಕೃತ್ ಕೃತ್ಯೆಂ, ಜಿಂ ಆನ್ವೇಕ್ಷ್ಯಾಚಿಂ ನ್ಯಾಯ್‌ಯುಕ್ತ್ ಹಕ್ಕ್ / ಉಲ್ಲಂಘನ್ ಕರ್ತಾ ಆನಿ ತ್ಯಾ ವರ್ವಿಂ ದುಸ್ರ್ಯಾನ್ ಕಾನೂನ್ ರಿತಿಚಿಂ ಕ್ರಮ್ ಘೆಂವ್ಚ್ಯಾ ಅವ್ಹಾಸ್ ಕರ್ನ್ ದಿತಾ. ಹರ್ಯೆಕಾ ಕಾನೂನ್-ನಿಯಮಾಚಿಂ ಉಲ್ಲಂಘನ್, ನಿರ್ಬಂಧನಾಕ್ ಫಾವೊ ಜಾಲ್ಲ್ಯೊ ಅಪ್ರಾಧ್ ತರಿ, ಹೆಂ ಕಾನೂನ್-ನಿಯಮ್ ಉಲ್ಲಂಘನ್ ನ್ಹಯ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ವಿಷಯಾಂನಿ ವಾಪರ್ತಾತ್.

ತ್ಯಾಚ್ ಪ್ರಮಾಣ್ ಹರ್ಯೆಕ್ ಕೃತ್ಯಾಂ ಖಂಚ್ಯಾಯ್ ಕಾನೂನಾಚೆ ಪರಿಧೆ ಭಿತರ್ ಹಾಡುಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾಂತ್‌ಗಿ, ತಸಲೆ ಅಪ್ರಾಧ್ ನಿರ್ಬಂಧನಾಕ್ ಫಾವೊ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಗುನ್ಯಾಂವಾಚೆ ಪರಿಧೆ ಭಿತರ್ ಯೆತಾತ್. ತ್ಯಾ ದೆಕುನ್ ನಿರ್ಬಂಧನಾಕ್ ಫಾವೊ ಜಾಲ್ಲ್ಯೊ ಗುನ್ಯಾಂವ್ ಕಾಯ್ದ್ಯಾನ್ ದಂಡವ್ಯೆತ್ ಜಾಯ್ನಾಯ್ ತಸಲೊ ಆಸಾಜಯ್ ಮ್ಹಣ್ ನಾ.

ಹ್ಯಾ ವಿಶಿಂ ಲುಕ್ಸಾಣ್ ಭರ್ತಿ ಕರುಂಕ್ ಸಿವಿಲ್ ವ್ಯಾಜ್ಯ್ ಕರವೈತ್. ಎಕ್ಲೊ ಪ್ರಯಾಣಿಕ್ ಬಸ್ಸಾರ್ ಪಯ್ಲೆ ಕರ್ನ್ ವೆತಾನಾ, ಮಾರ್ಗಾರ್ ಆಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ರುಕಾಚ್ಯಾ ಫಾಂಟ್ಕಾಕ್ ಲಾಗೊನ್ ತಾಕಾ ಮಾರ್ ಜಾಲೊ ತರ್, ಹೊ ನಿರ್ಬಂಧನಾಕ್ ಲಗ್ತಿ ಜಾಲ್ಲ್ಯೊ ಗುನ್ಯಾಂವ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಹೈ ಸಂಗ್ತಿಂತ್ ಸರ್ಕಾರ್ ಮಾರ್ಗಾಕ್ ಅತಿಕ್ರಮಣ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ರುಕಾಚೊ ಫಾಂಟೊ ಕಾತ್ರಂಕ್ ಸಲ್ಲಲಾ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಚುಕಿದಾರ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

ತ್ಯಾಚ್ ಪ್ರಮಾಣ್ ಪೊಲಿಸ್ ತಾಂಚೆ ಪರಿಧಿ ವ ತಾಂಚ್ಯಾ ಸದಾಂಚ್ಯಾ ಕಾಮಾಂ ಭಾಯ್, ಗರ್ಜ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಾಚಾಕಿ ಚಡ್ ಅನ್ಯಾಯ್ ವ ಆನ್ವೇಕ್ಷ್ಯಾಚೆ ಕುಡಿಕ್ ಅರಾಜಾಂವಿಕ್ ರಿತಿರ್ ಫಾಯ್ ವ ಜಖ್ಮಿ ಕರಿತ್ ತರ್, ತಸಲ್ಯಾ ಗುನ್ಯಾಂವಾಂಕ್ ಸರ್ಕಾರಾ ಥಾವ್ನ್ ಪರಿಹಾರ್ ವಿಚಾರುವೈತ್.

**67. ಪೊಲೀಸ್ ಅಧಿಕಾರಿ (Police Officer)**

ಅಪಾಯಾಂಕ್ ಫುಡ್ ಕರ್ನ್ ಕಾಮ್ ಕರ್ಚೊ, ಪರಿಣಾಮ್‌ಕಾರಿ ಆನಿ ವಿಸ್ತೃತ್ ಅಧಿಕಾರಾ ನಿಮ್ಮಿಂ ಅಪ್ರಾಧ್ ನಿವ್ರಾಂವ್ಕ್ ಆನಿ ಆಡಾಂವ್ಕ್ ಸಕ್ಲೊ ಏಕ್ ಮಾತ್ ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರ್ ಪೊಲೀಸ್ ಅಧಿಕಾರಿ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಅಪ್ರಾಧ್ ಘಡ್ತಾಶೆಂ ಆಡಾಂವ್ಕ್ ಅಪ್ರಾದ್ಯಾಚಿ ತನ್ನಿ ಕರುಂಕ್ ಆನಿ ಅಪ್ರಾದ್ಯಾಕ್ ಶಿಕ್ಷಾ ಮೆಳ್ಚೆಪರಿಂ ಪಳೆಂವ್ಚೆಂ ಪೊಲೀಸ್ ಅಧಿಕಾರಿಚಿಂ ಕರ್ತವ್ಯ್. ಬರ್ಪಿನಿಶಿಂ ಮಾಹೆತ್ ದಿಲ್ಯಾರ್ ಸ್ಪೆಶನ್ ಪುಸ್ತಕಾಂತ್ ರೆಕಾರ್ಡ್ ಕರ್ನ್ ತಾಚಿ ಏಕ್ ಪ್ರತಿ ಮಾಹೆತ್ ದಿಲ್ಲೆ ವ್ಯಕ್ತಿಕ್

**ಕಾನೂನ್ ಜ್ಞಾನಕೋಶ**

**ಧ್ವೇಷಿ ಆರ್. ಸಿ ಕೋಶ**

ದಿಜಯ್. ಪೋಲಿಸ್ ಅಧಿಕಾರಿನ್ ತುರ್ತುನ್ ತನ್ನಿ ಪ್ರಾರಂಭ್ ಕರ್ನ್ ಅಪ್ರಾದ್ ಘಡ್‌ಲ್ಲಾ ಜಾಗ್ಯಾಕ್ ಭೆಟ್ ದಿವ್ನ್ ಆರೋಪಿಂಕ್ ಕೈದ್ ಕರಿಜಯ್.

ಎಕ್ಲೊ ವ್ಯಕ್ತಿ ಕೊಡ್ತಿ ಥಾವ್ನ್ ಜಾಮಿನೆರ್ ಆಸ್ಲಾರ್ ಮಾತ್ ಸುಟ್ಕಾ ದಿವ್ಯೆತ್ ಮ್ಹಣ್ಣೆ ತಸಲೊ ಅಪ್ರಾದ್ ಖಿಂಚೊಯ್ ವ್ಯಕ್ತಿ ಆಧಾರ್ತಾ ಮ್ಹಳ್ಳಿ ಖಬರ್ ಪೋಲಿಸ್ ಅಧಿಕಾರಿಕ್ ಮೆಳ್ಳಾರ್ ಆನಿ ತೆಂ ಘಟನ್ ಘಡಾನಾಶೆಂ ಆಡಾಂವ್ಕ್ ಅಸಾಧ್ಯ್ ಮ್ಹಣೊನ್ ದಿಸ್ತಾ ತರ್ ಮೆಜಿಸ್ಟ್ರೇಟಾ ಥಾವ್ನ್ ವಾರಂಟ್ ನಾಸ್ತಾಂ ತಸಲೈ ವ್ಯಕ್ತಿಕ್ ಕೈದ್ ಕರುಂಕ್ ಪೋಲಿಸ್ ಅಧಿಕಾರಿ ಸಮರ್ಥ್ ಜಾವ್ನಾ.

ಖಾಸ್ಗಿ ವ ಸಾರ್ವಜನಿಕ್ ಆಸ್-ಬದಿಕ್ ನಾಸ್ ಜಾತಾ ವ ತ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾ ಥಾವ್ನ್ ಕಾಡ್ತಾತ್ ಮ್ಹಳ್ಳಿ ಖಬರ್ ಪೋಲಿಸ್ ಅಧಿಕಾರಿಕ್ ಮೆಳ್ಳಾರ್ ತಾಣ್ ಸೂಕ್ತ್ ಆನಿ ಗರ್ಜೆಚ್ಯಾ ಬಳಾನ್ ತೊ ಅಪ್ರಾದ್ ಘಡಾನಾಶೆಂ ಆಡಾವ್ಯೆತ್.

**68. ಪೊಸ್ಟೆಂ ಘೆಂವ್ಚೆಂ (Adoption)**

ಭುರ್ಗ್ಯಾಕ್ ಪೊಸ್ಟೆಂ ಘೆಂವ್ಚಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ ಹಿಂದೂ ಕಾನೂನಾ ಪ್ರಕಾರ್ ಜಾವ್ನಾಸ್ತಾ. ಪೊಸ್ಟೆಂ ಘೆಂವ್ಚೆಂ ಮ್ಹಳ್ಳಾರ್ ದುಸ್ರ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಭುರ್ಗ್ಯಾಕ್ ಆಪ್ಣಾಚೆಂಚ್ ಭುರ್ಗೆಂ ಮ್ಹಣೊನ್ ಸ್ವೀಕಾರ್ ಕರ್ನ್ ಆಪ್ಣಾಂವ್ಚೆಂ. ಆದಿಂ ಹಿಂದೂ ಚಲ್ಯಾನ್ ಮಾತ್ ಚೆರ್ಕ್ಯಾ ಭುರ್ಗ್ಯಾಕ್ ಪೊಸ್ಟೆಂ ಘೆಂವ್ಕ್ ಅವ್ಕಾಸ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ. ಪುಣ್ ಆತಾಂ ಚೆರ್ಕ್ಯಾ ವ ಚೆಡುಂ ಭುರ್ಗ್ಯಾಕ್ ಪೊಸ್ಟೆಂ ಕರ್ನ್ ಘೆವ್ಯೆತ್. ಆಜಾನ್ ವ ಆಜಿಯೆನ್ ತಾಂಚ್ಯಾ ಪುತಾ ವ ಧುವೆ ತರ್ಪೆನ್ ಪೊಸ್ಟೆಂ ಘೆಂವ್ಕ್ ಸಾಧ್ಯ್ ನಾ. ದುಸ್ರ್ಯಾ ವ್ಯಕ್ತಿಂನಿ ರಕ್ಷಕ್ ಆನಿ ಪೋಷಕ್ ಕಾನೂನ್ ರೀತ್ಯೆ ಭುರ್ಗ್ಯಾಕ್ ಪೊಸ್ಟೆಂ ಕರ್ನ್ ಕಾಣ್ಲೆವ್ಯೆತ್.

ಪೊಸ್ಟ್ಯಾ ಭುರ್ಗ್ಯಾಕ್ ಬಾಪಾಯ್ಚೆ ಆಸ್ತೆಂತ್ ವಾಂಟೊ ಆಸಾ, ಪುಣ್ ಮಾಲ್ಪಡ್ಯಾಂಚೆ ಆಸ್ತೆಂತ್ ವಾಂಟೊ ನಾ.

ಪೊಸ್ಟೆಂ ಭುರ್ಗೆಂ ತಾಚ್ಯಾ ಮೂಳ್ ಘರಾಂತ್ಲೆ ಆಸ್ತೆಂತ್ಲೆಂ ಹಕ್ಕ್ ಹೊಗ್ಡಾವ್ನ್ ಘೆತಾ. ಮ್ಹಳ್ಳಾರ್ ಭುರ್ಗ್ಯಾಚೊ ನೀಜ್ ಬಾಪುಯ್ ಅಂತರ್ಲಾರ್ ತೈ ಆಸ್ತೆಂತ್ ದುಸ್ರ್ಯಾನ್ ಪೊಸ್ಟೆಂ ಕರ್ನ್ ಘೆತೆಲ್ಲಾ ಭುರ್ಗ್ಯಾಕ್ ಹಕ್ಕ್ ಆಸಾನಾ.

**69. ಪರಿಷ್ಕರಣ್/ಪುನರ್ ಪರಿಶೀಲನ್ (Revision)**

ಲ್ಹಾನ್ ಕೊಡ್ತಿಂಚೆ ಆದೇಶ್/ನ್ಯಾಯಾಂಗ್ ವಿಷಯ್ ಪರಿಷ್ಕರಣ್/ಪುನರ್‌ಪರಿಶೀಲನ್ ಕರ್ಚೊ ಅಧಿಕಾರ್ ವಯ್ಲಾ ಕೊಡ್ತಿಂಕ್ ಕಾಯ್ದಾನ್/ನಿಯಮಾನ್ ಆಸಾ ಕೆಲಾ. ಲ್ಹಾನ್ ಅಧಿಕಾರಿಂನಿ ಕೆಲ್ಲೆ ಆದೇಶ್ ತಾಂಚ್ಯಾ ಉಂಚ್ಚ್ಯಾ ಅಧಿಕಾರಿಂನಿ ಪುನರ್‌ಪರಿಶೀಲನ್ ಕರ್ಚೆತ್.

ಕಾನೂನಿ ಸಂಬಂಧಿತ್ ವಿಷಯಾಧಾರಿತ್ ನ್ಹಯ್ ಆಸ್ತಾಂ ವಯ್ಲಾ ಅಧಿಕಾರಿಂನಿ ಆಪ್ಣಾಕ್ ಖುಶಿ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆ ರಿಶಿನ್ ಆದ್ಲೊ ಆದೇಶ್ ಪರಿಷ್ಕರಣ್ ಕರುಂಕ್ ಅವ್ಕಾಸ್ ನಾ.

ಸಿವಿಲ್ ಕಾನೂನಾಂತ್ ಸಕಯ್ಲೆ ಕೊಡ್ತಿಚೊ ಆದೇಶ್ ಹೈಕೊಡ್ತಿಂತ್ ಪರಿಷ್ಕರಣ್ ಕರ್ಚೆತ್ ಮ್ಹಣೊನ್ ಕಳಯ್ಲಾಂ. ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ದಂಡ್ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ ಕಾಯ್ದಾ ಪ್ರಕಾರ್ ಹರೈಕ್ ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಆದೇಶ್ ವಯ್ಲಾ ಕೊಡ್ತಿಂನಿ ತಶೆಂಚ್ ಹೈಕೊಡ್ತಿಂತ್ ಪರಿಷ್ಕರಣ್ ಕರ್ಚೆತ್. ಸಕಯ್ಲೆ ಕೊಡ್ತಿಚ್ಯಾ ಆದೇಶಾಚ್ಯಾ ವಿರೋಧ್ ಸಂಕಷ್ಟಾಕ್ ಒಳಗ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯೆ ವ್ಯಕ್ತಿನ್ ಹೈಕೊಡ್ತಿಕ್ ಪರಿಷ್ಕರಣಾಕ್ ಅರ್ಜಿ ದಾಖಲ್ ಕೆಲ್ಯಾರ್ ಉಪ್ರಾಂತ್ ತಾಣ್ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಕೊಡ್ತಿಕ್ ಅರ್ಜಿ ದಿಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್ನಾ. ಪುಣ್ ಹೈಕೊಡ್ತಿಕ್ ಸೂಕ್ತ್ ಮ್ಹಣೊನ್ ಸಮ್ಜಲ್ಯಾರ್ ಪರಿಷ್ಕರಣ್ ಅರ್ಜಿ ದಾಖಲ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ವ್ಯಕ್ತಿಕ್ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಕೊಡ್ತಿಕ್ ಅಪೀಲ್ ಅರ್ಜಿ ದಾಖಲ್ ಕರುಂಕ್ ಸಾಂಗ್ಲೆತ್.

**70. ಪಾತ್ಕಾಂ ಉಚಾರ್ಪಿಂ ಆನಿ ಚೂಕ್ ಒಪುನ್ ಘೆಂವ್ಚಿ (Confession & Admission)**

ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಕಾಯ್ದಾಂತ್ ಪಾತ್ಕಾಂ ಉಚಾರ್ಪಾಂತ್ ಬೊವ್ ಮಹತ್ತ್ ಆಸಾ. ಆರೋಪಿಚಿಂ ಪಾತ್ಕಾಂ ರೆಕೊರ್ಡ್ ಕರ್ಚ್ಯಾ ಪಯ್ಲೆಂ, ನ್ಯಾಯಾಧೀಶಾನ್ ಥೊಡೆ ಶಿಷ್ಟಾಚಾರ್ ಸಾಂಬಾಳುಂಕ್ ಆಸಾತ್. ಹಾಂಗಾ ಪಾತ್ಕಾಂ ಉಚಾರ್ಪಿಂ ಮ್ಹಳ್ಳಾರ್, ಆರೋಪಿನ್ ಚೂಕ್ ಒಪ್ಪೊಂಚಿ. ಚೊ ಕಿತೆಂ ಆಪ್ಲೆ ಚೂಕ್ ಆಧಾರ್ಲಾ ಮ್ಹಣ್ಣಾ ಆನಿ ತಾಣ್ ಸಾಂಗ್‌ಲ್ಲಾ ಸ್ಪೆಟ್‌ಮೆಂಟಾಂತ್ ಖಿಂಚಿಂ ಚೂಕ್ ಮ್ಹಣ್ ಒಪ್ಪೊಂಕ್ ಜಾತಾ, ತಿ ಸಂಗತ್ ಅಪ್ರಾದ್ ಆಧಾರುಂಕ್ ಸಕ್ತಾ ವ ಅಪ್ರಾದ್ ಆಧಾರ್‌ಲ್ಲಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಜಾಲ್ಲಿ ಸಂಗತ್ ಜಾವ್ನಾಸ್ತಾ.

ಪಾತ್ಕಾಂ ಉಚಾರ್ಪಿಂ ಮ್ಹಳ್ಳಾರ್ ಆಪ್ಣೆಂಚ್ ಅಪ್ರಾದ್ ಆಧಾರ್ಲಾ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ, ಸಾಕ್ ವಿಚಾರಣಾ ವೆಳಿಂ ರುಜು ಜಾಯ್ನಯ್. ಸಿವಿಲ್ ಕಾನೂನಾಂತ್ ಪಾತ್ಕಾಂ ಉಚಾರ್ಪಿಂ ಆಸಾನಾ; ಪುಣ್ ಕಕ್ಟಿಗಾರ್ ಕಿತೆಂ ಒಪ್ಪಾ, ತಾಕಾ ಚೂಕ್ ಒಪ್ಪೆಂ ಸರಳ್, ಸ್ಪಷ್ಟ್, ಸುಲಭಾಯೆನ್ ಸಮ್ಜೊಂಚ್ಯಾ ತಸಲೆಂ ಜಾಯ್ನಯ್.

ಕೇಜಿಂತ್ ಪ್ರತಿವಾದಿನ್ ಆಪ್ಣೆಂ ಫಾರಿಕ್ ಕರುಂಕ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆ ಪಯ್ಲೆ ಥೊಡ್ಯಾ ಶರ್ತಾಂ ಪ್ರಕಾರ್, ಮ್ಹಳ್ಳಾರ್ 'ವಾದಿನ್ ಥೊಡಿಂ ಶರ್ತಾಂ ಪಾಳ್ಕಾರ್ ಮಾತ್ ದಿತಾಂ' ಮ್ಹಣ್ಣೆಂ ಚೂಕ್ ಒಪ್ಪೆಂ ಮ್ಹಣೊನ್ ಜಾಯ್ನಾ. ಪ್ರತಿವಾದಿ ಎಕಾ ಕಾರ್ಯಾವಿಶಿಂ ಥೊಡೆ ವಿಷಯ್ ಒಪ್ಪಾ ತರ್, ಪಯ್ಲಾನ್ ತ್ಯಾ ಮಟ್ಪಾಕ್ ಡಿಕ್ರಿ ಕರುಂಕ್ ಕೊಡ್ತಿಕ್ ಅಧಿಕಾರ್ ಆಸಾ ಆನಿ ಕೇಜಿಂತ್ಲಾ ಉರ್‌ಲ್ಲಾ ವಿಷಯಾಕ್ ವಿಚಾರಣ್ ಮುಂದರ್ಪುನ್ ವೆತಾ.

## 71. ಪರಿಸ್ಥಿತೆಚೆರ್ ಹೊಂದ್ವಾಲ್ಲಿ ರುಜ್ವಾತ್ (Circumstantial Evidence)

ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಕೇಜಿನಿ ಪರಿಸ್ಥಿತೆಚೆರ್ ಹೊಂದ್ವಾಲ್ಲಿ ರುಜ್ವಾತ್ ವ ಸಾಕ್ಸ್ ವಿಚಾರಣಾಕ್ ಯೆತಾ. ಆರೋಪಿ ವಯ್ ಸ್ಪಷ್ಟ್ ರುಜ್ವಾತ್ ಮೆಳಾನಾತ್ಲ್ಯಾ ವಖ್ತಾ ತಾಕಾ ದೋಷಿ ಮ್ಹಣ್ ಠರಾಂವ್ಕ್ ಕೊಡ್ತಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತೆಚೆರ್ ಹೊಂದ್ವಾಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಸ್ ಪಳೆಂವ್ಚಿ ಗರ್ಜ್.

ಪರಿಸ್ಥಿತೆಚೆರ್ ಹೊಂದ್ವಾಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಸ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್, ಆರೋಪಿನ್ ಚೂಕ್ ವ ಅಪ್ರಾಧ್ ಆಧಾರ್ಲಾ ಮ್ಹಳ್ಯಾಕ್ ರುಜ್ವಾತ್ ಜಾವ್ನ್, ಜಾಲ್ಲ್ಯೆ ಪರಿಸ್ಥಿತೆಂಚ್ಯಾ ಆಧಾರಾರ್ ನಿರ್ಧಾರ್ ಕರ್ಚೆಂ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ತಿ ಪರಿಗತ್ ಅಶಿ ಆಸ್ತಾ ಕಿ, ಆರೋಪಿನ್ ನ್ಹಯ್ ಆಸ್ತಾಂ, ದುಸ್ರೆಂ ಕೊಣೆಯ್ ತೊ ಅಪ್ರಾಧ್ ಆಧಾರುಂಕ್ ನಾ ಮ್ಹಳೆಂ ರುಜು ಜಾತಾ.

ಪರಿಸ್ಥಿತೆಚಿ ಪರಿಗತ್ ದುಭಾವಾವಿಣೆ ರುಜು ಕರ್ಚಿ ಗರ್ಜ್. ಸರ್ಕಾರಿ ವಕೀಲಾನ್ ಕೇಜಿಚೆಂ ವಿವರಣ್ ದಿತಾನಾ, ಪ್ರಮುಖ್ ಜಾವ್ನ್ ಅಪ್ರಾಧ್ ಆಧಾರ್ಲೆ ಪರಿಸ್ಥಿತೆ ವಿಶಿಂ ವಿಶ್ವಾಸ್ಫಾತ್ ಕೆಲಾ ತರ್, ತೆಂ ಪಾತಿಯೆಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್ನಾ. ಉದಾ: ಬಾಯ್ಲೆಕ್ ವೀಕ್ ದಿವ್ನ್ ಜಿವೆಶಿಂ ಮಾರ್ಲಾಂ ಮ್ಹಳ್ಯಾ ಅಪ್ರಾದಾಂತ್, ಘೊವಾನ್ ಮೆಡಿಕಲ್ ಶೊಪಾ ಥಾವ್ನ್ ವೀಕ್ ಮೊಲಾಕ್ ಘೆತ್ಲಾಂ ಮ್ಹಣ್ಚೆಂ ಚೂಕ್ ಮ್ಹಣ್ ಕಳೊನ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾರ್, ತ್ಯಾ ಮರ್ಣಾ ಪಯ್ಲೆಂ ಜಾಲ್ಲೆಂ ಘಟನಾಂ/ಪರಿಸ್ಥಿತಿ/ಪರಿಗತ್ ಸರ್ಕಾರಿ ವಕೀಲಾನ್ ಸಾಂಗ್ಚೆಂ, ಘೊವಾನ್ ಬಾಯ್ಲೆಕ್ ವೀಕ್ ದಿವ್ನ್ ಜಿವಿಂ ಮಾರ್ಲಾಂ ಮ್ಹಳೆಂ ರುಜು ಜಾಯ್ನಾ.

ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಕೇಜಿನಿ ಪರಿಸ್ಥಿತೆಚೆರ್ ಹೊಂದ್ವಾಲ್ಲಿ ರುಜ್ವಾತ್ ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ವೆಳಿಂ, ತಿ ಸಗ್ಳಿ ರುಜ್ವಾತ್ ಸಾರ್ಕಿ ಆಸಾ ತರ್ ಕೋಡ್ತ್ ಮಾಂದುನ್ ಘೆತಾ. ಅರ್ಧಿ ಸಾರ್ಕಿ ಆನಿ ಅರ್ಧಿ ರುಜ್ವಾತ್ ತಾಳ್ ಪಡಾನಾ ತರ್, ತಿ ಕೋಡ್ತ್ ಮಾಂದುನ್ ಘೆನಾ. ಪುಣ್ ಸಿವಿಲ್ ಕೇಜಿನಿ ಪರಿಸ್ಥಿತೆಚೆರ್ ಹೊಂದ್ವಾಲ್ಲಿ ರುಜ್ವಾತ್, ಗರ್ಜ್ ಆಸ್ತಾ ಮಾಪಾನ್ ಕೊಡ್ತಿನ ಮಾಂದುನ್ ಘೆವ್ಯೆತ್.

ಏಕ್ ಸಾಕ್ಸ್ ದಿಂವ್ಚೊ ವ್ಯಕ್ತಿ ಘಟ್ ಮಾರ್ತಾ ಮ್ಹಣ್ ಕಳಿತ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ತಾಚಿ ಸಾಕ್ಸ್ ತ್ಯಾ ಮಟ್ವಾಕ್ ಸೊಡ್ನ್ ಉರ್ಲಿ ಸಾಕ್ಸ್ ಕೊಡ್ತಿನ ಮಾಂದುನ್ ಘೆವ್ಯೆತ್.

## 72. ಫಿಯಾರ್/ದೂರ್ (Complaint)

ಖಿಂಚ್ಯಾಯ್ ಅಪ್ರಾದಾ ವರ್ವಿಂ ಬಾಧಕ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ವ ತಸಲ್ಯಾ ಕೃತ್ಯಾವಿಶಿಂ ಮಾಹೆತ್ ಆಸ್ಲಾನ್ ಮೆಜಿಸ್ಟೀಟಾಕ್ ದೂರ್/ಫಿಯಾರ್ ದಿವ್ಯೆತ್. ಫಿಯಾರ್

ದಿಲ್ಲ್ಯಾಚಿ ಆನಿ ಸಾಕ್ಸಿಂಚಿ ತನ್ನಿ ಕರ್ನ್ ಜಾತಾನಾ ಮೆಜಿಸ್ಟೀಟಾಕ್ ಫಟ್ಕಿರಿ ಫಿಯಾರ್ ಮ್ಹಣೊನ್ ಕಳಿತ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಫಿಯಾರ್ ರದ್ದ್ ಕರ್ಚೊ ಆದೇತ್ ದಿತಾತ್. ಸಾಕ್ಸಿಂಚಿ ತನ್ನಿ ಕರ್ತಾನಾ ಚೂಕ್ ಆಧಾರ್ಲಾ ಮ್ಹಳ್ಯಾ ಆರೋಪ್ ಆಸ್ಲಾಂಚಿ ಸಾಕ್ಸ್ ವಿಚಾರಣ್ ಕರಿನಾಂತ್. ಪುಣ್ ಹ್ಯೆ ಸಾಕ್ಸಿದ್ವಾರಿಂ ಮೆಜಿಸ್ಟೀಟಾಕ್ ಕೇಜ್ ಚಲಂವ್ಚಿ ಗರ್ಜ್ ಆಸಾ ಮ್ಹಳೆಂ ಖಾತ್ರಿ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ತ್ಯೆ ಫಿಯಾರ್ ದೆಚಿ ತನ್ನಿ ಕರುಂಕ್ ಪೋಲಿಸಾಂಕ್ ನಿರ್ದೇಶನ್ ದಿತಾತ್. ಹ್ಯಾ ವಖ್ತಾ ಆಪ್ಲೆಂಚ್ ಹಿ ತನ್ನಿ ಮುಂದರುನ್ ವರೈತ್ ಮ್ಹಳೆಂ ಮೆಜಿಸ್ಟೀಟಾಕ್ ಭಗಾತ್ ತರ್ ತೊಚ್ ಹ್ಯೆ ಫಿಯಾರ್ ದಿಚ್ಯಾ ಆಧಾರಾರ್, ಫಿಯಾರ್ ದಿನ್ ಹಾಜಿರ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ಸಾಕ್ಸಿಂಚಿಂ ವಿಚಾರಣ್ ಕರ್ನ್ ಫಿಯಾರ್ ದಿನ್ ಹಾಜರ್ ಕೆಲ್ಲಿ ಚಾರ್ಜ್ ಶೀಟ್ ಆರೋಪಿಕ್ ವಾಚುನ್ ಸಾಂಗ್ತಾತ್, ಆನಿ ತಾಚಿ ಜಾಪ್ ಬರ್ಪಿನಿಶಿಂ ರೆಕಾರ್ಡ್ ಕರ್ತಾತ್. ಹ್ಯಾ ವಖ್ತಾ ಮೆಜಿಸ್ಟೀಟಾಕ್ ಹ್ಯಾ ಆರೋಪಾಚಿ ತನ್ನಿ ಆಪ್ಲೆ ಕರುಂಕ್ ಅಧಿಕಾರ್ ನಾ ಆನಿ ಹಿ ಕೇಜ್ ಸೆಶನ್ ಕೊಡ್ತಿನ ಚಲವ್ನ್ ವರೈ ಮ್ಹಳೆಂ ಕಳಿತ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ಕೇಜಿಚಿ ಸರ್ವ್ ದಾಖ್ಲೆ ಸೆಶನ್ ಕೊಡ್ತೀಕ್ ಧಾಡ್ನ್ ದಿತಾತ್. ಫಿಯಾರ್ ದಿಲ್ಲ್ಯೆ ವ್ಯಕ್ತಿಕ್ ಮೆಜಿಸ್ಟೀಟಾನ್ ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ಆದೇಶಾ ನಿಮ್ತಿಂ ಲುಕ್ವಾಣ್ ಜಾಲಾಂ ಮ್ಹಣ್ ದಿಸ್ತಾ ತರ್ ಹ್ಯೆಕೊಡ್ತಿಕ್ ರಿವಿಜನ್ ಕೇಜ್ ದಾಖಲ್ ಕರ್ಚೆತ್.

## 73. ಫಸವ್ಲಿ (Cheating)

ಫಸವ್ಲಿ ವ ದಗಲ್ವಾಜ್ ಅಪ್ರಾಧ್ ಆಧಾರ್ತಾನಾ, ಫಸಂವ್ಚೊ ಉದ್ದೇಶ್ ಮೊಸಾಚ್ಯಾ ಉಪಾಯಾಂ ವರ್ವಿಂ ದುಸ್ರ್ಯಾಂಚಿ ಆಸ್ತ್-ಬದಿಕ್ ಸ್ವಾಧೀನ್ ಕರ್ಚೆಂ ಜಾವ್ನಾಸಾಜಯ್. ಅಪ್ರಾಮಾಣಿಕ್ ರಿಶಿನ್ ಅನ್ಯಾಯಾನ್ ಥೊಡೊ ಲಾಭ್ ಘೆಂವ್ಚೊ ಆನಿ ದುಸ್ರ್ಯಾಂಕ್ ಅನ್ಯಾಯಾನ್ ನಷ್ಟ್ ಕರ್ಚೊ ಫಸಂವ್ಚೆಂ ಆನಿ ಲುಟ್ಲೆಂ-ಹೆಂ ಏಕೆಚ್ ರಿಶಿಚೆಂ ಮ್ಹಣ್ ದಿಸ್ತಾ ತರಿ, ತಾಂಚೆ ಮಧೆಂ ಫರಕ್/ಭೇದ್ ಆಸಾ.

ಉಟ್ತಾನಾ 'ಬಲಿಪಶು' ಜಾವ್ನ್ ವ್ಯಕ್ತಿಚಿ ಒಪ್ಪಿಗಿ ಭೆಷ್ಣಾವ್ನ್ ಘೆತಾತ್ ಆನಿ ಫಸಯ್ತಾನಾ 'ಬಲಿಪಶು' ಜಾಂವ್ಚೆ ವ್ಯಕ್ತಿಚಿ ಒಪ್ಪಿಗಿ ಮೊಸಾನ್ ಘೆಂವ್ಚಿ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಫಸವ್ಲ್ಯಾ ವರ್ವಿಂ ವ್ಯಕ್ತಿಚ್ಯಾ ಜಿವಾಕ್, ಮತಿಕ್ ಆನಿ ಮರ್ಯಾದಿಕ್ ನಷ್ಟ್ ಜಾತಾ. ಪುಣ್ ಉಟ್ತಾ ವ್ಯವಹಾರಾಂತ್ ಗ್ರಾಹಕಾಂಕ್ ಏಕ್ ವಸ್ತ್ ಬರಿ ಆಸಾ ಮ್ಹಣೊನ್ 'ಊಣ್-ಗುಣಾಂಚಿ' ವಸ್ತ್ ದಿಂವ್ಚಿ ಆನಿ ನೀಜ್ ವಸ್ತ್ ದುಸ್ರಿಚ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

ಬೇಂಕ್ ಚೆಕ್ ಕೇಜಿಂತ್, ಚೆಕ್ ದಿಂವ್ಚೊ ಆಪ್ಣಾಚ್ಯಾ ಖಾತ್ಯಾಂತ್ ಪಯ್ಲೆ ಆಸಾತ್ ಮ್ಹಣ್ ಫಟ್ ಮಾರ್ನ್ ಚೆಕ್ ದಿತಾ. ಹೆಂ ಫಸಂವ್ಚೆಂ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಏಕ್ ವ್ಯಕ್ತಿ ಡೋಂಗಿ ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟ್ ಕರ್ನ್, ಖಿಂಚ್ಯಾಯ್ ಹುದ್ದಾಕ್ ಅರ್ಹತಾ ಆಪ್ಣಾಯ್

## ಕಾನೂನ್ ಜ್ಞಾನಕೋಶ

ತರ್ ತಾಣೆ ದಗಲ್ಬಾಜ್ ಕೆಲ್ಯಾ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್.

ಫಸವ್ಲಿ ಆಧಾರುಂಕ್ ಪ್ರಯತ್ನ್ ಕರ್ಟೆಂ ಅಪ್ರಾದ್ ಜಾಯ್ತಾ; ಪುಣ್ ಫಸವ್ಲಿ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾನ್, ಫಸ್‌ಲೆಲ್ಲೊ ನಷ್ಟಾಕ್ ಸಾಂಪಡ್ತಾ ತೆದ್ನಾ ತೊ ಅಪ್ರಾದ್ ಜಾತಾ. ಆಪ್ಲೆ ರಕ್ಷಣ್ ದಿಂವ್ಕ್ ಆಸ್‌ಲೆಲ್ಯೆ ವ್ಯಕ್ತಿಕ್‌ಚ್ ಮೋಸ್ ಕರ್ಟೆಲ್ಯಾಕ್, ತೀನ್ ವರಾಂಚಿ ಜೈಲಾಚಿ ಸಜಾ ಜಾತಾ. ಭಾರಿಚ್ ಮೊಲಾಧಿಕ್ ಆಸ್ತ-ಬದಿಕಾವಿಶಿಂ ಫಸವ್ಲಿ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ವ್ಯಕ್ತಿಕ್, ಸಾತ್ ವರಾಂಚಿ ಜೈಲ್ ಶಿಕ್ಷಾ ದಿವ್ಯೆತಾ.

### 74. ಬಂಧಿವಾನಾಕ್ ರಚೆರ್ ಧಾಡ್ಡಿ ವ್ಯವಸ್ಥಾ (Parole)

ಬಂಧಿವಾನಾನ್ ಆಪ್ಲೆ ಖಾಸ್ಗಿ ಗರ್ಜೆಕ್ ಆಪ್ಣಾಕ್ ರಚೆರ್ ಧಾಡಿಜಯ್ ಮ್ಹಣೊನ್ ವಿನಂತಿ ಕೆಲ್ಯಾರ್, ಸೀಮಿತ್ ಆವ್ಡೆಕ್/ದಿಸಾಂಕ್ ತ್ಯಾ ಬಂಧಿವಾನಾಕ್ ರಚೆರ್ ಧಾಡುಂಕ್ ಒಪ್ಪಿಗಿ ದಿತಾತ್. ಪುಣ್, ತ್ಯಾ ಬಂಧಿವಾನಾಚೆ ಶಿಕ್ಷೆಚೆ ಆವ್ಡೆಂತ್ ಹೆ ರಚೆರ್ ಧಾಡ್‌ಲ್ಲೆ ದೀಸ್ ಉಣೆ ಕರಿನಾಂತ್.

ತಕ್ಲೆಂತ್ ಅಸ್ತತ್ ಆಸ್‌ಲೆಲ್ಲೊ ಬಂಧಿವಾನ್ ಆಸ್ತೆಕ್ ದಾಖಲ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ತಿ ಆಪ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷೆಚೆ ಆವ್ಡೆಂತ್ ಕುಡ್ಡುನ್ ಆಸ್ತಾ. ಉದಾ: ಏಕಾ ಬಂಧಿವಾನಾಕ್ 1 ಫೆಬ್ರೆರಾಂತ್ ಜೈಲಾಂತ್ ದವರ್ನ್, ತಾಕಾ ಸ ಮಹಿನೆ ಜೈಲ್ ಶಿಕ್ಷಾ ಭಗುಂಕ್ ಆಸಾ ಆನಿ ತೊ ಏಕ್ ಮಹಿನೊ ರಚೆರ್ ಭಾಯ್ರ್ ಗೆಲ್ಯಾರ್ ತಾಕಾ ಸಪ್ತೆಂಬರ್ 31 ವರೆಗ್ ಜೈಲ್ ಶಿಕ್ಷಾ ಭಗುಂಕ್ ಆಸ್ತಾ. ತ್ಯೆಚ್ ಪರಿಂ ಆಸ್ತೆಕ್ ದಾಖಲ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಬಂಧಿವಾನಾನ್ ಏಕ್ ಹಪ್ಪೊ ಆಸ್ತೆಂತ್ ಚಿಕಿತ್ಸಾ ಘೆತ್ಲಾ ತರ್, ತಾಕಾ ಸಪ್ತೆಂಬರ್ 24 ವರೆಗ್ ಜೈಲ್ ಶಿಕ್ಷಾ ಭಗುಂಕ್ ಆಸ್ತಾ.

### 75. ಬಂಧೆಕ್ ಒಪ್ಪುಂಚಿಂ (Committal)

ಆರೋಪಿಕ್ ವಿಚಾರಣ್ ಘಡ್ ಕರುಂಕ್ ಸೆಶನ್ ಕೊಡ್ತಿಕ್ ಒಪ್ಪುನ್ ದಿಲಾಂ ತರ್ ತಾಕಾ ಸೆಶನ್ ಕೊಡ್ತಿಚೆ ಬಂಧೆಂತ್ ವಿಚಾರಣಾಕ್ ಬಂಧೆಕ್ ಒಪ್ಪುನ್ ದಿಲಾಂ' ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್. ಹಾಂಗಾ ತಾಬೆಂತ್/ಬಂಧೆಕ್ ಒಪ್ಪುಂಚಿಂ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್, ಕೇಜ್ ಸೆಶನ್ ಕೊಡ್ತಿಕ್ ಧಾಡ್ಡಿ ವ ದಿಂವ್ಪಿ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

ಏಕ್ ಕೇಜ್ ಮೆಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ್ ಕೊಡ್ತಿಕ್ ಆಯಿಲ್ಲಾ ವಖ್ತಾ, ತ್ಯಾ ಕೈದ್ಯಾಚೆ ಕೇಜಿಂತ್ ಅಪ್ರಾದ್ ಆಧಾರ್‌ಲ್ಲೊ ಝಳ್ಯತಾ ಆನಿ ತೊ ಸೆಶನ್ ಕೊಡ್ತಿನ್ ಮಾತ್ ವಿಚಾರಣ್ ಕರೊ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಮೆಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ್ ತಿ ಕೇಜ್ ಸೆಶನ್ ಕೊಡ್ತಿಚೆ ಬಂಧೆಕ್ ಒಪ್ಪುಂಚೊ ಆದೇಶ್ ಕರ್ನ್ ಧಾಡ್ತಾ.

ಕೊಡ್ತಿನ್ ಸಗ್ಳೆಂ ವಿಚಾರಣ್ ಕೆಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಕೈದ್ಯಾನ್ ಅಪ್ರಾದ್ ವ ಚೂಕ್ ಆಧಾರ್ಲ್ಯಾ ಮ್ಹಣ್ ಕಳಿತ್/ಖಚಿತ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ತ್ಯಾ ಕೈದ್ಯಾಕ್ ಅಪ್ರಾದ್

## ಧ್ವೇಷಿ ಆರ್. ನಿ ಕೋಶ್

ಆಧಾರ್ಲ್ಯಾ ಮ್ಹಣ್ ಆದೇಶ್ ದಿವ್ನ್ ಶಿಕ್ಷಾ ದಿತಾತ್. ಉಪ್ರಾಂತ್ ಕೋಡ್ ತ್ಯಾ ಅಪಾದ್ಯಾಕ್ ಕಸಲಿ ಸಜಾ ದಿಜಾಯ್ ಮ್ಹಳ್ಯೆಂ ವರವ್ನ್ ಪಳೆವ್ನ್ ಶಿಕ್ಷಾ ಘೋಷಣ್ ಕರ್ತಾ.

ಬಂಧೆಕ್ ಒಪ್ಪುಂಚಿಂ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಆನ್ಯೇಕೆ ರಿತಿನ್ಯಾ ಸಮ್ಜವ್ಯೆತ್. ಕೈದ್ಯಾಕ್ ಆಪ್ಣಾ ಹುಜಿಂ ಹಾಜರ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ವಖ್ತಾ, ಮೆಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ್ ತ್ಯಾ ಕೈದ್ಯಾಕ್ ಪಯ್ಲೆಂ ಜೈಲಾಚೆ ಬಂಧೆಕ್ ಒಪ್ಪಿತಾ ವ ಪೊಲಿಸಾಂಚೆ ತಾಬೆನ್ ಒಪ್ಪಿತಾ ವ ತ್ಯಾ ಕೈದ್ಯಾಕ್ ಜಾಮಿನರ್ ಸೊಡ್ತಾ.

### 76. ಬದ್ಲಾಮ್ ಘಾಲ್ಪಿ (Defamation)

ಮನ್ಯಾಚ್ಯಾ ಗೌರವಾಕ್ ಊಣ್ ಹಾಡ್ಚ್ಯಾ ತಸಲೆ ಕರ್ನಿಕ್ ಮರ್ಯಾದ್ ಕಾಡ್ಲಿ' ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಜಾಂವ್ಕ್ ಪುರೊ ಉತಾನ್, ಬರ್ದಿನಿಂ ವ ಮಾಹೆತ್ ತಂತ್‌ಜ್ಞಾನಾ ದ್ವಾರಿಂ. ಹೊ ಅಪ್ರಾದ್ ಆಧಾರ್‌ಲ್ಯಾಕ್ ಆಪುಣ್ ಆನ್ಯೇಕ್ಲಾಚಿ ಮರ್ಯಾದ್ ಕಾಡ್ತಾಂ ಮ್ಹಣ್ ಕಳಿತ್ ಆಸಾಜಯ್.

ಮರ್ಯಾದ್ ಕಾಡ್ಚೊ ವಿಷಯ್ ಪ್ರಗಟ್ ಜಾಯ್ತಯ್- ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ದುಸ್ರ್ಯಾಕ್ ಕಳಿತ್ ಜಾಯ್ತಯ್. ಏಕ್ ಪತ್ರ್ ಸಾರ್ವಜನಿಕ್ ಅಧಿಕಾರಿಕ್ ಘಟಾಚಿಂ ಮ್ಹಣೊನ್ ಲಿಖ್ಲಾಂ ತರಿ, ತಿ ಚೂಕ್ ಆಧಾರ್‌ಲ್ಯಾಕ್ ಅಪ್ರಾದಾ ಥಾವ್ನ್ ಭಗ್ನಾಣೆ ದಿನಾ. ಮರ್ಯಾದ್ ಕಾಡ್ಲಿ-ಜಾಂವ್ ವ್ಯಕ್ತಿಚ್ಯಾ ಗೌರವಾಕ್, ಭಲಾಯ್ಕೆವಿಶಿಂ ವ ಗುಣಾಂವಿಶಿಂ; ಪುಣ್, ಹೆಂ ಕರ್ಟೆಲ್ಯಾಚೊ ಉದ್ದೇಶ್ ಮರ್ಯಾದ್ ಕಾಡ್ಚೊ ಜಾವ್ನಾಸಾಜಯ್.

ಮರ್ಯಾದ್ ಕಾಡಿಜಯ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾ ಉದ್ದೇಶಾನ್ ಕೆಲ್ಲೆಂ/ಕೆಲ್ಲಿ ಕರ್ನಿ ನೆಣಾರ್ಪಣಾನ್ ತರ್, ಭಗ್ನಾಣೆ ಆಸಾ; ಪುಣ್, ಅಗೌರವ್ ಹಾಡುಂಕ್ ಕಾರಣ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ವಿಷಯಾಂತ್ ಮರ್ಯಾದ್ ಕಾಡ್ಚೊ ವಿಷಯ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾರ್, ತೆಂ ನೆಣಾರ್ಪಣ್ ಮ್ಹಣೊಂಕ್ ಜಾಯ್ತಾ.

ಥೊಡೆ ಪಾವ್ಲಿಂ ಮಾಧ್ಯಮ್, ಸಂಪಾದಕ್ ಆನಿ ಪತ್ರ್ಕರ್ತ ಬದ್ಲಾಮ್, ಘಾಲ್ಪಾ ವಿಷಯಾಂನಿ ಶಿರ್ಕಾತಾತ್. ಪುಣ್ ತೆ ವಿಷಯ್ ಸಾರ್ವಜನಿಕ್ ಹಿತಾಸಕ್ತೆನ್ ಬಹಿರಂಗ್ ಕೆಲಾ ಮ್ಹಣೊನ್ ಆಸ್ಲೊ ಘೆತಾತ್. ಪುಣ್, ಏಕ್ ಪಾವ್ಲಿಂ ತಶೆಂ ಕೆಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಆಪ್ಣಾವಿಶಿಂ ದುಸ್ರೆ ರೀಕಾ ಕರ್ತಾತ್ ಮ್ಹಣೊನ್ ದೂರ್ ದಿಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್ತಾ. ಸಾರ್ವಜನಿಕ್ ವ್ಯಕ್ತಿಂನಿ ಆಧಾರ್‌ಲ್ಲೆಂ ಕೈತ್ಯೆಂ ಘಾಯ್ ಕೆಲ್ಲೆಂ, ತ್ಯಾ ವ್ಯಕ್ತಿಂನಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ್ ಕಾಮಾಂ ವೆಳಿಂ ಕೆಲ್ಲೆಂ ಜಾವ್ನಾಸಾಜಯ್. ಹೆಂಚ್ ನಿಯಮ್ ಲೇಖಕಾಂಕ್ ಆನಿ ಕಲಾಕರಾಂಕ್ ಲಾಗು ಜಾತಾ.

ಏಕ್ ವ್ಯಕ್ತಿಚಿ ಮರ್ಯಾದ್ ಕಾಡ್‌ಲ್ಲೊ ವಿಷಯ್, ತಿ ವ್ಯಕ್ತಿ ಆಪ್ಣಾವಿಶಿಂ ಕಿಲ್ಲಿ



**ಕಾನೂನ್ ಜ್ಞಾನಕೋಶ**

ಮರ್ಯಾದೆ ಕಾಡ್ಲಾ ಮ್ಹಣ್ ಚಿಂತಾ ಮ್ಹಳ್ಳಾ ಥಂಯ್ ಹೊಂದ್ಲೊನ್ ನಾ; ಬಗರ್ ತಿಸ್ತಾ ಮನ್ಯಾಚ್ಯೆ ಮತಿಂತ್ ಹ್ಯಾ ವಿಶಿಂ ಕಿತೆಂ ಪರಿಣಾಮ್ ಜಾಲಾ ಮ್ಹಳ್ಳಾ ಥಂಯ್ ಹೊಂದ್ಲೊನ್ ಆಸಾ.

ಮರ್ಯಾದೆ ಕಾಡ್ಲಿ ಮೆಲ್ಲ್ಯೆ ವ್ಯಕ್ತಿವಿಶಿಂ ಜಾವ್ನಾಸ್ತಾ ವ ಎಕೆ ಕಂಪ್ಲೆವಿಶಿಂ ವ ಸಂಸ್ಥಾವಿಶಿಂ ಜಾವ್ನಾಸ್ತಾ. ಮೆಲ್ಲ್ಯಾ ಮನ್ಯಾವಿಶಿಂ ವೊಂಕಾರೆ ಹಾಡ್ಲೆ ತಸಲೆಂ ಉಲೊಣೆ ವ ಏಕ್ ಕಂಪ್ಲಿ ನಷ್ಟಾರ್ ಬಂಧ್ ಆಸಾ ಮ್ಹಣ್ಲೆಂ ಮರ್ಯಾದೆ ಕಾಡ್ಲಿ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಮರ್ಯಾದೆ ಕಾಡ್ಲಿ ವ ಬದ್ಲಾಮ್ ಫಾಲ್ತ್ಯೆ ತಸಲೊ ವಿಷಯ್ ಛಾಪ್ತಲೆ, ವಾಂಟ್ಲೆ ಆನಿ ತೆಂ ವಿಕ್ತಲ್ಯಾಂ ವಯ್ ಹೊ ಅಪ್ರಾಧ್ ಲಾಗು ಜಾತಾ.

**77. ಭೋಗ್ಸಣೆ ವ ಮಾಫಿ (Amnesty)**

ಭೋಗ್ಸಣೆ ವ ಮಾಫಿ ಯೋಜನೆ ಸುರ್ವೆರ್ ಪ್ರಾರಂಭ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ ತಿರ್ವೊ ವ ಸುಂಕ್ ಬಾಂಧಿನಾತ್‌ಲ್ಲಾ ಪಾಸ್ತಾತ್. ಆದಾಯ್ ಕರ್ (Income Tax) ಖಾತ್ಯಾನ್ ಹೆಂ ಯೋಜನೆ ಪ್ರಾರಂಭ್ ಕೆಲ್ಲೆಂ ತೆಂ ಯಶಸ್ವಿ ಜಾಲ್ಲೆಂ ಪಳೆವ್ನ್ ಸರ್ಕಾರಿ ಇನ್ನಿತರ್ ಖಾತೆ; ಅಬ್ಕಾರಿ, ವಿಕೊ, ಆಯಾತ್ ಆನಿ ನಿಯಾತ್ ಖಾತ್ಯಾಂನಿಯ್, ಹೆಂ ಸರ್ಕಾರಿ 'ಭೋಗ್ಸಣೆ/ಮಾಫಿ ಕಾರ್ಯ ಯೋಜನೆ' ಸುರ್ವಾತಿಲ್ಲೆಂ ಆನಿ ಹ್ಯಾ ವರ್ವಿಂ ಸುಂಕ್ ಬಾಂಧಿನಾಸ್ತಾಂ ಚುಕಾರಿ ಮಾರ್ತಲ್ಯಾಂನಿ, ಆಪ್ಣಾಲಾಗಿಂ ಆಸ್ಚೊ ಕಾಳೊ ದುಡು, ಸರ್ಕಾರಿ ಕಾರ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರ್ ನಿತಳ್ (ಧೋವೊ) ಕರುಂಕ್ ಸಾಧ್ಯ್ ಜಾಲ್ಲೆಂಚ್ ನ್ಹಯ್, ಸರ್ಕಾರಾಕ್‌ಯಿ ಮೆಳಾಜಯ್ ಆಸ್ಲೆಂ ದೆವೆಂ ಮೆಳ್‌ಲ್ಲೆಂ/ಮೆಳ್ತಾಲೆಂ.

1936 ಥಾವ್ನ್ 1945 ಪರ್ಯಾಂತ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಝುಜಾಂಚ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಭಾರಿಚ್ ಕಾಳೊ ದುಡು ಲೊಕಾನ್ ಪುಂಜಾಯಿಲ್ಲೊ. ತ್ಯಾ ದೆಕುನ್ ಸರ್ಕಾರಾನ್ ರು.1,000/- ಚೆ ನೋಟ್ ರದ್ದ್ ಕರ್ನ್ ಆದೇಶ್ 'ಜ್ಯಾರಿ ಕೆಲ್ಲೊ. ಕೊಣಾಲಾಗಿಂ ತೆ ನೋಟ್ ಆಸಾತ್‌ಗಿ, ತಾಣಿಂ ತೆ ದಿವ್ನ್ ನೊವೆ ನೋಟ್ ಘೆಂವ್ಕ್ ಸೂಚಯಿಲ್ಲೆಂ. ಹ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಿಂ ಆಸ್ಲೊ ಕಾಳೊ ದುಡು ಬದ್ಲಾಯ್ತಾನಾ ಕಿತ್ಲೊ ಕಾಳೊ ದುಡು ಆಸ್ಲೊ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಕಳ್ತಾ' ಮ್ಹಳ್ಳಾ ಭಿಯಾನ್ ಸಬಾರಾಂನಿ ನೋಟ್ ಹುಲ್ತಾವ್ನ್ ಧ್ವಂಸ್ ಕೆಲ್ಲೆ. ಹ್ಯಾ ಮಾಫಿ ಕಾರ್ಯಾಚರಣಾ ನಿಮ್ಮಿಂ ಸುಂಕ್ ಭರುಂಕ್ ಚುಕವ್ನ್ ಘೆತ್‌ಲ್ಲಾಂಕ್ ಶಿಕ್ಷಾ ಮಾಫಿ ಜಾಲ್ಲಿ ಆನಿ ಸರ್ಕಾರಾಕ್ ಸುಂಕ್ ಮೆಳ್‌ಲ್ಲೆಂ.

ಮಾಫಿ ಆನಿ ಭೋಗ್ಸಣೆ ಹ್ಯೊ ದೋನಯಿ ಸಂಗಿ ವೆವೆಗ್ಳೊ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್. ರಾಜಕೀಯ್ ಗುನ್ಯಾಂವ್ಕಾರ್, ದೇಶಾ ವಿರೋಧ್ ಆಂತರಿಕ್ ಭಂಡಾಯ್/ಝುಜ್ ಹೆ ಗುನ್ಯಾಂವ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾಂಕ್ 'ಶಿಕ್ಷಾ' ಮಾಫಿ ಕರ್ತಾತ್; ಪುಣ್, ಅಪ್ರಾಧ್ ಆಧಾರ್‌ಲ್ಲಾ ಕೈದ್ಯಾಂಕ್ 'ಭೋಗ್ಸಣೆ' ದಿತಾತ್. ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಾಕ್ ಮಾಫಿ ದಿಂವ್ಚೊ ಅಧಿಕಾರ್

**ದ್ವೇಷಿ ಆರ್. ಸಿ ಕೋಶ್ಲೆ**

ಆಸಾ. ಭೋಗ್ಸಣೆ ದಿಂವ್ಚೊ ಅಧಿಕಾರ್ ಕಾರ್ಯಾಂಗಾಕ್ ಆಸಾ.

ಶಾಸನ್/ಕಾನೂನಾಂತ್ 'ಮಾಫಿ' ಸಬ್ ವ 'ಕಾರ್ಯಾ ಕೊಲಮ್' ದುಸ್ರೆ ರಿತಿನ್ ವಾಪರ್ತಾತ್. ರಾಷ್ಟ್ರಾಂತ್ ಎಮರ್ಜೆನ್ಸಿ (ಶುರ್ತು ಪರಿಸ್ಥಿತಿ) ಪಾಟಿಂ ಕಾಡ್ನ್ ಸಾಮಾನ್ಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉಪ್ಪಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್, ಎಮರ್ಜೆನ್ಸಿ ವೆಳಾರ್ ಘೆತ್‌ಲ್ಲೆ ನಿರ್ಧಾರ್ ರಾಕೊನ್ ವ್ಹರ್ಚ್ಯಾಕ್ 'ಮಾಫಿ ಕಾರ್ಯಾ ಕೊಲಮಾ'ಚಿ ಜರೂರ್ ಗರ್ಜ್ ಆಸ್ತಾ. ಕಾರಣ್, ಹ್ಯೆ ರಿತಿಚೆಂ ರಕ್ಷಣ್ ಶಾಸನಾಂತ್ ನಾ ತರ್, ಹರ್ಯೆಕ್ ಅಧಿಕಾರಿನ್ ಎಮರ್ಜೆನ್ಸಿ ವೆಳಾರ್ ನಿರ್ಧಾರ್ ಘೆತ್‌ಲ್ಲೆ ಕಾನೂನ್‌ರೀತ್ಯೆ ಜುಲ್ಮಾನಾಕ್ ಫಾವೊ ಜಾಲ್ಲೆ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್.

**78. ಭುರ್ಶೆಂ/ಅಶ್ಲೀಲ್ (Obscene)**

ಅಶ್ಲೀಲ್ ಪಿಂತ್ರಾಂವ್ಚೆಂ ಭಾರತೀಯ್ ದಂಡ್ ಕಾರ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರ್ ಅಪ್ರಾದ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಸಾಮಾನ್ಯ ಜಾವ್ನ್ ಲೇಖಕ್ ಆನಿ ಚಿತ್ರ್ ಕಲಾಕಾರ್-ಹಾಂಚೆ ವಿರೋಧ್ ಅಶ್ಲೀಲ್ ಅಪ್ರಾದ್ ಮಾಂಡ್ತಾತ್.

ಖಿಂಚ್ಯಾಯ್ ಎಕೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ್ ಜಾತಿ-ಕಾತಿಚ್ಯಾ ವಿರೋಧ್ ವ ತಾಂಚ್ಯಾ ಭಗ್ಣಾಂಕ್ ಅಕ್ಮಾನ್ ಕರ್ಚೆ ರಿತಿನ್ ದಾಕಂವ್ಚೆಂ ಭುರ್ಶೆಂ/ಅಶ್ಲೀಲ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

ದೇಶಾಚ್ಯಾ ಸಂಕೇತಾಂಕ್/ಗುರ್ತಾಂಕ್ ಅಶ್ಲೀಲ್ ರಿತಿನ್ ದಾಕಂವ್ಚೆಂ/ಪಿತ್ರಾಂವ್ಚೆಂ ದುರ್ವರ್ತನ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಎಕಾ ಲೇಖಕಾನ್ ವ ಕಲಾಕಾರಾನ್ ಲಿಖ್‌ಲ್ಲೆಂ ಪುಸ್ತಕ್ ವ ಪಿಂತ್ರಾರ್ ಅಶ್ಲೀಲ್ ಮ್ಹಳ್ಳಾ ಕಾರಣಾಕ್ ತಾಕಾ ಶಿಕ್ಷಾ ಫಾವೊಗಿ ನಾ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಪ್ರಶ್ನಾತೀತ್. ಸಾರ್ವಜನಿಕ್ ಅಭಿಪ್ರಾಯೆ ಮುಖಾರ್ ಖಿಂಚ್ಯಾ ಜನಾಂಗ ವಿರೋಧ್ ತ್ಯಾ ಲೇಖಕಾನ್ ವ ಪಿಂತ್ರಾರಾನ್ ಅಶ್ಲೀಲ್/ಭುರ್ಶೆಂ ಆಸಾ ಕೆಲಾಂ ಹ್ಯಾ ಆಧಾರಾರ್ ಸೂಕ್ತ್ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ್ ವ ಕೋಡ್ ಕ್ರಮ್ ಘೆತಾ.

**79. ಭುರ್ಗ್ಯಾಚಿ ಸಾಕ್ಸ್ (Child Witness)**

18 ವರ್ಸಾಂ ಪ್ರಾಯ್ ಜಾಯ್ತಾತ್‌ಲ್ಲಾ ಭುರ್ಗ್ಯಾಕ್ ಕೊಡ್ಲಿಂತ್ ಸಾಕ್ಸ್ ಮ್ಹಣ್ ಠರಾಯ್ತಾತ್ ತರ್ ತಾಕಾ ಭುರ್ಗ್ಯಾಚಿ ಸಾಕ್ಸ್ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. 7 ವರ್ಸಾಂಚ್ಯಾಕಿ ಲ್ಹಾನ್ ಭುರ್ಗ್ಯಾನ್ ಕೊಡ್ಲಿಂತ್ ಸಾಕ್ಸ್ ದಿಂವ್ಚೆಂ ಆಡ್ವಾರ್ಲಾಂ. 7 ವರ್ಸಾಂಚ್ಯಾಕಿ ವ್ಹಡ್ ಭುರ್ಗ್ಯಾಕ್ ತಾಚಿ ಬುದ್ಧಂತಾಯ್, ಪಾರ್ಕುಂಚಿ ಸಕತ್ ಆನಿ ಚಿಂತ್ನಾ ಸಕತ್ ಪರೀಕ್ಷಾ ಕರುಂಕ್ ಸಾಕ್ಸ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಪಯ್ತಾತ್. ಪುಣ್ ಭುರ್ಗ್ಯಾನ್ ದಿಂವ್ಚಿ ಸಾಕ್ಸ್ ವ್ಹಡಾಂನಿ ಸಾಕ್ಸ್ ದಿಲ್ಲ್ಯಾಕ್ ತಾಳ್ ಪಡಾಜಯ್. ಏಕ್ ವ್ಯಕ್ತಿ ಪ್ರಾಯ್ ಪಾವ್ಲಾ ತರಿ ತಾಣೆ ತೊ 7 ವರ್ಸಾಂಚ್ಯಾಕ್‌ಯಿ ಲ್ಹಾನ್ ಆಸ್ತಾನಾ ಖಿಂಚಿಂಯ್ ಘಡಿತ ದೆಖ್ಲಾಂ ತರ್ ತೆಂ ತಾಕಾ ಸಾಂಗುಂಕ್ ಪರ್ವಣಿ ನಾ.

ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಕೇಜಿಂನಿ ಖಿಂಚ್ಯಾಯ್ ಭುರ್ಗ್ಯಾಚಿಂ ವಿಚಾರಣ್ ಕರ್ತಾತ್. ಪುಣ್

**ಕಾನೂನ್ ಜ್ಞಾನಕೋಶ**

ಕೊಡ್ಡನ್ ಭುರ್ಗಂ ಫಾವೊತ್ಯೆ ರಿತಿನ ಅರ್ಥ್ ಕರ್ನ್ ಜಾಪ್ ದಿಂವ್ಚೆ ಬುಧ್ಧಂತಾಯೆಕ್ ಪಾವ್ಲಾಂಗಿ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ವರವ್ನ್ ಪಳೆಯ್ಚಯ್. ಭುರ್ಗ್ಯಾಚಿ ಸಾಕ್ಸ್ ವಿಚಾರಣ್ ರೆಕಾರ್ಡ್ ಕರ್ತಾನಾ, ಕೊಡ್ಡನ್ ಭುರ್ಗ್ಯಾಕ್ ವಿಚಾರ್ಲೆಂ ಸವಾಲ್ ಆನಿ ಭುರ್ಗ್ಯಾನ್ ದಿಲ್ಲಿ ಜಾಪ್ ದೊನ್ಯಿ ರೆಕಾರ್ಡ್ ಕರಿಜಯ್. ಭುರ್ಗ್ಯಾಕ್ ವಿಚಾರಣ್ ಕರ್ತಾನಾ ತಾಕಾ ಘಟಯಾಶೆಂ ಕೊಡ್ಡನ್ ಪಳೆಯ್ಚಯ್. ಡೈವೋರ್ಸ್ ಕೇಜಿಂನಿ ಭುರ್ಗ್ಯಾಕ್ ತಾಚ್ಯಾ ಆವಯ್-ಬಾಪಾಯ್ಚಿ ವಳಕ್ ಕೊಡ್ಡೆಂತ್ ಕರ್ನ್ ದಿಂವ್ಚಿ ಸಾರ್ಕೆಂ ನ್ಹಯ್. ಲೈಗಿಂಕ್ ಅಪಾದ್ ಕೇಜಿಂನಿ ಆರೋಪಿಚೆಂ ವಿಚಾರಣ್ ಕರ್ತಾನಾ, ಆರೋಪಿ ಭುರ್ಗ್ಯಾಕ್ ದಿಸಾನಾಶೆಂ ಏಕ್ ಆಡ್ ಪಡ್ಲೊ ದವರಿಜಯ್. ರಕ್ಷಕ್/ಪೋಷಕ್ ಕೇಜಿಂನಿ ಭುರ್ಗ್ಯಾಚೆಂ ಕಲ್ಯಾಣ್ ಆನಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಚಿಂತುನ್ ಭುರ್ಗ್ಯಾಕ್ ಕೊಣಾಚ್ಯಾ ಹಾತಿಂ ದಿಜಯ್ ಮ್ಹಣ್ ತೀರ್ಮಾನ್ ಕರ್ಚ್ಯಾ ಪಯ್ಲೆಂ ಭುರ್ಗ್ಯಾ ಲಾಗಿಂ ಅಭಿಪ್ರಾಯ್ ವಿಚಾರ್ತಾತ್. ಭುರ್ಗ್ಯಾನ್ ಕೊಡ್ಡೆಕ್ ಅಫಿದಾವಿತ್ ದಿಂವ್ಚೆಂ, ಪ್ರಮಾಣ್ ವಚನ್ ಘೆಂವ್ಚೆಂ ಆಡ್ವಾರ್ಲಾಂ.

**80. ಮರಣಚ್ಛಿ ತಣಿರ್ ಆಸ್ತಾಂ ಕರ್ಚೆಂ ಘೋಷಣ್ (Dying Declaration)**

ಏಕ್ ವ್ಯಕ್ತಿ ಆಪುಣ್ ಥೊಡ್ಯಾ ಘಂಟ್ಯಾಂನಿ ಮರಣ್ ಪಾವ್ತಾಂ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಕಳಿತ್ ಆಸೊನ್ ಘೋಷಣ್ ವ ಕಳವ್ಣಿ ಮೆಜಿಸ್ಟೇಟ್ ವ ಕಾರ್ಯಾಂಗ್ ಮೆಜಿಸ್ಟೇಟಾ ಸಮೊರ್ ಕರುಂಕ್ ಆಶೆತಾ ತರ್ ಪೊಲಿಸಾಂನಿ ಸೂಕ್ತ್ ವ್ಯವಸ್ಥಾ ಕರ್ಚಿ ಗರ್ಜ್.

ಅಸಲೆಂ ಘೋಷಣ್ ಕೆಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್, ತೊ ವ್ಯಕ್ತಿ ಮರಣ್ ಪಾವಾನಾ ತರ್, ತಾಕಾ ಮರಣಚ್ಛಿ ತಣಿರ್ ದಿಲ್ಲೆಂ ಘೋಷಣ್ ಮ್ಹಣಾನಾಂತ್. ಮೆಜಿಸ್ಟೇಟಾನ್ ಮರಣಚ್ಛಿ ತಣಿರ್ ಘೋಷಣ್ ಕರ್ಚಿ ವ್ಯಕ್ತಿ ಮತಿರ್ ಆಸಾ, ತಾಚೆ ತಕ್ಲೆಚೆ ಸ್ಥಿಮಿತಾಯ್ ಸಾರ್ಕೆ ಆಸಾ, ವಿಷಯ್ ಅರ್ಥ್ ಜಾತಾತ್ ಆನಿ ಉಗ್ಡಾಸ್ ಘಟನಾವಿಶಿಂ ಸಾರ್ಕೊ ಆಸಾ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ವೊರೊವ್ನ್ ಪಳೆಜಯ್.

ತ್ಯಾಚ್ ಪ್ರಕಾರ್ ಘೋಷಣ್ ರೆಕಾರ್ಡ್ ಕರ್ಚ್ಯಾ ಮೆಜಿಸ್ಟೇಟಾನ್, ತ್ಯಾ ವ್ಯಕ್ತಿಲಾಗಿಂ ಚಡ್ ಲೊಕಾಚೊ ಜಮೊ ಆಸಾನಾಶೆಂ ಆನಿ ತ್ಯಾ ಘಟನಾವಿಶಿಂ ಆಸಕ್ತ್ ಆಸ್ಲೆ ಮನಿಸ್ ಪಯ್ಸ್ ಆಸ್ಚೆ ಪರಿಂ ಪಳೆಜಯ್. ಸಾಂಗಾತಾ ತ್ಯೆ ವ್ಯಕ್ತಿಕ್ ಸವಾಲ್ ವಿಚಾರ್ನ್, ತಾಣೆ ಸಾಂಗ್ಲಿಂ ವಾಕ್ಯೊಲಾಂ ಪೇಪರಾರ್ ಬರಯ್ಚಯ್. ಹೊ ಏಕ್ ಸಾಕ್ಸ್ ವಿಚಾರಣಾಚೊ ಅಂಗ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

ಮರಣಚ್ಛಿ ತಣಿರ್ ಆಸ್ಲೆ ವ್ಯಕ್ತಿನ್ ಕೆಲೆಂ ಘೋಷಣ್ ವ ಕಳವ್ಣಿ ಹ್ಯಾ ಆಧಾರಾರ್ ಆರೋಪಿಕ್ ಶಿಕ್ಷಾ ದಿಲ್ಯಾರ್, ತಿ ಶಿಕ್ಷಾ ಕಾನೂನ್ ಬದ್ಲೆ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಪುಣ್, ತ್ಯಾ ಘಟನಾವಿಶಿಂ ಉರ್ಲೊ ಸಂಗಿ, ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇತ್ಯಾದಿ ರುಜು ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಶಿಕ್ಷಾ ದಿಲ್ಲಿ ಕಾನೂನ್ ಬದ್ಲೆ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಮೆಜಿಸ್ಟೇಟ್ ನ್ಹಯ್ ಆಸ್ಲಾನ್

ರೆಕಾರ್ಡ್ ಕೆಲೆಂ ಘೋಷಣ್ ನ್ಯಾಯಾಂಗಾಂತ್ ಬೊವ್ ಪಾಮುಖ್ಯ್. ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಮ್ಹಳ್ಳಾರ್, ಆತ್ಮಾಂ ಮರಣ್ ಪಾವ್ತಾಂ ಮ್ಹಣ್ ಕಳಿತ್ ಆಸ್ಲೊ ಮನಿಸ್ ಘಟಿ ಕೆದಿಂಚ್ ಉಲಯ್ನಾ.

**81. ಮರಣ್ ದಂಡನ್ (Death Penalty)**

ಮನ್ಯಾಕ್ ಜಿವೆಶಿಂ ಮಾರ್ಲ್ಯಾರ್ ವ ಏಕಾ ರಾಷ್ಟ್ರಾಚೆ ಸಾರ್ವಭೌಮತೆಕ್ ಕಳಂಕ್ ಹಾಡುಂಕ್ ಕಾರಣ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಅಪ್ರಾದ್ಯಾಕ್ ಭಾರತೀಯ್ ದಂಡ್ ಕಾಯ್ದಾ ಪ್ರಕಾರ್ ಮರಣ್ ದಂಡನ್ ಶಿಕ್ಷಾ ದಿತಾತ್.

ಮರಣ್ ದಂಡನ್ ಶಿಕ್ಷಾ ಫಾಶಿಯೆಚ್ಯಾ ಖಾಂಬ್ಯಾಕ್ ಉಮ್ಕಳಾವ್ನ್ ವ ವೀಜ್ ಸ್ಪರ್ಶ್ ಕದೆಲಾರ್ ಬಸವ್ನ್ ವ ಜೀವ್ ಕಾಡ್ಚ್ಯಾ ತಸಲೆಂ ವಕಾತ್ ಇಂಜೆಕ್ಷನಾ ಮಾರಿಫತ್ ದಿವ್ನ್ ಶಿಕ್ಷಾ ಜ್ಯಾರಿ ಕರ್ತಾತ್. ಆದ್ಲ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ತಲ್ವಾರಿನ್ ಗೊಮ್ಮಿ ಕಾತರ್ನ್ ಮರಣ್ ದಂಡನ್ ಶಿಕ್ಷಾ ಜ್ಯಾರಿ ಕರ್ತಾಲೆ. ಪುಣ್, ಭಾರತಾಂತ್ ಪ್ರಸ್ತುತ್ ಆಸ್ಚಿ ರೀತ್, ಫಾಶಿಯೆಚ್ಯಾ ಖಾಂಬ್ಯಾಕ್ ಉಮ್ಕಳಾವ್ನ್ 'ಮರಣ್ ದಂಡನ್' ದಿಂವ್ಚಿ ಶಿಕ್ಷಾ ದೂಕ್ ನಾಸ್ತಾಂ ವೆಗಿಂ ಜಾತಾ.

ಥೊಡ್ಯಾ ಜಾಂಟ್ಯಾಂಚೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯ್ ಪ್ರಕಾರ್ ಮರಣ್ ದಂಡನಾ ವರ್ವಿಂ ಏಕಾ ಅಪ್ರಾದ್ಯಾಚೊ ಜೀವ್ ಆಖೇರ್ ಜಾತಾ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್, ತಿ ಶಿಕ್ಷಾ ಮ್ಹಣ್ ಜಾಯ್ನಾ. ಏಕೆ ವ್ಯಕ್ತಿಚೆಂ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ್ ಧರಾನ್ ಜಿಯೆಂವ್ಚೆಂ ಹಕ್ಕ್ ಅಮಾನವೀಯ್ ರಿತಿನ ಅಪಹರ್ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ಪರಿಂ ಮ್ಹಣ್ಣಿ ಥೊಡ್ಯಾಂಚಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

ಯುನಾಯೆಡ್ ನೇಶನ್ಸ್ ಜನರಲ್ ಎಸೆಂಬ್ಲಿಂತ್ 07-12-1977ವೆರ್ ಮರಣ್ ದಂಡನ್ ರದ್ದ್ ಕರುಂಕ್ ಉಲೊ ದಿಲ್ಲೊ. 2007 ಮ್ಹಣಾಸರ್, ಸುಮಾರ್ 133 ರಾಷ್ಟ್ರಾಂನಿ ತಾಂಚ್ಯಾ ಗಾಂವಾಂನಿ ಮರಣ್ ದಂಡನ್ ಶಿಕ್ಷಾ ರದ್ದ್ ಕೆಲ್ಯಾ. ಪುಣ್, ಭಾರತಾಂತ್ ಅತೀ ವಿರಳ್ ರಿತಿನ, ಅಪ್ರೊಪ್ ವಿಶಿಷ್ಟ್ ರಿತಿನ ಕ್ರೂರ್ಪಣ್ ವ ಹರಾಮ್‌ಪಣಾನ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ಅಪ್ರಾದ್ಯಾಕ್ ಮರಣ್ ದಂಡನ್ ಶಿಕ್ಷಾ ದಿತಾತ್. ಪುಣ್ ಕೊಡ್ಡೆಂನಿ ಹೆಂ ದಂಡನ್ ಕಿತ್ಯಾಕ್ ದಿಲಾಂ ಮ್ಹಣೊನ್ ಆದೇಶಾಂತ್ ಕಾರಣ್ ಕಾಣಿಜಯ್ ಮ್ಹಣ್ ಕಾನೂನ್ ಸಾಂಗ್ತಾ.

**82 ಮೈನರ್ (Minor)**

ಮೈನರ್ ಮ್ಹಳ್ಳಾರ್ ಆಟ್ರಾ ವರ್ಸಾಂ ಪ್ರಾಯ್ ಭರುಂಕ್‌ನಾತ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿ ಮೈನರಾನ್ ಕೊಣಾಯ್‌ಲಾಗಿಂ ಕರಾರ್ ವ ಸೊಲ್ಲೊ ಕರುಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾ. ಕರಾರ್ ವ ಸೊಲ್ಲೊ ಕೆಲಾ ತರ್ ಮೈನರಾಕ್ ಆಟ್ರಾ ವರ್ಸಾಂ ಪ್ರಾಯ್ ಭರ್ಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಮೈನರಾಕ್ ಇಚ್ಛಾ ಆಸ್ಲ್ಯಾರ್ ಮಾತ್ ತೊ ಸೊಲ್ಲೊ ಜ್ಯಾರಿ ಕರುಂಕ್ ಜಾತಾ.

ಮೈನರ್ ಆಸ್ತಾನಾ ಆಸ್ತಿಕೊ ಸೊಲ್ಲೊ ಕೆಲ್ಯಾರ್ ವ ಆಸ್ತ್ ವಿಕಲ್ಯಾ ತರ್,

## ಕಾನೂನ್ ಜ್ಞಾನಕೋಶ

ಮೈನರಾಕ್ ಆಟ್ರಾ ವರಾನ್ ಪ್ರಾಯ್ ಭರ್ಲ್ಯಾ ತೀನ್ ವರಾನ್ ಭಿತರ್, ತಾಣ್ ತ್ಯಾ ವಿಕ್ರಾ ವಿಶಿಂ ಕಾಂಯ್ ತಕ್ರಾರ್ ಕರುಂಕ್ ನಾ ತರ್, ತಾಣ್ ತೊ ವಿಕೊ ಒಪುನ್ ಘೆತ್ಲಾ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್. ಖಿಂಚ್ಯೆಯ್ ವ್ಯಕ್ತಿಕ್ ಮೈನರಾ ಬಾಬಿಂ ಕಾಮ್ ಕರುಂಕ್ ಜಾಯ್ ತರ್, ತಾಣ್ ಕೊಡ್ತಿಕ್ ಆಪ್ಣಾಕ್ ತ್ಯಾ ಮೈನರಾಚೊ ರಕ್ಷಕ್ ಜಾವ್ನ್ ನೇಮಕ್ ಕರಿಜಯ್ ಮ್ಹಣೊನ್ ಅರ್ಜಿ ದಿಜಯ್.

ಮೈನರಾಕ್ ಬಾಪುಯ್ ಆಸಾ ತರಿ, ಮೈನರಾಚಿ ಆಸ್ತಾ ತಾಚ್ಯಾ ಬಾಪಾಯ್ನ್ ವಿಕೊ ಕರಿಜಯ್ ತರ್, ತಾಣ್ ಕೊಡ್ತಿ ಥಾವ್ನ್ ರಕ್ಷಕ್ ಜಾವ್ನ್ ನೇಮಕ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಮಾತ್ ಕೊಡ್ತಿಚ್ಯೆ ಒಪ್ಪಿಗಿನ್ ಆಸ್ತಾ ವಿಕೊ ಕರ್ಯೆತ್. ಪುಣ್, ಕೋಡ್ತ್ ಮೈನರಾಚಿ ಆಸ್ತಾ ವಿಕೊ ಜಾವ್ನ್ ಮೆಳ್ಲೆ ಪಯ್ಲೆ ಮೈನರಾಚ್ಯಾ ನಾಂವಾರ್ ಫಿಕ್ಸ್ ಡಿಪೊಸಿಟ್ ದವರುಂಕ್ ವ ದುಸ್ರಿ ಆಸ್ತಾ ಖರೀದಿ ಕರುಂಕ್ ಆದೇಶ್ ದಿತಾ.

ಮೈನರಾ ವಿರೋಧ್ ಕೊಡ್ತಿಂತ್ ವ್ಯಾಜ್ಯ ದಾಖಲ್ ಕೆಲ್ಯಾರ್ ಕೋಡ್ತ್ ಮೈನರಾಕ್ ರಕ್ಷಣ್ ಜಾವ್ನ್ ಸೂಕ್ತ್ ವಕೀಲಾಕ್ ಕೊಡ್ತಿಚೊ ರಕ್ಷಕ್ ಜಾವ್ನ್ ನೇಮಕ್ ಕರ್ತಾ ಆನಿ ತೊ ವಕೀಲ್ ಕೊಡ್ತಿಚ್ಯಾ ಆದೇಶಾ ಪ್ರಕಾರ್ ಕಾಮ್ ಕರ್ತಾ.

ಚೆಡ್ವಾಕ್ 21 ವರಾನ್ ಭರ್ತಾನಾ ಆನಿ ಚೆಡ್ವಾಕ್ 18 ವರಾನ್ ಪ್ರಾಯ್ ಭರ್ತಾನಾ ಕಾಜಾರ್ ಜಾವ್ನ್ಯೆತ್. ಎಲಿಸಾಂವಾಂತ್ ಪಾತ್ರ್ ಘೆಂವ್ಕ್ ಆಟ್ರಾ ವರಾನ್ ಆನಿ ಎಲಿಸಾಂವಾಕ್ ಉಮೇದ್ದಾರ್ ಜಾಂವ್ಕ್ 21 ವರಾನ್ ಪ್ರಾಯ್ ಭರಾಜಯ್.

## 83. ರಾಜ್ಯಪಾಲ ಆಡಳಿಂ (Governor's Rule)

ವಿಧಾನ್ ಸಭಾ/ಶಾಸನ್ ಸಭಾ ಎಲಿಸಾಂವಾಂತ್ ಖಿಂಚ್ಯೆಯ್ ರಾಜಕೀಯ್ ಪಾಡ್ತಿಕ್ ಸರ್ಕಾರ್ ರಚನ್ ಕರುಂಕ್ ಬಹುಮತ್ ಮೆಳೊಂಕ್ ನಾತ್ಲ್ಯಾ ವಖ್ತಾ ವ ಖಿಂಚಿಯ್ ರಾಜಕೀಯ್ ಪಾಡ್ತ್ ಸರ್ಕಾರ್ ರಚುಂಕ್ ಅಸಮರ್ಥ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ರಾಜ್ಯಪಾಲ ದೇಶಾಚ್ಯಾ ಅಧ್ಯಕ್ಷಾಕ್ ಅಸೆಂಜಿ ಅಮಾನತ್ ದವರುಂಕ್ ಆನಿ ಉಪಾಂತ್ ಖಿಂಚ್ಯೆಯ್ ರಾಜಕೀಯ್ ಪಾಡ್ತಿಕ್ ಸರ್ಕಾರ್ ರಚುಂಕ್ ಸಾಧ್ಯ್ಚೆ ನಾ ಮ್ಹಣ್ ದಿಸ್ಚ್ಯಾ ವಖ್ತಾ ಅಸೆಂಜಿ ರದ್ದ್ ಕರುಂಕ್ ಶಿಫಾರಸ್ ಕರ್ತಾ.

ರಾಜ್ಯಪಾಲಾಚ್ಯೆ ವರ್ದೆ ಸವೆಂ ದೇಶಾಚ್ಯಾ ಕೇಂದ್ರ್ ಮಂತ್ರಿ ಮಂಡಳಾಚ್ಯೆ ಶಿಫಾರಸೆನ್ ದೇಶಾಚೊ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ ಆಡಳ್ಯಾಚೆಂ ಘೋಷಣ್ ಕರ್ತಾ. ಹ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾರ್ ರಾಜ್ಯಪಾಲ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಚ್ಯಾ ಆದೇಶಾಖಾಲ್ ಕಾಮ್ ಕರ್ತಾ.

ಎಕಾ ರಾಜ್ಯಾಚೊ ಚುನಾವ್ ಜಾವ್ನ್ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ್ ದಿಸಾಂ ಭಿತರ್ ಸರ್ಕಾರ್ ರಚನ್ ಜಾಯ್ಜಿಯ್ ಮ್ಹಣ್ ನಾ. ನವ್ಯಾನ್ ಚುನಾಯಿತ್ ಜಾಲ್ಲೆ ಸಾಂದೆ ವ ಮಂತ್ರಿನಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾ ಸ್ವೀಕಾರ್ ಕರ್ಚ್ಯಾ ಪಯ್ಲೆಂಚ್ ಅಸೆಂಜಿ ಅಮಾನತ್ ಕರ್ನ್ ದವರೆತಾ. ಪುಣ್, ಹೊ ನಿರ್ಣಯ್ ರಾಜ್ಯಪಾಲ ಆಪ್ಲಿ ಆಪ್ಲಿ ಮುಗೊನ್

## ಧ್ವೇಷಿ ಆರ್. ಸಿ ಕೋಶ್

ಭಾಯ್ ವೆಚ್ಯಾ ಮಂತ್ರಿಚ್ಯಾ ವ ಇತರ್ ಕೊಣಾಯ್ಚ್ಯಾ ದಬಾವಾಕ್ ವಳಗ್ ಜಾಯ್ನಾಸ್ತಾಂ ಆಪ್ಲೆಸ್ಥಿಕಿಂ, ಆಪ್ಣಾಕ್ ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ಅಧಿಕಾರಾದ್ಲಾರಿಂ ಕರ್ತಾ. ಸರ್ಕಾರ್ ರಚನ್ ಕರ್ಚೊ ಸಂದರ್ಭ್ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ವೆಳಾ ರಾಜ್ಯಪಾಲಾನ್ ಆಮ್ನಿ ನಿರ್ಣಯ್ ಘೆಂವ್ಚೊ ಸಾರ್ಕೊ ನ್ಹಯ್.

2006ವೆಚ್ಯಾ ಕರ್ನಾಟಕಾಚ್ಯಾ ಶ್ರೀ ಬೊಮ್ಮಾಯಿಚ್ಯೆ ಕೇಜಿಂತ್ ಸುಪ್ರೀಮ್ ಕೊಡ್ತಿನ್ ರಾಷ್ಟ್ರಪತೀನ್ ಕೆಲ್ಲೆಂ ಘೋಷಣ್ ಸಾರ್ಕೆಂ ಮ್ಹಣೊನ್ ಆದೇಶ್ ದಿಲ್ಲೊ. ಹ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾರ್ ರಾಜ್ಯಪಾಲಾನ್ ಸರ್ಕಾರ್ ರಚನ್ ಕರುಂಕ್ ಶಾಸಕಾಂಕ್ ಮೊಲಾಕ್ ಘೆಂವ್ಕ್ ಪಯ್ಲಾಂಚೊ ವ್ಯವಹಾರ್ ಪ್ರಾರಂಭ್ ಜಾಲಾ ಮ್ಹಳೆಂ ಕಾರಣ್ ದಿವ್ನ್ ಸರ್ಕಾರ್ ಅಮಾನತ್ ಕೆಲ್ಲೊ ಉಗ್ಡಾಸ್ ಹಾಂಗಾಸರ್ ಜಿವಾಳಾವ್ಯೆತ್.

## 84. ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ (President of India)

ಸರ್ಕಾರಾಚಿಂ ಸರ್ವ್ ಕಾರ್ಯಾಂಗ್ ಕಾರ್ಯಿಂ/ಕಾಮಾಂ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಚ್ಯಾ ನಾಂವಾನ್ ಆನಿ ನಿಯಂತ್ರಣಾಖಾಲ್ ಜಾತಾತ್. ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಚೊ ಅಧಿಕಾರ್ ವ್ಯಾಪ್ತ ಅಗಣಿತ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ತರಿ ಪ್ರಧಾನ್‌ಮಂತ್ರಿ ಆನಿ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಳಾಚ್ಯಾ ಸಲಹಾ ಪ್ರಕಾರ್ ಜಾವ್ನಾಸ್ತಾತ್. ಥೊಡೆ ಪಾವ್ತಿ ಪ್ರಧಾನ್‌ಮಂತ್ರಿನ್ ಸಾಂಗ್ಲೆಂ/ ಸಾಂಗ್ಲೆಂ ಸಾರ್ಕೆಂ ನ್ಹಯ್ ಮ್ಹಣೊನ್ ರಾಷ್ಟ್ರಪತೀನ್ ಚಿಂತ್ಲ್ಯಾರ್ ತೆಂ ಫೈಲ್ ಪರ್ತ್ಯಾನ್ ಪರಿಶೀಲನ್ ಕರ್ಚ್ಯಾಕ್ ಪಾಟಿಂ ಧಾಡ್ತಾ ತವಳ್ ಪ್ರಧಾನ್‌ಮಂತ್ರಿ ಗರ್ಜ್ ಮ್ಹಣ್ ದಿಸ್ಚ್ಯಾರ್ ಫೈಲ್ ಸಾರ್ಕೆಂ ಕರ್ನ್ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಚ್ಯಾ ಒಪ್ಪಿಗಿಕ್ ಪಾಟಿಂ ಧಾಡ್ತಾ.

ಸಂವಿಧಾನಾಚಿ ಅಡಿಗ್ 72 ಪ್ರಕಾರ್ ಅಪ್ರಾದಿ ಮ್ಹಣೊನ್ ಕೊಡ್ತಿನ್ ಆದೇಶ್ ದಿಲ್ಲ್ಯಾಂಚಿ ಶಿಕ್ಷಾ ಮಾಫಿ ಕರ್ಚೊ ಅಧಿಕಾರ್ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಕ್ ಆಸಾ. ಪ್ರಧಾನ್ ಮಂತ್ರಿನ್ ದಿಲ್ಲ್ಯೆ ಲಿಸ್ತಿ ಪ್ರಕಾರ್ ಮಂತ್ರಿಂಕ್ ನೇಮಕ್ ಕರ್ಚೆಂ, ಸುಪ್ರೀಮ್ ಕೋಡ್ತ್ ಆನಿ ಹೈಕೋಡ್ತಿಚೊ ಮುಖ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶ್ ಆನಿ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶಾಂಕ್ ನೇಮಕ್ ಕರ್ಚೆಂ ತಶೆಂಚ್ ಸಂವಿಧಾನಾತ್ಮಕ್ ಸಂಸ್ಥಾಂಚ್ಯಾ ಮುಖೆಲ್ಯಾಂಕ್ ನೇಮಕ್ ಕರ್ಚೆಂ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಚ್ಯೆ ಅಧಿಕಾರ್ ವ್ಯಾಪ್ತರ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಸುಪ್ರೀಮ್ ಕೋಡ್ತ್ ಆನಿ ಹೈಕೋಡ್ತಿಚ್ಯಾ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶಾಂಕ್ ತಾಂಚ್ಯಾ ಹುದ್ದಾ ಥಾವ್ನ್ ನಿರ್ಣಯ್ಚೊ ಅಧಿಕಾರ್ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಾನ್ ವಾಗ್ದಂಡನ್ ಕೆಲ್ಯಾರ್ ಮಾತ್ ಚಲಾವಣ್ ಕರ್ಯೆತ್.

ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಚೆಂ ನೇಮಕ್ಣ್ 554 ಲೋಕಸಭಾ ಸದಸ್ಯ ರಾಜ್ಯ ಸಭೆಚೆ 233 ಸದಸ್ಯ ಆನಿ ರಾಜ್ಯಾಂಚೆ 4120 ವಿಧಾನ್ ಸಭಾ ಸದಸ್ಯ ವೋಟ್ ಕರ್ಚ್ಯಾ ದ್ವಾರಿಂ ಜಾತಾ. ಖಿಂಚ್ಯಾ ಉಮೇದ್ದಾರಾಕ್ ಬಹುಮತ್ ಮೆಳ್ತಾ ತೊ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ ಜಾವ್ನ್ ನೇಮಕ್ ಜಾತಾ.

**85. ರುಜ್ಜುತೆಚಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿ (Burden of Proof)**

ಸಿವಿಲ್ ಕೇಜಿನಿ ಸತ್ ವ ಘಡಲಿ ಗಜಾಲ್ ರುಜು ಕರ್ಚಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ತಿ ಗಜಾಲ್ ಸಾಂಗ್ಲೆಲ್ಯಾ ಮನ್ಯಾಚಿ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಪುಣ್ ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಕೇಜಿನಿ ಖಂಚ್ಯಾಯ್ ಆರೋಪಿನ್ ಚೂಕ್ ಆಧಾರ್ಲ್ಯಾ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ರುಜು ಕರ್ಚಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಸರ್ಕಾರಿ ಅಭಿಯೋಜಕಾಚಿ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಸಿವಿಲ್ ಕೇಜಿನಿ ಆಪಾಳ್ಳಿ ಕೇಜ್ ರುಜು ಕರ್ಚಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಕೇಜ್ ಫಾಲ್ಲ್ಯಾಂಚಿ ತಶೆಂಚ್ ವಿರೋಧ್ ಪಾಡ್ತಿಯಾಂಚಿ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಹ್ಯಾ ಪರಿಂ ಸಾಕ್ಸ್ ವಿಚಾರಣ್ ಜಾವ್ನ್ ವೆತಾಸ್ತಾನಾ ರುಜ್ಜುತೆಚಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಏಕ್ ವಾಂಟ್ಕಾ ಥಾವ್ನ್ ದುಸ್ರ್ಯಾ ವಾಂಟ್ಕಾಕ್ ಚಡಿತ್ ಲಾಭ್ ಜಾಂವ್ಚೊ ಸಂಭವ್ ಆಸ್ತಾ. ಪುಣ್ ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಕೇಜಿನಿ ಅಪ್ರಾಧ್ ಆಧಾರ್ಲ್ಯಾ ಮ್ಹಣೊನ್ ಕೇಜ್ ದಾಖಲ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ಆರೋಪಿನ್ ಆಪ್ಲೆ ಚೂಕ್ ಆಧಾರುಂಕ್ ನಾ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ರುಜು ಕರ್ಚಿ ಗರ್ಜ್ ಆಸಾನಾ. ಸ್ವರಕ್ಷಣಾ ಖಾತಿರ್ ಅಪ್ರಾಧ್ ಆಧಾರ್ಲ್ಯಾ ಆರೋಪಿನ್ ಪರಿಗತೆಚೆರ್ ಹೊಂದ್ಲೊನ್ ಆಸ್ಲಲ್ಯಾ ಸಾಕ್ಷಿಯೆಂ ವಿಚಾರಣ್ ಕೆಲ್ಯಾರ್ ಪಾವ್ತಾ. ಸಿವಿಲ್ ಕೇಜಿನಿ ಕೊಣ್ ಆಪ್ಲಿ ಕೇಜ್ ರುಜು ಕರ್ಚಿ ಗರ್ಜ್ ಆಸ್ತಾ ತಾಣ್ ತಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಆಪ್ಣಾಚಿ ನ್ಹಯ್, ವಿರೋಧ್ ಪಾಡ್ತಿಯಾ ಮನ್ಯಾಂಚಿ ಮ್ಹಣೊನ್ ಚುಕಾರಿ ಮಾರುಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾ.

**86. ರಚನಾತ್ಮಕ್ ಅಪ್ರಾಧ್ (Construtive Crime)**

ಸಿವಿಲ್ ಕೇಜಿಂತ್ ಏಕೆ ವ್ಯಕ್ತಿಕ್, ತ್ರೆ ಕೇಜಿವಿಶಿಂ ಸರ್ವ್ ಕಳಿತ್ ಆಸಾತ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ತಾಕಾ ರಚನಾತ್ಮಕ್ ಜಾಣ್ವಾಯ್ ಆಸಾ' ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಪುಣ್ ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಕೇಜಿನಿ 'ರಚನಾತ್ಮಕ್ ಅಪ್ರಾಧ್' ಆಸಾನಾ.

ಅಪ್ರಾಧ್ ಆಧಾರ್ಲ್ಯಾ ಉದ್ದೇಶ್ ಆಸ್ಲೆಲ್ಲೊ, ಕಳಿತ್ ಆಸ್ಲೆಂ ಆನಿ ತ್ಯಾ ವರ್ವಿಂ ಕಿತೆಂ ಜಾತಲೆಂ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಕಳಿತ್ ಆಸ್ಲಾರ್ಲಾಯಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಾಂತ್ ತೊ ಅಪ್ರಾಧ್ ಮ್ಹಣ್ ಕಳಿಯ್ಲಾಂ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಮಾತ್ ತಾಕಾ ಶಿಕ್ಷಾ ಜಾತಾ.

ಅಪ್ರಾಧ್ ಆಧಾರ್ಲ್ಯಾ ಉದ್ದೇಶ್ ಆಸ್ಲೆಲ್ಲೊ ಮ್ಹಳ್ಳೊ ರುಜು ಕೆಲ್ಯಾ ಶಿವಾಯ್ ಅಂದಾಜ್ ಕರ್ನ್ ಶಿಕ್ಷಾ ದಿಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್ನಾ.

ಅಪ್ರಾಧ್ ಆಧಾರ್ಲ್ಯಾನ್ ಕಿತೆಂ ಸರ್ವ್ ಜಾತೆಂ, ಅಪ್ರಾದಾಚೊ ಪರಿಣಾಮ್ ಕಿತೆಂ-ಹೆಂ ಸರ್ವ್ ಆರೋಪಿಕ್ ಕಳಿತ್ ಆಸ್ಲೆಂ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ರುಜು ಕೆಲ್ಯಾ ಶಿವಾಯ್ ಅಂದಾಜ್ ಕರ್ನ್ ಸಾಂಗೊಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾ.

**87. ರೌಡಿ ಶೀಟರ್ (Rowdy Sheeter)**

ಸವಯೆರ್ ಪಡೊನ್ ಸಾರ್ವಜನಿಕ್ ಶಾಂತಿ ಕದ್ವಳಾಂವ್ಚ್ಯಾ/ಪಾಡ್ ಕರ್ಚ್ಯಾ

ವ್ಯಕ್ತಿಕ್ ಪ್ರತಿಬಂಧನಾತ್ಮಕ್ ಕ್ರಮ್ ಜಾವ್ನ್ ಪೋಲಿಸ್ ಆಪ್ಲೆ ತಾಬೆಂತ್ ಘೆತಾತ್. ಆನಿ ತಸಲ್ಯಾ ವ್ಯಕ್ತಿಚೆಂ ನಾಂವ್ ಪೋಲಿಸ್ ರೌಡಿ ಶೀಟರ್ ಬರಯ್ತಾತ್. ಏಕಾ ವರ್ವಿಂ ಅಧಿಕ್ ಅಪ್ರಾಧ್ ಆಧಾರ್ನ್ ಶಿಕ್ಷಾ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಅಪ್ರಾದ್ಯಾಕ್ 'ರೌಡಿ ಶೀಟರ್' ಮ್ಹಣ್ತಾತ್ ಆನಿ ತಾಚೆಂ ನಾಂವ್ ಪೋಲಿಸ್ ಸ್ಥಳನಾಂತ್ ದವರ್ಲೆ ರೌಡಿ ಶೀಟರ್ ಬರಯ್ತಾತ್. ಏಕಾ ಪ್ರದೇಶಾಂತ್ ರೌಡಿ ಶೀಟರ್ ಮ್ಹಣೊನ್ ವೊಲಾಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಅಪ್ರಾದ್ಯಾಕ್ ಆನ್ಯೇಕಾ ಪ್ರದೇಶಾಂತ್ ರೌಡಿ ಶೀಟರ್ ಮ್ಹಣೊನ್ ಕೈದ್ ಕರುಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾ. ಖಂಚ್ಯೆಂ ವ್ಯಕ್ತಿಚೆಂ ನಾಂವ್ ಚುಕೊನ್ ರೌಡಿ ಶೀಟರ್ ಬರಯ್ಲಾಂ ತರ್, ತೆಂ ತಾಚೆ ಮರಾದಿಕ್ ಆನಿ ಸ್ವತಂತ್ರ ಸಂಚಾರಾಕ್ ಆಡ್ಕಳ್/ಬಾಧಕ್ ಹಾಡ್ತಾ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್, ತೆಂ ಕಾಡ್ಚ್ಯಾಕ್ ಸಾಂಗ್ತಾತ್.

**88. ಲೋಕ್ ಅದಾಲತ್ (Lok Adalath)**

ಕಾನೂನ್ ಸೇವಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ್ ಕಾಯ್ದೊ 1987 ಪ್ರಕಾರ್ 'ಲೋಕ್ ಅದಾಲತ್' ಆಸಾ ಕೆಲಾಂ. ಲೋಕ್ ಅದಾಲತಾಚೊ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಜಾವ್ನ್ ಕೊಡ್ತೆಚೊ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶ್ ಬಸ್ತಾ ಘೆತಾ. ರಾಜಿ-ಸಂಧಾನ್ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ದ್ವಾರಿಂ ಇತ್ಯರ್ಥ್ ಕರುಂಕ್ ಜಾಂವ್ಚೊ ಕೇಜಿ ಲೋಕ್ ಅದಾಲತಾಕ್ ಧಾಡ್ತಾತ್. ಥಂಯ್ಸರ್ ರಾಜಿ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಕೇಜಿಂಚೆಂ ಅವಾರ್ಡ್/ಫೈಸಲ್ ತಯಾರ್ ಕರ್ನ್ ಸೂಕ್ತ ಕೊಡ್ತೊಂಕ್ ಕೇಜಿ ಮುಗ್ಗಲ್ಯಾತ್ ಮ್ಹಳ್ಳೊ ದಾಖ್ಲೊ ಕರುಂಕ್ ಪಾಟಿಂ ಧಾಡ್ತಾತ್. ಹ್ಯಾ ಲೋಕ್ ಅದಾಲತಾಂಕ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ ಅವಾರ್ಡ್ ಕೊಡ್ತೊಂತ್ ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ಆದೇಶಾಕ್ ಸಮಾನ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಲೋಕ್ ಅದಾಲತಾಚ್ಯಾ ಅವಾರ್ಡಾಕ್ ಅಪೀಲ್ ಕರುಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾ. ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಕೇಜಿನಿ ಜಾಮಿನೆರ್ ಸೊಡುಂಕ್ ಪರ್ವಣಿ ಆಸ್ಲೆಲ್ಲೊ ಕೇಜಿ ಲೋಕ್ ಅದಾಲತಾಂತ್ ರಾಜಿ-ಸಂಧಾನ್ ಕರ್ಯೆತ್. ಕಾಜಾರಿ ಜೀವನ್ ಪುನರ್ ಆರಂಭ್ ಕರುಂಕ್ ಆದೇಶ್ ವ ಕಾಜಾರಿ ವೆಗ್ಳಾಚಾರ್ ಕೇಜಿನಿ ಆದೇಶ್ ದಿಂವ್ಚೊ ಅಧಿಕಾರ್ ಲೋಕ್ ಅದಾಲತ್ ವ್ಯಾಪ್ತೆಕ್ ಯೆನಾ.

ಸರ್ಕಾರಾಚ್ಯಾ ಸಬಾರ್ ಇಲಾಖ್ಯಾಂನಿ ಲೋಕ್ ಅದಾಲತ್ ಹ್ಯಾ ದಿಸಾಂನಿ ಪ್ರಾರಂಭ್ ಕೆಲ್ಯಾ. ಹ್ಯಾ ಅದಾಲತಾಕ್ ತ್ಯಾ ಇಲಾಖ್ಯಾಚೊ ಪ್ರಮುಖ್ ವ್ಯಕ್ತಿ ವ ಮ್ಹಾಲ್ವಡೊ ಅಧಿಕಾರಿ ಸಮಸೊ ಇತ್ಯರ್ಥ್ ಕರ್ತಾ. ಸಬಾರ್ ಕಾಳಾ ಥಾವ್ನ್ ಬಾಕಿ ಉರ್ಲೆ ಸಮಸೆ ಪರಿಹಾರ್ ಕರುಂಕ್ ಲೋಕ್ ಅದಾಲತ್ ಸರ್ಕಾರಾನ್ ಆಸಾ ಕೆಲ್ಲೊ ಉಪ್ಕಾರಾಕ್ ಪಡ್ಲೊ ಪ್ರಮುಖ್ ಸಂಸ್ಥೊ ಜಾವ್ನ್ ನ್ಯಾಯಾಂಗ್ ಕ್ಷೇತ್ರಾಂತ್ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣ್ ಕರ್ನ್ ಆಸಾ.

**89. ಲೋಂಚ್ (Bribe)**

ಏಕ್ ವ್ಯಕ್ತಿ ಆನ್ಯೇಕಾ ವ್ಯಕ್ತಿ ಥಾವ್ನ್ ಉಪ್ಕಾರ್ ಜೊಡ್ಚ್ಯಾಕ್ 'ಲೋಂಚ್'

**ಕಾನೂನ್ ಜ್ಞಾನಕೋಶ**

ದಿತಾ ತರ್, ತೊ ಅಪ್ರಾದ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಲೋಂಚ್ ದಿತಲೊ ಆನಿ ಲೋಂಚ್ ಘೆತಲೊ ದೋಗಯಿ ಅಪ್ರಾದಿ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್. ಲೋಂಚ್ ಶೀದಾ ವ ದುಸ್ರಾ ವ್ಯಕ್ತಿ ಮುಖಾಂತ್ ಘೆತಾತ್.

ಕೊಣಾಕ್ ಲೋಂಚ್ ದಿಂವ್ಕ್ ಆಸಾಗಿ, ತೈ ವ್ಯಕ್ತಿಕ್ ಕಳಿತ್ ನಾಸ್ತಾಂ, ತಿಸ್ರಾ ಮನ್ಯಾ ಕಡೆನ್ ಉಲವ್ನ್ (ಠರಾವ್ನ್) ದಿಲ್ಲೊ ಐವಜ್ ಲೋಂಚ್ ಜಾತಾಗಿ? ವ್ಹಯ್, ಕಿತ್ಯಾಕ್, ಲೋಂಚಾವಿಶಿಂ ಸಂಬಂಧಿತ್ ಹರೈಕ್ ಕೃತೈಂ ಶಿಕ್ಷಾರ್ಹ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

ಲೋಂಚ್ ದಿಲ್ಲಾ ಮನ್ಯಾಚೊ ಉಪ್ಕಾರ್ ವ ಕಾಮ್ ಜಾಲಾಂಗಿ ನಾ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಮುಖ್ಯ ನ್ಹಯ್ ವ ಉಪ್ಕಾರ್ ಕರ್ತಲ್ಯಾ ವ್ಯಕ್ತಿನ್ ಅಪ್ರಾಮಾಣಿಕ್ಪಣ್ ದಾಕಯ್ಲಾಂ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂಯ್ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯ ನ್ಹಯ್.

ಥೊಡ್ಯಾ ಸಂಗಿಂನಿ ಎಕ್ಲೊ ಲೋಂಚ್ ದಿತಾ ಆನಿ ಎಕ್ಲೊ ಏಜೆಂಟ್ ಉಪ್ಕಾರ್ ಕರ್ತೈ ವ್ಯಕ್ತಿಕ್ ಪಯ್ತಾಂಚಿ ಭುಲವ್ಣಿ ದಾಕಯ್ತಾ. ಹ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾರ್ ಲೋಂಚ್ ಉಪ್ಕಾರ್ ಕರ್ತಲ್ಯಾ ವ್ಯಕ್ತಿಕ್ ಪಾವೊಂಕ್ ನಾ ತರಿ, ದೋಗಯಿ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅಪ್ರಾದ್ ಆಧಾರ್ಲೆ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್. ಥೊಡ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾರ್ನಿ ಸಾಕ್ಷಿಂಕ್ ಕೊಡ್ತಿಂತ್ ತಾಂಚೆ ಪಾಡ್ವಿನ್ ವ ಆಪ್ಣಾಕ್ ಜಾಯ್ ತೈ ರಿತಿನ್ ಸಾಕ್ಸ್ ದಿಂವ್ಕ್ ಪಯ್ತೆ ದಿಲ್ಯಾರಯಿ, ಹೊ ಅಪ್ರಾದ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ವಿಸರ್ನಾಯೆ.

**90. ವಾಗ್ಡಂಡನ್ (Impeachment)**

ಭಾರತ್ ದೇಶಾಚ್ಯಾ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಕ್, ಸುಪ್ರೀಮ್ ಕೊಡ್ತಿಚ್ಯಾ ಆನಿ ಹೈಕೊಡ್ತಿಚ್ಯಾ ಜಡ್ಣಾಂಕ್ ತಾಂಚ್ಯಾ ಹುದ್ದಾ ಧಾವ್ನ್ ದೆಂವಯ್ಚುಯ್/ನಿಕ್ಕಾಯ್ಚುಯ್ ತರ್, ವಾಗ್ಡಂಡನ್ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ ಆಸಾ ಕರ್ತಾತ್. ಲೋಕ್ಸಭೆಚ್ಯಾ ಉಣ್ಣಾನ್ 100 ಸದಸ್ಯಾಂನಿ ದಸ್ಕತ್ ಕೆಲ್ಲೆಂ ಪತ್ ಲೋಕ್ಸಭೆಚ್ಯಾ ಸ್ಪೀಕರಾಕ್ ಧಾಡ್ತಾತ್. ಹೆಂ ಪತ್ ಸ್ಪೀಕಾರ್ ಜಾಲ್ಲೆಂಚ್, ಲೋಕ್ಸಭಾ ಹೊ ವಿಷಯ್ ಸುಪ್ರೀಮ್ ಕೊಡ್ತಿಚಾ ತೀನ್ ಜಡ್ಣಾಂಚೆ ಕಮಿಟಿಕ್ ತನ್ವಿ ಕರ್ನ್ ಆರೋಪಾವಿಶಿಂ ರಿಪೋರ್ಟ್ ದಿಂವ್ಕ್ ಧಾಡ್ತಾ. ಹಿ ಜಡ್ಣಾಂಚಿ ಕಮಿಟಿ ಆರೋಪಾಂತ್ ಕಾಂಯ್ ಸಾರ್/ಸತ್ತ್ ನಾ ಮ್ಹಣೊನ್ ಅಭಿಪ್ರಾಯ್ ದಿತಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಹೊ ವಿಷಯ್ ತಿತ್ಲಾರ್ ಸಂಪ್ತಾ.

ಸುಪ್ರೀಮ್ ಕೊಡ್ತಿಚಿ ತೀನ್ ಜಡ್ಣಾಂಚೆ ಕಮಿಟಿನ್ ಭಾರತ್ ದೇಶಾಚೊ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ ವ ಜಡ್ಲೆ ವಾಗ್ಡಂಡನಾಕ್ ಘಾವೊ ಜಾಲ್ಲೊ ಮ್ಹಣ್ ಅಭಿಪ್ರಾಯ್ ಉಚಾರ್ಲಾರ್, ಹೊ ವಿಷಯ್ ಲೋಕ್ಸಭಾ ಆನಿ ರಾಜ್ಯಸಭೆಚೆ ಬಸ್ಕೆ ವೆಳಿಂ ಚರ್ಚಿಕ್/ಸಂವಾದ್ ಚಲಂವ್ಕ್ ದವರ್ತಾತ್. ಹೊ ವಿಷಯ್ ದೋಗಯಿ ಸದನಾಂನಿ ಸದಸ್ಯಾಂನಿ ಬಹುಮತಾನ್ ಮಾಂದುನ್ ವ ಮಂಡನ್ ಕೆಲ್ಯಾರ್, ಮಾತ್ ಹೊ ಆದೇಶ್ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಕ್ ಗರ್ಜ್ ಆಸ್ಚೆಂ ನೊಟಿಫಿಕೇಶನ್ ಫಾಯ್ಸ್ ಕರ್ಚ್ಯಾಕ್ ಧಾಡ್ತಾತ್.

ಎದೊಳ್ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಭಾರತ್ ದೇಶಾಂತ್ ಸುಪ್ರೀಮ್ ಕೊಡ್ತಿಚ್ಯಾ ಕೆ. ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ನಾಂವಾಚ್ಯಾ ಜಡ್ಣಾಕ್ ವಾಗ್ಡಂಡನ್ ದಿಂವ್ಕ್, ಸುಪ್ರೀಮ್ ಕೊಡ್ತಿಚ್ಯಾ ತೀನ್ ಸದಸ್ಯಾಂಚೆ ಕಮಿಟಿನ್ ತ್ಯಾ ಜಡ್ಣಾನ್ ಚೂಕ್ ಆಧಾರ್ಲ್ಯಾ ಮ್ಹಣೊನ್ ಆಪ್ಲಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯ್ ದಿಲ್ಯಾರಯಿ, ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಾನ್ ಹೊ ವಿಷಯ್ ಮಾಂದುನ್ ಘೆಂವ್ಕ್ ನಾತ್ಲೊ. ಹೆಂ ಘಟನ್ ದಿ. ಪಿ. ವಿ. ನರಸಿಂಹ ರಾವ್ ಭಾರತಾಚೊ ಪ್ರಧಾನಿ ಜಾವ್ನ್ ಆಸ್ಲಾ ಆವ್ದೆರ್ ಘಡ್ಲೆಂ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

**91. ವಿರೋಧ್/ವಿರೋಧ್ಪಣಾಚಿ ಸಾಕ್ಸ್ (Hostile Witness)**

ಕೊಡ್ತಿಂತ್ ಸಾಕ್ಸ್ ದಿಂವ್ಚ್ಯಾಕ್ ವ ನಿರ್ದೇಶಿತ್ ವ್ಯಕ್ತಿಕ್ ಉಪ್ರೋಗ್ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾಕ್ ಕೊಡ್ತಿಚ್ಯಾ ನಿರ್ದೇಶಾಖಾಲ್ ಆಯಿಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿ, ಆಪವ್ಣೆ ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ನಿರ್ದೇಶಿತ್ ವ್ಯಕ್ತಿಕ್ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತ್ ಸಾಕ್ಸ್ ದಿತಾ ತರ್, ಅಸಲೈ ಸಾಕ್ಷಿಕ್ ವಿರೋಧ್/ವಿರೋಧ್ಪಣಾಚಿ ಸಾಕ್ಸ್ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್.

ಸಿವಿಲ್ ಕೇಜಿಂನಿ ವಿರೋಧ್/ವಿರೋಧ್ಪಣ್ ಸಾಕ್ಸ್ ದಿಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಸ್ ವಿಚಾರಣಾಚೊ ವಾಂಟೊ ಮ್ಹಣ್ ಮಾಂದುನ್ ಘೆತಾತ್ ಆನಿ ಹಾಂತ್ಲೊ ಖಂಚೊಯ್ ಅಂಶ್ ಒಪುನ್ ಘೆಂವ್ಕ್ ನಜೊ ಮ್ಹಣೊಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾ. ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಕೇಜಿಂನಿ ಕೊಡ್ತಿಂತ್ ಸಾಕ್ಸ್ ದಿಂವ್ಚಿ ವ್ಯಕ್ತಿ ಪೋಲಿಸಾಂಕ್ ದಿಲ್ಲಿ ಫಿಯಾರ್ಡ್ ಕೊಡ್ತಿಂತ್ ವಿಚಾರಣಾವೆಳಿಂ ಆಪ್ಲೆ ತಶೆಂ ಸಾಂಗೊಂಕ್ಚ್ ನಾ ವ ಆಪ್ಲೆ ತಸಲೆಂ ಘಡಿತ್ ಪಳೆಂವ್ಕ್ಚ್ ನಾ ಮ್ಹಣ್ಚ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾರ್, ಸರ್ಕಾರಿ ವಕೀಲ್ ತೈ ಸಾಕ್ಷಿಕ್ ವಿರೋಧ್ಪಣಾಚಿ ಸಾಕ್ಸ್ ಮ್ಹಣ್ ಘೋಷಿತ್ ಕರುಂಕ್ ಕೊಡ್ತಿಕ್ ವಿನಂತಿ ಕರ್ತಾ. ಕಿತ್ಯಾಕ್, ತಶೆಂ ಕೆಲ್ಲೆ ನಿಮ್ತಿಂ, ತೈ ಸಾಕ್ಷಿನ್ ದಿಂವ್ಚಿ ಸಾಕ್ಸ್ ವರವ್ನ್ ಪಳೆಂವ್ಕ್ ಕೊಡ್ತಿಕ್ ಸಲೀಸ್ ಜಾತಾ. ಪುಣ್, ಕೊಡ್ತಿಂತ್ ಸಾಕ್ಷಿನ್ ದಿಲ್ಲಿ ವಿರೋಧ್ಪಣಾಚಿ ಸಾಕ್ಸ್ ವಿಚಾರಣ್ ಆರೋಪಿನ್ ಆಪ್ಣಾಕ್ ರಕ್ಷಣ್ ಕರುಂಕ್ ಉಪ್ರೋಗ್ ಕರ್ತಾತ್.

**92. ವಾರೆಸ್ಡಾರ್ (Heir)**

ಏಕ್ ವ್ಯಕ್ತಿ ಮರಣ್ ಪಾವ್ಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್, ತಿಚಿ ಆಸ್ತ್-ಬದಿಕ್ ಕಾನೂನ್‌ರೀತ್ಯೆ ಕೊಣಾಕ್ ಮೆಳ್ತಾಗಿ, ತಾಕಾ 'ವಾರೆಸ್ಡಾರ್' ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಹರೈಕಾ ದಸ್ತಾವೇಜಾಂತ್ ಕಾಯ್ದಾ ಪ್ರಕಾರ್ ಕೊಣ್ ವಾರೆಸ್ಡಾರ್ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಕಾಣಿಜಯ್. ತಿಂ ವಾರೆಸ್ಡಾರಾಂ ಜಾಂವ್ ದಾದ್ಲೊ ವ ಸ್ತ್ರೀ, ಕಾನೂನ್‌ರೀತ್ಯೆ ಆಸ್ತಿಚಿಂ ವಾರೆಸ್ಡಾರಾಂ ಜಾವ್ನಾಸ್ತಾತ್.

ಥೊಡ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾರ್ನಿ ಮಲ್ಹಡ್ಯಾ ವ್ಯಕ್ತಿಕ್ ವಾರೆಸ್ಡಾರ್ ಜಾವ್ನ್ ನೇಮಕ್ ಕರ್ತಾತ್; ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಮಲ್ಹಡೊ ಜಿವಂತ್ ಆಸ್ತಾನಾ ಪೂರ್ವಾಧಿಕಾರಿ ಮರಣ್

## ಕಾನೂನ್ ಜ್ಞಾನಕೋಶ

ಪಾವ್ಲ್ಯಾರ್, ತಸಲ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾರ್ ಅಧಿಕಾರಾರ್ ಯೆಂವ್ಲೆ ವ್ಯಕ್ತಿ ಮ್ಹಲ್ಲ್ಯಾಡೊ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

ಉರ್ಲ್ಲ್ಯಾ ವಖ್ತಾ ವಾರೆಸ್ತಾರಾಕ್ ಅಧಿಕಾರ್ ಪ್ರಾಪ್ತ್ ಜಾತಾ. ಥೊಡ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾಂನಿ ಲಾಗ್ಲೊ ವಾರೆಸ್ತಾರ್ ಜಲ್ಮಲ್ಯಾರ್, ಆಸ್ಟ್-ಬದಿಕ್ ಅಸಲ್ಯಾ ವಾರೆಸ್ತಾರಾಕ್ ಫಾವೊ ಜಾತಾ.

ಏಕ್ ವ್ಯಕ್ತಿ ಆಪುಣ್ ಮಾಲ್ಲ್ಯಾಡೊ ವಾರೆಸ್ತಾರ್ ವ ಕಾನೂನ್‌ರೀತ್ಯೆ ವಾರೆಸ್ತಾರ್ ವ ವಾರೆಸ್ತಾರ್ ಜಾವ್ನ್ ಜಲ್ಮಲಾಂ ಮ್ಹಣ್ ಸಾಂಗ್ಲೆಂ ಥೊಡೆ ಪಾಪ್ಲಿಂ ಸಾರ್ಕೆಂ ನ್ಹಯ್ ತರಿ, ಉಪ್ರಾಂತ್ ತೊ ವ್ಯಕ್ತಿ, ಕಾನೂನ್‌ರೀತ್ಯೆ ಆಸ್ಟ್-ಬದಿಕಾಚೊ ವಾರೆಸ್ತಾರ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಹೆಂ ಸೂಕ್ತ್ ಮ್ಹಣ್ ಮಾಂದುನ್ ಘೆಜಯ್.

### 93. ವಕೀಲ್ (Advocate)

ಕಾನೂನಾಂತ್ ಪದ್ವಿ ಜೊಡ್ಲೊ ಆನಿ ವಕೀಲಾಂಚ್ಯಾ ಬಾರ್ ಕೌನ್ಸಿಲಾಚೆಂ ಸದಸ್ಯತ್ವ್ ಜೊಡ್ಲೊ ವ್ಯಕ್ತಿ ವಕೀಲ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ತಾಣೆ ಸೆವಾ ದಿತಾನಾ ತಾಚಿ ಚಾಲ್ ಆನಿ ವರ್ತನ್ ಬಾರ್ ಕೌನ್ಸಿಲಾನ್ ಆಸಾ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ರೆಗ್ರಾಂಟ್ ಪ್ರಮಾಣ್ ಆಸ್ಚಿ ಗರ್ಜ್. ಬಾರ್ ಕೌನ್ಸಿಲಾಚ್ಯಾ ರೆಗ್ರಾಂಟ್ ದುರ್ವರ್ತನ್ ದಾಕಯ್ಲ್ಯಾರ್ ತಸಲ್ಯಾ ವಕೀಲಾಕ್ ಅಮಾನತ್ (suspension) ಕರ್ತಾತ್. ವಕೀಲಾನ್ ಘೆತ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಪಯ್ಕಾಂಕ್ ಫಾವೊತಿ ಸೆವಾ ದಿಂವ್ಕ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ವಖ್ತಾ ತಾಚಿ ವಿರೋಧ್ ಗ್ರಾಹಕ್ ಕೊಡ್ತಿಂತ್ (consumer forum) ಕೇಜ್ ದಾಖಲ್ ಕರ್ಯೆತ್.

ವಕೀಲಾನ್ ಖಿಂಚ್ಚೆಂ ಕೊಡ್ತಿಂತ್ ತಾಚ್ಯಾ ಕಕ್ಷಿದಾರಾ ತರ್ಫನ್ ಹಕ್ಯಾನ್ ಹಾಜರ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಪ್ಲೊ ವಾದ್ ಮಂಡನ್ ಕರ್ಯೆತ್. ಅಧಿಕಾರ್ ಪತ್ರ್ ದಿಲ್ಲೆ ವ್ಯಕ್ತಿ ತರ್ಫನ್ ಕೊಡ್ತಿಕ್ ದಾಖ್ಲೆ ಹಾಜರ್ ಕರ್ಯೆತ್. ಪುಣ್ ವಾದ್ ಮಂಡನ್ ಕರುಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾ. ಕುಟ್ಮಾ ಕೊಡ್ತಿಂತ್ ಏಕೆ ಪಾಡ್ಲಿನ್ ವಕೀಲಾಕ್ ನೇಮಕ್ ಕೆಲ್ಯಾರ್ ಆನ್ವೇಕೆ ಪಾಡ್ಲಿನ್ ವಕೀಲಾಕ್ ನೇಮಕ್ ಕರುಂಕ್ ಪರ್ವಣಿ ಆಸಾ.

ಕಕ್ಷಿದಾರಾನ್ ನೇಮಕ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ವಕೀಲಾನ್ ಕೊಡ್ತಿಚಿ ಪರ್ವಣಿ ನಾಸ್ತಾಂ ನಿವೃತ್ತ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ಅವ್ಕಾಸ್ ನಾ. ತ್ಯಾ ವಕೀಲಾನ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಕಕ್ಷಿದಾರಾಕ್ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಿನಿಶಿಂ ನೋಟಿಸ್ ದಿವ್ನ್ ಆಪುಣ್ ತ್ಯೆ ಕೇಜಿ ಥಾವ್ನ್ ನಿವೃತ್ತ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ಅಪೇಕ್ಷಿತಾಂ ಮ್ಹಣ್ ತಿಳ್ಜಯ್. ಉಪ್ರಾಂತ್ ಕೊಡ್ತಿಕ್ ತ್ಯಾ ನೋಟೀಸಾಚಿ ಪ್ರತಿ ಆನಿ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಿ ಧಾಡ್ಲಿ ರಶೀದ್ ಹಾಜರ್ ಕರ್ನ್ ಆಪುಣ್ ತ್ಯೆ ಕೇಜಿ ಥಾವ್ನ್ ನಿವೃತ್ತ್ ಜಾತಾಂ ಮ್ಹಣೊನ್ ಸಾಂಗ್ಲಾರ್ ಕೋಡ್ತ್ ಪರ್ವಣಿ ದಿತಾ. ಕಕ್ಷಿದಾರಾ ತರ್ಫನ್ ಕೇಜಿಚೆಂ ರಾಜಿ ಸಂಧಾನ್ ಕರ್ಚ್ಯಾ ವಖ್ತಾ ರಾಜಿ ಸಂಧಾನ್ ಪತ್ರಾಕ್ ಕಕ್ಷಿದಾರಾನ್ ದಸ್ಯತ್ ಕೆಲ್ಯಾರ್ ಮಾತ್ ವಕೀಲಾನ್ ತಿ ಕೇಜ್ ರಾಜಿ ಕರ್ಯೆತ್.

## ಧ್ವೇಷಿ ಆರ್. ಸಿ ಕೋಶ್

ವಕಾಲತ್ ಚಲಂವ್ಚ್ಯಾ ವಖ್ತಾ ವ ವಕೀಲ್ ಜಾವ್ನ್ ಸೆವಾ ದಿತಾನಾ ದುಸ್ರೊ ಹುದ್ದೊ ವ ಕಾಮ್ ಕೆಲ್ಯಾರ್ ತಾಣೆ ತಾಚೆಂ ಸದಸ್ಯತ್ವ್ ಅಮಾನತ್ ದವರುಂಕ್ ತಿಳ್ಜಯ್. ಪರ್ತ್ಯಾನ್ ವಕೀಲ್ ಜಾವ್ನ್ ಸೆವಾ ದಿಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್ ತರ್ ಬಾರ್ ಕೌನ್ಸಿಲಾಕ್ ತಿಳ್ಜುನ್ ಆಪ್ಲೆಂ ಸದಸ್ಯತ್ವ್ ನವೀಕರಣ್ ಕರಿಜಯ್.

ವಕೀಲಾಂಚ್ಯಾ ಕಲ್ಯಾಣ (welfare) ಖಾತಿರ್ ಹರೈಕೆ ಕೇಜಿಕ್ ಹಾಜಿರ್ ಜಾತಾನಾ ಕೊಡ್ತಿಂಕ್ ದಿಂವ್ಚ್ಯಾ ಹರೈಕಾ ವಕಾಲತ್ ಫೊರ್ಮಾರ್ ಕಲ್ಯಾಣ್ ನಿಧಿ ಜಾವ್ನ್ ಸ್ಟೇಂಪ್ ಲಾಯ್ತಾತ್.

ಸುಪ್ರೀಮ್ ಕೊಡ್ತಿಂತ್ ಖಿಂಚೊಯ್ ದಾಖ್ಲೊ ಹಾಜರ್ ಕರಿಜಯ್ ತರ್ ಹರೈಕಾ ವಕೀಲಾನ್ ತೆಂ ಕಾಮ್ ಕರುಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾ. ಸುಪ್ರೀಮ್ ಕೊಡ್ತಿಂತ್ ಅಭ್ಯಾಸ್ ಕರ್ಚೊ ಸುಪ್ರೀಮ್ ಕೊಡ್ತಿಚ್ಯಾ ದಾಖ್ಲಾರ್ ಆಸ್ಚೊ ವಕೀಲ್ (Advocate on record) ಹಾಣೆ ಮಾತ್ ಸುಪ್ರೀಮ್ ಕೊಡ್ತಿಕ್ ದಾಖ್ಲೆ ಹಾಜರ್ ಕರ್ಯೆತ್.

### 95. ವಿಶೇಷ್ ನಿತಿಯಾಸಣ್ (Special Bench)

ಹೈಕೊಡ್ತಿಂತ್ ವಿಶೇಷ್ ವಿಷಯ್ ಇತ್ಯರ್ಥ್ ಕರುಂಕ್ ವಿಶೇಷ್ ನಿತಿಯಾಸಣ್ ಘಟನ್ ಕರುಂಕ್ ಅವ್ಕಾಸ್ ಆಸಾ. ತೆ ಜಾಂವ್ಕ್ ಪುರೊ ದೊಗಾಂ ಜಡ್ಪಾಂಚೆಂ ನಿತಿಯಾಸಣ್ ವ ತೆಗಾಂ ಜಡ್ಪಾಂಚೆಂ ನಿತಿಯಾಸಣ್. ತಾರ್ಪಾಂಚ್ಯಾ ದರ್ಯಾ ಅಧಿಕಾರಾಚೆ ಸಮಸ್ತೆ, ಕಂಪ್ಲೆಂಚೆ ವಿಷಯ್, ಸ್ಟೇಂಪ್ ಶುಲ್ಕ್ ವಿಷಯ್ ಆನಿ ಥೊಡೆ ಸೂಚಿತ್ ವಿಷಯ್ ನಿರ್ಣಯ್ ಕರುಂಕ್ ವಿಶೇಷ್ ನಿತಿಯಾಸಣ್ ಜಡ್ಪಾಂಕ್ ಧಾಡ್ತಾತ್. ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಕಾಜಾರಾಚ್ಯಾ ಕಾನೂನಾ ಪ್ರಕಾರ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಕಾಜಾರಾಂಚೆಂ ವಿಚ್ಛೇದನ್/ವೆಗ್ಳಾಚಾರ್ ಧಡ್ ಕರುಂಕ್ ಹೈಕೊಡ್ತಿಚ್ಯಾ ವಿಶೇಷ್ ನಿತಿಯಾಸಣಾಕ್ ಧಾಡ್ತಾತ್. ಆನಿ ಹೆಂ ನಿತಿಯಾಸಣ್ ದೊಗಾಂ ಜಡ್ಪಾಂಚೆಂ ಜಾವ್ನಾಸ್ತಾ. ಕಂಪ್ಲೆಂಚೆ (Company) ವಿಷಯ್ ನಿರ್ಣಯ್ ಕರುಂಕ್ ಏಕಾ ಜಡ್ಪಾಚ್ಯಾ ನಿತಿಯಾಸಣಾಕ್ ಆದಿಂ ಧಾಡ್ತಾಲೆ. VAT ವಿಷಯ್ ನಿರ್ಣಯ್ ಕರುಂಕ್ ದೊಗಾಂ ಜಡ್ಪಾಂಚ್ಯಾ ನಿತಿಯಾಸಣಾಕ್ ಧಾಡ್ತಾತ್.

### 96. ವಾರೀಸ್ ಹಕ್ಕ್ (Succession)

ಮರಣ್ ಪಾವ್ಲೆಲ್ಯೆ ವ್ಯಕ್ತಿಕ್,

(i) ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಬಾಪಾಯ್ ಮುಖಾಂತ್ ವ ಆವಯ್ ಮುಖಾಂತ್ ಸಂಬಂಧ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾರ್,

(ii) ಸಂಪೂರ್ಣ್ ರಗ್ಸಂಬಂಧಿತ್ ವ ಅರ್ಧ್ ರಗ್ಸಂಬಂಧಿತ್ ಜಾವ್ನಾಸ್ಲ್ಯಾರ್

**ಕಾನೂನ್ ಜ್ಞಾನಕೋಶ**

(iii) ಜಿವಂತ ಆಸ್ತಾನಾ ಜಲ್ಮಲ್ಲೆ ವ ಮರಣ್ ಪಾವ್ತಾನಾ ಅವಯ್ಜ್ ಪೂಟಾಂತ್ ಆಸ್ಲೆ ಆನಿ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಜಲ್ಮಲ್ಲೆ

ಹೆ ಸರ್ವ್ ವಾರೀಸ್ಲಾರ್ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್.

ಏಕ್ ವ್ಯಕ್ತಿ ವೀಲ್ ಕರಿನಾಸ್ತಾಂ ಮರಣ್ ಪಾವ್ಲಾ ತರ್ ತಾಚಿ ಆಸ್ತ್.

(i) ಬಾಯ್ಲೆ ಆನಿ ಭುರ್ಗಿಂ ಆಸ್ಲಾರ್ 1/3 ಬಾಯ್ಲೆಕ್ ಆನಿ 2/3 ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಕ್ ಮೆಳ್ತಾ.

(ii) ಭುರ್ಗಿಂ ನಾ ತರ್ 1/2 ಆಸ್ತ್ ಬಾಯ್ಲೆಕ್ ಮೆಳ್ತಾ ಆನಿ ಉರ್ಲಿ 1/2 ಆಸ್ತ್ ಕಾಜಾರಿ ಸಂಬಂಧಾನ್ ರಗ್ತಸಂಬಂಧಿ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾಂಕ್ ಮೆಳ್ತಾ.

(iii) ಭುರ್ಗಿಂ ನಾ ಆನಿ ಕಾಜಾರಿ ರಗ್ತಸಂಬಂಧಿ ನಾಂತ್ ತರ್ ಸಗ್ಳಿ ಆಸ್ತ್ ಬಾಯ್ಲೆಕ್ ಮೆಳ್ತಾ.

ವೀಲ್ ಕರಿನಾಸ್ತಾಂ ಮರಣ್ ಪಾವ್ಲಾ ವ್ಯಕ್ತಿಕ್ ಬಾಯ್ಲೆ ನಾ ತರ್

(i) ತಾಚಿ ಆಸ್ತ್ ಸಗ್ಳಿ ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಕ್ ಮೆಳ್ತಾ.

(ii) ಭುರ್ಗಿಂ ನಾ ಆನಿ ಬಾಯ್ಲೆ ನಾ ತರ್ ಕಾಜಾರಿ ಸಂಬಂಧಾನ್ ಉಪ್ಪಲ್ಲಾ ಸಂಬಂಧಿಕಾಂಕ್ ಮೆಳ್ತಾ.

(iii) ರಗ್ತಸಂಬಂಧಿಕಾಂ ನಾಂತ್ ತರ್ ಸಗ್ಳಿ ಆಸ್ತ್ ಸರ್ಕಾರಾಕ್ ವೆತಾ.

ಬಾಯ್ಲೆ ವೀಲ್ ಕರಿನಾಸ್ತಾಂ ಮರಣ್ ಪಾವ್ಲಾರ್

(i) ಘೊವ್ ಮೆಲ್ಲೆ ಬಾಯ್ಲೆಕ್ ಆಸ್ತಾಂತ್ ಕಿತ್ಲೊ ವಾಂಟೊ ಮೆಳ್ತಾಗಿ ತಿತ್ಲೊಚ್ ವಾಂಟೊ ಘೊವಾಕ್ ಮರಣ್ ಪಾವ್ಲೆ ಬಾಯ್ಲೆಚ್ ಆಸ್ತಾಂತ್ ಮೆಳ್ತಾ.

ವೀಲ್ ಕರಿನಾಸ್ತಾಂ ಮರಣ್ ಪಾವ್ಲಾ ವ್ಯಕ್ತಿಕ್ ಭುರ್ಗಿಂ ಜಿವಂತ ನಾ ಪುಣ್ ನಾತ್ರಾಂ ಜಿವಂತ ಆಸ್ಲಾರ್, ಆಸ್ತ್ ಸರ್ವ್ ನಾತ್ರಾಂಕ್ ಸಮಾನ್ ರಿತಿನ್ ವಾಂಟುನ್ ವೆತಾ.

ವೀಲ್ ಕರಿನಾಸ್ತಾಂ ಮರಣ್ ಪಾವ್ಲಾ ವ್ಯಕ್ತಿಕ್ ಭುರ್ಗಿಂ ನಾ ತರ್

(i) 1/2 ಆಸ್ತ್ ಬಾಯ್ಲೆಕ್ ಮೆಳ್ತಾ

(ii) 1/2 ಆಸ್ತ್ ಮರಣ್ ಪಾವ್ಲಾ ವ್ಯಕ್ತಿಚೊ ಬಾಪುಯ್ ಜಿವಂತ ಆಸ್ಲಾರ್ ಬಾಪಾಯ್ಕ್ ಮೆಳ್ತಾ.

ವೀಲ್ ಕರಿನಾಸ್ತಾಂ ಮರಣ್ ಪಾವ್ಲೆ ವ್ಯಕ್ತಿಚೊ ಬಾಪುಯ್ ಮರಣ್ ಪಾವ್ಲಾ ಆನಿ ತಾಚಿ ಅವಯ್, ಭಾವ್, ಭಯ್ಲಿ ಜಿವಂತ ಆಸಾತ್ ತರ್, ಸಗ್ಳಿ ಆಸ್ತ್ ಸಮಾನ್ ರಿತಿನ್ ತಾಂಕಾಂ ವಾಂಟಿ ಜಾವ್ನ್ ಮೆಳ್ತಾ.

ವೀಲ್ ಕರಿನಾಸ್ತಾಂ ಮರಣ್ ಪಾವ್ಲೆ ವ್ಯಕ್ತಿಚೊ ಬಾಪುಯ್ ಅಂತರಾ, ಅವಯ್, ಭಾವಾಚಿಂ ವ ಭಯ್ಲಿಚಿಂ ಭುರ್ಗಿಂ ಜಿವಂತ ಆಸ್ಲಾರ್, ಅವಯ್ಕ್,

**ಧ್ವೇಷಿ ಆರ್. ಸಿ ಕೋಶ್**

ಭಾವಾಚ್ಯಾ ಆನಿ ಭಯ್ಲಿಚ್ಯಾ ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಕ್ ಆಸ್ತಾಂತ್ ಸಮಾನ್ ವಾಂಟೊ ಮೆಳ್ತಾ.

ವೀಲ್ ಕರಿನಾಸ್ತಾಂ ಮರಣ್ ಪಾವ್ಲೆ ವ್ಯಕ್ತಿಕ್ ಭುರ್ಗಿಂ ನಾ, ಅವಯ್ ಆನಿ ಬಾಪುಯ್ ಜಿವಂತ ನಾಂತ್ ತರ್ ತಾಚಿ ಆಸ್ತ್ ತಾಚ್ಯಾ ಭಾವಾಂ-ಭಯ್ಲಿಂಕ್ ಸಮಾನ್ ಹಕ್ಕಾನ್ ವಾಂಟೊ ಮೆಳ್ತಾ. ಭಾವ್ ವ ಭಯ್ಲಿ ಮರಣ್ ಪಾವ್ಲಾಂತ್ ಆನಿ ತಾಂಕಾಂ ಭುರ್ಗಿಂ ಆಸಾತ್ ತರ್ ಭಾವಾಕ್-ಭಯ್ಲಿಕ್ ಮೆಳ್ತೊ ವಾಂಟೊ ತಾಂಚ್ಯಾ ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಕ್ ಮೆಳ್ತಾ.

**97. ವ್ಯತಿರಿಕ್ತ್ ಸ್ವಾಧೀನತಾ (Adverse Possession)**

ಏಕ್ ವ್ಯಕ್ತಿ ಬಹಿರಂಗ್ ಆನಿ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತ್ ರಿತಿನ್ ದುಸ್ರ್ಯಾಚಿ ಆಸ್ತ್ ಆಪ್ಣಾಚ್ಯೆ ತಾಬೆಂತ್ ಆಸಾ ಮ್ಹಣ್ತಾ ತರ್, ದುಸ್ರ್ಯಾ ಮನ್ಯಾಚಿಂ 'ಹಕ್ಕಪತ್ರ್' ವ್ಯತಿರಿಕ್ತ್ ಧರಾನ್ ಆಪ್ಣಾಲಾಗಿಂ ಆಸಾ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಹಕ್ಕ ಉಪ್ಪಯ್ತಾ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. 'ಸ್ವಾಧೀನತಾ ಕ್ಲೇಮ್' ದುಸ್ರ್ಯಾನ್ಯಾಯೆನ್ ಆನಿ ನೀಜ್ ಧನಿಯಾಂಚ್ಯೆ ತಿಳುವಳ್ಕಿಂತ್ ಆಸೊನ್ ಕೆಲೆಂ ಜಾಯ್ತಯ್. ವ್ಯತಿರಿಕ್ತ್ ಸ್ವಾಧೀನತಾ ಮಧೆಂ ಖಿಳ್ತಾ ನಾಸ್ತಾಂ ನಿರಂತರ್ ಮುಂದರುನ್ ವ್ಹರಿಜಯ್ ಆನಿ ಹಿ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತ್ ಸ್ವಾಧೀನತಾ 12 ವರ್ಸಾಂ ಆಸಾಜಯ್.

ವ್ಯತಿರಿಕ್ತ್ ಸ್ವಾಧೀನತೆಚಿ ಬದಲಾವಣ್ ಜಾಲ್ಯಾರಯಿ 12 ವರ್ಸಾಂ ಲೆಖಾಕ್ ಧರೈತ್. 'ಅಕ್ರಮ್ ಪ್ರವೇಶ್' ಘೆತ್ಲೊ ದುಸ್ರೊ ಮನಿಸ್ ಪಯ್ಲೆಂ ಸ್ವಾಧೀನತಾ ಆಸ್ಲಾ ವ್ಯಕ್ತಿ ಧಾವ್ನ್ ಹೆಂ ಹಕ್ಕ ಆಪ್ಣಾಯ್ತಾ. ಖಿಂಚೊಯ್ ವ್ಯಕ್ತಿ ಭಾಡ್ಯಾಚಿಂ ಒಕಲ್ ವ ಲೈಸನ್ನಿ ವ ಅಡವಾಕ್ ಘೆತ್ಲೊ ಜಾಗೊ ಪ್ರವೇಶ್ ಕಾನೂನ್ ಬದ್ಲಿ ಆಸ್ಲಾರಿ ಸ್ವಾಧೀನತಾ ಆಪ್ಣಾಂವ್ಕ್ ಭಾಡ್ಯಾಚಿಂ ಒಕಲ್, ಲೈಸನ್ನಿ ವ ಅಡವ್ ರೀತ್ಯೆ ಮಾತ್ರ್ ವಾಪರ್ಯೆತ್. ಅಸಲ್ಯಾ ಕೇಜಿಂನಿ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತ್ ಸ್ವಾಧೀನತಾ ಗೇಣಿ ಉಪ್ರಾಂತ್ಯಾಯಿ ಊರ್ಜಿತ್ ಜಾಯ್ನಾ, ಲೈಸನ್ ಆನಿ ಅಡವ್ ಆಖೇರ್ ಜಾತಾ.

ಕೊಣ್ಣೆಯಿ ವ್ಯಕ್ತಿ ಗಾಂವಾ ಭಾಯ್ ವಚೊನ್, ತೈ ಆವ್ಡರ್ 'ಅಪುಣ್ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತ್ ಸ್ವಾಧೀನತೆರ್ ಆಸ್ಲೊಂ ಆನಿ ತಿ ಆವ್ಡಿ 12 ವರ್ಸಾಂಕ್ ಕುಡ್ಸನ್ ಘೆಜಾಯ್ ಮ್ಹಣೊಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾ.

ನೀಜ್ ಧನಿಯಾನ್ 'ಅಕ್ರಮ್ ಪ್ರವೇಶ್, ಆಪ್ಣಾಕ್ ಕಳಿತ್ ನಾತ್ಲೆಂ ವ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತ್ ಸ್ವಾಧೀನತಾ ಸೊಧುನ್ ಕಾಡುಂಕ್ ಆಪ್ಲೆ ಆಳ್ನಾಯ್ ಕರುಂಕ್ ನಾ' ಮ್ಹಣೊನ್ ಕೊಡ್ತಿಂತ್ ಸಾಂಗೊಂಕ್ ಅವ್ಕಾಸ್ ನಾ. ಸಹಾಯಕ್ ಧನಿಯಾಂ ಆನಿ ಜೋಡ್ ಧನಿಯಾಂ ಮಧೆಂ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತ್ ಸ್ವಾಧೀನತಾ ಆಸಾನಾ.

### 98. ವ್ಯಾಜ್ಯ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿ/ವ್ಯಾಜ್ಯ ಪಂಚಾಯಿತಿ (Arbitration)

ವ್ಯಾಜ್ಯ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿ ಏಕ್ ಬದ್ಧಿ ವ್ಯಾಜ್ಯ ಇತ್ಯರ್ಥ ವಿಧಾನ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ದುಸ್ತಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ ಕೊಡ್ತಿಚೆಂ ವಿಧಾನ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ದೋನ್ಯ ಪಾಡ್ತಿಚ್ಯಾಂನಿ ವ್ಯಾಜ್ಯ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿ ವಿಧಾನ್ ವಾಪರುಂಕ್ ಸೊಲ್ಲೊ ಕೆಲಾ ತರ್, ವ್ಯಾಜ್ಯ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿದಾರಾಕ್ ಕಶೆಂ ನಮಿಯಾರ್ಲೆಂ, ಇತ್ಯಾದಿ ವಿಧಾನಾಂ ತ್ಯಾ ಸೊಲ್ಲ್ಯಾಚೆರ್ ಬರಯ್ತಾತ್ ಆನಿ ದೋನ್ಯ ಪಾಡ್ತಿಂಕ್ ಗರ್ಜ್ ಮ್ಹಣ್ ದಿಸ್ಲ್ಯಾರ್ ಹೈಕೊಡ್ತಿಕ್ ಅರ್ಜಿ ಕರ್ನ್ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿದಾರಾಕ್ ನಮಿಯಾರುಂಕ್ ಮಾಗ್ಣೆ ಕರ್ಯೆತ್.

ವ್ಯಾಜ್ಯ ಪಂಚಾಯಿತಿ ವೆಳಾರ್ ಖಂಚಿಯ್ ಏಕ್ ಪಾಡ್ತ್ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿದಾರ್ ಕೇಸಿಚ್ಚೆ ಯೋಗ್ಯತೆ ಪ್ರಕಾರ್ ತೀರ್ಮಾನ್ ಕರ್ತಾ. ಮಧ್ಯಸ್ಥಿದಾರಾ ಸಾಮ್ಪರ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾ ಪಾಡ್ತಿಂಕ್ ಪರಿಹಾರ್ ವಿಚಾರ್ತಲೊ ಆನಿ ವಿರೋಧ್ ಪಾಡ್ತಿ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್.

ಕೊಡ್ತಿಂತ್ ಕೇಜ್ ವಿಚಾರಣ್ ಕರ್ಚೆ ರಿಟಿನ್ಂಚ್ ವ ಕೊಡ್ತಿಂತ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾ ನಿಯಮಾನುಸಾರ್ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿದಾರಾ ಸಾಮ್ಪರ್ಯಿ ವಿರೋಧ್ ಪಾಡ್ತಿನ್ ಆಪ್ಲೆಂ ಸಾಂಗ್ಣೆ ವ ಅಭಿಪ್ರಾಯ್ ಬರಪಿನಿಶಿಂ ದಿಜಾಯ್. ದೋನ್ಯ ಪಾಡ್ತಿಂನಿ ದಾಖ್ಲೆ ಹಾಜರ್ ಕರಿಜಯ್ ಆನಿ ದೋನ್ಯ ಪಾಡ್ತಿಂನಿ ವಿಚಾರಣ್ ಪ್ರಮಾಣ್ಪತ್ರಾ ರುಪಾರ್ ದಿವ್ತಾ.

ಮಧ್ಯಸ್ಥಿದಾರ್ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಂತ್ ನ್ಹಯ್ ತರ್, ತಾಣೆ ದಿಲ್ಲೆಂ ಫೈಸಲ್/ ನಿರ್ಣಯ್ ರದ್ದ್ ಕರುಂಕ್ ಕೊಡ್ತಿಕ್ ಅರ್ಜಿ ಫಾಲ್ಸ್, ತ್ಯಾ ನಿರ್ಣಯಾಂತ್ ಆಸ್ಲೆ ಅಪ್ಪಣ್ ನಿವಾರುಂಕ್ ಕೋಡ್ತ್ ಆದೇಶ್ ದಿತಾ ವ ಕೋಡ್ತ್ ವ್ಯಾಜ್ಯ ನಿರ್ಣಯ್ ಆದೇಶ್ ಸಾರ್ಕೊ ಆಸಾ ಮ್ಹಣೊನ್ ದೃಢ್ ಕರ್ತಾ. ಮಧ್ಯಸ್ಥಿದಾರಾನ್ ಕರ್ಚೆಂ ತೀರ್ಮಾನ್ ಆಸ್ತಿಕ್ ಸಂಬಂಧಿತ್ ತರ್, ತ್ಯಾ ತೀರ್ಮಾನಾಕ್ ಗರ್ಜ್ ಆಸ್ಲೊ ಸ್ಪೇಂಪ್ ತಿರ್ವೊ ಫಾಲಿಜಯ್; ಕಿತ್ಯಾಕ್ ಮ್ಹಳ್ಳಾರ್, ಮಧ್ಯಸ್ಥಿದಾರಾನ್ ಕರ್ಚೆಂ ತೀರ್ಮಾನ್ ಸಿವಿಲ್ ಕೋಡ್ತಿಚ್ಯಾ ತೀರ್ಮಾನಾಕ್ ಸರಿಸಮಾನ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

ವ್ಯಾಜ್ಯಾಕ್ ಸಂಬಂಧಿತ್ ಏಕ್ ಪಾಡ್ತ್ ಭಾಯ್ಲ್ಯಾ ಗಾಂವ್ಚಿ ತರ್, ಮಧ್ಯಸ್ಥಿದಾರಾಕ್ ನೇಮಕ್ ಕರ್ಚೊ ಅಧಿಕಾರ್ ಸುಪ್ರೀಮ್ ಕೋಡ್ತಿಕ್ ಮಾತ್ ಆಸಾ. ದೋನ್ಯ ಪಾಡ್ತಿಂಕ್ ಸಂಬಂಧಿತ್ ಗಾಂವ್ಚೊ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿದಾರ್ ಆಸೊಂಕ್ ನಜೊ. ಹ್ಯಾ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿದಾರಾಚ್ಯಾ ತೀರ್ಮಾನಾಕ್ ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ್ ಫೈಸಲ್/ ನಿರ್ಣಯ್ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ರಾಜಿ/ಮನ್ ಬದ್ಲಾವಣ್ ವ್ಯಾಜ್ಯ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಚೆಂ ಏಕ್ ಅಂಗ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ವ್ಯಾಜ್ಯ ತೀರ್ಮಾನ್ ಕರ್ತಾನಾ, ಬರಪಿನಿಶಿಂ ಬರಯಿಲ್ಲೊ ಆದೇಶ್ ವ ಸೊಲ್ಲೊ ದೋನ್ಯ ಪಾಡ್ತಿಂಕ್ ಬಾಂಧ್ಚೆ ತಸಲೊ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

ವ್ಯಾಜ್ಯ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿ ವೆಳಾರ್ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿದಾರಾನ್ ಆಸ್ತ್ ತಪಾಸಣ್ ಕರ್ಯೆತ್. ಮಧ್ಯಸ್ಥಿದಾರ್ 'ಮೈನರ್' ಆಸಾ ತರ್, ಕೊಡ್ತಿಚೊ ಆಧಾರ್ ಮಾಗೊನ್ ಮೈನರಾಕ್ ರಕ್ಷಕ್ ನೇಮಕ್ ಕರುಂಕ್ ಸಾಂಗ್ಣೆತ್. ತ್ಯಾಚ್ ಪ್ರಕಾರ್ ವ್ಯಾಜ್ಯ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿ ಬಾಕಿ ಆಸ್ತಾನಾ, ದೋನ್ಯ ಪಾಡ್ತಿಂನಿ ಆಸ್ತ್ ಜಪ್ತ್ ಕರುಂಕ್ ವ ಕಮಿಷನರಾಕ್ ನೇಮಕ್ ಕರುಂಕ್ ಕೊಡ್ತಿಕ್ ಮಾಗ್ಣೆ ಕರ್ಯೆತ್.

### 99. ವಿರೋಧ್ಪಣ್/ವಂಚನ್ (Collusion)

ಕೋಡ್ತ್ ಕೇಜಿಚ್ಚೆ ಘಡಾವಳಿಂತ್ ಏಕೆ ವ್ಯಕ್ತಿಕ್ ಫಟಂವ್ಚ್ಯಾ ಇರಾದ್ಯಾನ್, ಕೇಜಿಕ್ ಸಂಬಂಧಿತ್ ವ್ಯಕ್ತಿಂನಿ ಹಾತ್ ಮೆಳಂವ್ಚಿ ಸಾಧ್ಯತಾ ಆಸ್ತಾ. ಕೇಜಿಕ್ ಸಂಬಂಧಿತ್ ದೋನ್ಯ ಪಾಡ್ತಿ ಹಾತ್ ಮೆಳಂವ್ಚಿ ಕೊಡ್ತಿಕ್ ಫಟಂವ್ಚಿ ಸೂಕ್ತ್ ನ್ಹಯ್ ಆಸ್ಚೊ ಆದೇಶ್ ಕಾಣ್ಣೆತಾತ್ ಆನಿ ತ್ಯಾ ವರ್ವಿಂ ಅಪ್ರಾದ್ ಆಧಾರ್ತಾತ್. ಹೈ ರಿಟಿನ್ ಕಾಣ್ಣೆಲ್ಲೆ ಆದೇಶ್ 'ಅಸಿಂಧು' ಜಾವ್ನಾಸಾತ್.

ಆಂಧ್ರ ಪ್ರದೇಶಾಚ್ಯಾ ತೆಲಂಗಾಣ ಜಾಗ್ಯಾರ್, ವೊಕ್ಲಾಂಚೆಂ ಆನಿ ಕೃಷಿ ಜಾಗ್ಯಾಂಚೆಂ ಕಾನೂನ್ ಅಸ್ತಿತ್ವಾರ್ ಆಸ್ತಾನಾ, ಕೃಷಿ ಜಾಗೊ ವಿಕ್ಲ್ಯಾಕ್ ತಹಶೀಲ್ದಾರಾಚಿ ಪರ್ವಣಿ ಗರ್ಜ್ ಆಸ್ಲೊನ್, ಜಾಗ್ಯಾಚ್ಯಾ ಧನಿಯಾಂನಿ ಆನಿ ಜಾಗೊ ಮೊಲಾಕ್ ಘೆತೆಲ್ಯಾಂನಿ ಸಾಂಗಾತಾ ಹಾತ್ ಮೆಳಂವ್ಚಿ ಕೊಡ್ತಿಕ್ ಕೇಜಿ ದಾಖಲ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ಜಾಗೊ ಮೊಲಾಕ್ ಘೆತೆಲ್ಯಾಂನಿ ತಾಂಕಾಂ ಜಾಗೊ ವಿಕ್ಲೆ ಧನಿ ಉಪದ್ರ್ ದಿತಾತ್ ದೆಕುನ್, ತಶೆಂ ಕರಿನಾಶೆಂ ಕೊಡ್ತಿನ್ ಆದೇಶ್ ದಿಜಯ್. ಹ್ಯಾ ಪರಿಂ ವಂಚನ್ ಕರ್ನ್ ಜಾಗೊ ಕೃಷಿಯೇತರ್ ಉದ್ದೇಶಾಕ್ ಉಪ್ಯೋಗ್ ಕರ್ಚ್ಯಾಕ್ ಜಾಗೊ ವಿಕ್ಲೊ ಧನಿಯಾನ್ ಆನಿ ಮೊಲಾಕ್ ಘೆತೆಲ್ಯಾಂನಿ ಕೊಡ್ತಿ ಥಾವ್ನ್ ಮೊಸಾನ್ ಆದೇಶ್ ಘೆತೆಲ್ಯೊ.

ಹೈಚ್ ರಿಟಿನ್ ಡೈವೋರ್ಸ್ (ವೆಗ್ಯಾಚಾರ್/ವಿಚ್ಛೇದನ್) ಜೊಡ್ಚೆ ಖಾತಿರ್, ಫೊವ್ ಆನಿ ಬಾಯ್ಲ ಮೆಳೊನ್, ಚೂಕ್ ಕಾರಣ್ ದಾಕವ್ನ್ ಕೊಡ್ತಿ ಥಾವ್ನ್ ಆದೇಶ್ ಘೆತಾತ್.

ಅಪ್ರಾದ್ ಆಧಾರ್ಲೊ ವ್ಯಕ್ತಿ ಆನ್ಯೇಕ್ಲಾ ಸಂಗಿಂ ಮೆಳೊನ್, ಕಾನೂನಾಕ್ ವಿರೋಧ್ ಆಸ್ಚೆಂ ಕೃತ್ಯೆಂ ಆಧಾರ್ತಾ ತರ್, ತ್ಯಾ ಕೃತ್ಯಾಂತ್ ಮೆಳೆಲ್ಲೆ ಸರ್ವ್ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅಪ್ರಾದಿ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್ ಆನಿ ತಾಂಕಾಂ ಸಮಾನ್ ಶಿಕ್ಷಾ ಫಾವೊ ಜಾತಾ.

### 100. ಶಿಸ್ತ್ ಆನಿ ದುರ್ವರ್ತನ್ (Discipline & Misconduct)

ಕಾಮ್ ಕರ್ಚ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾರ್, ಕಾಮೆಲ್ಯಾನ್ ಕಾಯ್ದೊ ಆನಿ ವಿಶ್ವಾಸ್ ಮೊಡ್ಲೊರ್,



## ಕಾನೂನ್ ಜ್ಞಾನಕೋಶ

ಶಿಸ್ತು ಆನಿ ವರ್ತನಾವಿಶಿಂ ತ್ಯಾ ಕಾಮೆಲ್ಯಾ ವಿರೋಧ್ ಕ್ರಮ್ ಘೆವ್ಯೆತ್. ಶಿಸ್ತು ಕಾಮೆಲ್ಯಾನ್ ಕರ್ಣ್ಯಾ ಕಾಮಾ ಸಂಬಂಧಾಚಿ ಜಾವ್ನಾಸ್ತಾ. ಪ್ರಶ್ನಾಶೀತ್ ವರ್ತನ್ ದಾಕಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಕಾಮೆಲ್ಯಾಚೆರ್ ಸಿವಿಲ್/ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಕ್ರಮ್ ಘೆಂವ್ಚಿ ಸಾಧ್ಯತಾ ಆಸ್ತಾ.

ಕಾಮೆಲ್ಯಾನ್ ದುಡು ಅನೀತೆಚ್ಯೆ ವಾಟೆನ್ ಫಾರ್ಲಾರ್, ತಾಚೆ ವಿರೋಧ್ ಶಿಸ್ತೆಚೆಂ ಕ್ರಮ್ ಘೆವ್ಯೆತ್. ಏಕಾ ಕಾಮೆಲ್ಯಾನ್ ತಾಕಾ ವಹಿಸುನ್ ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ಕಾಮಾಚಿ ಘನತಾ ದವರಿಜಯ್. ಏಕ್ ಕಾಮೆಲಿ ದುವರ್ಯಸನಿ (ವಾಯ್ವ್ ಚಾಲಿಕೊ) ತರ್, ತಾಚೆ ವಿರೋಧ್ ಶಿಸ್ತೆಚೆಂ ಕ್ರಮ್ ಘೆವ್ಯೆತ್.

ಕಾಮೆಲ್ಯಾನ್ ಮುಷ್ಕರ್ ಕರುಂಕ್ ಯೋಜನ್ ಮಾಡುಂಕ್ ನಾ ತರಿ, ತ್ಯೆ ಕಂಪ್ಲೆಕ್ ಗರ್ಜ್ ಆಸ್ತಾನಾ ಕಾಮೆಲ್ಯಾಂಚಿ ಸೆವಾ ಮೆಳಾನಾತ್ಲ್ಯಾನ್, ತಾಂಚೆಂ ವರ್ತನ್ ದುವರ್ತನಾಚೆಂ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್. ತ್ಯಾ ದೆಕುನ್ ಏಕೆ ವ್ಯಕ್ತಿಕ್ ಬಂಧಿಂತ್ ದವರ್ಲಾಂ ವ ಶಿಕ್ಷಾ ಜಾಲ್ಯಾ ತರ್; ತೊ ಅಪ್ರಾಧ್ ತಾಚ್ಯಾ ಕಾಮಾಕ್ ಲಗ್ನಿ ಜಾಯ್ನಾ ತರಿ, ತ್ಯಾ ಕಾಮೆಲ್ಯಾಚೆರ್ ಶಿಸ್ತೆಚೆಂ ಕ್ರಮ್ ಜಾವ್ನ್-ಜಾಗ್ಣಾನ್, ಹುದ್ದಾನ್ ಥಾವ್ನ್ ಸಕ್ಲಾ ದೆಂವಂವ್ಚೆಂ, ಅಮಾನತ್ ಕರ್ಚೆಂ, ಕಾಮಾಂತ್ಲೊ ಕಾಡ್ಚೆಂ ವ ಕಡ್ಡಾಯೆಚೆಂ ನಿವೃತ್ತಪಣ್ ದಿವ್ನ್, ಕಾಮಾಂತ್ಲೊ ವಜಾ ಕರ್ಚೆತ್!

## 101. ಸಂವಿಧಾನರೀತ್ಯೆ ನಾಗರಿಕಾಂಚಿ ಮೂಳ್ಭೂತ್ ಕರ್ತವ್ಯಾ (Fundamental Duties)

ಭಾರತಾಚ್ಯಾ ನಾಗರಿಕಾಂಕ್ ಕಶೆಂ ಮೂಳ್ಭೂತ್ ಹಕ್ಕಾಂ ದಿಲ್ಯಾಂತ್ಗಿ, ತ್ಯಾಚ್ ಪ್ರಮಾಣ್ ಸಂವಿಧಾನಾಚಿ ಅಡ್ಡಿಗ್ 51 ಪ್ರಕಾರ್, ನಾಗರಿಕಾಂಚೆಂ ಮೂಳ್ಭೂತ್ ಕರ್ತವ್ಯಾ ಖಂಚೆಂ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಕಳಯ್ಲಾಂ. ಹರೈಕಾ ನಾಗರಿಕಾಚೆಂ ಕರ್ತವ್ಯಾ ಜಾವ್ನಾಸಾ:

1. ಸಂವಿಧಾನಾಕ್ ಮರ್ಯಾದ್ ದಿಂವ್ಚಿ, ಸಂವಿಧಾನಾ ಪ್ರಕಾರ್ ಆಸಾ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ಸಂಸ್ಥಾಕ್, ರಾಷ್ಟ್ರಾಚ್ಯಾ ಬಾವ್ಣಾಕ್ ಆನಿ ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತಾಕ್ ಮಾನ್ ಆನಿ ಮರ್ಯಾದ್ ದಿಂವ್ಚಿ.
2. ಭಾರತ್ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ವಾವ್ರಾಚೊ, ಆದರ್ಶ್ ಆನಿ ಧೈಯ್ ವಾಕ್ಯ್ ಉಗ್ಡಾಸಾಂತ್ ದವರ್ನ್, ಹ್ಯಾ ವಿಶಿಂ ವ್ಹಡ್ಪಣ್ ಭಗ್ಚೆಂ.
3. ಭಾರತಾಚೆಂ ಸಾರ್ವಭೌಮತ್ವ್, ಅಖಂಡತಾ ಆನಿ ಏಕ್ವಟ್ ರಾಷ್ಟ್ರಾ ಸವೆಂ ಉಕಲ್ನ್ ಧರೊ.
4. ದೇಶಾಚೆಂ ರಕ್ಷಣ್ ಕರ್ಚೆಂ ಆನಿ ಗರ್ಜೆಚ್ಯಾ ವಖ್ತಾ ದೆಶಾಚಿ ಸೆವಾ ಕರ್ಚಿ.
5. ಜಾತ್-ಕಾತ್, ಮತ್-ಭೇದ್ ಆನಿ ಪ್ರಾಂತೀಯ್ ವಾದ್ ದಾಕಯ್ನಾಸ್ತಾಂ,

## ಧ್ವೇಷಿ ಆರ್. ಸಿ ಕೋಶ್ಲೆ

ಭಾವ್-ಬಾಂಧವ್ಪಣಾಚೊ ಸ್ವಿರಿತ್ ದೇಶಾಚ್ಯಾ ಲೊಕಾ ಮಧೆಂ ವಾಡಂವ್ಚೊ ಸಾಂಗಾತಾಚ್ ಸ್ತ್ರೀಯೆಚ್ಯೆ ಮರ್ಯಾದಿಕ್ ಊಣ್ ಜಾಂವ್ಚೆಂ ಕಿತೆಂಯ್ ಸಾಂಘೆಂ.

6. ದೇಶಾಚ್ಯಾ ಸಮುದಾಯಾಚೆಂ ಸಾಂಸ್ಕೃತೀಕ್ ದಾಯ್ಜ್ ರಾಕ್ಷೆಂ ಆನಿ ಸಾಂಬಾಳ್ಚೆಂ.
7. ದೇಶಾಂತ್ಲಿಂ ರಾನಾಂ, ಸರೋವರಾಂ, ನಂಯೊಂ ಆನಿ ರಾನ್ವಟ್ ಮೊನ್ವಾತಿಂಕ್ ರಾಕ್ಷೆಂ ಆನಿ ದೇಶಾಚೊ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ್ ಪರಿಸರ್ ಬರೊ ಕರ್ಚೊ.
8. ವೈಜ್ಞಾನಿಕ್ ಸಂಗಿಂಚಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಆನಿ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಸಿದ್ಧಾಂತಾಂ ಪ್ರಾಸ್ ಮನ್ಯಾಪಣ್ ಚಡ್ ಗರ್ಜೆಚೆಂ ಮ್ಹಣ್ ಲೆಖ್ಚೆಂ.
9. ಸಾರ್ವಜನಿಕ್ ಆಸ್-ಬದಿಕ್ ರಾಕೊನ್ ವ್ಹರ್ಟೆಂ.
10. ವ್ಯಕ್ತಿಗತ್ ತಶೆಂಚ್ ಸಬಾರಾಂನಿ ಸಾಂಗಾತಾ ಮೆಳೊನ್ ಕರ್ಣ್ಯಾ ಕಾಮಾಂನಿ ಗುಮಾನ್ ದಿವ್ನ್, ರಾಷ್ಟ್ರಾಚಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಜಾವ್ನ್ ಊಂಚಾಯೆಕ್ ಪಾಂವ್ಚೆ ಪರಿಂ ಪಳೆಂವ್ಚೆಂ ಹರೈಕಾ ನಾಗರಿಕಾಚೆಂ ಕರ್ತವ್ಯಾ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

## 102. ಸಂವಿಧಾನರೀತ್ಯೆ ನಾಗರಿಕಾಂಚಿ ಮೂಳ್ಭೂತ್ ಹಕ್ಕಾಂ (Fundamental Rights)

ಸಂವಿಧಾನಾಚ್ಯಾ ತಿಸ್ತಾ ಭಾಗಾಂತ್ ನಾಗರಿಕಾಂಚ್ಯಾ ಮೂಳ್ಭೂತ್ ಹಕ್ಕಾಂವಿಶಿಂ ಅಡ್ಡಿಗ್ 14 ಥಾವ್ನ್ 32 ಪರ್ಯಾಂತ್ ಕಳಯ್ಲಾಂ.

1. ಸಮಾನತೆಚೆಂ ಹಕ್ ಆನಿ ಸರ್ವ್ ಕಾನೂನಾಂಚೆಂ ಸಮಾನ್ ರಕ್ಷಣ್.
2. ಜಾತ್-ಕಾತ್, ಚಲೊ-ಚಲಿ, ವಸ್ತಿ ಕರ್ಚೊ ಜಾಗೊ ಹ್ಯಾ ವಿಶಿಂ ಭೇದ್ಭಾವಾವಿಣ್ ರಕ್ಷಣಾಚೆಂ ಹಕ್.
3. ಸಾರ್ವಜನಿಕ್ ಉದ್ಯೋಗಾಂನಿ ಸಮಾನ್ ಅವ್ಕಾಸ್.
4. ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತಾ ನಿವಾರಣ್.
5. ಆಪ್ಣಾಕ್ ಸಾರ್ಕೆಂ ದಿಸ್ಲೆಂ ಉಲಂವ್ಚೆಂ, ಸಾಂಗಾತಾ ಮೆಳ್ಚೆಂ, ಸಂಘ್ ಸಂಸ್ಥೆ ಭಾಂಧ್ಚೆ ಆನಿ ಭಾರತ್ ದೇಶಾಂತ್ ಜಾಯ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಪ್ರದೇಶಾಂನಿ ವಸ್ತಿ ಕರ್ಚೆಂ ಹಕ್.
6. ಜಿವಾಚೆಂ ಆನಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗತ್ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಾಚೆಂ ರಕ್ಷಣ್.
7. ಕೈದ್ ಕರ್ನ್ ಬಂಧಿಂತ್ ದವಿನಾಶೆಂ ರಕ್ಷಣ್.
8. ಮನ್ಯಾಂಚೊ ವಿಕೊ ಆನಿ ವತ್ತಾಯೆನ್ ಕೂಲಿಚೆಂ ಕಾಮ್ ಕರಂವ್ಕ್ ಆಡಾಂವ್ಚೆಂ ರಕ್ಷಣ್.

**ಕಾನೂನ್ ಜ್ಞಾನಕೋಶ**

9. ಲ್ಹಾನಾಂ ಭುರ್ಗಾಂಕ್ ಜಿವಾಕ್ ಅಪಾಯ್ ಹಾಡ್ಲ್ಯಾ ತಸಲ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾಂನಿ/ ಕಾಮಾಂನಿ ಕಾಮ್ ಕರಂವ್ಕ್ ಲಾಯ್ನಾಶೆಂ ರಕ್ಷಣ್.

- 10. ಅಂತಸ್ಕರ್ನಾಚೆಂ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ್.
- 11. ಧಾರ್ಮಿಕ್ ವಿಷಯ್ ಸಾಂಬಾಳ್ನ್ ವ್ಹರ್ಟೆಂ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ್.
- 12. ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತಾಂಚೆಂ ರಕ್ಷಣ್.
- 13. ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತಾಂನಿ ವಿದ್ಯಾ ಸಂಸ್ಥೆ ಸ್ಥಾಪನ್ ಕರ್ಟೆಂ ಹಕ್.
- 14. ಸುಪ್ರಿಮ್ ಕೊಡ್ತಿಕ್ ಮನವಿ ದಿಂವ್ಚೆಂ ಹಕ್.

ವಯ್ರ್ ಕಾಣಿಲ್ಲ್ಯಾ ಸಂವಿಧಾನಾಚ್ಯಾ ಮೂಳ್ಭೂತ್ ಹಕ್ಯಾಂ ನಿಮ್ತಿಂ ಕಾರ್ಯಾಂಗ್ ಅಧಿಕಾರಿಂನಿ ಚಡಿತ್ ಅಧಿಕಾರ್ ದಾಕಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ವಖ್ತಾ, ನಾಗರಿಕಾಂನಿ ಉಗ್ತಾನ್ ತಾಂಚೆ ವಿರೋಧ್ ಝುಜೊಂಕ್ ಅವ್ಕಾಸ್ ಲಾಭ್ಲಾ.

**103. ಸುಟ್ಕೆಚೊ ವ ಗುನ್ಯಾಂವ್ಕಾರ್ ಥಿರಾಂವ್ಚೊ ಆದೇಶ್**  
(Order of Acquittal or Conviction)

ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಕೊಡ್ತಿಂನಿ ದಿಂವ್ಚೆಂ ತೀರ್ಪ್ ಸುಟ್ಕಾ, ಗುನ್ಯಾಂವ್ಕಾರ್ ಥಿರಾವ್ಣಿ ವ ಆರೋಪ್ ಮುಕ್ತ್ ಕರ್ಟೆಂ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಅಪ್ರಾಧಿ ಮ್ಹಣ್ ಥಿರಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಪಯ್ಲೆಂ, ಆರೋಪಿಕ್ ಶಿಕ್ಷೆಚ್ಯಾ ಪ್ರಮಾಣಾವಿಶಿಂ ಸಮರ್ಪಣ್ ಕರುಂಕ್ ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಕೊಡ್ತಿಂತ್ ಅವ್ಕಾಸ್ ಆಸಾ.

ಕಾನೂನಾ ಪ್ರಕಾರ್ ಉಣ್ಯಾಂತ್ಲಿ ಉಣಿ ಶಿಕ್ಷಾ ದಿಂವ್ಕ್ ಅವ್ಕಾಸ್ ಸಮರ್ಪಣ್ ಕೆಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಶಿಕ್ಷೆಚೆಂ ಪ್ರಮಾಣ್ ತೀರ್ಪ್ ದಿತಾತ್. ಸಾಂಗಾತಾ ಶಿಕ್ಷೆಕ್ ಕಾರಣಾಂ ಕಾಣಿತಾತ್.

ಹ್ಯಾ ತೀರ್ಪಾ ವಿರೋಧ್ ಅಪೀಲ್ ಕರುಂಕ್ ಅಪ್ರಾಧ್ಯಾಕ್ ಅವ್ಕಾಸ್ ಆಸಾ. ಅಪೀಲ್ ಕೊಡ್ತಿಕ್ ಅಪ್ರಾಧ್ಯಾಕ್ ಜಾಮಿನೆರ್ ಸೊಡುಂಕ್ ಆನಿ ಸಕಯ್ಚೆ ಕೊಡ್ತಿಚೆಂ ತೀರ್ಪ್ ಅಮಾನತ್ ಕರುಂಕ್ ಅಧಿಕಾರ್ ಆಸಾ.

ದೋನ್ ವರಾಂಜ್ಯಾಕ್ಯಾಯಿ ಚಡಿತ್ ಶಿಕ್ಷಾ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಆರೋಪಿನ್ ಸರ್ಕಾರಿ ಹುದ್ದ್ಯಾರ್ ವ ರಾಜಕೀಯ್ ಹುದ್ದ್ಯಾರ್ ಆಸ್ಚೆಂ ಆಡ್ವಾರ್ಲಾಂ.

**104. ಸರ್ಕಾರಿ ಅಭಿಯೋಜಕ್ (Public Prosecutor)**

ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ ಕಾನೂನಾ ಪ್ರಕಾರ್ ಸರ್ಕಾರಾ ಥಾವ್ನ್ ನೇಮಕ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಸರ್ಕಾರಿ ಅಭಿಯೋಜಕಾನ್ ಸೆಶನ್ ಕೊಡ್ತಿಂತ್ ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಕೇಜಿಂಚಿ ವಿಚಾರಣ್ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ ಚಲಂವ್ಚಿ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಫಿಯರ್ಡ್ ದಿಲ್ಲೆ ವ್ಯಕ್ತಿನ್ ನೇಮಕ್

**ಧ್ವೇಜ್ ಆರ್. ಸಿ ಕೋಶ್**

ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ವಕೀಲಾನ್ ಕೇಜಿಚಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ ಪಳೆವ್ಯೆತಾ ಆನಿ ಸರ್ಕಾರಿ ಅಭಿಯೋಜಕಾನ್ ಅನುಮತಿ ದಿಲ್ಯಾರ್ ತಾಕಾ ಸಹಾಯ್ ಕರೈತ್. ಖಿಂಚ್ಯೆಂ ಪಾಡ್ಲಿನ್ ಖಾಸ್ಗಿ ವಕೀಲ್, ಸರ್ಕಾರಿ ಅಭಿಯೋಜಕಾಕ್ ಪ್ರಭಾವ್ ಫಾಲ್ತಾ ಮ್ಹಣೊನ್ ದೂರ್ ದಿಲ್ಯಾರ್, ಕೋಡ್ತ್ ತ್ಯಾ ಖಾಸ್ಗಿ ವಕೀಲಾಕ್ ತೈ ಕೇಜಿಂತ್ ಭಾಗ್ ಘೆನಾಶೆಂ ಆಡಾಯ್ತಾ.

ಸರ್ಕಾರಿ ಅಭಿಯೋಜಕಾನ್ ತಾಕಾ ಸೂಕ್ತ್ ಮ್ಹಣೊನ್ ದಿಸ್ಚೆ ರಿಟಿನ್ ಕೇಜ್ ಚಲವ್ನ್ ವರೈತ್. ಸರ್ಕಾರಿ ಅಭಿಯೋಜಕಾನ್ ಅಪ್ರಾದ್ಯಾಚ್ಯೆ ಪಾಡ್ಲಿನ್ ವಾದ್ ಮಂಡನ್ ಕರುಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾ. ಸರ್ಕಾರಿ ವಕೀಲಾಕ್ ಸರ್ಕಾರಿ ಅಭಿಯೋಜಕ್ ಮ್ಹಣೊನ್ ಲೆಕಿನಾಂತ್. ಸರ್ಕಾರಿ ಅಭಿಯೋಜಕಾ ವಿರುದ್ಧ್ ದಾವೊ ಮಾಂಡ್ಲಿ ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ ಕಾನೂನಾಚೆಂ ಸೆಕ್ಷನ್ 195ನ್ ಆಡ್ವಾರ್ಲಾಂ.

ಸರ್ಕಾರಿ ಅಭಿಯೋಜಕಾನ್ ಖಿಂಚ್ಯೆಂ ಕೇಜಿಂತ್ ಕೇಜ್ ಮುಂದರ್ಪುನ್ ವ್ಹರಿ ಗರ್ಜ್ ನಾ ಮ್ಹಣ್ ದಿಸ್ಲಾಲ್, ಸಾಕ್ಸ್ ವಿಚಾರಣ್ ರಾವವ್ಯೆತ್. ಸರ್ಕಾರಾನ್ ವ ಖಿಂಚ್ಯೆಂ ಕೊಡ್ತಿನ್ ಸರ್ಕಾರಿ ಅಭಿಯೋಜಕಾಕ್ ಹೈಜ್ ರಿಟಿನ್ ವ ನೀತಿನ್ ಕೇಜ್ ಚಲವ್ನ್ ವ್ಹರುಂಕ್ ಆದೇಶ್ ದಿಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್ನಾ.

**105. ಸಾರ್ವಜನಿಕ್ ಹಿತಾಸಕ್ತ್ ದಾವೊ**  
(Public Interest Litigation)

ಲೋಕಾಚ್ಯಾ ಜಮ್ಯಾಚೊ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಜಾವ್ನ್ ಸಾರ್ವಜನಿಕ್ ಹಿತಾಸಕ್ತೆಚೊ ದಾವೊ ಕೊಡ್ತಿಂತ್ ದಾಖಲ್ ಕರೈತ್. ಲೋಕಾಚ್ಯಾ ಜಮ್ಯಾಕ್ ಪ್ರತಿನಿಧಿತ್ವ್ ಕರೊ ವ್ಯಕ್ತಿ ನಿವೃತ್ತ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ವ ತಾಕಾ ತ್ಯಾ ಹುದ್ದ್ಯಾ ಥಾವ್ನ್ ಕಾಡ್ಲಾ ತರ್, ನವೊ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ದಾವೊ ಪಳೆತಾ. ಭಾರತಾಚ್ಯೊ ಲ್ಹಾನ್ ಕೊಡ್ತಿ ಅಸಲೆ ದಾವೆ ಸ್ವೀಕಾರ್ ಕರ್ತಾತ್.

ಸಂವಿಧಾನಾಚಿ ಅಡಿಗ್ 226 ಪ್ರಕಾರ್ ಖಿಂಚ್ಯೆಂ ವ್ಯಕ್ತಿನ್ ಸಾರ್ವಜನಿಕ್ ಹಿತಾಸಕ್ತೆಚ್ಯಾ ವಿಷಯಾಚೆರ್, ಹೈಕೊಡ್ತಿಕ್ 'ಪಿಟಿಶನ್' ದಿವ್ನ್ ಪರಿಹಾರ್ ವ ಸುಟ್ಕಾ ವಿಚಾರೈತ್. ತ್ಯಾಚ್ ಪ್ರಕಾರ್ ಸಂವಿಧಾನಾಚಿ ಅಡಿಗ್ 32 ಪ್ರಕಾರ್ ಸಾರ್ವಜನಿಕ್ ಜನಾಂಗಾಚೊ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಜಾವ್ನ್ ನಿರ್ಧಾರಿಂತ್ ವಿಷಯಾಚೆರ್ ಸುಪ್ರೀಮ್ ಕೊಡ್ತಿಂತ್ 'ರಿಟ್ ಪಿಟಿಶನ್' ದಾಖಲ್ ಕರೈತ್.

ಕೋಡ್ ಗರ್ಜೆಚಿ ತನ್ವಿ ಕರ್ನ್ ಸೂಕ್ತ್ ನಿರ್ದೇಶನ್ ದಿತಾ. ವಿಷಯ್ ಜಾಂವ್ ಪರಿಸರ್ ವೆ ಸಂವಿಧಾನ್ ಬದ್ಲೆ ದಿಲ್ಲೆಂ ಮೂಳ್ಭೂತ್ ಹಕ್ಯಾಂ ಉಲ್ಲಂಘನ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾವೆಳಿಂ ಖಿಂಚ್ಯಾ ಪ್ರದೇಶಾರ್ ಕಾನೂನಾಂ ನಾಂತ್ಗಿ ಥಂಯ್ಸರ್ ಮಾರ್ಗ್‌ದರ್ಶಿ ಸೂತ್ರಾಂ ದಿಂವ್ಚ್ಯಾಕ್, ಸಾರ್ವಜನಿಕ್ ಕಾಮಾಂ ಜ್ಯಾರಿ ಕರ್ಚ್ಯಾಕ್, ವಿಚಾರಣಾಧೀನ್ ಕೈದ್ಯಾಂಕ್ ಪರಿಹಾರ್ ಮಾಗೊನ್ ಸುಪ್ರೀಮ್ ಕೊಡ್ತಿಕ್ ಪಿಟಿಶನ್ ದಿವ್ಯೆತ್.

**106. ಸ್ವಜೀವ ರಕ್ಷಣೆ**  
(Private Defence - Self Defence)

ಸ್ವಜೀವಾಕ್ ಅಪಾಯಾಂತ್ಲೆಂ ರಕ್ಷಣೆ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾಕ್ ಕಾನೂನ್ ಮಾಫಿ ಕರ್ತಾ. ಆಸ್ತ್-ಬದ್ಯಾ ವಿಶಿಂ ಆಧಾರ್ಲೆ ಅಪ್ರಾದ್, ಚೊರ್ಟಣ್, ಢಕಾಯತಿ, ಚೆಪ್ಪಾಯೊ, ಅತಿಕ್ರಮಣ್ ಪ್ರವೇಶ್ ಇತ್ಯಾದಿ. ಕಾನೂನಿ ರಕ್ಷಣೆ ಮೆಳ್ಳೆಂ ಮನ್ಯಾ ಜಿವಾಕ್ ವ ಆಸ್ತ್-ಬದಿಕ್ ನಷ್ಟ್ ಕರ್ಲ್ಯಾಕ್ ಅಪಾಯ್ ಘಡ್ಚ್ಯಾ ವಖ್ತು ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಅತಿಕ್ರಮಣ್ ವ ಲುಕ್ಸಣ್ ವ ಘರಾಂತ್ ರಾತಿಂ ಚೊರಿ ಆಧಾರ್ಲೆ ಸಂಭವ್ ಆಸ್ತಾ ವರೆಗ್ ಸ್ವಜೀವ್ ವ ಸ್ವಂತ್ ಆಸ್ತ್ ರಕ್ಷಣೆ ಕರ್ಚೊ ಅಧಿಕಾರ್ ತ್ಯೆ ವ್ಯಕ್ತಿಕ್ ಕಾನೂನಿ ರಿತಿರ್ ಪ್ರಾಪ್ತ ಕೆಲಾ. ತಕ್ಲೆಂತ್/ಮತ್ ಸಾರ್ಕಿ ನಾತ್ಲೆ ವ ಪಿಂವ್ಚೆ ವ್ಯಕ್ತಿ ಧಾವ್ನ್ ಅಪಾಯ್ ಆಸಾ ತರ್ ಸೆಲ್ ಡಿಫೆನ್ಸ್ ಆಧಾರ್ಲ್ಯಾರ್ ಮಾಫಿ ಆಸಾ.

ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರ್ ಕಾನೂನ್ ರೀತ್ಯೆ ಆಪ್ಲೆಂ ಕರ್ತವ್ಯ ನಿರ್ವಹಣ್ ಕರ್ತಾನಾ ಸ್ವಜೀವ್ ರಕ್ಷಣೆ ಕರ್ಲ್ಯಾಕ್ ಅಪ್ರಾದ್ ಆಧಾರ್ಲೆಲ್ಲೊ ಮ್ಹಣೊಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾ.

ಸ್ವಜೀವ್ ರಕ್ಷಣೆ ಕರುಂಕ್ ಆಧಾರ್ಲೆಲ್ಲೊ ಅಪ್ರಾದಾಚ್ಯೆ ಕೇಜಿಚಿ ತನ್ವಿ ಕೊಡ್ತಿಂತ್ ಚಲ್ತಾನಾ ತ್ಯಾ ಆರೋಪಿನ್ ಗರ್ಜೆಚೊ ಸಾಕ್ಷಿ/ಸಾಕ್ಷ್ಯ/ಆಧಾರ್ ಕೊಡ್ತಿ ಸಮೊರ್ ಹಾಜರ್ ಕರಿಜಯ್. ಕೋಡ್ತ್ ಅಪ್ರಾದಾಚಿಂ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ್ ಕರ್ನ್ ವ ವರವ್ನ್ ಪಳೆವ್ನ್ ಅಪ್ರಾದ್ ಆಧಾರ್ಲೆಲ್ಲೊ ಆಸ್ತ್-ಬದಿಕ್ ವ ಸ್ವಜೀವ್ ರಕ್ಷಣಾಕ್ ಮ್ಹಣೊನ್ ಆದೇಶ್ ದಿತ್ ತರ್ ತ್ಯಾ ಆರೋಪಿನ್ ಆಧಾರ್ಲೆಲ್ಲೊ ಗುನ್ಯಾಂವ್ ಮಾಫಿ ಜಾತಾ ಆನಿ ತಾಕಾ ಸುಟ್ಪಾ ಲಾಭ್ತಾ.

**107. ಸ್ತ್ರೀ ಧನ್-ಮರಣ್/ದೋತ್-ಮರಣ್**  
(Dowry Death)

ಘೋವಾನ್ ವ ತಾಚ್ಯಾ ಕುಟ್ಮಾದಾರಾಂನಿ ಬಾಯ್ಲೆಕ್ (ಸ್ತ್ರೀಯೆಕ್) ದೋತ್ ಹಾಡ್ನ್ ಯೆ ಮ್ಹಣೊನ್ ವಿರ್ಯಾರ್ ವ ಕಿಟ್ಟಿಟ್ ಕರ್ನ್, ತ್ಯೆ ಬಾಯ್ಲೆನ್ ಜೀವ್ಪಾತ್ ಆಧಾರುಂಕ್ ವ ತಿಣೆ ತೀವ್ರ್ ರಿತಿಚಿ ಜಖ್ಮಿ ಕರ್ನ್ ಘಂವ್ಚೆಂ ಆಡಾಂವ್ಚೆ ಖಾತಿರ್, ಅಸಲೆಂ ಕೃತ್ಯೆಂ ಆಧಾರುಂಕ್ ಕಾರಣ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಘೋವಾಕ್ ವ ಕುಟ್ಮಾದಾರಾಂಕ್ ಶಿಕ್ಷಿತ್ ವ ದಂಡಿತ್ ಕರುಂಕ್ ಸರ್ಕಾರಾನ್ ಕಾನೂನ್ ರಚ್ಲಾಂ.

ಹೊ ಶಿಕ್ಷಾರ್ಹ್ ಅಪ್ರಾದ್ ಜಾಯ್ನಯ್ ತರ್; ದೋತ್ ಹಾಡುಂಕ್ ಮಾಗ್ಣೆ ಕೆಲ್ಲೆಂ, ಹೊಕ್ಲೆನ್ ವ ತಿಚ್ಯಾ ಕುಟ್ಮಾದಾರಾಂನಿ ದಿಂವ್ಕ್ ಇನ್ಯಾರ್ ಕೆಲ್ಲೆಂ ಕಾರಣ್ ಜಾಯ್ನಯ್. ಏಕ್ ಸ್ತ್ರೀ ಕಾಜಾರ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಸಾತ್ ವರಾಂ ಭಿತರ್, ಹ್ಯೆ ರಿತಿಚೆಂ ಘಟನ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ತಾಕಾ ಸ್ತ್ರೀ ಧನ್-ಮರಣ್/ದೋತ್-ಮರಣ್ 'ಮ್ಹಣ್ತಾತ್.

ಬಾಯ್ಲೆಚ್ಯಾ ನಾಂವಾರ್ ಕಾಜಾರಾಚ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾರ್ ಡಿಪೊಸಿಟ್ ದವರ್ಲೆ ಪಯ್ಲೆ ಘೋವಾನ್ ಕಾಡ್ಲ್ಯಾತ್ ತರ್, ಹಾಕಾ ದೊತಿಚಿ ಇರುಂ' ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಕಾಜಾರಾಚ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾರ್ ಮೊಲಾಧಿಕ್ ವಸ್ತು ದಿಂವ್ಕ್ ನಾತ್ಲ್ಯಾ ಕಾರಣಾಕ್, ಬಾಯ್ಲೆಚೆರ್ ಹರಾಮ್‌ಪಣ್ ದಾಕಂವ್ಚೆಂ, ಖಿಂಯ್ಸರ್ ಬಾಯ್ಲೆಕ್ ದೊತಿ ಖಾತಿರ್ ಧೊಸ್ ಆನಿ ಹರಾಮ್‌ಪಣ್ ವ ಕ್ರೂರ್‌ಪಣ್ ಆಸ್ತಾ ಆನಿ ಹ್ಯಾ ಖಾತಿರ್ ತಿ ಜೀವ್ಪಾತ್ ಕರ್ತಾ ತರ್, ತ್ಯಾ ಘೋವಾಕ್ ಹ್ಯಾ ಅಪ್ರಾದಾಕ್ ಜಯ್ನ್ ಶಿಕ್ಷಾ ಜಾತಾ.

ಕೋಡ್ತ್ ಆದೇಶ್ ದಿಂವ್ಚ್ಯಾ ಪಯ್ಲೆಂ ಬಾಯ್ಲೆ ಮರಣ್ ಪಾವ್ಲಿ ಅವ್ಪಡಾ ವರ್ವಿಂಗಿ ವ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ್ ಧರಾನ್‌ಗಿ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ವರವ್ನ್ ಪಳೆವ್ನ್ ಘೋವಾಕ್ ಶಿಕ್ಷಾ ಠರಾಯ್ತಾ. ಬಾಯ್ಲೆ ದೊತಿ ಖಾತಿರ್ ಮರಣ್ ಪಾವ್ಲಿ ನ್ಹಯ್ ಮ್ಹಣ್ ರುಜು ಜಾಂವ್ಕ್ ನಾ ತರಿ, ದೋತ್ ಮಾಗ್ಲ್ಯಾ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಅಪ್ರಾದಾಕ್ ಘೋವಾಕ್ ಶಿಕ್ಷಾ ದಿವ್ಪೆತ್.

**108. ಸಿವಿಲ್ ಕೊಡ್ಪಿನ್ ದಿಂವ್ಚೊ ಪರಿಹಾರ್**

ಪರ್ಕಾಚ್ಯೆ ಹಾತಿಂ ಆಸ್ಲಿ ಆಸ್ತ್-ಬದಿಕ್ ನೀಜ್ ಧನ್ಯಾಚ್ಯಾ ಸ್ವಾಧೀನ್ ಕರುಂಕ್, ಪಯ್ಲೆ ಘೆವ್ನ್ ಕರಾರ್ (agreement) ಕರ್ನ್ ಆಸ್ತೆಚಿ ಸ್ವಾಧೀನತಾ ಹಸ್ತಾಂತರ್ ಕರಿನಾತ್ಲ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಿಂ ಕರಾರ್ ಜ್ಯಾರಿ ಕರುಂಕ್ ಆಜ್ಞಾ ದುಸ್ತಾಂಚ್ಯೆ ಆಸ್ತಿಂತ್ ಘುಸ್ಲೆಂ ಆನಿ ಆಸ್ತಿಚ್ಯಾ ಧನಿಯಾಕ್ ತಂಟೆ-ತಕ್ರಾರ್ ಕರಿನಾಶೆಂ ಪ್ರತಿಬಂಧಕ್ ಆಜ್ಞಾ ಮೈನರ್ ಭುರ್ಗ್ಯಾಚಿ ಜತನ್ ಘೆಂವ್ಚ್ಯಾಕ್ ತಾಕಾ ಸ್ವಾಧೀನ್ ಕರುಂಕ್, ಜೊಂಯ್ ಆಸ್ತ್ ವಿಭಜನ್ ಕರವ್ನ್ ಕೋಡ್ತ್ ಕಮಿಷನರಾನ್ ಸೂಚಿತ್ ಕೆಲ್ಲೆ ರಿತಿನ್ ಅಂತಿಮ್ ಡಿಕ್ರಿ ಜ್ಯಾರಿ ಕರ್ನ್ ವಿಭಜನ್ ಖಾತ್ರಿ ಕರುಂಕ್, ಹುದ್ದಾ ಹಕ್ಕಾಚೆಂ ಆಫೀಸ್ ದಿಂವ್ಚ್ಯಾಕ್ ಆದೇಶಾ ಸಾಂಗಾತಾ ದಾವ್ಯಾಚೊ ಖರ್ಚ್ ಆನಿ ಬಾಕಿ ಆಸ್ಲೆ ಪಯ್ಲೆ ವಾಡಿ ಸಮೇತ್ ಪಾವಿತ್ ಕರುಂಕ್ ಆದೇಶ್, ನಷ್ಟ್ ಭರ್ತಿ ಕರ್ನ್ ದಿಂವ್ಚ್ಯಾಕ್ ಆದೇಶ್, ವಾಡಿಚ್ಯಾ ಪಯ್ಲಾಂ ಬದ್ಲಾಕ್ ಲುಕ್ಸಣ್ ಭರುಂಕ್ ಆದೇಶ್ ಇತ್ಯಾದಿ ಸಿವಿಲ್ ಕೊಡ್ಪಿನ್ ದಿಂವ್ಚೊ ಪರಿಹಾರ್ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್.

**109. ಸರ್ಕಾರಿ ಆಡಲ್ಪಾ ವ್ಯವಸ್ಥಾ (Bureaucracy)**

'ಬ್ಯೂರೊಕ್ರೆಸಿ' ಶಿಷ್ಟ್ ರುಪಾ ಭಾಯ್ಲಿ ಭಾಸ್ ತರಿ ನೀಜ್ ಜಾವ್ನ್ ಮರ್ಯಾದಿಚಿ ಉಚಾರ್ಣಿ ಜಾವ್ನಾಸಾ. 'ಬ್ಯೂರೊಕ್ರೆಸಿ' ಮ್ಹಳ್ಳಾರ್, ಸರ್ಕಾರಾಚೆ ಅಧಿಕಾರಿ-ವರ್ಗ್, ಆಡಲ್ಪಾ ವ್ಯವಸ್ಥಾ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

ಸರ್ಕಾರಿ ಕಾರ್ಯಾವಳಿ ಸಬಾರ್ ಇಲಾಖ್ಯಾಂನಿ, ಖಾತ್ಯಾಂನಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ್ ಮುಖೆಲ್ಯಾ ದ್ವಾರಿಂ ಚಲ್ತಾತ್. ಆಡಳ್ತೆಂ ವಿವಿಂಗಡ್ ಆನಿ ಕಾರ್ಯಾವಳಿ ವಿಭಜನ್

**ಕಾನೂನ್ ಜ್ಞಾನಕೋಶ**

ಕೆಲ್ಯಾತ್ ತರಿ, ಹೆಂ ಸರ್ವ್ ಪರಸ್ಪರ್ ಸಂಬಂಧ್ ಆಸ್ಲೆ ಗಾಂಚ್ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್. ನಿಮಾಣೊ ನಿರ್ಣಯ್ ಸಭಾರ್ ಇಲಾಖ್ಯಾಂ ದ್ವಾರಿಂ ಸಂಸ್ಕಾರಿತ್ ಕರ್ಚೆಂ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

ತ್ಯಾ ದೆಕುನ್ ಆಡಲ್ಲ್ಯಾಂತ್ ತಡವ್ ಜಾತಾ ಆನಿ ಹೆಂ ಸರ್ಕಾರಿ ಆಡಲ್ಲ್ಯಾಂತ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಂತ್ ( ಒಯ್ಕೊರೊಕ್ಸೆಂತ್ ) ಆಮ್ಕಾಂ ಉಗ್ತಾಂತ್ ದಿಸ್ತಾ. ನಾ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಒಯ್ಕೊರೊಕ್ಸೆಂತ್ ಏಕ್ ನಿಪುಣ್ ಸಮರ್ಥವಂತ್ ಹಾತೆರ್ ಸೂಕ್ತ್ ನಿರ್ಣಯ್ ಘೆಂವ್ಚ್ಯಾಂತ್ ಉಪ್ಕಾರಾಕ್ ಪಡ್ಚೆಂ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

**110. ಸಂಘಟನ್/ಮಂಡಳಿ/ಪಂಗಡ್ (Association)**

ಸಂಘಟನ್ ' ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಮನ್ಶಾಂಚೊ ಪಂಗಡ್. ವ್ಯಾಪಾರ್ ಚಲಂವ್ಚ್ಯಾ ಮನ್ಶಾಂಚ್ಯಾ ಪಂಗಡ್ಕಾಕ್ ವಾಂಟೆಲಿ ವ ಪಾರ್ಸನಲ್ ಶಿಪ್ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ನೊಂದಾವಣ್ ಜಾಯ್ನಾತ್‌ಲ್ಲಾ ಸಂಘಟನಾಂಕ್ ಇನ್ಸುಮ್ ಟೆಕ್ಸ್ ಬಾಂಧುಂಕ್ ಆಸ್ತಾ. ಅಸಲಿಂ ಸಂಘಟನಾಂ ರೂಪಿತ್ ಕೆಲ್ಲಿಂ; ಪುಣ್, ತಿಂ ತಯಾರ್ ಕೆಲ್ಲಿಂ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಕ್ ಹೊಂದೊನ್ ಸಹಭಾಗಿದಾರ್‌ಪಣ್ ಆಸಾ ಕರುಂಕ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

ಏಕ್ ಸಂಘಟನ್ ವ್ಯಾಪಾರ್/ವಹಿವಾಟ್ ನ್ಹಯ್ ಆಸ್ತಾಂ ಆಪ್ಣಾಕ್ ದುಸ್ರ್ಯಾಂ ಸಮೊರ್ ಆಪ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವಾಯ್/ಪರಿಚಯ್ ಆಸಾ ಕರುಂಕ್ ರಚ್‌ಲೆಂ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಪುಣ್, ಅಸಲೆಂ ಸಂಘಟನ್ ನೊಂದಾವಣ್ ಕರ್ಚೆತ್. ಏಕ್ ಸಂಘಟನ್ ಜರ್, ಆಪ್ಲೆ ರೆಗ್ಲೊ ಆನಿ ನಿಯಮಾಂ ರೂಪಿತ್ ಕರ್ನ್ ತಾಂಚೊ ದಾಖ್ಲೊ ದಿಲ್ಯಾರ್ ಮಾತ್ರ ನೊಂದಾವಣ್ ಕರುಂಕ್ ಸಕ್ತಾ.

ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಾನ್ ನೇಮಕ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ನೊಂದವ್ಣೆ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರಾ ಸಾಮ್ಬಾರ್ ಸಂಘಟನ್ ನೊಂದವ್ಣಿ ಕರ್ಚೆತ್. ಏಕ್ ಮಂಡಳಿ ವ ಸಂಘಟನ್ ಸಹಕಾರಿ ರಿತಿರ್ ವ್ಯಾಪಾರ್-ವಹಿವಾಟ್ ಕರ್ಚ್ಯಾಕ್ ರಚ್ಲಾಂ ತರ್, ತಸಲೆಂ ಸಂಘಟನ್ ಕೊ-ಒಪರೇಟಿವ್ ಸೊಸಾಯ್ತಿ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರಾ ಸಾಮ್ಬಾರ್ ನೊಂದವ್ಣಿ ಕರಿಜಯ್.

ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಿ ಜಾಯ್ನಾತ್‌ಲ್ಲಾ ಸಂಘಟನಾಕ್ ಕಾನೂನ್ ರೀತ್ಯೆ ' ಮಾನ್ಯತಾ ಆಸಾನಾ. ಏಕ್ ಸಂಘಟನ್ ಕಾಯ್ದೊ ವಿರೋಧ್ ರಚ್ಲಾಂ ತರ್, ತ್ಯಾ ಸಂಘಟನಾಚೆ ಸರ್ವ್ ಸದಸ್ಯೆ ತ್ಯಾ ಸಂಘಟನಾನ್ ಆಧಾರ್‌ಲ್ಲಾ ಅಪ್ರಾದಾಂಕ್ ಜವಾಬ್ದಾರ್ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್. ಆಯ್ಚ್ಯಾ ಆಧುನಿಕ್ ಕಾಳಾರ್ ಫ್ಲಾಟ್‌ಟಾಂನಿ ವಸ್ತಿ ಕರ್ಚೆಂ ಚಡ್‌ಲ್ಲಾನ್, ತಾಣಿಂ ಫ್ಲಾಟ್ಸ್ ಧನಿಯಾಂಚೆಂ ಸಂಘಟನ್ ' ಆಸಾ ಕರ್ಚಿ ಗರ್ಜ್ ಆಸಾ ಆನಿ ನಿರ್ವಹಣ್ ಖರ್ಚ್ ಫ್ಲಾಟ್‌ಟಾಂಚ್ಯಾ ಧನಿಯಾಂನಿ ಸಾಂಗಾತಾ ಮೆಳೊನ್ ಕರ್ಚೊ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

**111. ಸಿವಿಲ್ ಅಕ್ರಾನ್ (Civil Contempt)**

ಕೊಡ್ತಿಚೊ ಆದೇಶ್ ಪಾಳುಂಕ್ ಇನ್ಕಾರ್ ಕರ್ಚೆಂ ವ ಕೊಡ್ತಿಚೊ ಆದೇಶ್

ಜ್ಯಾರಿ ಕರುಂಕ್ ಇನ್ಕಾರ್ ಕರ್ಚೆಂ ಸಿವಿಲ್ ಅಕ್ರಾನ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಕೊಡ್ತಿಚಿ ನಿಷೇಧ್/ಪ್ರತಿಬಂಧಕ್ ಆಜ್ಞಾ ಆಸ್ತಾನಾ ಏಕ್ ವ್ಯಕ್ತಿ ದುಸ್ರ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾಂತ್ಲ್ಯಾನ್ ಕಾಯ್ದೊ ಭಾಯ್ ವೆತಾ ತರ್ ತೊ ವ್ಯಕ್ತಿ ಕೊಡ್ತಿಚ್ಯಾ ಪ್ರತಿಬಂಧಕ್ ಆಜ್ಞೆಕ್ ಮಾನ್ ದಿನಾ ಮ್ಹಣ್ಚೆತ್. ತ್ಯಾಚ್ ಪ್ರಕಾರ್ ಕೊಡ್ತಿಕ್ ಅಕ್ರಾನ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ಖಾತಿರ್ ತ್ಯೆ ವ್ಯಕ್ತಿಕ್ ಶಿಕ್ಷಾ ದಿಂವ್ಚಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ ಚಲವ್ಚೆತ್.

ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಅಕ್ರಾನ್ ಆಧಾರ್ಚೆಂ ಕೃತ್ಯೆಂ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಅವ್ಯಯಾದ್ ವ ಕೊಡ್ತಿಚಿ ಘನ್ ಆನಿ ಮರ್ಯಾದ್ ಲ್ಹಾನ್ ಕರ್ಚಿ, ವ ಕೊಡ್ತಿಚಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ ಚಲವ್ಚಿ ಪೂರ್ವಾಗ್ರಹ್ ಪೀಡಿತ ಜಾಂವ್ಚೆಪರಿಂ ವ ನ್ಯಾಯಾಂಗ್ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣ್ ಸೂಕ್ತ್ ರಿತಿನ್ ಚಲಾನಾಶೆಂ ಆಡ್ಲೆಕ್ ಹಾಡ್ಚಿ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಹ್ಯಾ ರಿತಿಂಚ್ಯಾ ಅಪ್ರಾದಾಂಕ್ ವ್ಹಡ್ಲ್ಯಾ ಕೊಡ್ತಿಂನಿ ಮಾತ್ರ ಕ್ರಮ್ ಘೆವ್ಚೆತ್. ಕೊಡ್ತಿಂನಿ ದಿಲ್ಲೆ ಆದೇಶ್ ಮಾಧ್ಯಮ್ ಆನಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕಾಂ ಥಾವ್ನ್ ನಿಂದಾ/ರೀಕಾ ಜಾತಾತ್ ತರ್ ಹ್ಯಾ ಅಪ್ರಾದಾಕ್ ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಅಕ್ರಾನ್ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಖಿಂಚ್ಯಾಯ್ ಜಡ್ಲಾಕ್ ಕೊಡ್ತಿಕ್ ವ್ಹಡುಂಕ್ ಆಡ್ಲೆಕ್ ಹಾಡ್ಲಾರ್ ವ ಖಿಂಚಿಯ್ ಕೇಜ್ ಚಲಂವ್ಕ್ ಆಡ್ಲೆಕ್ ಹಾಡ್ಲಾ ಕೃತ್ಯಾಂಕ್ ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಅಕ್ರಾನ್ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್.

**112. ಸಭಾಪತಿ (Speaker)**

ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಾಚ್ಯಾ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷಾಕ್ ಸಭಾಪತಿ ತಶೆಂಚ್ ವಿಧಾನ್ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷಾಕ್ ಸಭಾಪತಿ ವ ಸ್ಪೀಕರ್ ಮ್ಹಣೊನ್ ಆಪಯ್ತಾತ್. ಸಭಾಪತಿ ಜಾವ್ನ್ ಚುನಾಯಿತ್ ಜಾಲ್ಲೊ ವ್ಯಕ್ತಿ ರಾಜಕೀಯ್ ಪಾಡ್ತೆನ್ ದಿಲ್ಲೆ ಟೆಕೆಟಿ ದ್ವಾರಿಂ ಎಲಿಸಾಂವಾಂತ್ ಚುನಾಯಿತ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಯಿಲ್ಲೊ ಸದಸ್ಯೆ ತರಿ, ಖಿಂಚ್ಯಾಯ್ ವಿಷಯಾಚೆರ್ ಮತದಾನ್ ಕರ್ಚ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಿಂ, ಖಿಂಚೆಂ ಪಾಡ್ತಿಚಿ ಪಕ್ವಾ ಘೆನಾ ಆನಿ ಆಪ್ಲೆಂ ಮತದಾನ್ ಹಕ್ ಚಲಾವಣ್ ಕರಿನಾ. ಪುಣ್ ನಿರ್ಣಾಯಕ್ ಮತ್ ಮ್ಹಣ್ ದಿಸ್ತಾನಾ ಮಾತ್ರ ಮತದಾನ್ ಕರ್ತಾ. ಸದನಾಂತ್ ಸದಸ್ಯಾಂನಿ ಪಾಡ್ ನಡ್ಚೆಂ ದಾಖಂವ್ಚ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಿಂ ಸಭಾಪತಿ ಜಾಗ್ವಣ್ ದಿತಾ. ಏಕಾ ಸದಸ್ಯಾಕ್ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಸದನಾ ಥಾವ್ನ್ ಉಚ್ಚಾಟನ್ ಕರ್ತಾನಾ ಸದನಾಚ್ಯಾ ಮುಖೆಲ್ಯಾನ್ ಠರಾವ್ ಮಂಡನ್ ಕೆಲ್ಲೊ ಬಹುಮತಾನ್ ಒಪ್ಪಿಗಿ ದಿಲ್ಯಾರ್ ಸಭಾಪತಿ ತ್ಯಾ ಸದಸ್ಯಾಕ್ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಾ ಥಾವ್ನ್ ಉಚ್ಚಾಟನ್ ಕರ್ತಾ. ಸದನಾ ಮುಖಾರ್ ವ್ಹರುಂಕ್ ಪ್ರಸ್ತಾವ್ ಸ್ವೀಕಾರ್ ವ ಇನ್ಕಾರ್ ಕರುಂಕ್, ಸದಸ್ಯಾಂಚೆಂ ಸದಸ್ಯತ್ವ್ ಅಯೋಗ್ಯ್ ಮ್ಹಣ್ ಠರಾಂವ್ಕ್ ಸಭಾಪತಿಕ್ ಅಧಿಕಾರ್ ಆಸಾ. ಸಭಾಪತೆನ್ ಆಪ್ಲೆಂ ಘನ್ ರಾಕುನ್ ವ್ಹರ್ಚ್ಯಾಕ್ ಆಪ್ಲೆ ರಾಜಕೀಯ್ ಪಾಡ್ತಿಕ್ ರಾಜಿನಾಮ್ ದಿಂವ್ಚೆಂ ಬೊವ್ ಸೊಂಪೆಂ. ಭಾರತಾಚೊ ಪ್ರಥಮ್ ಲೋಕಸಭಾ ಸಭಾಪತಿ ಶ್ರೀ ಜಿ.ವಿ. ಮಾವಲಂಕರ್ ಹಾಣ್ ಸೊಡ್ಲಾರ್ ದುಸ್ರ್ಯಾ ಲೋಕಸಭಾಪತಿಂನಿ

## ಕಾನೂನ್ ಜ್ಞಾನಕೋಶ

ಆಪಾಪ್ಲೆ ರಾಜಕೀಯ ಪಾಡ್ಲಿಂಕ್ ರಾಜಿನಾಮ್ ದಿಲ್ಲೊ ದಾಕ್ಲೊ ನಾ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸೋಮನಾಥ್ ಚಟರ್ಜಿನ್ ಲೋಕಸಭಾಪತಿ ಹುದ್ದಾಕ್ ರಾಜಿನಾಮ್ ದಿಜಯ್ ಮ್ಹಣೊನ್ ತಾಚಿ ರಾಜಕೀಯ ಪಾಡ್ಲಿಂಕ್ ಸಿ.ಪಿ.ಎಂ.ನ್ ಆದೇಶ್ ದಿಲ್ಲೊ ಸೋಮನಾಥ್ ಚಟರ್ಜಿನ್ ಇನ್ಚಾರ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾನ್ ತಾಕಾ ತಾಚ್ಯೆಚ್ ರಾಜಕೀಯ ಪಾಡ್ಲಿಂಕ್ ಧಾವ್ನ್ ಉಚ್ಚಾಟನ್ ಕೆಲ್ಲೊ. ನವ್ಯಾ ಸಭಾಪತೀನ್ ಅಧಿಕಾರ್ ಸ್ವೀಕಾರ್ ಕರ್ತಾ ಪರ್ಯಾಂತ್ ಆದ್ಲೊ ಸಭಾಪತಿ ಹುದ್ದಾಕ್ ಆಸ್ತಾ.

### 113. ಸುಪ್ರೀಮ್ ಕೋರ್ಟ್

1951ವೆರ್ ಭಾರತಾಚ್ಯಾ ಸಂವಿಧಾನಾಚ್ಯಾ ಘಟನಾ ಪ್ರಕಾರ್ ಭಾರತಾಚ್ಯೆ ಸುಪ್ರೀಮ್ ಕೋರ್ಟ್ ಘಟನ್ ಜಾಲಾಂ. ದೇಶಾಚಿ ಅತಿ ಉನ್ನತ್ ಕೋರ್ಟ್ ಸುಪ್ರೀಮ್ ಕೋರ್ಟ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಖಿಂಚ್ಯಾಯ್ ವಿಷಯಾಚೆರ್ ಪ್ರಾರಂಭಿಕ್/ಮೂಳ್ ಹಂತಾರ್ ಅಧಿಕಾರ್ ತಶೆಂಚ್ ಸೂಚಿತ್ ವಿಷಯಾಂಚೆರ್, ಉದಾ: ರಾಜ್ಯಾಂಚಿ ನಂಯ್ಚಿ ಉದ್ಯಾ ಸಮಸ್ತೆ ಇತ್ಯರ್ಥ್ ಕರ್ಚೊ ಅಧಿಕಾರ್ ಸುಪ್ರೀಮ್ ಕೋರ್ಟ್ ಪ್ರಾಪ್ತಾ ಕೆಲಾ. ಹರೈಕಾ ನಾಗರಿಕಾನ್ ಸಮಸ್ತೆ ಪರಿಹಾರ್ ಕರುಂಕ್ ಸುಪ್ರೀಮ್ ಕೋರ್ಟ್ ಮೆಳ್ಳೆಂ ಮೂಳ್ಭೂತ್ ಹಕ್ ಮ್ಹಣ್ ಖಾತ್ರಿ ಕೆಲಾಂ. ತ್ಯಾ ದೆಕುನ್ ಸುಪ್ರೀಮ್ ಕೋರ್ಟ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ವಿಶೇಷ್ ಅಧಿಕಾರಾನ್ ಖಿಂಚೊಯ್ ವಿಷಯ್ ಇತ್ಯರ್ಥ್ ಕರ್ತಾ.

ಸಂವಿಧಾನ ಅರ್ಥಾಂವ್ಚೆಂ, ಸಂವಿಧಾನಾಕ್ ತಿದ್ದಣ್ ಕೆಲ್ಲಿ ಸಂವಿಧಾನಾಚ್ಯಾ ಮೂಳ್ ಲಕ್ಷಣಾಂಚೆಂ ಉಲ್ಲಂಘನ್ ಜಾತಾ ತರ್ ತಿದ್ದಣ್ ರದ್ದ್ ಕರುಂಕ್ ಸುಪ್ರೀಮ್ ಕೋರ್ಟ್ ಅಧಿಕಾರ್ ಆಸಾ. ಸಂವಿಧಾನಾಂತ್ ಸುಪ್ರೀಮ್ ಕೋರ್ಟ್ ಸ್ವತಂತ್ರ ಅಧಿಕಾರ್ ದಿಲಾ. ಸುಪ್ರೀಮ್ ಕೋರ್ಟ್ಚೆ ಶಿಫಾರಸೆ ಪ್ರಕಾರ್ ಜಡ್ಲಾಂಕ್ ನೇಮಕ್ ಕರ್ತಾತ್. ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಾ ಹುಜಿಂ ವಾಗ್ಡಂಡನ್ ಜಾಲ್ಯಾ ಶಿವಾಯ್ ಸುಪ್ರೀಮ್ ಕೋರ್ಟ್ಚ್ಯಾ ಜಡ್ಲಾಕ್ ನಿಕ್ಕಾಂವ್ಕ್ ಕೊಣಾಯ್ಚಿ ಅಧಿಕಾರ್ ನಾ.

ಸುಪ್ರೀಮ್ ಕೋರ್ಟ್ ಕೆಲ್ಲಿ ಆದೇಶ್, ಜಾಂವ್ ಖಿಂಚ್ಯಾಯ್ ವಿಷಯಾಚೆರ್ ಆಖ್ಯಾ ಭಾರತಾಚ್ಯಾ ಸರ್ವ್ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಾಂನಿ, ಅಧಿಕಾರಿಂನಿ ಜ್ಯಾರಿಯೆಕ್ ಹಾಡಿಜಯ್ ಆನಿ ಹೆಂಚ್ ದೇಶಾಚೆಂ ಕಾನೂನ್ ಮ್ಹಣ್ ಮಾಂದುನ್ ಘೆಜಯ್. ಸುಪ್ರೀಮ್ ಕೋರ್ಟ್ಚೊ ಆದೇಶ್ ರದ್ದ್ ಕರುಂಕ್ ವ ತಿದ್ದಣಿ ಕರುಂಕ್ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಾಕ್ ಅಧಿಕಾರ್ ನಾಂಚ್.

ಜಸ್ತಿಸ್ ಭಗವತೀನ್ ಸುಪ್ರೀಮ್ ಕೋರ್ಟ್ ಪ್ರಾರಂಭ್ ಕೆಲ್ಲಿ ರೀತ್ ಸಾರ್ವಜನಿಕ್ ಹಿತಾಸಕ್ತ್ ಅರ್ಜಿ ಸ್ವೀಕಾರ್ ಕರ್ಚೆಂ ಆಜ್ ಭಾರತಾಂತ್ ಸಬಾರ್ ಸಮಸ್ತೆ ನಿವ್ರಾಂವ್ಕ್ ಸಹಕಾರ್ ಜಾಲಾಂ. ಭಾರತಾಚ್ಯಾ ನಾಗರಿಕಾನ್ ನೀಜ್ ಸಾರ್ವಜನಿಕ್

## ಧ್ವೇಷಿ ಆರ್. ಸಿ ಕೋರ್ಟ್

ಸಮಸ್ಯಾವಿಶಿಂ ಸುಪ್ರೀಮ್ ಕೋರ್ಟ್ ಅರ್ಜಿ ದಿವ್ನ್ ಪರಿಹಾರ್ ಜೊಡ್ಲೆತ್.

### 114. ಸ್ಪಷ್ಟ ರುಜ್ವಾತ್ (Direct Evidence)

ಕೋರ್ಟ್ ಹಾಜರ್ ಕರ್ಚಿ ಸಾಕ್ಸ್ ವ ರುಜ್ವಾತ್, ಶೀದಾ ವ ಸ್ಪಷ್ಟ ವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ/ಪರಿಗತೆಚೆರ್ ಹೊಂದ್ವಾಲ್ಲಿ ಜಾಯ್ಜಯ್. ಶೀದಾ ಸಾಕ್ಸ್ ಮ್ಹಳ್ಳಾರ್ ಏಕ್ ಘಟನ್ ಘಡ್ಲೆಂ ಪಳೆಲ್ಲ್ಯೆ ವ್ಯಕ್ತಿನ್ ಸಾಂಗ್ಚೆಂ ವ ವ್ಯಕ್ತಿ ತ್ಯೆ ಕರ್ನಿಂತ್ ಭಾಗಿದಾರ್ ಜಾವ್ನಾಸೊನ್ ಉಪ್ರಾಂತ್ ತೊ ವಿವಾದ್ ಕೋರ್ಟ್ ಪಾವ್ಲೊ ಜಾವ್ನಾಸ್ತಾ. ದಸ್ತಾವೇಜಾಂಚ್ಯಾ ದಾಖ್ಯಾಂಚಿ ರುಜ್ವಾತ್, ತಾಂತುಂ ಆಸ್ಚೆ ವಿಷಯ್ ಸ್ಪಷ್ಟ ರುಜ್ವಾತ್ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್.

ಸಾಕ್ಸ್ ಸಾಂಗ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟ ರುಜ್ವಾತ್ ದೆಖ್ಲಲ್ಲ್ಯಾ ಸಾಕ್ಷಿನ್, ದೆಖ್ಲೆಂ ಸಾಂಗ್ಲಲ್ಲ್ಯಾ ತಿತ್ತೆಂ ವ ಆಪ್ಣಾಕ್ ವ್ಯಕ್ತಿಗತ್ ಕಳ್ಲೆಂ ಮ್ಹಣ್ಚೆಂ ಕೋರ್ಟ್ ಸ್ವೀಕಾರ್ ಕರುಂಕ್/ಕೋರ್ಟ್ ಒಪ್ಪೊನ್ ಘೆಂವ್ಕ್ ಫಾವೊ ಜಾಲ್ಲೆಂ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

ಸ್ಪಷ್ಟ ಸಾಕ್ಷಿಕ್ ದುಸ್ರ್ಯಾ ಖಿಂಚೆಂಯ್ ಸಾಕ್ಷಿಚಿ ಗರ್ಜ್ ಆಸಾನಾ. ಪುಣ್, ಪರಿಸ್ಥಿತಿ/ಪರಿಗತೆಕ್ ಹೊಂದ್ವಾಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಸ್ ತಾಳ್ ಪಡಾಜಯ್, ತವಳ್ ಮಾತ್ ಏಕ್ ಕರ್ನಿ ಆಧಾರ್ಲಿ ನೀಜ್ ವ್ಹಯ್ ಮ್ಹಣ್ ಒಪ್ಪೊಂಕ್ ಕೋರ್ಟ್ ಸಾಧ್ಯ್ ಜಾತಾ.

ಏಕ್ 'ಪ್ರೊಮಿಸರಿ ನೋಟ್' ತಯಾರ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಆನಿ ಸಾಕ್ಷಿನ್ ತೊಂಡ್ವಾಶಿಂ ದಿಂವ್ಚಿ ಸಾಕ್ಸ್ ಸ್ಪಷ್ಟ ರುಜ್ವಾತ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

ಏಕ್ ಜನನ್ ಸರ್ಟಿಫಿಕೆಟ್ ಕೊಣೆ ದಿಲ್ಯಾಗಿ, ತ್ಯೆ ಪರಿಗತೆಚೆರ್ ಹೊಂದ್ವಾಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಸ್ ತಿ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಪುಣ್ ತೆಂ ಭುರ್ಗೆಂ ಜಲ್ಮಲಾಂ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾಕ್ ಸಾಕ್ಸ್ ಜಾಯ್ನಾ.

### 115. ಸ್ವೀಕಾರ್ ಕರ್ಚೆಂ ವ ಒಪ್ಪುನ್ ಘೆಂವ್ಚೆಂ (Acceptance)

ವಸ್ತು ವಿಕೊ ಕರ್ತಾನಾ ಖರೀದಿ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ವಿಶಿಂ ತ್ಯಾ ವಸ್ತುಂಕ್ ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ಮೊಲಾಕ್ ರಶೀದ್ ಮೆಳ್ತಾ. ಆನಿ ಹ್ಯಾ ವಖ್ಯಾ ತಾಣೆ ತ್ಯೊ ವಸ್ತು ಸ್ವೀಕಾರ್ ಕೆಲ್ಯಾತ್ ಮ್ಹಣ್ ಚಿಂತ್ಯೆತ್.

ಕಾರ್ಯೆಂ ನಿರ್ವಹಣ್ ಕರ್ಚ್ಯಾ ಆನಿ ಯೋಜಿತ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ಪಾಡ್ಲಿಂನಿ ಎಗ್ರಿಮೆಂಟಾಕ್ ದಸ್ತಕ್ ಕೆಲ್ಯಾರ್ ಮಾತ್ ತೆಂ ಸ್ವೀಕಾರ್ ಕೆಲಾಂ ಮ್ಹಣ್ಲೆತ್.

ಇನ್ಸೂರೆನ್ಸ್ ಪೊಲಿಸಿ ವಿಷ್ಯಾಂತ್ ಪೊಲಿಸಿ ಘೆತ್ಲಲ್ಯಾಕ್ ತಿ ಪಾವ್ಲ್ಯಾರ್ ಮಾತ್, ಮ್ಹಳ್ಳಾರ್ ತಾಚ್ಯಾ ವಿಳಾಸಾಕ್ ಇನ್ಸೂರೆನ್ಸ್ ಪೊಲಿಸಿ ಧಾಡ್ಲ್ಯಾರ್ ಮಾತ್,

**ಕಾನೂನ್ ಜ್ಞಾನಕೋಶ**

ತಿ ಘೆತ್‌ಲ್ಲಾನ್ ಒಪುನ್ ಘೆತ್ಲ್ಯಾ ಮ್ಹಣೈತ್. ಇನ್ನೂರೆನ್ಸ್ ಕಂಪೆನಿನ್ ಪ್ರೀಮಿಯಮ್ ಪಯ್ ಸ್ವೀಕಾರ್ ಕರ್ನ್, ಇನ್ನೂರೆನ್ಸ್ ಪೊಲಿಸಿ ಘೆತ್‌ಲ್ಲಾನ್ ಧಾಡುಂಕ್ ನಾ ತರ್, ತಿ ಸ್ವೀಕಾರ್ ಕೆಲ್ಯಾ ಮ್ಹಣೊಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾ.

ಗಿಫ್ಟ್ (ಕಾಣಿಕ್) ಕೊಣಾಕ್ ದಿಲ್ಯಾಗಿ, ತಾಣೆ ಸ್ವೀಕಾರ್ ಕೆಲ್ಯಾರ್ ಮಾತ್ ಕಾನೂನಾ ಪ್ರಕಾರ್ ಹೆಂ ಗಿಫ್ಟ್ ಪೂರ್ಣ್ ಜಾತಾ. ಗಿಫ್ಟ್ ದಿಲ್ಲೆ ಆಸ್ತಂತೆ ಥೊಡ್ಯೊ ಆಸ್ತಿ ಮಾತ್ ಸ್ವೀಕಾರ್ ಕರ್ನ್, ಖಿಂಚೆ ಆಸ್ತಂತೆ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಆಸಾ ತೆಂ ನಾಕಾ ಮ್ಹಣೊಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾ.

ಸಾರ್ವಜನಿಕ್ ಏಲಮಾಂತ್ ಭಾಗ್ ಘೆತ್‌ಲ್ಲೆ ವ್ಯಕ್ತಿನ್ ತಾಣೆ ತೆಂ ಸ್ವೀಕಾರ್ ಕೆಲಾಂ ಮ್ಹಣೊನ್ ಹಾತಾಂತರ್ ಕೆಲ್ಯಾ ಶಿವಾಯ್, ತೆಂ ಪೂರ್ಣ್ ಜಾಯ್ನಾ. ತಶೆಂಚ್ ಟೆಂಡರ್ ದಿಲ್ಲ್ಯಾನ್, ತೆಂ ಸ್ವೀಕಾರ್ ಕೆಲ್ಯಾ ಶಿವಾಯ್ 'ತಾಣೆ ಸ್ವೀಕಾರ್ ಕೆಲಾಂ' ಮ್ಹಣೊಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾ.

**116. ಹೇಬಿಯಸ್ ಕಾರ್ಪಸ್ ಅರ್ಜಿ/ಆಚ್ಛಾ (Habeas Corpus)**

ಸಂವಿಧಾನಾಚಿ ಅಡಿಗ್ 226 ಆನಿ ಅಡಿಗ್ 32 ಆಧಾರಾರ್, ಹೈಕೊಡ್ಡಿಚೆ ವ ಸುಪ್ರೀಮ್ ಕೊಡ್ಡಿ ಸಾಮ್ಯಾರ್ 'ಹೇಬಿಯಸ್ ಕಾರ್ಪಸ್' ಅರ್ಜಿ ದಾಖಲ್ ಕರ್ಯೆತ್.

ದುಭಾವಾಸ್ಪದ್ ಸಂದರ್ಭಾಂನಿ ಖಿಂಚೊಯ್ ವ್ಯಕ್ತಿ ನಪಂಯ್ಚ್ ಜಾಲಾ ತರ್, ಹೈಕೊಡ್ಡಿಕ್ ಹೇಬಿಯಸ್ ಕಾರ್ಪಸ್ ಅರ್ಜಿ ದಾಖಲ್ ಕೆಲ್ಯಾರ್, ಕೋಡ್ ಸಂಬಂಧಿತ್ ಪೊಲಿಸಾಂಕ್ ನಪಂಯ್ಚ್ ಜಾಲ್ಲೆ ವ್ಯಕ್ತಿಚಿ ಕೂಡ್ (ವ ಜಿವಂತ್ ವ್ಯಕ್ತಿಕ್) ಆಪ್ಣಾ ಹುಜ್ಜಿಂ ಹಾಜರ್ ಕರುಂಕ್ ಫರ್ಮಾಯ್ತಾ. ಆದಿಂ ನಂಪಯ್ಚ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ವ್ಯಕ್ತಿಚಿಂ ಸೊಧ್ಯಾಂ ಕರುಂಕ್ ಪೊಲಿಸಾಂಕ್ ಮಾತ್ ಆದೇಶ್ ದಿತಾಲೆ ಪುಣ್ ಆಯ್ಚ್ ಕಾಳಾರ್ ನಂಪಯ್ಚ್ ಜಾಲ್ಲೆ ವ್ಯಕ್ತಿ ಪಾಟ್ಲ್ಯಾನ್ ಖಾಸ್ಗಿ ಫಲಾಣ್ಯಾ ವ್ಯಕ್ತಿಚೊ ಹಾತ್ ಆಸಾ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಕೊಡ್ಡಿಕ್ ದುಭಾವಾಕ್ ಕಾರಣ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ತಸಲೆ ವ್ಯಕ್ತಿಕ್ ಕೋಡ್ ಆದೇಶ್ ದಿತಾ ಕಿ, ನಂಪಯ್ಚ್ ಜಾಲ್ಲೆ ವ್ಯಕ್ತಿಕ್ ಕಳಯಿಲ್ಲೆ ಆವ್ಡೆ ಭಿತರ್ ಕೊಡ್ಡಿ ಹುಜ್ಜಿಂ ಹಾಜರ್ ಕರುಂಕ್.

ವ್ಯಕ್ತಿಗತ್ ಸ್ವತಂತ್ರ ಆನಿ ಜಿಯೆಂವ್ಣೆಂ ಹಕ್ಕ್ ಅಮೂಲ್ಯ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲಾನ್, ಕೋಡ್ ಹೇಬಿಯಸ್ ಕಾರ್ಪಸ್ ಅರ್ಜಿ ಬೊವ್ ಗಂಭೀರ್‌ಪಣಿ ಲೆಖ್ತಾ ಆನಿ ಬೊವ್ ತುರ್ತಾನ್ ಇತ್ಯರ್ಥ್ ಕರ್ತಾ.

ಕೊಡ್ಡಿಕ್ ಅರ್ಜಿ ದಾಖಲ್ ಕರ್ತಾನಾ ನಿಯಮಿತ್ ರುಪಾರ್ ದಾಖಲ್ ಕರಿಜಯ್ ತರಿ, ನಂಪಯ್ಚ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ವ ಶೋಷಿತ್ ವ್ಯಕ್ತಿಂನಿ ಬರಯಿಲ್ಲೆಂ ಕಾಗದ್ ಸಯ್ ಹೇಬಿಯಸ್ ಕಾರ್ಪಸ್ ಅರ್ಜಿ ಮ್ಹಣ್ ಕೋಡ್ ಮಾಂದುನ್ ಘೆತಾ. ಹೇಬಿಯಸ್

ಕಾರ್ಪಸ್ ಅರ್ಜಿ ಫ್ಯಾಕ್ ವ ಇ-ಮೆಯ್ಲಾದ್ವಾರಿಂ ಕೊಡ್ಡಿಕ್ ಧಾಡೈತಾ ಆನಿ ಹ್ಯಾ ಲಗ್ತಿ ಕೊಡ್ಡಿಕ್ ಶುಲ್ಕ್ ಭರುಂಕ್ ನಾ.

**117. ತುರ್ತ್ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ (Emergency)**

ದೆಶಾಚಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಅಸಾಮಾನ್ಯ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ವಖ್ತಾ ವಿಶೇಷ್ ಉಪಚಾರ್ ಗರ್ಜ್ ಆಸ್ತಾ. ಸಂವಿಧಾನಾಚಿ ಅಡಿಗ್ 352 ದ್ವಾರಿಂ ಝುಜಾ ಸಂದರ್ಭಾರ್ ವ ಸರ್ಕಾರಾ ವಿರೋಧ್ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರ ಭಂಡಾಯ್/ಆಂತರಿಕ್ ಝುಜ್ ಉಪ್ಪಲ್ಲ್ಯಾ ವಖ್ತಾ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ ಕಾರ್ಯಾಂಗ್ ತಶೆಂಚ್ ಶಾಸಕಾಂಗ್ ಅಧಿಕಾರ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಹಾತಿಂ ಘೆವ್ನ್ ಭಾರತಾಚ್ಯಾ ನಾಗರಿಕಾಂಕ್ ಸಂವಿಧಾನಾಚಿ ಅಡಿಗ್ 21 ದ್ವಾರಿಂ ದಿಲ್ಲಿಂ ಮೂಳ್‌ಭೂತ್ ಹಕ್ಯಾಂ ತಾತ್ಕಾಲಾಕ್ ರದ್ದ್ ಕರ್ತಾ. ಕೇಂದ್ರ್ ಮಂತ್ರಿ ಮಂಡಳಿನ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯೆ ಶಿಫಾರಸೆನ್ ಮಾತ್ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ ತುರ್ತ್ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಚಿಂ ಘೋಷಣ್ ಕರ್ತಾ.

ಆನ್ಯೆಕೆ ರಿತಿಚಿ ತುರ್ತ್ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಘೋಷಣ್ ಹೈ ಪರಿಂ ಆಸ್ತಾ. ಖಿಂಚ್ಯಾಯ್ ರಾಜ್ಯಾಂತ್ ಸಂವಿಧಾನಾರೀತ್ಯ್ ಸರ್ಕಾರ್ ವಿಫಲ್ ಜಾಲಾ ತರ್ ರಾಜ್ಯಪಾಲಾಚೆ ಶಿಫಾರಸೆನ್ ಕೇಂದ್ರ್ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಳಿಚ್ಯಾ ಅನುಮೋದನಾನ್ ಸಂವಿಧಾನಾಚಿ ಅಡಿಗ್ 356 ದ್ವಾರಿಂ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ ತ್ಯಾ ರಾಜ್ಯಾಂತ್ ತುರ್ತ್ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಚಿಂ ಘೋಷಣ್ ಕರ್ತಾ. ತವಳ್ ರಾಜ್ಯಾಚೊ ಅಧಿಕಾರ್ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಹಾತಿಂ ಘೆತಾ. ರಾಜ್ಯ್ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಳ್ ಆನಿ ವಿಧಾನಸಭಾ ವಿಸರ್ಜನ್ ಕರ್ತಾ. ಪುಣ್ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿನ ಆಪ್ಲೊ ಅಧಿಕಾರ್ ಚಲಾವಣ್ ಕರ್ಚ್ಯಾ ಪಯ್ಲಿಂ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಾ ಧಾವ್ನ್ ತಾಕಾ ಅನುಮೋದನ್ ಘೆಜಯ್. ಭಾರತಾಚ್ಯಾ ಸಂವಿಧಾನಾ ಪ್ರಕಾರ್ ಆರ್ಥಿಕ್ ವಿಷಯಾಂನಿ ಶಿಸ್ತ್ ಆಸಾ ಕರ್ಚ್ಯಾಕ್ ತ್ಯಾ ರಾಜ್ಯಾಕ್ ಸಂಬಂಧಿತ್ ಕೇಂದ್ರ್ ತಶೆಂಚ್ ರಾಜ್ಯ್ ನೌಕರಾಂಚೊ ಸಾಂಬಾಳ್ ಆನಿ ಭಾತೆಂ ಉಣೆ ಕರ್ಚ್ಯಾಕ್ ಆದೇಶ್ ದಿಂವ್ಕ್ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಕ್ ಅಧಿಕಾರ್ ಆಸಾ.

**118. ಸಮಾನತಾ (Equality)**

ಸಂವಿಧಾನಾಚಿ ಅಡಿಗ್ 14 ಭಾರತಾಚ್ಯಾ ಸರ್ವ್ ನಾಗರಿಕಾಂಕ್ ಸಮಾನತಾ ಆನಿ ಸಮಾನ್ ಕಾನೂನಿ ರಕ್ಷಣ್ ಖಾತ್ರಿ ಕರ್ತಾ. ಹೆಂ ಸಂವಿಧಾನಾಚೆಂ ಮೂಳ್‌ಭೂತ್ ಹಕ್ಕ್, ಹಾಚೆಂ ಉಲ್ಲಂಘನ್ ಆಡ್ಪಾರ್ಲಾಂ. ಹ್ಯಾ ಖಾತಿರ್ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತಾ ಆಚರಣ್ ಅಪ್ರಾದ್ ಮ್ಹಣೊನ್ ಸಂವಿಧಾನಾಂತ್ ಸ್ಪಷ್ಟ್ ಧರಾನ್ ಘೋಷಿತ್ ಕೆಲಾಂ. ವಾರೀಸ್ ಹಕ್ಯಾನ್ ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರಿ ಆಪ್ಣಾಂವ್ಚಿ ಸಂವಿಧಾನಾಚಿ ಅಡಿಗ್ 14 ಚೆಂ ಉಲ್ಲಂಘನ್ ಜಾತಾ ಮ್ಹಣೊನ್ ಕೊಡ್ಡಿಂನಿ ಆದೇಶ್ ದಿಲಾ.

ಪಾಟಿಂ ಉರ್ಲ್ಲ್ಯಾ (ಹಿಂದುಳಿದ ಜಾತಿ-ವರ್ಗ) ಜಾತಿಚ್ಯಾಂಕ್ ಕಾಮಾಂನಿ

**ಕಾನೂನ್ ಜ್ಞಾನಕೋಶ**

ತಶೆಂಚ್ ಶಿಕ್ಷಣಾಂತ್ ವಿಶೇಸ್ ರಕ್ಷಣ್ ಗರ್ಜೆಚೆಂ. ತ್ಯಾ ಖಾತಿರ್ ಹ್ಯಾ ಲೋಕಾಕ್ ವಯ್ಲೆ ಜಾತಿಚೊ ಲೋಕ್ ಚಡಿತ್ ಶಿಕ್ಷಿತ್ ಜಾಲ್ಯಾರಿ ಪಯ್ಲಿ ವಿಂಚವ್ಣ್ ಜಾವ್ನ್ ಪಾಟಿಂ ಉರ್ಲಲ್ಯಾ ಜಾತಿಚ್ಯಾಂಕ್ ಕಾಮ್ ಮೆಳ್ತಾ/ದಿತಾತ್.

ದಾದ್ಲ್ಯಾಂ ಆನಿ ಸ್ತ್ರೀಯಾಂ ಮಧೆಂ ಅಸಮಾನತಾ ಆಸ್ತಾ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಸ್ತ್ರೀಯಾಂಕ್ ಎಲಿಸಾಂವಾಂತ್ ರಿಸರ್ವೇಶನ್ ಆಸಾ ಕೆಲಾಂ.

ಸರ್ಕಾರಿ ತಿರ್ಪೊ, ಟೀಕ್ಸ್ ವಿಶಿಂ ನಾಗರಿಕಾಂ ಮಧೆಂ ಅಸಮಾನತಾ ಆಸೊಂಕ್ ನಜೊ. ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಪಂಗಡಾಂಕ್ ವಿಶೇಸ್ ಸರ್ಕಾರಿ ಸಸಾಯ್ ದಿತಾನಾ ಅಸಮಾನತಾ ಆಸೊಂಕ್ ನಜೊ. ಖಿಂಚ್ಯೆಯ್ ವ್ಯಕ್ತಿ ಆಧಾರಿತ್ ರಚಿತ್ ಕೆಲ್ಲೆಂ ಕಾನೂನ್ ಸಾರ್ಕೆಂ ನ್ಹಯ್ ಆನಿ ತೆಂ ಜ್ಯಾರಿ ಕರುಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾ ಮ್ಹಣೊನ್ ಕೊಡ್ತೊನಿ ಸ್ಪಷ್ಟ್ ನಿರ್ದೇಶ್ ದಿಲಾ.

**119. ಸಾಕ್ಷಿಚೆಂ ವಿಚಾರಣ್ (Evidence)**

ಸಾಕ್ಷಿ ಕೊಡ್ತೊತ್ ಕಿತೆಂ ಸಾಂಗ್ತಾ ತೆಂ ಸಾಧ್ಯ್ ಆಸ್ಲಲ್ಯಾ ಮಟ್ಟಾರ್ ಹರ್ಯೆಕ್ ಸಬ್ದ್ ಉಲಯಿಲ್ಲೆಂ ಕೊಡ್ತೊನ್ ರೆಕಾರ್ಡ್ ಕರಿಜಯ್. ಸಾಕ್ಷಿಚೆಂ ವಿಚಾರಣ್ ರೆಕಾರ್ಡ್ ಕೆಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಕೊಡ್ತೊನ್ ತೆಂ ವಾಚುನ್ ವರವ್ನ್ ಪಳೆಯ್ಲಯ್. ಪ್ರತಿವಾದಿಚ್ಯಾ ವಕೀಲಾನ್ ಸಾಕ್ಷಿಕ್ ಪರೀಕ್ಷಣ್ ಕರ್ಚಿಂ ಸವಾಲಾಂ ವಿಚಾರಿನಾತ್ಲ್ಯಾರ್ ತೊ ಅವ್ಯಾಸ್ ಹೊಗ್ಡಾವ್ನ್ ಘೆತಾ.

ಸಾಕ್ಷಿನ್ ವಿಚಾರಣಾ ವೆಳಿಂ ದಿಲ್ಲೆಂ ವಾಕ್ಯೂಲ್ ಕೊಡ್ತೊನ್ ಸಾರ್ಕೆಂ ರೆಕಾರ್ಡ್ ಕರುಂಕ್ನಾ ತರ್, ಸಾಕ್ಷಿನ್ ತೆಂ ವಾಚುನ್ ವಿಚಾರಣ್ ರೆಕಾರ್ಡ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ದಿಸಾ ವ ದುಸ್ರ್ಯಾ ದಿಸಾ ವಿಚಾರಣ್ ಚೂಕ್ ರೆಕಾರ್ಡ್ ಕೆಲ್ಲೆಂ ತಿದ್ದಣಿ ಕರುಂಕ್ ಕೊಡ್ತೊಕ್ ಸಾಂಗ್ತಾತ್. ತಡವ್ ಕರ್ನ್ ಚೂಕ್ ಸಾರ್ಕಿ ಕರುಂಕ್ ಸಾಂಗ್ಲ್ಯಾರ್ ಕೋಡ್ತ್ ತೆಂ ಮಾಗ್ಣೆ ಮಾನುನ್ ಘೆನಾ. ತ್ಯಾ ದೆಕುನ್ ಕೊಡ್ತೊಚೊ ಜಡ್ಡ್ ಸಾಕ್ಷಿಚೆಂ ವಿಚಾರಣ್ ಜಾಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ರೆಕಾರ್ಡ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ಸ್ಪೆಟ್‌ಮೆಂಟಾಚ್ಯೆ ಆಖೇರಿಕ್ 'ಸಾಕ್ಷಿ ವಿಚಾರಣ್ ಸಾಕ್ಷಿಕ್ ವಾಚುನ್ ಸಾಂಗ್ಲಾಂ ಆನಿ ಸಾಕ್ಷಿನ್ ವಿಚಾರಣ್ ರೆಕಾರ್ಡ್ ಕೆಲ್ಲೆಂ ಸತ್ ಆನಿ ಸಾರ್ಕೆಂ ಆಸಾ ಮ್ಹಣೊನ್ ಒಪುನ್ ಘೆತ್ಲಾಂ' ಮ್ಹಳೆಂ ಬರವ್ನ್ ಆಪ್ಲಿ ದಸ್ತತ್ ಘಾಲ್ತಾ.

**120. ಕಾರ್ಯರುಪಾಕ್ ಹಾಡ್ಚೆಂ (Execution)**

ಕೊಡ್ತೊಚೊ ಆದೇಶ್ ಆನಿ ಆಜ್ಞಾ ಜ್ಯಾರಿ ಕರ್ಚೆಂ ಆನಿ ಸಂಪೂರ್ಣಾಯೆಕ್ ಪಾವಂವ್ಚೆಂ ಕಾರ್ಯರುಪಾಕ್ ಹಾಡ್ಚೆಂ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ವ್ಯಾಜ್ಯ್ ಖಿಂಚ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರಾಚೊ ಮ್ಹಳೆಂ ಪಳೆವ್ನ್ ಕೊಡ್ತೊಚೊ ಆದೇಶ್ ಕಾರ್ಯರುಪಾಕ್ ಹಾಡ್ಚೊ ವ ಆಜ್ಞಾ

ಜ್ಯಾರಿ ಕರ್ಚಿ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

1) ಪಯ್ಲೆ ವಸೂಲ್ ಕರ್ಚಿ ಆಜ್ಞಾ ತರ್, ಕಾರ್ಯರುಪಾಕ್ ಹಾಡ್ಚೆಂ ವಿಧಾನ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ ಕೊಣಾ ವಿರೋಧ್ ಆದೇಶ್ ಕೊಡ್ತೊನ್ ದಿಲಾಗಿ ತಾಚಿ ಆಸ್ತ್ ಜಪ್ತ್ ಕರ್ಚಿ ಆನಿ ವಿಕೊ ಕರ್ಚಿ ವ ತ್ಯೆ ವ್ಯಕ್ತಿಕ್ ಬಂಧಿತ್ ಕರ್ಚೊ.

2) ಆಸ್ತ್ ಅಡವ್ ಘಾಲ್ಲ್ಯಾ ವಿಶಿಂ ವಿಕ್ರಾಕ್ ಕೊಡ್ತೊಚೊ ಆದೇಶ್ ಆಸಾ ತರ್ ತಿ ಆಸ್ತ್ ವಿಕೊ ಕರ್ನ್ ಮೆಳ್ತಾ ಪಯ್ಲೆ ಕೊಡ್ತೊಚೊ ಆದೇಶ್ ಆಸ್ಲಲ್ಯಾಕ್ ದಿತಾತ್.

3) ಭಾಡ್ಯಾಚೆಂ ವಕಾಲ್ ಉಟಂವ್ಚೊ ಆದೇಶ್ ಕೊಡ್ತೊನ್ ದಿಲಾ ತರ್ ಪೋಲಿಸಾಂಚಿ ಮಜತ್ ಘೆವ್ನ್ ಆದೇಶ್ ಕಾರ್ಯರುಪಾಕ್ ಹಾಡ್ತಾತ್. ತ್ಯೆ ರಿತಿಂತ್ ಭಾಡ್ಯಾಚ್ಯಾ ವಕ್ಲಾಕ್ ಬಂಧಿತ್ ಕರ್ಚೊ ಸಂಭವ್ ಉದೆನಾ.

4) ಕೊಡ್ತೊನ್ ಪ್ರತಿಬಂಧಕ್ ಆಜ್ಞಾ ದಿಲ್ಯಾ ತರ್, ತಿ ಆಜ್ಞಾ ಉಲ್ಲಂಘನ್ ಕರ್ಚಿ ವ್ಯಕ್ತಿಕ್ ಬಂಧಿತ್ (ಅರೆಸ್ಟ್) ಕರ್ತಾತ್. ತ್ಯಾ ದೆಕುನ್ ಕೊಡ್ತೊಚೊ ಆಜ್ಞಾ ಕಾರ್ಯರುಪಾಕ್ ಹಾಡುಂಕ್ ಖಿಂಚ್ಯೆಯ್ ವ್ಯಕ್ತಿಕ್ ಆರೆಸ್ಟ್ ಕರ್ಚೆಂ ಸಾರ್ಕೆಂ ನ್ಹಯ್.

5) ಕಾಜಾರಿ ಜೀವನ್ ಪುನರ್ ಆರಂಭ್ ಕರುಂಕ್ (RESTITUTION OF CONJUGAL RIGHTS) ಕೊಡ್ತೊನ್ ಆದೇಶ್ ದಿಲ್ಯಾರ್, ಕೊಡ್ತೊಚೊ ಆದೇಶ್ ಪಾಳಿನಾ ತರ್ ಆಸ್ತ್-ಬದಿಕ್ ಜಪ್ತ್ ಕರ್ತಾತ್. ಏಕ್ ಪಾವ್ಲಿಂ ಜಪ್ತ್ ಕೆಲ್ಲಿ ಆಸ್ತ್-ಬದಿಕ್ ಕೊಡ್ತೊಚೊ ಆದೇಶ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾ ಶಿವಾಯ್ ಸ್ವಾಧೀನ್ ಘೆಂವ್ಕ್, ವ ಜಪ್ತ್ ಕರುಂಕ್ ವ ವಿಕೊ ಕರುಂಕ್ ಆಡ್ವಾರ್ಲಾಂ.

**121. ವಿಶೇಷಜ್ಞಾಚಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯ್ (Expert Opinion)**

ಥೊಡ್ಯಾ ವಿಷಯಾಂನಿ ವ ಥೊಡ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾಂನಿ ಸೂಕ್ತ ನಿರ್ಣಯ್ ವ ತೀರ್ಪ್ ದಿಂವ್ಕ್ ಕೊಡ್ತೊಕ್ ವಿಶೇಷಜ್ಞಾಚಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯ್ ಗರ್ಜ್ ಆಸ್ತಾ. ಕೊಡ್ತೊಕ್ ಹಾಜಿರ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ದಸ್ತಾವೇಜ್ ದಾಖ್ಲ್ಯಾಂತ್ ದಸ್ತಾವೇಜ್ ಬರವ್ನ್ ದಿಲ್ಲ್ಯಾಚಿ ವ ಸಾಕ್ಷಿಂಚಿ ದಸ್ತತ್ ವಿಶಿಂ ಆಕ್ಷೇಪ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ವಖ್ತಾ ದಸ್ತಾವೇಜ್ ಬರಯಿಲ್ಲ್ಯಾಚೆಂ ಹಾತ್‌ಬರಪ್ ವ ಹೆಬ್ಬೆಟ್ ನೀಜ್ ವ ನ್ಹಯ್ ಮ್ಹಳೆಂ ವರವ್ನ್ ಪಳೆಂವ್ಕ್ ವಿಶೇಷಜ್ಞಾಚ್ಯೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯೆಕ್ ಧಾಡ್ನ್ ದಿತಾತ್.

ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಕೇಜಿಂನಿ ಕುಡಿಚಿ ಸ್ಥಿತಿ ಕಶಿ ಆಸಾ ಮ್ಹಳೆಂ ತಪಾಸಣ್ ಕರುಂಕ್ ಕುಡಿಚಿ ಭಾಯ್ಲೆ ಘಾಯ್ ವ ಕುಡಿಚ್ಯೆ ಭಿತರ್ಲೆ ಘಾಯ್ ವ ಪೊಟಾಂತ್ ಕಿತೆಂ ಆಸಾ ಮ್ಹಳೆಂ ಕಳಿತ್ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾಕ್ ವೈದ್ಯಕೀಯ್ ವಿಶೇಷಜ್ಞಾಚ್ಯೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯೆಚಿ ಗರ್ಜ್ ಆಸ್ತಾ.

**ಕಾನೂನ್ ಜ್ಞಾನಕೋಶ**

ಕೊಡ್ಡಿನ ಕಳಿತ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ವಿಷಯಾಚೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯೆಚಿ ವರ್ದಿ/ರಿಪೋರ್ಟ್ ಕೊಡ್ಡಿಂತ್ ಸಾಕ್ ದಾಖ್ಲೆ ಜಾವ್ನ್ ಘೆಜಯ್ ತರ್ ತ್ಯಾ ವಿಶೀಷಜ್ಞಾಚಿ ಕೊಡ್ಡಿಂತ್ ಸಾಕ್ ವಿಚಾರಣ್ ಕರ್ನ್ ತ್ಯಾ ಸಾಕ್ಷಿನ್ ಆಪ್ಲೆ ತಪಾಸಣ್ ಕರ್ನ್ ರಿಪೋರ್ಟ್ ದಿಲಾ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಕೊಡ್ಡಿಕ್ ಸಾಂಗ್ಲಾರ್ ಕೋಡ್ ವಿಶೀಷಜ್ಞಾಚೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯೆಚೊ ರಿಪೋರ್ಟ್ ದಾಖ್ಲೆ ಜಾವ್ನ್ ಘೆತಾ.

ವಿಶೀಷಜ್ಞಾನ್ ಕೊಡ್ಡಿಂತ್ ಸಾಕ್ ದಿತಾನಾ ತಾಣೆ ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ರಿಪೋರ್ಟ್ ತಾಳ್ ಪಡಾನಾ ತರ್ ವಿಶೀಷಜ್ಞಾಚೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯೆಚಿ ವರ್ದಿ ಕೋಡ್ ಮಾನುನ್ ಘೆನಾ.

**122. ಸಂಯುಕ್ತ/ಎಕ್ಸಟಿತ್ ಅಧಿಕಾರ್ (Federal)**

ಸಬಾರ್ ರಾಜ್ಯ ಸಾಂಗಾತಾ ಮೆಳೊನ್ ಏಕ್ ದೇಶ್ ಜಾತಾ ಆನಿ ದೇಶಾಚ್ಯಾ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಾಂತ್ ಸೀಮಿತ್ ಅಧಿಕಾರ್ ಆಸೊನ್ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಾಂ ಹಾತಿಂ ಉರ್ಲೆಲ್ಲೆ ಸರ್ವ್ ಅಧಿಕಾರ್ ಆಸ್ತಾ. ಹ್ಯಾ ವಿಧಾನಾಚ್ಯಾ ಆಡಳ್ತ್ಯಾಕ್ ಸಂಯುಕ್ತ ವ ಎಕ್ಸಟಿತ್ ದೇಶ್ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಹ್ಯೆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಕ್ ವಿರೋಧ್ ಮ್ಹಣ್ಣೆಂ ತರ್ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯ ಅಧಿಕಾರ್ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಾಲಾಗಿಂ ಆನಿ ಸೀಮಿತ್ ಅಧಿಕಾರ್ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಾಲಾಗಿಂ ಆಸ್ತಾ. ಹ್ಯೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಕ್ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ್ ಅಧಿಕಾರ್ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಅಮೇರಿಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಸ್ಥಾನ್ ಹ್ಯಾ ದೆಶಾಚಿ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ್ ವ್ಯವಸ್ಥಾ ಸಂಯುಕ್ತ ವಾ ಎಕ್ಸಟಿತ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಭಾರತಾಚಿ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ್ ವ್ಯವಸ್ಥಾ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ: ಮ್ಹಳ್ಳಾರ್ ಆರ್ಥಿಕ್, ರಕ್ಷಣ್, ವಿದೇಶ್ ನೀತ್, ವಿದೇಶ್ ವ್ಯಾಪಾರ್ ಆನಿ ನಾಗರಿಕಣ್ ಹಕ್ ಪ್ರಾಪ್ತ ಕರ್ಚೆಂ ಹೊ ಸರ್ವ್ ಅಧಿಕಾರ್ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಾಲಾಗಿಂ ಆಸಾ. ಭಾರತ್ ದೆಶಾಚಿ ಸರ್ವ್ ರಾಜ್ಯ ಸಾಂಗಾತಾ ಮೆಳೊನ್ ಏಕ್ ರಾಷ್ಟ್ರ ಜಾವ್ನ್ ಎಕ್ಸಟಿತ್ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್.

ಭಾರತಾಚೆಂ ಸಂವಿಧಾನ್ ಭಾರತ್ ದೇಶ್ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಚೊ ದೇಶ್ ಜಾವ್ನಾಸೊನ್ ಥೊಡೆ ಗೂಣ್, ಲಕ್ಷಣ್ ಎಕ್ಸಟಿತ್ ರಿತಿನ್ ಆಸ್ಚೆ ಪರಿಂ ತಯಾರ್ ಕೆಲ್ಲೆಂ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಕೊಡ್ಡಿನಿ ಭಾರತ್ ದೆಶಾಚಿಂ ಲಕ್ಷಣಾಂ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ್ ಸವೆಂ ಸಂಯುಕ್ತ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಕಳಯ್ಲಾಂ. ಭಾರತ್ ದೆಶಾಚಿ ಆಡಳ್ತ್ಯಾ ವ್ಯವಸ್ಥಾ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ್ ಆಸ್ಲಿ ಸಂಯುಕ್ತ ವಾ ಎಕ್ಸಟಿತ್ ರಿತಿನ್ ಬದ್ಲಾವಣ್ ಕರ್ಚ್ಯಾಕ್ ಸಬಾರ್ ಸಲಹಾ ಸೂಚನಾಂ ದಿಲ್ಯಾಂತ್. ಪುಣ್ ರಕ್ಷಣ್ ಆನಿ ವಿದೇಶ್ ನೀತ್ ಖಂಚ್ಯೆ ರಿತಿನ್ ಕೇಂದ್ರ ಆನಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಾಂನಿ ವಾಂಟುನ್ ಕಾರ್ಯಗತ್ ಕರ್ಚೆಂ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಕೊಣೆಂಯ್ ಸೂತ್ ದಿಂವ್ಕ್ ನಾ. ಸಂವಿಧಾನ್ ಪುನರ್ ಪರಿಷ್ಕರಣ್ ಕರ್ಚ್ಯಾಕ್ ಶ್ರೀ ವೆಂಕಟಾಚಲಯ್ಯಾಚ್ಯಾ ಅಧ್ಯಕ್ಷಪಣಾರ್ ರಚ್ಲಲ್ಯಾ ಆಯೋಗಾನ್ ರಾಜ್ಯಾಂಚಿ

ಸ್ವಾಯತ್ತತಾ ಘಟ್ ಕರ್ಚ್ಯಾಕ್ ಸೂತ್ರಾಂ ದಿಲ್ಯಾಂತ್. ಪುಣ್ ಭಾರತ್ ರಾಷ್ಟ್ರ ಖಂಚ್ಯೆ ರಿತಿನ್ ಸಂಯುಕ್ತ ವ ಎಕ್ಸಟಿತ್ ದೇಶ್ ಜಾವ್ನ್ ಪರಿವರ್ತನ್ ಕರ್ಚೆತ್ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ವಿಶಿಂ ಸೂಚನಾಂ ದಿಂವ್ಕ್ ನಾಂತ್.

**123. ಪ್ರಥಮ್ ವರ್ತಮಾನ್ ವರ್ದಿ (First Information Report)**

ಅಪ್ರಾದ್ ವ ದುಷ್ಟತ್ಯಾ ವಿಶಿಂ ಮಾಹೆತ್ ಆಸ್ಲಲ್ಯಾನ್ ವ ಬಾಧಿತ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯೆ ವ್ಯಕ್ತಿನ್ ಪ್ರಥಮ್ ವರ್ತಮಾನ್ ವರ್ದಿ ದಾಖಲ್ ಕರ್ಚೆತ್. ಅಪ್ರಾದಾಚಿ ಮಾಹೆತ್ ಮೆಳ್ಲಲ್ಯಾ ತಕ್ಷಣ್ ಪೋಲಿಸ್ ಅಧಿಕಾರಿನ್ ಸ್ವೇಶನಾಂತ್ ಆಸ್ಲಲ್ಯೆ ಡೈರಿಂತ್ ಮಾಹೆತ್ ರೆಕಾರ್ಡ್ ಕರಿಜಯ್. ಪೋಲಿಸಾಂಕ್ ಮಾಹೆತ್ ದಿಲ್ಲ್ಯೆ ವ್ಯಕ್ತಿನ್ ಬರ್ಪಿನಿಶಿಂ ದಿಲ್ಲ್ಯೆ ಮಾಹೆತಿಚೆ ಆಬೇರಿಕ್ ಆಪ್ಲಿ ದಸ್ತತ್ ಕರಿಜಯ್. ಅಪ್ರಾದಾಚಿ ಮಾಹೆತ್ ಪೋಲಿಸ್ ಅಧಿಕಾರಿಕ್ ವ್ಯಕ್ತಿಗತ್ ಮೆಳ್ಳ್ಯಾ ತರ್ ತಾಣೆ ಡೈರಿಂತ್ ರೆಕಾರ್ಡ್ ಕರ್ನ್ ತಾಚಿ ದಸ್ತತ್ ಕರಿಜಯ್. ಮಾಹೆತ್ ರೆಕಾರ್ಡ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಪೋಲಿಸ್ ಅಧಿಕಾರಿನ್ ತನ್ನಿ ಪ್ರಾರಂಭ್ ಕರ್ಚೆತ್. ಪೋಲಿಸ್ ಅಧಿಕಾರಿನ್ ಅಪ್ರಾದಿಕ್ ಘಟನ್ ಘಡ್ಲಲ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾಕ್ ಭೆಟ್ ದಿವ್ನ್ ಆರೋಪಿಕ್ ಖೈದ್ ಕರ್ಚೆತ್. ಅಪ್ರಾದ್ ಆಧಾರುಂಕ್ ಉಪಯೋಗ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ವಸ್ತುಂಚೆಂ ಮಹಜರ್ ಕರ್ನ್ ಮರ್ಣಾಚೆ ತಣಿರ್ ಆಸ್ಲಲ್ಯೆ ವ್ಯಕ್ತಿಚೆಂ ಘೋಷಣ್ ರೆಕಾರ್ಡ್ ಕರ್ಚೆತ್.

ಪ್ರಥಮ್ ವರ್ತಮಾನ್ ವರ್ದಿ ತಡವ್ ಕರ್ನ್ ದಾಖಲ್ ಕೆಲ್ಯಾರ್ ದುಬಾವಾಕ್ ಕಾರಣ್ ಜಾತಾ ವ ಘಡ್ಣುಂ ಕರ್ನ್ ತಯಾರ್ ಕೆಲಾಂ ಮ್ಹಣ್ ದುಬಾವ್ ಪಾಂವ್ಣಿ ಸಾಧ್ಯತಾ ಆಸ್ತಾ. ಹಳ್ಳೆಂತ್ಲ್ಯಾ ವ್ಹಡಿಲಾಂ ಸಂಗಿಂ ವ ವಕೀಲಾಂ ಸಂಗಿಂ ಸಮಾಲೋಚನ್ ಕರ್ನ್ ತಯಾರ್ ಕೆಲ್ಲಿ ವರ್ದಿ ನೀಜ್ ನ್ಹಯ್ ಅಯೋಗ್ಯ್ ಮ್ಹಣ್ ಲೆಕ್ತಾತ್. ಪ್ರಥಮ್ ವರ್ತಮಾನ್ ವರ್ದೆಂತ್ ಕಾಣ್ಲೆಲ್ಲ್ಯಾ ವಿಷಯಾಂಕ್ ದುಸ್ರೊ ಸಾಕ್ಷಿ ತಾಳ್ ಪಡ್ಲಾರ್ ಕೇಜಿಕ್ ಬಳ್ ಮೆಳ್ತಾ.

ಪ್ರಥಮ್ ವರ್ತಮಾನ್ ವರ್ದಿ ದಾಖಲ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ತನ್ನೆ ವೆಳಿಂ ಪೋಲಿಸಾಂನಿ ರೆಕಾರ್ಡ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯೊ ಅಧಿಕೃತ್ ಸಾಂಗ್ಲೊ ವ ಘೋಷಣ್ ಕೊಡ್ಡಿಂತ್ ಹೆಂ ಘೋಷಣ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯೆ ವ್ಯಕ್ತಿಕ್ ವಿರೋಧ್ಪಣ್ ದಾಖಯ್ಲಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಸಾಕ್ ಜಾವ್ನ್ ಮಾನುನ್ ಘೆತಾತ್.

ಸಬಾರ್ ಕೆಜಿಂನಿ ಪ್ರಥಮ್ ವರ್ತಮಾನ್ ವರ್ದಿ ತಡವ್ ಕರ್ನ್ ದಾಖಲ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ನಿಮ್ತಿಂ ಆರೋಪಿಂಕ್ ಸುಟ್ಕಾ ಲಾಭ್ಲ್ಯಾ ಆನಿ ತಸಲ್ಯೊ ಕೆಜಿ ಕೊಡ್ಡಿನಿ ರದ್ದ್ ಕೆಲ್ಯಾತ್. ದೆಕುನ್ ಗರ್ಜೆಚೊ ತಡವ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ವಿಶಿಂ ಕೊಡ್ಡಿನಿ ಮಾತ್ರ ನಿರ್ಧಾರ್ ಘೆಂವ್ಕ್ ಜಾತಾ.



**ಕಾನೂನ್ ಜ್ಞಾನಕೋಶ**

ಫಟ್ಟಿರಿ ಫಿಯಾರ್ ಹಾಡ್ನ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾತ್ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಪೋಲಿಸ್ ಅಧಿಕಾರಿಕ್ ಕಳಿತ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ತಾಣೆ ಪ್ರಥಮ್ ವರ್ತಮಾನ್ ವರ್ದಿ ದಾಖಲ್ ಕರುಂಕ್ ಇನ್ನಾರ್ ಕರ್ಯೆತ್ ವ ತಸಲಿ ಪ್ರಥಮ್ ವರ್ತಮಾನ್ ವರ್ದಿ ದಾಖಲ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಆರೋಪ್ ಕೆಲ್ಲೊ ಅಪ್ರಾದ್ ಝಳ್ಕಾನಾ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಕಾರಣ್ ದಿವ್ನ್ ಹೈಕೊಡ್ತೆನ್ ತಿ ಪ್ರಥಮ್ ವರ್ತಮಾನ್ ವರ್ದಿ ರದ್ದ್ ಕರ್ಯೆತ್.

ಲೇಖಕಾಚಿ ಪರಿಚಯ್

ಮಾನೆಸ್ ಸ್ಟೇನ್ಲಿ ಆರ್. ಡಿ'ಕೋಸ್ಟ ಪಾಟ್ಲಾ 18 ವರ್ಸಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಮಂಗುರಾಂತ್ ವಕೀಲಿ ವೃತ್ತೆಂತ್ ನಾಂವ್ ವ್ಹೆಲ್ಲೊ ಅನುಭವಿ ವಕೀಲ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ವಕಾಲತೆ ಸವೆಂ ತೊ ಕೇಂದ್ರ್ ಸರ್ಕಾರಾ ಥಾವ್ನ್ ನೋಟರಿ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಆನಿ ರಾಜ್ಯ್ ಸರ್ಕಾರಾ ಥಾವ್ನ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಕಾಜಾರಾಂಚೊ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಜಾವ್ನ್ ನೇಮಕ್ ಜಾವ್ನ್ ಪಾಟ್ಲಾ 5 ವರ್ಸಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಸೆವಾ ದಿವ್ನ್ ಆಸಾ.

ತಾಚೆಂ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ ಗಂಭೀರ್ ತರಿ ಕಾಳ್ಜಾಂತ್ ಮೊವಾಳಾಯ್ ಆನಿ ದುಬ್ಳಾ ದಾಕ್ಟಾಂಚೊ ಹುಸ್ಕೊ ಕೇವಲ್ ಉತ್ರಾಂನಿ ದಾಕಯ್ತಾಸಾಂ ಪಾಟ್ಲಾ 20 ವರ್ಸಾಂನಿ ಆಪ್ಲೆ ಸೆವೆ ದ್ವಾರಿಂ ಕಾರ್ಯಗತ್ ಕರ್ನ್ ಆಸಾ. ಬುದ್ಧಂತಾಯೆಚೆ ಸಕ್ನೆ ಚಿಂತಪ್ ಆಟವ್ನ್ ಆಪ್ಲಾಕ್ ಹೆಂ ಕರುಂಕ್ ಸಾಧ್ಯ್ ಆಸಾ ಮ್ಹಣೊನ್ ತಾಚೆಂ ಅಂತಸ್ಕರ್ನ ಸಾಂಗ್ತಾ ತರ್ ತಸಲ್ಯಾ ಜವಾಬ್ದಾರೆಚ್ಯಾ ಕಾಮಾ ಥಾವ್ನ್ ಚುಕಾರಿ ಮಾರ್ಚೊ ವ್ಯಕ್ತಿ ನ್ಹಯ್ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಹಾಂವ್ ಜಾಣಾ. ಲ್ಹಾನ್ ಪ್ರಾಯೆರ್ ಥಾವ್ನ್ ಮುಖೆಲ್ಪಣಾಚೆಂ ದೆಣೆ ತಾಕಾ ಆಸ್ಲೆಂ ಆನಿ ಖಿಂಯರ್ಯಿ ಏಕ್ ವಾಯ್ ಖಿತ್ ಯಾ ಶಿಬೊ ಉರಾನಾಶೆಂ ಸಾಂಗ್ತಾಯೆಚೆ ಹೊಗ್ಗಿಕೆಕ್ ಪಾತ್ ಜಾವ್ನ್ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನಿರ್ವಹಣ್ ಕೆಲ್ಲೊ ಅಪೂರ್ಬ್ ವ್ಯಕ್ತಿ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸ್ಟೇನ್ಲಿ ಆರ್. ಡಿ'ಕೋಸ್ಟ (ಎಸ್. ಆರ್. ಡಿ'ಕೋಸ್ಟ) ದೆ ನೋರ್ಬರ್ಟ್ ಆನಿ ಶ್ರೀಮತಿ ಜುಲಿಯಾನ ಡಿ'ಕೋಸ್ಟ- ಹಾಂಚೊ ಪೂತ್. ಆದಿಂ ಕುಲ್ಟೀಕರ್/ಕೊಡೆಲ್ ಫಿರ್ಗಜಿಚೊ ಜಾವ್ನಾಸುನ್ ಪ್ರಸ್ತುತ್ 8 ವರ್ಸಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಬೆಂದೂರ್ ಫಿರಜೆಂತ್ ವಸ್ತಿ ಕರ್ನ್ ಆಸಾ. 1991ವೆರ್ ಉರ್ವಾಚ್ಯಾ ಶ್ರೀಮತಿ ಸೆಲಿನ್ ಮಥಾಯಸಾಲಾಗಿಂ ಲಗ್ನ್ ಜಾವ್ನ್ ತಾಕಾ 'ಆಶೆಲ್' ನಾಂವಾಚೆಂ ಚೆಡುಂ ಭುರ್ಗೆಂ ಆಸಾ ಆನಿ ತೆಂ ನಿಟ್ಟೆ ತಿಸ್ತಾ ವರ್ಸಾಚೆಂ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಶಿಕಪ್ ಕರುನ್ ಆಸಾ.

ಶ್ರೀ ಸ್ಟೇನ್ಲಿ ಆರ್. ಡಿ'ಕೋಸ್ಟ ಕಾಲೇಜಿಚೊ ಎಸ್. ಸಿ. ಸಿ. (ನೇವಲ್) ಕೆಡೆಟ್ ಕೇಪ್ಟನ್, ಕಥೊಲಿಕ್ ಯುವ ಸಂಚಾಲನಾಚೊ ರೋನ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷ, ರೋಟರಿಯನ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷ, ಮಜಗಾಂವ್ ಡಾಕ್ ಯೂನಿಯನಾಚೊ ಜನರಲ್ ಸೆಕ್ರೆಟರಿ, ಲಯನ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ತಶೆಂಚ್ ಲಯನ್ ರೋನ್ ಚೇಯರ್‌ಮೇನ್, ಸೈಂಟ್ ಆಗ್ನೇಸ್ ಹೈಸ್ಕೂಲ್ ಪಿ.ಟಿ.ಎ. ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಜಾವ್ನ್ ತಾಣೆ ಮುಖೆಲ್ಪಣಾಚಿ ಶಾತಿ ದಾಕವ್ನ್ ದಿಲ್ಯಾ.

ಸಮಾಜಿಕ್ ಸೆವಕ್ ಜಾವ್ನ್ ಮಾನೆಸ್ ಸ್ಟೇನ್ಲಿ ಆರ್. ಡಿ'ಕೋಸ್ಟ ರೋಟರಿ ಕ್ಲಬ್, ಮರಿಯಾಳ್ ಸೊಡೆಲಿಟಿಚೊ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಆನಿ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷ ಜಾವ್ನ್ ಕಥೊಲಿಕ್ ಸೆಂಟರಾ ಮುಖಾಂತ್ ವಾವ್ನ್ ಕರ್ನ್ ಆಸಾ. ಪಾಟ್ಲಾ 5 ವರಾಂ ಹೆವ್ಚಿಂ ಥಾವ್ನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿಂತ್ಲಾ 5 ಪತ್ರಾಂನಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಮಾಜಿ ಖಾತಿರ್ ಕಾನೂನ್ ಮಾಹೆತಿಚೆಂ ಬರಾಂ ಸರಾಗ್ ಬರೆವ್ನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಷೆಚೆಂ ಫನ್ ಚಡಯ್ತಾಂ ಮಾತ್ ನ್ಹಯ್, ಕಾನೂನ್ ಜ್ಞಾನ್ ಸಾಮಾನ್ಯ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕಾಕ್ ವಾಂಟುನ್ ಶಿಕ್ತಿತ್ ಕರ್ಚೆಂ ಉತ್ತೀಮ್ ಕಾಮ್ ತಾಣೆ ಹಾತಿಂ ಘೆಲ್ಲಾಂ ಆಸ್ತಾಂ ತಾಕಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕಾ ಥಾವ್ನ್ ಭರ್ಪೂರ್ ಪಾಟಿಂಚೊ ಮೆಳೊಂದಿ.

'ಕಾನೂನ್ ದಾಯ್', 'ಕಾನೂನ್ ಮಾಹೆತ್' ಆನಿ 'ಕಾನೂನ್ ದಿವೊ'- ಹಿಂ ತೀನ್ ಪುಸ್ತಕಾಂ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸ್ಟೇನ್ಲಿ ಆರ್. ಡಿ'ಕೋಸ್ಟಾನ್ ಎದೊಳ್ ಬರವ್ನ್ ಪ್ರಕಟೆ ಕೆಲ್ಯಾಂತ್. ತಾಚ್ಯಾ 'ಕಾನೂನ್ ಮಾಹೆತ್' ಪುಸ್ತಕಾಕ್ ಕರ್ನಾಟಕ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಚಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಫಾವೊ ಜಾಲ್ಯಾ ಹೆಂ ತಾಚೆಂ ಚವ್ಡೆಂ ಪುಸ್ತಕ್ 'ಕಾನೂನ್ ಜ್ಞಾನಕೋಶ' ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಮಾಜಿಂತ್ ಜಾಣ್ವಾಯೆಚೆಂ ವಜ್ ಕಶೆಂ ಉಜ್ವಳೊಂದಿ ಆನಿ ಬಾಳ್ವೊಂದಿ ಮ್ಹಣ್ ಆಶೆತಾಂ.

ಲಾಂಬ್ ಜಿಯೊಂ ಆಮ್ಚಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಸ್.